

GAZTELANIA ETA LITERATURA I

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-24
Eta:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	1.MAILA		
Arloa/Jakintzagaia:	GAZTELANIA ETA LITERATURA	Irakasleak:	SARA ALBERDI OYARZUN JURDANA MARTIN RETEGI		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

EAEko eskola-instituzioaren lehentasunezko helburuetako bat ikasle elebidunak lortzea da, bi hizkuntza koofizialtan. Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura curriculum bateratua ikasle guztiei EAEko bi hizkuntza koofizialak menderatzeko aukera eta haien erabilera egokia eta eraginkorra bermatzeko diseinatu da. Bi jakintzagai horiek, hizkuntzen erabileraren, haiei buruzko gogoetaren eta literaturaren ikaskuntza eta gozamenaren bidez, XXI. mendeko herritarrek prestatzen laguntzen dute. Herritar horiek osatuko duten gizarteak pertsona kultuak, kritikoak eta ongi informatuak beharko ditu, hitzak eraginkortasunez eta etikoki erabiltzeko gai izango direnak, desberdintasunak errespetatuko dituztenak, herritartasun digital aktiboa eta segurua gauzatzeko trebeak, informazioa eskuratzeko, informazio hori ezagutza bihurtzeko, beren kabuz ikasteko eta taldean egiteko gaitasuna izango dutenak, sortzaileak eta ekintzaileak, eta garapen iraunkorarekin, arte- eta kultura-ondarearen zaintzarekin eta bizikidetzak baketsu, berdintasunezko eta demokratikoarekin konprometituak. Hortaz, jakintzagaia lagungarria izango da Batxilergoaren amaieran funtsezko konpetentziak garatzeko eta eskuratzeko. Gainera, hizkuntza- eta literatura-hezkuntzak gazteen heldutasun pertsonala eta intelektuala lortzen eta goi-mailako prestakuntzara eta lanbide-etorkizunera trebetasunez iristen laguntzen du.

Hizkuntza-jakintzagaien komunikazio-izaera eta izaera instrumentala dela eta, nabaria da gainerako jakintzagaiei egiten dien ekarpena. Hizkuntza erabiltzen ikastea problemak aztertzen eta ebatzen, planak egiten, erabaki-prozesuei ekiten eta komunikazio-egoera bakoitzerako

estrategia egokiak erabiltzen ikastea ere bada. Ikasleek, edukiez gain, ezagutza-esparru bakoitzaren berezko adierazpen motak ikasi behar dituzte. Beraz, hizkuntza-jakintzagaiak garatzeak gainerako jakintzagaiak garatzen laguntzen du, eta alderantziz. Edukia eta hizkuntza integratu egin behar dira, eta, ildo horretan, ikaskuntza-egoeren bidez planteatutako diziplinarteko lana ezinbestekoa da ikasleek jakintzagai bakoitzaren berezko diskurtso-generoak barneratzeko eta XXI. mendeko gizartearen erronkak islatuko dituzten beste batzuk kritikoki aztertzeke.

Euskara eta Literatura eta Gaztelania eta Literatura curriculumaren ardatza hamar konpetentzia espezifiko osatuta dago: munduko hizkuntza eta dialekto aniztasuna, ahozko komunikazioa, irakurmena, idazmena, informazio-alfabetatzea, literatura irakurketa, hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko gogoeta, eta komunikazioaren etika. Horiek lantzeko oinarrizko jakintzak lau multzotan daude antolatuta: hizkuntzak eta hiztunak, komunikazioa, literatura-hezkuntza, eta hizkuntzari buruzko gogoeta. Hurrengo orrietan daude zehatzago azalduta guztiak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak (zehaztasunetarako)	Oinarrizko jakintzak (zehaztasunetarako)
LEHEN HIRUHILEKOA			
La comunicación: el texto y sus modalidades	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5	9.2, 9.3	B: Komunikazioa D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Comunicación literaria	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5 KE: 3	9.3 3.1, 3.2 10.1, 10.2	C: Literatura-hezkuntza D: Hizkuntzari buruzko gogoeta B: Komunikazioa

	DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.		
Análisis de texto 1 (comprensión escrita)	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	4.1, 4.2	B: Komunikazioa
Análisis de texto 2 (comprensión oral)	KE: 2 DO: HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3	2.1, 2.2.	
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Morfología	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5	9.3	D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
Literatura: del Medievo al Barroco	KE: 8 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	8.1, 8.3. 6.1, 6.2, 6.3, 6.4. 10.1, 10.2.	C: Literatura-hezkuntza B: Komunikazioa
Tertulia literaria	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 3	4.1, 4.2 3.1, 3.2 7.1, 7.2 10.1, 10.2	C: Literatura-hezkuntza B: Komunikazioa

	DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 7 DO: HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2. KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.		
Análisis de texto 3 (comprensión escrita)	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	4.1, 4.2	B: Komunikazioa
Análisis de texto 4 (comprensión oral)	KE: 2 DO: HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3	2.1, 2.2	
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Sintaxis: las funciones del lenguaje y la oración simple	KE: 9 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5	9.3.	D: Hizkuntzari buruzko gogoeta
La diversidad lingüística	KE: 1 DO: HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	1.1 , 1.2, 1.4 3.1, 3.2 6.1, 6.2, 6.3, 6.4	A: Hizkuntzak eta hiztunak B: Komunikazioa

	KE: 3 DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 6 DO: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3 KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	10.1, 10.2	
<i>Booktubers</i>	KE: 4 DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3. KE: 3 DO: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3. KE: 7 DO: HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2. KE: 6. DO: <i>HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3</i> KE: 10 DO: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	4.1, 4.2 3.1, 3.2 7.1, 7.2 6.1, 6.4 10.1, 10.2	C: Literatura-hezkuntza B: Komunikazioa
Análisis de texto 5	KE: 4.	4.1, 4.2	B: Komunikazioa

(comprensión escrita)	DO: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.		
Análisis de texto 6 (comprensión oral)	KE: 2 DO: HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3	2.1, 2.2.	

Erabaki metodologikoak

OINARRIZKO JAKINTZAK

- A MULTZOA. Hizkuntzak eta hiztunak.
- B MULTZOA. Komunikazioa.
- C MULTZOA. Literatura-hezkuntza.
- D MULTZOA. Hizkuntzari buruzko gogoeta.

BALIABIDE DIDAKTIKOAK

- Ikaslearen testu liburua: Gutiérrez, S., Pérez, D. & Serrano, J. (2022) *Operación Mundo. Bachillerato 1. Lengua y Literatura*. Anaya.
- Ikus-entzunezko material egokitua.
- SAIOKA ikasgela birtualean material osagarria eta zereginak.
- DRIVE talde lan kolaboratiboetarako.

JARDUERA OSAGARRIAK

- Literaturarekin lotutako antzezlanak ikusi.
- Ortografia lantzeko tailerra.
- Ahozko aurkezpenak lantzeko tailerra.

HIZKUNTZEN TRATAERA

- Estrategia: Hizkuntzen Trataera Bateratua (HTB).
- Gaztelania oinarri izanik, transferentziak beste hizkuntzetara.

JARDUERA MOTAK

- Hasierako fasean:
 - Egoera erreal edo simulatuetan ikas-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
 - Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.
- Garapen fasean:
 - Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
 - Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.
- Aplikazio eta komunikazio fasean:
 - Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
 - Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
 - Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

IDU

- Ikasle taldearen ezaugarri bereziak ezagutzean, programazioa eta ikas-egoerak egokituko dira denentzat irisgarriak izateko.
- Ikasleen askotariko konpetentziak garatzeko, askotariko euskarriak baliatuko ditugu dinamikak proposatzerakoan (esaterako, testu analisiak ahots sintesi sistemaren bitartez aurkeztuta).

IKASLEEN ETA IRAKASLEEN EGINKIZUNAK

- Ikasleek egunerokoan banaka edo binaka jardungo dute. Talde lana ere sustatuko da ebaluazioro, elkarlana eta kooperatibismoa sustatzeko, eta ahozketasuna lantzeko bereziki.
- Ikasgaia jarraitzeko lan-plangintza proposatuko zaie ikasleei, baina bakoitzak bere erritmorik egokituko du, norberaren autonomia lantzeko helburuarekin.
- Edukiak barneratzeko eta konpetentziak lantzeko teknika egokienak martxan jarriko dira ikasle eta irakasleen elkarlanean.
- Ikasleak bere ikasketa prozesuaren jabe egitea sustatuko da.
- Zalantza edo galderetarako, eskola orduetako gain, bulego orduak ere izango dira.
- Irakasleak konpetentziak lantzeko testuinguruak proposatuko ditu, aurre-ezagutzak aktibatuz eta ikas-egoera bakoitzean dagozkien konpetentzia eta edukiak landuz. Ikasleen behar berezietara egokituko ditu materialak.
- Irakasleek konpetentziak garatzen jarraitzeko feedbacka eskainiko die ikasleei, modu indibidualean nahiz taldean.
- Irakasleak jakintza esparruan landutakoa eta egunerokoaren arteko loturak egingo ditu.
- Jakintzagaiko irakasleak etengabe koordinatuta lan egingo dute.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

- Egunerokoan ikasgela erabiliko da lanerako.
- IKT gela edo bestelako gelak erabiliko dira beharrezkoa denetan.
- Astean hiru saio izango ditugu.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
HELBURUA Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. FINKATUTAKO DENBORA Ikasgaia 3 hiruhilekotan banatuta dago, bakoitzean konpetentzia eta eduki zehatzak lantzeko eta ebaluatzeko moduan. Ikas-egoera bakoitzaren aurretik, bitartean eta ondoren, (auto-/ko-) ebaluaziorako tarteak eskainiko dira, modu formalago edo informalago batean. Hala irakasleak nola ikasleak berak hasiera puntua zein den ikusi eta aurrera begirakoak baloratzeko.	1. eta 2. ebaluazioek bere errekupeazioa izango dute. Ebaluazioko nota igo nahi dutenek ere errekupeaziora joateko aukera izango dute. 3. ebaluazioak ez du errekupeaziorik izango eta, beraz, suspendituz gero, 1. deialdian berreskuratu beharko dute ikasgaia. Lehenengo deialdian gaintitu ez dituzten ebaluaketak soilik egingo dituzte. Nota igotzera doazen ikasleek 1. deialdian 3. ebaluazioko azterketa egiteko aukera izango dute soilik, aurrekoetan errekupeazio egunetan izan dutelako horretarako aukera. 2. deialdian, ikasturtean zehar gaintitu ez dutena gaintitzeko aukera izango dute.	Ikastetxearen kalifiikazio sistema jarraituz, 0tik 10erako kalifikazioa izango dute ikasleek ebaluazio amaieratan. Horretarako, hiruhileko bakoitzean egingo diren dinamika hauek hartuko dira kontuan: - 1. ebaluazioan: - %50 azterketa - %20 testu analisiak - %20 talde-aurkezpena - %10 parte-hartzea - 2. ebaluazioan: - %45 azterketa - %15 testu-analisiak - %15 talde-aurkezpena - %15 tertulia literarioa - %10 parte-hartzea - 3. ebaluazioan:

EBALUAZIO TEKNIKAK, TRESNAK ETA ERRAMINTAK Hiruhileko bakoitzaren amaieran banakako azterketa bat egingo da ebaluazioan zehar landutako edukiak barneratu direla frogatzeko; baina ez da kalifikatuko den ariketa bakarra izango. Hiruhilekoan zehar testu analisiak, ahozko aurkezpenak eta literaturarekin lotutako dinamikak egingo dira (banaka, nahiz taldeka). Ikasleek klasean duten inplikazioa eta parte-hartzea ere ebaluatuko dira. BatxiLAB erronka egunetan ikasgaiarekin zerikusia duen atazarik egiten bada, horren emaitzak balioa izan dezake amaierako kalifikazioan. Momentuan berrantolatuko da. ERAGILEAK Irakaslearen ebaluazioak izan ohi du pisurik handiena, baina kontuan hartzen dira norberak bere buruari egiten dion autoebaluazioa eta ikaskideei egiten zaien koebaluazioa ere. Horrek denak ikaslea bere ikasketa prozesuaz jabeago egitea bilatzen du.	Ebaluazioko edo kurtsoko nota igotzea lortzen ez duen ikasleari notarik altuena hartuko zaio kontuan amaierako kalifikaziorako. ERREFORTZU-NEURRIAK Ebaluazio probek ikasleen ahulguneak identifikatzeko balioko dute, besteak beste. Ahulgune horiek indartzeko errefortzu-neurriak eta ariketa osagarriak proposatuko zaizkio hala dagokion ikasleari. Berak ere eska ditzake behar duenean. Kasuak kasu, programazio didaktikoaren berrikusketa egingo da ikasle batek konpetentzia konkretuak garatzeko zailtasunak baditu. Behar bereziak dituzten ikasleen irisgarritasuna bermatzeko ebaluatuko diren ariketetan (azterketak barne) baliabidearen doikuntza eskainiko zaio (tamainak, koloreak... egokituz). Ariketa horietan, denbora gehiago eskainiko zaio, ikastetxearen kriterioa jarraituz.	- %45 azterketa - %15 testu-analisiak - %15 talde-aurkezpena - %15 <i>Booktuberrak</i> - %10 parte-hartzea Amaierako notaren media egiteko irizpide horiek guztiak kontuan hartzeko azterketan 4.5 atera behar dute ikasleek nahitaez. Bestela azterketan ateratako nota geratuko zaie ebaluazio horretako kalifikazio orokorrean. Azterketetan ortografiari arreta berezia jarriko zaio. -0,1eko penalizazioa izango dute akatsek. Azterketan atera duten kalifikazio osoari kenduko zaio akatsen batura hori. Ez dago maximorik.
--	--	--

EUSKARA ETA LITERATURA ETA GAZTELANIA ETA LITERATURA I ETA II - KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Munduko hizkuntza-aniztasuna azaltzea eta balioestea, EAEko eta inguruneke errealtate elebidun eta eleaniztunaren ezagutzatik, euskararen eta gaztelaniaren dialekto-aherastasunaren ezagutzatik eta hizkuntzen arteko kontaktuari lotutako fenomenoari buruzko gogoetatik abiatuz, hizkuntzen arteko gogoeta bultzatzeko, hizkuntza-estereotipoak eta hizkuntza-aurreiritziak ezeztatzeke, aniztasun hori kultura-ondarearen iturri gisa baloratzeko eta euskararen erabilerearekiko portaera asertiboak sustatzeko.	
Hizkuntza-aniztasuna egungo munduaren funtsezko ezaugarri bat da. Errealtate horri gehitu behar zaio hizkuntza edo dialekto desberdinetan hitz egiten duten gazteak ere baditugula gure ikasgeletan. Euskal eskolak, elebitasuna bermatzeko erronkari aurre egiteaz gain, pertsona eleaniztunak lortu behar ditu. Sistema eleaniztun horrek euskara du ardatz, gaur egun bi hizkuntza ofizialen artean dagoen desoreka (euskararen aurkakoa) gairatzeko eta bi hizkuntzen arteko gizarte-berdintasuna eta ikasleen aukera-berdintasuna sustatzeko. Horregatik, eta eskola euskararen eta hizkuntza horri lotutako kulturaren funtsezko gunea izan dadin, koherentzia jardun behar dute hizkuntza-prozesuan parte hartzen duten eragile guztiek, eta euskararen ohiko erabilera normalizatua ziurtatu behar da esparru formalean eta informalean, barneko zein kanpoko jardueretan eta, oro har, eskola-jarduketan. Hizkuntza-eskolek hizkuntza-aniztasun hori baliatu behar dute aniztasun horren ondoriozko kultura-esanahiak baloratzeko, hizkuntza-aurreiritziak saihesteko eta hizkuntzen eta haien aldaeren funtzionamenduaren ezagutza sakontzeko. Era horretan, hizkuntzen arteko gogoeta eta beste hizkuntza batzuetako hiltuneko komunikazioa erraztuko da. Konpetentzia honen garapena, beraz, ez da mugatzen gure inguruko hizkuntzak eta dialektoak mapa batean kokatzera eta aniztasunaren arrazoi historikoak ikaskuntzaren azken helburu gisa ikastera. Aitzitik, hurbilketa hori hizkuntza- eta dialekto-aniztasuna islatuko duten izaera sozial eta kulturaleko ahozko testuei, idatzizkoari eta multimodalei buruzko azterketaren eta elkarriketaren bidez egin behar da. Jakintzagai hauen ikaskuntzaren xede diren hizkuntzen kasuan, ikasleek honako hauek ezagutu eta baloratu behar dituzte: euskararen milaka urteko historia, euskarak kultura-ondareari egindako ekarpena, euskararen aniztasuna, erakundeek eta kolektiboek hizkuntzaren batasuna sustatzeko, euskalkietako hiltunen arteko komunikazioa errazteko eta euskararen iraupena zaintzeko egindako ahaleginak euskara batua sortzearen bidez, eta hizkuntzaren egungo egoera soziolinguistikoa. Ikasleek, gainera, euskara erabiltzeko jarrera proaktiboa agertu behar dute, gure erkidegoko kultura-ondarea zaintzen laguntzeko. Gaztelania, bestalde, hizkuntza unibertsala eta polizentrikoa da, eta oso dialekto-aniztasun handia du. Heterogeneotasuna, beraz, bi hizkuntzen ezaugarria da. Hala ere, aldaera geografikoetako ezin ez da hartu behar bestea baino hobetzat, bakoitzak bere arau kultua baitu.	1.1. EAEko eta Espainiako hizkuntza koofizialak eta haien aldaerak (eta, bereziki, norberaren lurraldekoa) hizkuntza-aherastasunerako baliabide gisa ezagutzea eta baloratzeko, haien garapen historiko eta soziolinguistikoaren azalpenetik eta egungo egoeratik abiatuz, eta ahozko adierazpenetan, idatzizkoetan eta multimodalean dialektoen ezaugarriak (dialekto-aniztasunari lotuta dauden hizkuntza-ezaugarriak eta soziolektoei edo erregistroei dagozkienak bereiziz) eta hizkuntzen hizkuntza- eta diskurtso-alderdiak esplizituki eta metahizkuntza egokiarekin egiaztatuz. 1.2. Hizkuntza-aurreiritziak eta hizkuntza-estereotipoak zalantzan jartzea eta argudiatuz kontra egitea, kultura-, hizkuntza- eta dialekto-aherastasuna errespetatu eta baloratzeko jarrera agertuz, hizkuntzen arteko kontaktuen fenomenoari inguruko ikerketatik eta gogoetatik abiatuz, hizkuntza berean dauden arau kultuen eta estandarren aniztasuna kontuan hartuz, eta sare sozialek eta komunikabideek eta hizkuntza-eskubideei eta hizkuntzen arteko bizikidetzaren ereduari buruzko ikerketak betetzen duten zereginari arreta berezia jarritz. 1.3. EAEko hizkuntza-errealtatearen ezaugarriak aztertzea oinarritzeko ezagutza soziolinguistikoen bidez, eta euskarekin hizkuntza-ohitura eta hizkuntza-portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, euskararen erabilera lehenetsiz eta eskola- eta gizarte-bizitzaren hainbat esparrutan eta euskararen normalizazioari eta euskal kulturaren transmisio eta sorkuntzari lotuta ikastetxean eta ingurunean garatzen diren ekimenetan jarrera proaktiboa eta afektiboa agertuz. 1.4. Hizkuntzen funtzionamenduaz jabetzea eta hizkuntzen arteko gogoetak hizkuntzak ikasteko eta ezaugarriak konparatzearen bidez komunikaziorako konpetentzia garatzeko egiten duen ekarpena baloratzeko.

Ikasleek, gainera, hizkuntzen aniztasun geografikoari lotutako ezaugarriak eta soziolektoari edo hitzun batek komunikazio-egoera desberdinetara egokitzeko erabiltzen dituen erregistroei lotutako beste ezaugarri batzuk bereizten ikasi behar dute. Azkenik, ikaskuntza hori guztia hizkuntzen arteko kontaktuaren esparruan gertatzen diren fenomenoek eta hizkuntza-bizikidetzako ereduak horren inguruan izan ditzaketen ondorioen ulermen kritikoan oinarritu dadin bultzatu behar da. Horren guztiaren azken helburua herriartasun sentsibilizatua, informatua eta hizkuntza-eskubide indibidual eta kolektiboekin eta hizkuntza gutxituen defentsarekin konprometitua sustatzea izango da. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	
2. Ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, zentzu orokorra eta informaziorik garrantzitsuena jasoz, igorlearen ikuspuntua eta asmoa identifikatuz eta testu horien fidagarritasuna, forma eta edukia baloratuz, ezagutza eraikitzeke, iritzia osatzeko eta gozamen- eta aisia-aukerak zabaltzeko.	
Ahozko ulermenerako estrategiak garatzeak komunikazioa asmoak interpretatzeko etengabeko prozesutzat hartzea dakar. Prozesu horretan, solaskideen arteko ezagutza partekatuak eta testuaren esanahiaz haratago joateko eta haren zentzua interpretatzeko aukera ematen duten testuinguru-elementu eta elementu kotestual guztiek esku hartzen dute. Ahozko mezuak ulertu eta interpretatzeko irakatsi eta ikasi beharreko trebetasun espezifikoak behar dira, oinarritzkoenekin hasi (edukia aurreratzea, informazio garrantzitsua helburuaren beraren arabera gordetzea, gertakariak eta iritziak bereiztea edo diskurtsoaren zentzu orokorra eta zatien arteko erlazioa ulertzea) eta aurreratuenekin amaitzeraino (igorlearen asmoa identifikatzea, prozedura erretorikoak aztertzea, argudioetako gezurrak antzematea edo testuaren fidagarritasuna, forma eta edukia baloratzea, besteak beste). Etap honetan, espezializazio-maila handiagoko testu akademikoak eta komunikabideetakoak erabiltzen dira ahozko ulermenerako estrategiak garatzeko. Horretarako, beharrezkoa da diskurtso-genero berrietara hurbiltzea, alde aurreko ezagutzen eta testua ulertzeko behar diren arteko aldea desagerraraztea ahalbidetuko duten estrategiak zabaltzea, eta teknizismo, mailegu eta erdarakada ugariz osatutako lexikoarekin ohitzea. Garrantzi sozial eta zientifikoko eta euskal kultura-ondarearen inguruko gaiei lotuta dauden ahozko diskurtsoak presentzialki edo kanal digitalen bitartez txertatzea funtsezkoa da ikasleak bizitza sozialean aktiboki parte hartzeko zein ondorengo garapen akademiko eta profesionalerako prestatzeko. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3.	2.1. Hainbat esparrutako berezko ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua (komunikazio-beharren arabera) eta igorlearen asmoa identifikatzea, kodeen arteko interakzioa aztertuz. 2.2. Ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio-prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.
3. Ahozko testuak eta testu multimodalak zehaztasun, jariakortasun, koherentzia, kohesio eta erregistro egokiarekin sortzea, testu akademikoei lehentasun berezia emanez eta diskurtso-genero desberdinen berezko konbentzioak kontuan hartuz, eta ahozko interakzioetan errespetuz eta kooperazioan parte hartzea, ezagutza eraiki eta lotura pertsonalak ezartzeko zein gizarte-testuinguru desberdinetan era aktibo eta informatuan esku hartzeko.	
Etap honetan, arreta berezia jarriko zaie solaskideen artean distantzia soziala handiagoa den egoera publikoei. Egoera horietan, hizkuntza-erabilera landuagoak, erregistro formalak	3.1. Hainbat ikuspuntu jasoko dituzten interes zientifiko eta kulturaleko eta garrantzi akademiko eta sozialeko gaiei buruzko ahozko azalpen eta argudiatze formalak egitea

eta hitzik gabeko komunikazioarekin zerikusia duen guztiaren kontrol kontzientea behar dira. Ahozko ekoizpen formalari lotutako trebetasunak, testuinguru analogikoetan zein digitaletan, funtsezkoak izango dira ondorengo garapen akademiko eta profesionalerako. Beharrezkoa izango da diskurtso-genero espezifikoaren gakoak ezagutzea eta ikasleei herritarrentzat, zientifikoki edo kulturalki garrantzitsuak diren edota curriculum-edukiei lotuta dauden gaiei buruzko ahozko ekoizpenak aldizka egitea ahalbidetuko dieten ikaskuntza-egoerak proposatzea. Sekuentzia didaktiko horiek modu errekurtsiboan eta elkarlanean erantzungo diete prozesuaren hurrengo faseei (plangintza, ekoizpena, saiakuntza eta berrikuspena), azken produktura iritsi arte. Ahozko interakzioetan hizkuntza-kontzientzia handiagoa izatea ezinbesteko baldintza da gizarte demokratikoetan modu aktibo, konprometitu eta etikoan parte hartzeko. Ahozko erabilerak komunikazio-xedera egokitzea eta solaskidearengan dituzten ondorioak neurtzea funtsezkoa da elkarrekiko errespetuan eta zaintzan oinarrituta egongo den eta erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuko dituen komunikazio eraginkor baterako. Hizkuntza-eskolek gizarte- edo hezkuntza-esparruen berezko testuinguruak (parte-hartzean oinarritutakoak) ahalbidetu behar dituzte, ikasleek hitza hartu ahal izan dezaten eta entzute aktiboko, elkarriketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasuneko estrategiak garatu ahal izan ditzaten. Berariazko gaitasun hori garatzeak garrantzi berezia du Euskara eta Literatura irakasgaien, ikasleek ikasiko dituzten jakintzagaiak ondo ikasteko. Euskal eskolaren kasuan, gainera, euskarak gizartean duen presentzia txikiagoa konpentsatu behar da, eskola-ingurune hainbat testuingurutan euskararen erabilera bultzatuz. Informazioaren eta komunikazioaren teknologiek formatu berriak eskaintzen dituzte ahozko komunikazio multimodal, sinkrono edo asinkronorako, eta ikasleen ahozko ekoizpenak erregistratzea ahalbidetzen dute, testuinguru errealean zabalatzeko eta, geroago, aztertu, berrikusi eta ebaluatzeko (autoebaluazioa eta koebaluazioa). Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3.	plangintza-maila desberdinekin, diskurtso-genero bakoitzaren berezko konbentzioetara egokituz eta jariora, zehaztasuna, koherentzia, kohesioa eta erregistro egokia agertuz, hainbat euskarritan eta hitzezko eta hitzik gabeko baliabideak eraginkortasunez erabiliz. 3.2. Ahozko interakzioetan (formaletan eta informaletan) eta talde-lanean era aktiboan eta egokian parte hartzea, entzute aktiboko jarrerekin eta elkarriketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasunerako estrategiekin, erabilera diskriminatzaileak (sexistak barne) saihestuz eta baztertuz.
4. Idatzizko testuak zentzu kritikoarekin eta hainbat irakurketa-xederekin ulertzea, interpretatzea eta baloratzea, testu akademikoei eta komunikabideetakoiei arreta berezia eskainiz, zentzu orokorra eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak ezagutuz, informazio esplizitua txertatuz eta beharrezkoak diren inferentziak eginez, igoeraren asmoa identifikatuz, edukiari eta formari buruzko gogoeta eginez eta kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatuz, ezagutza eraikitze eta askotariko komunikazio-beharrei eta komunikazio-interesei erantzuteko.	
Eta honetan, espezializazio-maila handiko testu akademikoei eta garrantzi sozial, zientifiko eta kulturaleri gaiak lantzen dituzten komunikabideetako testuak erabili dira irakurmeneko estrategiak garatzeko. Testu akademikoei irakurri eta interpretatzeko, beharrezkoa da diskurtso-genero berrietara hurbiltzea, alde aurreko ezagutzen eta testuak ematen dituen arteko distantzia desagerraraztea ahalbidetuko duten estrategiak zabalitzea, eta askotan teknikoak den eta mailegu eta erdarakada ugariz osatuta dagoen lexikoarekin ohitzea.	4.1. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua eta igoeraren asmoa identifikatzea, testu akademikoei eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, beharrezkoak diren inferentziak eginez eta irakurketa-xede desberdinak agertuz. 4.2. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio-prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.

Bestalde, kazetaritza-testuak irakurri, interpretatu eta baloratzeko, testu horiei zentzua ematea eta alborapen ideologikoak detektatzea ahalbidetzen duten testuinguru-gakoak ezagutu behar dira. Horrela egin ezean, irakurlea esandakoaren hitzez hitzezko interpretaziora mugatuta geratuko da, eta ez da gai izango ironiak, zeharkako aipamenak edo zentzu bikoitzak hautemateko edo egilearen komunikazio-asmoa neurtzeko. Hortaz, Batxilergoan irakurtzeko konpetentzia garatzeko, beharrezkoa da irakurtzeko motibazioa, konpromisoa eta jardunbideak azpimarratzea eta irakurtzeko ekintzaren aurretik, bitartean eta ondoren zabaldu behar diren estrategiak ezagutu eta erabiltzea, askotariko iturriak erabiltzeko arintasunaren garapena bereziki kontuan hartuz, testu jakin baterako beharrezkoak diren alde zuzenak ezagutzarik eza konpentsatu ahal izateko eta fidagarritasuna bermatu edota iturrien helburua argitu ahal izateko. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD1, KPSII4, HK3.	
5. Testu idatzi eta multimodal koherenteak, kohesionatuak, egokiak eta zuzenak sortzea, esparru akademikoko diskurtso-generoak bereziki kontuan hartuz, ezagutza eraikitze eta komunikazio-eskari zehatzei erantzun informatua, eraginkorra eta sormenezkoa emateko.	
Gaur egun, idazten jakiteak euskarri eta formatu desberdinetan idazten jakitea esan nahi du (euskarri eta formatu horietako asko hipertestualak eta multimodalak dira), eta erabilera-esparruen (diskurtso-generoen) berezko idatzizko komunikazio-jardunak gauzatzeko «moldeak» ezagutu eta eskuratu behar dira. Batxilergoan, bereziki garrantzitsuak dira genero akademikoak (mintzaldiak, saiakerak, txostenak edo iruzkin kritikoak, besteak beste), hainbat ikuspegi, jakintza-alor edo diziplina bateratu behar baitira. Ikasleek, beraz, trebetasunez erabili behar dute informazioaren eta iritziaren txandakatzea (kontsultatutako iturriak kontsignatuz), eta azalpen-argitasun egokia agertzen saiatu behar dute, nolabaiteko estilo-bokazioarekin. Ikasleek, azken batean, zentzuen eraikuntza kolektiboaren parte izateak dakarren erantzukizunaz jabetu behar dute, ikuspuntu kultural eta etikotik abiatuta. Idatzizko testu baten konposizioak (bakarka edo modu kolaboratiboan egindakoa) erregistroaren koherentzia, kohesioa eta egokitasuna zein zehaztasun lexikoa eta zuzentasun gramatikala eta ortografikoa hartu behar ditu kontuan. Halaber, diskurtsoaren hizkerari eta pertsonak (igorlea eta hartzaileak) diskurtsoan txertatzeko moduari buruzko erabakiak hartu behar dira. Gainera, funtsezkoa da hizkuntzari eta estiloari arreta jartzea. Hortaz, hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta esplizitua eta erabilera testualetan duen proiektzioa bereizezinak dira. Hori dela eta, idazten irakatsi eta ikasteko prozesuaren barruan, arretaz eta modu jarraituan esku hartu behar da ikasgelan, eta ekoizpenak etengabe berrikusi behar dira ebaluazio eta koebaluazioaren bidez. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, KD1, KD2, KD3, PSIIK5, HK2, EK3.	5.1. Curriculumeko gaiei edo gizarte- eta kultura-interesekoei buruzko idatzizko testu eta testu multimodal akademiko koherenteak, kohesionatuak eta erregistro egokikoak lantzea eta, alde zuzenak, komunikazio-egoera, hartzailea, xedea eta kanala kontuan hartuko dituen plangintza-prozesu bat eta ziri-borroak bakarka, berdinen artean edota beste kontsulta-tresna batzuen bidez idatzeko eta berrikusteko prozesu bat egitea. 5.2. Idatzizko testuak eta testu multimodalak aberasteko prozedurak txertatzea, diskurtso-, hizkuntza- eta estilo-alderdiak kontuan hartuz, zehaztasun lexikoarekin eta zuzentasun ortografiko eta gramatikarekin.
6. Hainbat iturritako informazioa hautatzea eta egiaztatzea, haren fidagarritasuna eta egokitasuna irakurketa-helburuen arabera ebaluatuz eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestuz, eta informazio hori integratzea eta ezagutza bihurtzea komunikatu ahal izateko, ikuspuntu kritiko eta pertsonala eta, aldi berean,	

jabetza intelektualaren errespetatuko duena agertuz, bereziki curriculumeko gaiei edota irakurritako literatura-obrei lotutakoei buruzko ikerketa-lanen esparruan.

Informazioaren ekoizpena, ugaritzea eta banaketa egungo gizarteak eratzen dituen printzipioa da, baina informazioaren eskuragarritasunak ez du ezagutza berez bermatzen. Hori dela eta, ezinbestekoa da ikasleek informazioa ezagutza bihurtzeko abileziak eta trebetasunak eskuratzeko, eta jakitea informazio hori noiz behar den, non bilatu behar den eta nola kudeatu, ebaluatu eta komunikatu behar den, ikuspuntu kritiko eta pertsonal bat hartuz eta jabetza intelektualarekin eta identitate digitalarekin jarrera etiko eta arduratsu bat agertuz. Alfabetatze Mediatiko eta Informazionalaren (AMI) aldeko apustua da. Horrek teknologien erabilera arduratsua dakar, informazio partzial edo faltsuen detekzioa, iturrien etengabeko ebaluazioa, erabilera-denborak eta autorregulazioa bereziki kontuan hartuta.

Saiatu beharra dago ikasleek, bakarka edo kooperazioan, informazio-iturri fidagarriak, seguruak eta askotarikoak testuinguru sozialetan edo akademikoetan kontsultatu ditzaten, curriculumeko edo irakurritako beste literatura-obra batzuetako gaiei buruzko ikerketa-lanak edo ikerketa-proiektuak egiteko.

Ikerketa-prozesu horietan, informazioaren plangintza, kudeaketa eta biltegiatzea era autonomoan egin behar da behar bezala berreskuratzeko, eta ezarritako aurkezpen-konbentzioei jarraitu behar zaie (aurkibidea, epigrafeetan oinarritutako antolaketa, aipamenak egiteko prozedurak, oin-oharrak, bibliografia eta webgrafia). Era berean, sormena garatu behar da eta testuingurura egokitu beharra dago ikaskuntza berria zabaltzean. Eskolako liburutegia edo mediateka, sormenezko ikaskuntza-espazioa den aldetik, ingurune aproposa izango da konpetentzia hau eskuratzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3.

6.1. Hainbat iturritako informazioa aurkitzea, hautatzea eta egiaztatzea, informazio horren biltegiatzea eta berreskuratzearen kudeaketa eta irakurketa-helburuen arabera egokitasunaren ebaluazioa kontuan hartuz; eskema propioetan antolatzea eta integratzea; eta berregituratzea eta era sortzailean komunikatzea, eta jabetza intelektualarekiko ikuspuntu kritiko eta errespetuzkoa hartuz.

6.2. Albisteen eta informazioen egiazkotasuna ebaluatzea, sare sozialak eta beste ingurune digital batzuk bereziki kontuan hartuz, analisia, kontrastea eta egiaztapena egiteko jarraibideei jarraituz, tresna egokiak erabiliz, informazioaren alborapenen aurrean jarrera kritikoa agertuz eta faltsukerien hedapena saihestuz.

6.3. Curriculumeko gaiei eta interes kultural, pertsonal eta sozialeko gaiei buruzko ikerketa-lanak egitea era autonomoan eta hainbat euskarritan, bakarka edo modu kooperatiboan, hautatutako informaziotik abiatuz, jabetza intelektualaren errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

6.4. Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, osasungarri eta iraunkorreko ohiturak hartzea, arriskuak ebaluatuz eta erabiltzean gailuak, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko neurriak aplikatuz.

7. Literatura garaikideko obra garrantzitsuak plazer- eta ezagutza-iturri gisa autonomiaz hautatzea eta irakurtzea, obren aniztasunari, konplexutasunari eta kalitateari dagokienez bilakaera bat izango duen irakurketa-ibilbide bat konfiguratzeko, eta irakurketa-esperientziak partekatzea, irakurketa-identitatea bera eraikitzeke eta irakurketaren gizarte-dimentsioaz gozatzeko.

Konpetentzia hau garatzeak autonomia sendotzeko eta irakurketa-identitatea bera eraikitzeke bidean aurrera egitea dakar. Ildo horretan, aldizkako denbora jarraitu bat eskaini behar zaio bakarkako irakurketari, eta irakurritako testuen artean loturak ezartzea erraztuko duten bakarkako edo taldeko gogoeta-uneak (hala nola solasaldi dialogikoen bidez) ahalbidetu behar dira.

Horretarako, aintzat hartutako testuen aniztasuna, konplexutasuna eta gozatzeko moduak —egungo literatura mota inprimatu eta digitalekiko eta sortzen ari diren kultura-jardunekiko kontaktua barne— eta irakurketa-esperientzia adierazteko gaitasuna zabaltzeko behar dira. Xedea da entretenimendu soilarekin eta argudioetan oinarritutako irakurketarekin lotura txikiagoa izango duten eta literaturaren hautemate estetikorako

7.1. Irakurketa gidaturako proposamenei lotutako literatura garaikideko obra garrantzitsuak era autonomoan aukeratzea eta irakurtzea, literatura-saiakera eta tradizioarekin loturak ezartzen dituzten egungo obrak barne, eta irakurketa- eta kultura-ibilbide pertsonalaren aurrerapena jasota uztea, irakurgaiak hautatzeko irizpideak, literatura-kulturan sartzeko moduak eta irakurketa-esperientzia argudioekin azalduz.

7.2. Irakurketa-esperientzia partekatzea, esperientzia hori gozamen- eta ezagutza-iturri gisa baloratuz eta metahizkuntza espezifikoak erabiliz; eta interpretazio pertsonal bat lantzea, beste obra batzuekin eta beste esperientzia artistiko eta kultural batzuekin lotura argudiatuak ezarritik.

bideratuta egongo diren irakurketa autonomoen corpus baterako urrats bat egitea. Hortaz, obrei buruzko balio-iritziak askoz elementu gehiago izango ditu oinarri, testuartekotasunaren identifikazioa barne, eta irakurritako obren inguruko saiakeren ikerketa, irakurketa eta ekoizpena jasoko ditu. Konpetentzia hau lagungarria da ikasleek honako hauek ahalbidetzen dituen literatura- eta kultura-jakintza bat eskuratzeko: irakurketa gidatuen eta autonomoen arteko erlazioak ezartzea, irakurritako obrei buruz ikertzea, testuak ulertu eta interpretatzeko norberaren irakurketa- eta kultura-esperientzia mobilizatzea, testuak beren ekoizpenaren testuinguruan eta inskribatuta dauden kultura-formetan kokatzea, eta obrak sortzeko oinarri diren konbentzioen funtzioak eta eraginak ulertzea. Helburu hori lortzeko, funtsezkoa da testuen corpus bat konfiguratzeko. Corpus horretan, euskal kultura-ondareari lotutako obrak ugari izango dira, eta emakume idazleen kopurua esanguratsua izango da. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2.	
8. Euskal Herriko, Espainiako eta Hispanoamerikako literaturako obra garrantzitsuak irakurtzea, interpretatzea eta baloratzea, metahizkuntza espezifiko bat erabiliz eta esperientzia biografikoa eta literatura- eta kultura-ezagutzak mobilizatuz, askotariko testuen eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuen arteko loturak ezartzeko, kultura-mapa bat osatzeko, literaturaz goatzeko aukerak zabaltzeko eta literatura-asmoko testuak sortzeko.	
Konpetentzia honek ondoko interpretazio-trebetasunak garatzeko funtzioa betetzen du: literatura-ondareko obra garrantzitsuak irakurtzea; irakurketei buruz argudiatuz balio-iritzi bat hitzez adieraztea; eta eremu nazionalak, Europakoak eta unibertsalak uztartzeko eta literatura-obrak beste adierazpen artistiko eta kultural batzuekin lotzeko kultura-mapa bat eraikitzea. Irakurtzean gozamen kontzientea eta landua lortzeko, beharrezkoa izango da irakurketa gidatuekin aurrera egiteko prestakuntza-ibilbideak ezartzea. Ibilbide horietan oinarrituta, literatura-fenomenoaren funtzionamendua ulertu, historikotasun nozioan eta testuen arteko hierarkia nozioan sakondu eta ikaskuntza ikerketa-prozesuetan eta obren interpretazioaren eraikuntza partekatuko prozesuetan oinarritu ahal izango da. Helburua ez da entziklopedia-asmoko literaturaren historia bati ekitea, ikasgelan modu gidatu eta partekatuan irakurriko diren obra kopuru txiki bat hautatzea baizik. Literatura-fenomenoaren bilakaerari eta obren arteko loturari buruzko ikerketa bultzatzeko, aukeratutako izenburuei hainbat testu gaineratuko zaizkie. Testu horiek obren testuinguru historikoa eta kulturala zein literatura-tradizioan duten lekua, haien interpretazioen historia eta beste forma artistiko klasiko eta egungo batzuekiko elkarriketa ulertzen lagunduko dute. Azken batean, ikasgelan modu gidatu eta partekatuan irakurtzeko literatura-ondareko obra garrantzitsu batzuk —emakume idazleen obrak barne— hautatu behar dira, literaturaren eraikuntza eta funtzionamenduaren zein beste testu batzuekin eta ekoizpen-testuinguruko balio ideologiko eta estetikoekin ezartzen diren erlazioen eta oraina argitzeko eta azaltzeko duten ahalmenaren elementu garrantzitsuak erakusteko. Halaber, literatura-testuak estilo-kontzientziarekin sortzea bultzatu behar da, generoen konbentzio formalak errespetatuz. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2.	8.1. Irakurritako obren interpretazioa azaltzea eta argudiatzea,osatzen dituzten elementuen eta obraren zentzuaren arteko barne-erlazioak eta testuaren eta haren testuinguru soziohistorikoaren eta literatura-tradizioaren arteko kanpo-erlazioak aztertzearen bidez, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz. 8.2. Testu pertsonal edo kolektiboak sortzea literatura-asmoarekin eta estilo-kontzientziarekin, hainbat euskarritan eta beste hizkuntza artistiko edo ikus-entzunezko batzuen bidez, literatura-generoen eta literatura-estiloen konbentzio formalak erabiltzen dituzten obren edo pasarte esanguratsuen irakurketatik abiatuz. Ondorengo ebaluazio-irizpidea espezifikoa da Euskara eta Literatura I eta Gaztelania eta Literatura I jakintzagaietarako: 8.3. Ahozko aurkezpen batean, saiakera batean edo aurkezpen multimodal batean gauzatu beharreko ikerketa-proiektuak garatzea, irakurketa gidatuko euskal literaturako eta Espainiako literaturako klasikoaren eta beste testu eta adierazpen artistiko eta kultural klasiko eta garaikide batzuen arteko lotura argudiatuak ezarritik (gai, topiko, egitura, hizkuntza, adierazpen-baliabide eta balio etiko eta estetikoaren arabera) eta irakurleak irakurketan duen inplikazioa eta erantzun pertsonala azalduz.

9. Hizkuntzaren egiturari eta erabilerei buruzko ezagutza esplizitu eta sistematikoa sendotzea eta horretan sakontzea, eta terminologia egokiarekin egin beharreko hizkuntza- eta diskurtso-aukeraketei buruz era autonomoan gogoeta egitea, hizkuntza-kontzientzia garatzeko, komunikazio-errepertorioa handitzeko eta ahozko eta idatzizko trebetasunak zein ulermen eta interpretazio kritikorako trebetasunak hobetzeko.

Hizkuntzaren azterketa sistematikoa baliagarria izan dadin, ikasleen metahizkuntzazko kompetentzia sustatu behar du, eta hartzun berezko erabilera errealekin eta testuingurukoekin lotu behar du. Metahizkuntzazko gogoetak ikasleek hizkuntzaren erabiltzaile gisa duten ezagutza intuitiboan oinarritu behar du, eta zubiak ezarri behar ditu hizkuntzaren ezagutza sistematikoarekin. Horretarako, terminologia espezifiko erabili behar da, eta maila morfosintaktikoa, semantikoa eta pragmatikoa bateratu behar dira hizkuntza-formak aztertzean.

Beraz, gramatikaren ikaskuntza egituratuari ekin behar zaio ikerketa-prozesuen bidez, eta lotura bat ezarri behar da ezagutza gramatikal esplizituaren eta hizkuntzaren erabileraren artean, gogoetatik eta ikerketa-proiektu txikietatik abiatuta. Horretarako, esanahiaren behaketatik eta hizkuntza-formek diskurtsoan betetzen duten funtzioetik abiatu beharra dago, honako hauetan oinarrituta orokortzera eta sistematizaziora iristeko: enuntziatuen manipulazioa, perpausen arteko kontrastea, hipotesi eta arauen formulazioa, kontradibideen erabilera edo beste hizkuntza-fenomeno batzuekiko lotura. Halaber, emaitzak metahizkuntza egokiarekin komunikatu behar dira. Azken batean, metahizkuntzazko eta hizkuntzen arteko gogoeta sustatu behar da, ikasleek hizkuntzaren inguruan pentsatu eta hitz egin dezaten, ezagutza horrek norberaren ekoizpenen hobekuntza eta besteen ekoizpenen ulermen eta interpretazio kritiko hobia eragin ditzan eta, aldi berean, hizkuntza-sistemaren funtzionamenduari buruzko ezagutza esplizitu bat pixkanaka eraikitzea ahalbidetu dezan.

Kompetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.

9.1. Testu propioak berrikustea eta hobetzeko proposamenak egitea, metahizkuntzazko eta hizkuntza arteko gogoetan oinarrituta aldagetak argudiatuz eta metahizkuntza espezifiko erabiliz, eta ulertzeko arazoak identifikatzea eta konpontzea, hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko ezagutza esplizituak erabiliz.

9.2. Igorlearen komunikazio-xedearen eta hizkuntza-aukeraketen arteko erlazioa eta hartzailearengan dituen ondorioak azaltzea eta argudiatzea, hizkuntzaren ezagutza esplizitua eta metahizkuntza espezifiko erabiliz.

9.3. Hizkuntzaren funtzionamenduaren alderdi garrantzitsuei buruzko ikerketa-proiektu txikiak emaitzak lantzea eta aurkeztea, hipotesiak formulatuz eta alderdi orokorrak ezarri, kontzeptu eta hizkuntza-terminologia egokiak erabiliz eta hiztegiak, eskuliburuak eta gramatikak autonomiaz kontsultatuz.

10. Komunikazio-jardunbideak bizikidetzat demokratikoaren, gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzearen eta pertsona guztien eskubide-berdintasunaren zerbitzura jartzea, hizkuntza ez-diskriminatzailea erabiliz eta hitzaren bidezko nagusikeriak baztertuz, hizkuntzaren erabilera eraginkorra ez ezik, etikoa eta demokratikoa ere bultzatzeko.

Kompetentzia hau eskuratzean, pertsonak eraginkorrak izango dira komunikatzeko garaian, eta, gainera, komunikazioaren ezinbesteko dimentsio etikoa alde batera utziko ez duten helburu batzuen zerbitzura jarriko dituzte hitzak.

Komunikazio pertsonalaren esparruan, hizkuntza-hezkuntzak enpatian eta errespetuan oinarritutako pertsonen arteko harremanak lantzen lagundu behar du, eta entzute aktiborako, komunikazio asertiborako, argudioetan oinarritutako deliberaziorako eta gatazken elkarriketa bidezko kudeaketa eta konponketarako tresnak eskaini behar ditu. Hizkuntzaren erabilera sexistak, diskriminatzaileak eta manipulatzailak eta hitzaren bidezko nagusikeriak desagerraraztea agindu etikoa da. Hezkuntza-, gizarte- eta

10.1. Hizkuntzaren erabilera sexistak eta diskriminatzaileak eta hitzaren bidezko nagusikeriak eta hizkuntzaren erabilera manipulatzailak identifikatzea eta desagerraraztea, erabilitako hizkuntza-, testu- eta diskurtso-elementuen inguruko gogoetatik eta azterketatik eta pertsonen arteko komunikazioa zuzentzen duten ez-hitzezko elementuetatik abiatuz.

10.2. Gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzeko eta adostasunak bilatzeko estrategiak erabiltzea, solaskideen iritzi eta sentimenduekin jarrera enpatikoa eta errespetuzkoa agertuz, esparru pertsonalean zein hezkuntza- eta gizarte-esparruan.

lanbide-esparruetan, hizkuntza-hezkuntzak herritartasun aktiboa gauzatuz hitza hartzeko trebatu behar du. Herritartasun hori konprometituta egongo da gizarte bidezkoagoak, demokratikoagoak eta, gizateriak aurrean dituen erronka handiei dagokienez (planetaren iraunkortasuna, indarkeriak desagerraraztea —genero-indarkeria barne—, gora doazen desberdintasunak desagerraraztea eta abar) arduratsuagoak eraikitzearekin. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore operatibo hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE3, KD3, KPSII3.1, HK1, HK2, HK3.	
---	--

DESKRIPTORE OPERATIBOEN AZALPENA	
HIZKUNTZA KOMUNIKAZIOA	HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jartotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko. HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko. HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera. HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko. HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzat demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.
ELEANIZTUNA	KE1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan. KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko. KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA eta INGENIERITZA	STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformatuz, beharrezkoa izanez gero. STEM2: Pentsamendu zientifiko erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz. STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz. STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatze eta eraikitze. STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz. STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jotzen duten papera argudiatzen du.
KONPETENTZIA DIGITALA	KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko. KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko. KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatze. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du. KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du. KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO	KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin. KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko. KPSII2: Bizimodu jasagarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz. KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko. KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutak lortzen laguntzeko. KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko. KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.
HERRITARTASUNA	HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko. HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jardura guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin. HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzia propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz. HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jardura eta ohiturekin.

EKINTZAILETZA	EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan. EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak. EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.
KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KOMPETENTZIA	KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere. KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan. KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimua erekin, ekimenarekin eta irudimenarekin. KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta. KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

EUSKAL HIZKUNTZA ETA LITERATURA 1. URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo batxilergo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/24
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	I		
Arloa/Jakintzagaia:	Euskal Hizkuntza eta Literatura	Irakasleak:	Janire Urrestarazu Aitzpea Aizpurua		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Gure lehentasunezko helburuetako bat da gure ikasleak bi hizkuntza koofizialetan elebidunak izatea. Gure herriaren testuinguruan, ordea, ez da erraza komunikazio-hizkuntza euskara izatea, eta haren normalizazioa bultzatzen ahalegintzen gara, bide batez gure kulturaren ezaugarri bereizgarri nagusia ere badenez, euskal kultura ere garatuz.

Gure ikasleak XXI. mendeko herritar prestuak izatean bilatzen dugu, tokatuko zaien gizartean pertsona kultuak, kritikoak eta ongi informatuak. Eta horretarako, hitzak eraginkortasunez eta etikoki erabiltzeko gai izan behar dute, desberdintasunak errespetatuz.

Bestalde, hizkuntza-jakintzagaien komunikazio-izaera eta izaera instrumentala dela eta, gainerako jakintzagaiei zuzenean eragiten die. Hizkuntza erabiltzen ikastea problemak aztertzen eta ebatzen, planak egiten, erabaki-prozesuei ekiten eta komunikazio-egoera bakoitzerako estrategia egokiak erabiltzen ikastea ere bada.

Ikasleek, edukiez gain, ezagutza-esparru bakoitzaren berezko adierazpen motak ikasi behar dituzte. Beraz, hizkuntza-jakintzagaiak garatzeak gainerako jakintzagaiak garatzen laguntzen du, eta alderantziz.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoaak (Deskriptoreen esanahia, dokumentuaren amaieran)	Ebaluazio-irizpideak (Dokumentuaren amaieran daude)	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Apunteak hartzen.	Konpetentzia espezifikoa: 2 HKK2, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, HK3.	2.1 / 2.2	B. Komunikazioa -Komunikazio-ekintzaren osagaiak: egoeraren formalitate-maila eta izaera publikoa edo pribatu; solaskideen arteko gizarte-distantzia; komunikazio-xedeak eta asmoen interpretazioa; komunikazio-kanala eta komunikazioaren hitzik gabeko elementuak. - Testua. Haren definizioa eta sailkapen desberdinak. - Testu-propietateak: koherentzia, kohesioa eta egokitasuna. Erreferentziakidetasuna - Testu-tipologia, testu-generoak eta erabilera-esparruak - Hezkuntza-esparruaren berezko diskurtso-generoak. Testu akademikoak. - Gizarte-esparruaren berezko diskurtso-generoak. Sare sozialak eta komunikabideak. - Norbere buruarenganako konfiantza eta ikaskuntzari buruzko gogoeta. Errorea prozesuaren parte gisa - Ahozko eta idatzizko ulermenerako estrategiak: testuaren zentzu orokorra, zatien arteko erlazioa, informazio garrantzitsua hautatzeko eta gogoan gordetzeko jarraibideak. Igorlearen asmoa. Hitzeko, hitzik gabeko eta hizkuntza ikonikoaren erabilera sexisten eta diskriminatzaileen detekzioa. Testuaren formaren balorazioa eta edukiaren interpretazio kritikoa.
Gramatikazko kontzeptuak definitzen.	Konpetentzia espezifikoa: 9 HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KPSII5.	9.1 / 9.2 / 9.3	A: Hizkuntzak eta hiztunak -Euskararen historia: jatorria, teoria nagusiak, lehen testigantzak eta lehen egileak. B. Komunikazioa Adizkien arteko erlazioak (testuaren kohesiorako prozedura gisa), aditz-denboren balorazioa eta erabilera bereziki kontuan hartuta - Euskararen berezko hizkuntza-elementuak perpausaren osagaiak lotzeko (aditz-komuntadurak eta deklinabidea). D. Hizkuntzari buruzko gogoeta Hitzen formaren (kategoria gramatikalak) eta funtzioaren (perpaus bakunaren eta perpaus elkartuaren funtzio sintaktikoak) arteko bereizketarako estrategiak - Perpaus bakunaren eta perpaus elkartuaren egitura semantikoaren (hitzeko esanahiak eta argudioak) eta sintaktikoaren (subjektua, predikatua eta osagarriak) arteko erlazioak, komunikazio-xedearen arabera.
Eskola esparruko narrazioak	Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII5, HK2, EK3.	3.1 / 3.2	B. Komunikazioa -Testuen hizkuntza-zuentasuna eta berrikuspen ortografikoa, gramatikala eta tipografikoa. Euskarri analogiko edo digitaleko hiztegien, kontsulta-eskiliburuen eta zuentzaile ortografikoen erabilera eraginkorra -Puntuazio-zeinuak idatzizko testua antolatze mekanismo gisa, eta esanahiarekin duten lotura.

BIGARREN HIRUHILEKOA

Literatura: ahozkoa	Konpetentzia espezifikoa: 7 HKK1, HKK2, HKK4, KD2, KD3, KPSII1.1, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2	7.1 / 7.2	B. Komunikazioa -Ahozotasunari lotutako euskal kultura-tradizioak. - Euskal musika-ondare tradizional eta garaikideko erreferentziazko abestiak
Idatzizko literatura: XVI-XVII	Konpetentzia espezifikoa: 6 HKK3, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, HK2, EK3	6.1 / 6.2 / 6.3 / 6.4	B. Komunikazioa - Azalpen-testua. Sailkapena. Egitura. Testu-tipologiaren berezko ezaugarriak eta hari lotutako hizkuntza-ezaugarriak. - Ahozko ekoizpen formalerako estrategiak: informazioaren plangintza eta bilaketa, testualiza- zioa eta berrikuspina. Entzuleenganako eta azalpen-denborarako egokitzapena. Hitzik gabe- ko elementuak - Ahozko ekoizpenerako estrategiak. Lantzeko prozesua: informazioaren bilaketa, plangintza, idazketa, berrikuspina eta edizioa hainbat euskarritan. C. Literatura hezkuntza - Gidatutako irakurketarako proposamenei lotuta dauden eta irakurketa-ibilbideari berari buruzko gogoeta eragiten duten obra garrantzitsuen irakurketa, eta kulturaren interpretazio-eztabaidan txertatzeko jarraibideak, ondorengo jakintzak kontuan hartuta. D. Hizkuntzari buruzko gogoeta Hitzak eskuratu eta osatzeko prozedurak eta esanahian gertatzen diren aldaketei buruzko gogoeta. Hitzien arteko erlazio semantikoak. Balio denotatiboak eta konnotatiboak, testuinguruarekiko egokitasunaren eta komunikazio-xedearen arabera.
Elkarriketa: erregistroak, eta beste.	Konpetentzia espezifikoa: 1 HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.	1.1 / 1.2 / 1.3 / 1.4	A: Hizkuntzak eta hiztunak -Arau kultu eta arau estandar kontzeptuen ikerketa eta azalpena, euskarari duten baliagarritasuna eta aniztasuna kontuan hartuta. B. Komunikazioa Erregistroa komunikazio-egoerara egokitzeko hizkuntza-baliabideak. - Puntuazio-zeinuak idatzizko testua antolatze mekanismo gisa, eta esanahiarekin duten lotura.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Idatzizko literatura: XVIII	Konpetentzia espezifikoa: 8 HKK1, HKK2, HKK4, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2.	8.1 / 8.2 / 8.3	C. Literatura hezkuntza Euskal kultura-ondareko obrak eta pasarteak.
Frogatu testu itsu baten egilea nor den.	Konpetentzia espezifikoa: 5 HKK1, HKK3, HKK5, STEM4, DK1, DK2, DK3, PSIIK5, HK2, EKK3.	5.1 / 5.2	C. Literatura hezkuntza Testuen interpretazioa argudioekin adierazteko estrategiak, aztertutako alderdiak integratuz eta balio kulturalak, etikoak eta estetikoak kontuan hartuz - Literatura-generoa eratzen duten elementuak eta obraren zentzuarekin duten lotura

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan antolatuta daude:

- Ikasgai eta ikasturte guztien eduki komunei buruzkoak
- Diskurtsoen aniztasunari buruzkoak: hitz egitea, entzutea eta elkarrekin solasean jardutea
- Diskurtsoen aniztasunari buruzkoak: irakurtzea eta idaztea
- Hizkuntzari buruzko gogoeta
- Literatura-diskurtsoari buruzkoak
- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak

JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

- Egoera erreal edo simulatuetan arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko
- Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea

Garapen fasean:

- Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak
- Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak

Aplikazio eta komunikazio fasean:

- Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
- Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
- Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak

BALIABIDEAK

Ez dago testu-libururik. Testuak eguneroko testu errealak izango dira (publizitatezkoak, egunkarietan ageri direnak, internetez lor daitezkeenak).

Antzerki, bertso eta poesia hautatuak banatuko dira.

Alexia Classroom plataforma

Ikus-entzunezko materiala.

TALDEKATZEAK

Talde txikiak (2-3 lagun)

Talde handiak (5-8 lagun)

ESPazio-DENBOREN ANTOLAKETA

Lau gela dira. Astean **hiru** saio dira. Oro har ez da gelatik atera behar izaten, beharrezko guztia bertan dago eta.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Beharrezko azalpenak ematea. Ez da testu-libururik erabiliko.
- Ahozko nahiz idatzizko hainbat iturritatik testuak lortzea (egunkariak, irratia, telebistako iragarkiak...) gelan entzun/ikusi/irakurri eta aztertzeke. Azterketa horietatik abiatuz, ereduak eman eta ikasleei berdintsuak eginaraztea.
- Ikasleen lanak zuzentzea, zuzenketari jarraituz ikasleak egindako lana hobeto egiteko jarraibideak izan ditzan.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.
- Agintzen zaizkion bakarkako lanak bere kabuz egitea (ahozko nahiz idatzizkoak), horretarako behar duen informazioa bilatuz. Lan horiek arduraz eta agintzen denerako eginak izatea.
- Talde txikitan egin beharreko lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egiteko. Lan osoaren erantzule delako jarrera izatea.
- Talde handitan egin beharrekoetan ere ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.
- Egindako lanetakoren bat hobeto egin dezakeenetan irakasleak esandakoari jarraituz, hura berriro egitea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioa akreditatiboa hiru zati nagusitan egiten da, nahiz eta etengabe egiten den helburu formatzailez egindakoa. Esan bezala, ebaluazioka antolatuta dago, eta heteroebaluatzailea da. Ikasleak egin eta irakasleak jasotzen dituen lan guztiak kalifikatuko dira. Ebaluazioko azterketa bakarra izango da, nahiz eta kontrol txikiren bat ere izan daitekeen, lan bakoitzaren balio bera izango duena azken emaitzan. Ebaluazioko notak gorde egiten dira 1. deialdira arte. 2. deialdian, gai osoaren azterketa egin beharko da.	Ikasleak egin dituen lan guztiak berriro egiteko aukera dauka, eta beti kalifikaziorik onena hartuko da kontuan. Berreskurapenak azterketen bidez egiten dira. 1. eta 2. deialdietako azterketen bidez gaindi daiteke ikasturtea.	Ikasleak egiten dituen lan guztien batez bestekoak osatuko du ebaluazio bakoitzeko notaren laurdena (%25). Gainerako hiru laurdenak azterketan ateratako kalifikazioa izango dira (%75). Ikasturte amaieran izango du ikasleak nota igotzeko aukera, urte osoko gaiei buruzko azterketa baten bidez. Azken notaren biribiltzea irakasleak xedatuko du.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
1. Munduko hizkuntza-aniztasuna azaltzea eta balioestea, EAEko eta inguruneko errealitate elebidun eta eleaniztunaren ezagutzatik, euskararen eta gaztelaniaren dialekto-aberastasunaren ezagutzatik eta hizkuntzen arteko kontaktuari lotutako fenomenoei buruzko gogoetatik abiatuz, hizkuntzen arteko gogoeta bultzatzeko, hizkuntza-estereotipoak eta hizkuntza-aurreiritziak ezeztatze, aniztasun hori kultura-ondarearen iturri gisa baloratzeko eta euskararen erabilerarekiko portaera asertiboak sustatzeko.	1.1. EAEko eta Espainiako hizkuntza koofizialak eta haien aldaerak (eta, bereziki, norberaren lurraldekoa) hizkuntza-aberastasunerako baliabide gisa ezagutzea eta baloratzeko, haien garapen historiko eta soziolinguistikoaren azalpenetik eta egungo egoeratik abiatuz, eta ahozko adierazpenetan, idatzizkoetan eta multimodaletan dialektoen ezaugarriak (dialekto-aniztasunari lotuta dauden hizkuntza-ezaugarriak eta soziolektoei edo erregistroei dagozkienak bereiziz) eta hizkuntzen hizkuntza- eta diskurtso-alderdiak esplizituki eta metahizkuntza egokiarekin egiaztatuz.
	1.2. Hizkuntza-aurreiritziak eta hizkuntza-estereotipoak zalantzan jartzea eta gezurtatzea, kultura-, hizkuntza- eta dialekto-aberastasuna errespetatu eta baloratzeko jarrera agertuz, hizkuntzen arteko kontaktuaren fenomenoen inguruko ikerketatik eta gogoetatik abiatuz, hizkuntza berean dauden arau kultuen eta estandarren aniztasuna kontuan hartuz, eta sare sozialek eta komunikabideek eta hizkuntza eskubideei eta hizkuntzen arteko bizikidetzaren ereduak buruzko ikerketak betetzen duten zereginari arreta berezia jarritz.
	1.3. EAEko hizkuntza-errealitatearen ezaugarriak aztertzea oinarritzko ezagutza soziolinguistikoaren bidez, eta euskarekin hizkuntza-ohitura eta hizkuntza-portaera asertiboak eta enpatikoak hartzea, euskararen erabilera lehenetsiz eta eskola- eta gizarte-bizitzaren hainbat esparrutan eta euskararen normalizazioari eta euskal kulturaren transmisio eta sorkuntzari lotuta ikastetxean eta ingurunean garatzen diren ekimenetan jarrera proaktiboa eta afektiboa agertuz.
	1.4. Hizkuntzen funtzionamenduaz jabetzea eta hizkuntzen arteko gogoetak hizkuntzak ikasteko eta ezaugarriak konparatzaren bidez komunikaziorako konpetentzia garatzeko egiten duen ekarpena baloratzeko.
2. Ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, zentzu orokorra eta informaziorik garrantzitsuena jasoz, igorlearen ikuspuntua eta asmoa identifikatuz eta testu horien fidagarritasuna, forma eta edukia baloratuz, ezagutza eraikitze, iritzia osatzeko eta gozamen- eta aisia aukerak zabaltzeko.	2.1. Hainbat esparrutako berezko ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua (komunikazio-beharren arabera) eta igorlearen asmoa identifikatzea, kodeen arteko interakzioa aztertuz.
	2.2. Ahozko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzeko, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
3. Ahozko testuak eta testu multimodalak zehaztasun, jariakortasun, koherentzia, kohesio eta erregistro egokiarekin sortzea, testu akademikoak lehenetsun berezia emanaz eta diskurtso-genero desberdinen berezko konbentzioak kontuan hartuz, eta ahozko interakzioetan errespetuz eta kooperazioan parte hartzea, ezagutza eraiki eta lotura pertsonalak ezartzeko zein gizarte-testuinguru desberdinetan era aktibo eta informatuan esku hartzeko	3.1. Hainbat ikuspuntu jasoko dituzten interes zientifiko eta kulturalako eta garrantzi akademiko eta sozialeko gaiei buruzko ahozko azalpen eta argudiatze formalak egitea plangintza-maila desberdinekin, diskurtso-genero bakoitzaren berezko konbentzioetara egokituz eta jarioa, zehaztasuna, koherentzia, kohesioa eta erregistro egokia agertuz, hainbat euskarritan eta hitzezko eta hitzik gabeko baliabideak eraginkortasunez erabiliz.
	3.2. Ahozko interakzioetan (formaletan eta informaletan) eta talde-lanean era aktiboan eta egokian parte hartzea, entzute aktiboko jarrerekin eta elkarrizketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasunerako estrategiekin, erabilera diskriminatzaileak (sexistak barne) saihestuz eta baztertuz.
4. Idatzizko testuak zentzu kritikoarekin eta hainbat irakurketa-xederekin ulertzea, interpretatzea eta baloratzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak arreta berezia eskainiz, zentzu orokorra eta ideia nagusiak eta bigarren mailakoak ezagutuz, informazio esplizitua txertatuz eta beharrezkoak diren inferentziak eginez, igorlearen asmoa identifikatuz, edukiari eta formari buruzko gogoeta eginez eta kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatuz, ezagutza eraikitzeke eta askotariko komunikazio-beharrei eta komunikazio-interesei erantzuteke.	4.1. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen zentzu orokorra, egitura, informazio garrantzitsua eta igorlearen asmoa identifikatzea, testu akademikoak eta komunikabideetakoak bereziki kontuan hartuz, beharrezkoak diren inferentziak eginez eta irakurketa-xede desberdinak agertuz.
	4.2. Idatzizko testu eta testu multimodal konplexuen eta/edo espezializatuen forma eta edukia kritikoki baloratzea, erabilitako kanalaren kalitatea, fidagarritasuna eta egokitasuna eta erabilitako komunikazio prozeduren eraginkortasuna ebaluatuz.
5. Testu idatzi eta multimodal koherenteak, kohesionatuak, egokiak eta zuzenak sortzea, esparru akademikoko diskurtso-generoak bereziki kontuan hartuz, ezagutza eraikitzeke eta komunikazio-eskari zehatzei erantzun informatua, eraginkorra eta sormenezkoa emateko	5.1. Curriculumeko gaiei edo gizarte- eta kultura-interesekoei buruzko idatzizko testu eta testu multimodal akademiko koherenteak, kohesionatuak eta erregistro egokikoak lantzea eta, aldez aurretik, komunikazio egoera, hartzailea, xedea eta kanala kontuan hartuko dituen plangintza-prozesu bat eta zirriborroak bakarka, berdinaren artean edota beste kontsulta-tresna batzuen bidez idatzeko eta berrikusteko prozesu bat egitea.
	5.2. Idatzizko testuak eta testu multimodalak aberasteko prozedurak txertatzea, diskurtso-, hizkuntza- eta estilo-alderdiak kontuan hartuz, zehaztasun lexikoarekin eta zuzentasun ortografiko eta gramatikalarekin.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
6. Hainbat iturritako informazioa hautatzea eta egiaztatzea, haren fidagarritasuna eta egokitasuna irakurketa-helburuen arabera ebaluatuz eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestuz, eta informazio hori integratzea eta ezagutza bihurtzea komunikatu ahal izateko, ikuspuntu kritiko eta pertsonala eta, aldi berean, jabetza intelektualaren errespetatuko duena agertuz, bereziki curriculumeko gaiei edota irakurritako literatura-obrei lotutakoei buruzko ikerketa-lanen esparruan.	6.1. Hainbat iturritako informazioa aurkitzea, hautatzea eta egiaztatzea, informazio horren biltegiatzea eta berreskuratzearen kudeaketa eta irakurketa-helburuen arabeko egokitasunaren ebaluazioa kontuan hartuz; eskema propioetan antolatzea eta integratzea; eta berregituratzea eta era sortzailean komunikatzea, eta jabetza intelektualarekiko ikuspuntu kritiko eta errespetuzkoa hartuz.
	6.2. Albisteen eta informazioen egiazkotasuna ebaluatzea, sare sozialak eta beste ingurune digital batzuk bereziki kontuan hartuz, analisia, kontrastea eta egiaztapena egiteko jarraibideei jarraituz, tresna egokiak erabiliz, informazioaren alborapenen aurrean jarrera kritikoa agertuz eta faltsukerien hedapena saihestuz.
	6.3. Curriculumeko gaiei eta interes kultural, pertsonal eta sozialeko gaiei buruzko ikerketa-lanak egitea era autonomoan eta hainbat euskarritan, bakarka edo modu kooperatiboan, hautatutako informazioetik abiatuz, jabetza intelektualaren errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.
	6.4. Teknologia digitalen erabilera kritiko, seguru, osasungarri eta jasangarriko ohiturak hartzea, arriskuak ebaluatuz eta erabiltzean gailuak, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko neurriak aplikatuz.
7. Literatura garaikideko obra garrantzitsuak plazer- eta ezagutza-iturri gisa autonomiaz hautatzea eta irakurtzea, obren aniztasunari, konplexutasunari eta kalitateari dagokienez bilakaera bat izango duen irakurketa-ibilbide bat konfiguratzuz, eta irakurketa-esperientziak partekatzea, irakurketa-identitatea bera eraikitzeke eta irakurketaren gizarte-dimentsioak gozatzeko.	7.1. Irakurketa gidaturako proposamenei lotutako literatura garaikideko obra garrantzitsuak era autonomoan aukeratzea eta irakurtzea, literatura-saiakera eta tradizioarekin loturak ezartzen dituzten egungo obrak barne, eta irakurketa- eta kultura-ibilbide pertsonalaren aurrerapena jasota uztea, irakurgaiak hautatzeko irizpideak, literatura-kulturan sartzeko moduak eta irakurketa-esperientzia argudioekin azalduz
	7.2. Irakurketa-esperientzia partekatzea, esperientzia hori gozamen- eta ezagutza-iturri gisa baloratuz eta metahizkuntza espezifikoak erabiliz; eta interpretazio pertsonal bat lantzea, beste obra batzuekin eta beste esperientzia artistiko eta kultural batzuekin lotura argudiatuak ezarri

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
8. Euskal Herriko, Espainiako eta Hispanoamerikako literaturako obra garrantzitsuak irakurtzea, interpretatzea eta baloratzea, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta esperientzia biografikoa eta literatura- eta kultura ezagutzak mobilizatuz, askotariko testuen eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuen arteko loturak ezartzeko, kultura-mapa bat osatzeko, literaturaz gozatzeko aukerak zabaltzeko eta literatura-asmoko testuak sortzeko.	8.1. Irakurritako obren interpretazioa azaltzea eta argudiatzea, osatzen dituzten elementuen eta obraren zentzuaren arteko barne-erlazioak eta testuaren eta haren testuinguru soziohistorikoaren eta literatura tradizioaren arteko kanpo-erlazioak aztertzearen bidez, metahizkuntza espezifikoa erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz
	8.2. Testu pertsonal edo kolektiboak sortzea literatura-asmoarekin eta estilo-kontzientziarekin, hainbat euskarritan eta beste hizkuntza artistiko edo ikus-entzunezko batzuen bidez, literatura-generoen eta literatura-estiloen konbentzio formalak erabiltzen dituzten obren edo pasarte esanguratsuen irakurketatik abiatuz
	8.3. 8.3. Ahozko aurkezpen batean, saiakera batean edo aurkezpen multimodal batean gauzatu beharreko ikerketa-proiektuak garatzea, irakurketa gidatuko euskal literaturako klasikoen eta beste testu eta adierazpen artistiko eta kultural klasiko eta garaikide batzuen arteko lotura argudiatuak ezarriz (gai, topiko, egitura, hizkuntza, adierazpen-baliabide eta balio etiko eta estetikoaren arabera) eta irakurleak irakurketan duen inplikazioa eta erantzun pertsonala azalduz.
9. Hizkuntzaren egiturari eta erabilerei buruzko ezagutza esplizitu eta sistematikoa sendotzea eta horretan sakontzea, eta terminologia egokiarekin egin beharreko hizkuntza- eta diskurtso-aukeraketei buruz era autonomoan gogoeta egitea, hizkuntza-kontzientzia garatzeko, komunikazio-errepertorioa handitzeko eta ahozko eta idatzizko trebetasunak zein ulermen eta interpretazio kritikorako trebetasunak hobetzeko.	9.1. Testu propioak berrikustea eta hobetzeko proposamenak egitea, metahizkuntzazko eta hizkuntza arteko gogoetan oinarrituta aldaketak argudiatuz eta metahizkuntza espezifikoa erabiliz, eta ulertzeko arazoak identifikatzea eta konpontzea, hizkuntzari eta haren erabilerari buruzko ezagutza esplizituak erabiliz.
	9.2. Igorlearen komunikazio-xedearen eta hizkuntza-aukeraketen arteko erlazioa eta hartzailearengan dituen ondorioak azaltzea eta argudiatzea, hizkuntzaren ezagutza esplizitua eta metahizkuntza espezifikoa erabiliz.
	9.3. Hizkuntzaren funtzionamenduaren alderdi garrantzitsuei buruzko ikerketa-proiektu txikien emaitzak lantzea eta aurkeztea, hipotesiak formulatuz eta alderdi orokorrak ezarriz, kontzeptu eta hizkuntza terminologia egokiak erabiliz eta hiztegiak, eskuliburuak eta gramatikak autonomiaz kontsultatuz.
10. Komunikazio-jardunbideak bizikidetzatza demokratikoaren, gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzearen eta pertsona guztien eskubide berdintasunaren zerbitzura jartzea, hizkuntza ez-diskriminatzailea erabiliz eta hitzaren bidezko nagusikeriak baztertuz, hizkuntzaren erabilera eraginkorra ez ezik, etikoa eta demokratikoa ere bultzatzeko.	10.1. Hizkuntzaren erabilera sexistak eta diskriminatzaileak eta hitzaren bidezko nagusikeriak eta hizkuntzaren erabilera manipulatzaileak identifikatzea eta desagerraraztea, erabilitako hizkuntza-, testu eta diskurtso-elementuen inguruko gogoetatik eta azterketatik eta pertsonen arteko komunikazioa zuzentzen duten ez-hitzezko elementuetatik abiatuz.
	10.2. Gatazkak elkarriketa bidez kudeatu eta konpontzeko eta adostasunak bilatzeko estrategiak erabiltzea, solaskideen iritzi eta sentimenduekin jarrera enpatikoa eta errespetuzkoa agertuz, esparru pertsonalean zein hezkuntza- eta gizarte-esparruan

HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIOA

HKK1.

Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglaz edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2.

Hainbat eremutako ahozko testuak, idatzizkoak, zeinuzkoak edo multimodalak, euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3.

Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4.

Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5.

Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubide berdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezkeen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

ELEANIZTUNA

KE2.

Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3.

Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu.

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZA

STEM2.

Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimendazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak eta tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM4.

Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

KONPETENTZIA DIGITALA

KD1.

Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berreraabiltzeko.

KD2.

Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3.

Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4.

Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1

Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII3.1

Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko

KPSII4.

Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5.

Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

HERRITARTASUNA

HK1.

Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

EKINTZAILTZA

EK1.

Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2.

Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzaren eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3.

Idea eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1.

Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko.

KAKK2.

Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1

Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntza prozesuetan.

KAKK3.2

Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuaekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1

Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2

Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO BATXILEGO IKASTOLA	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	1.go MAILA		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	FILOSOFIA	Irakasleak:	GASKON ETXEBERRIA ANDREA ETXANIZ		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Filosofia jakintzagaiak, berekin dakarren errotiko ezagutza-jarreragatik eta jorratzen dituen gaien eta alderdien aniztasunagatik, espazio egokia eskaintzen du Batxilergoko etapako funtsezko konpetentziak eta helburuak modu integratuan garatzeko. Alde horretatik, arazo unibertsal eta funtsezkoak buruzko ikerketak, hala nola errealitatearen azken izaerari, egiari, justiziarri, edertasunari edo norberaren nortasunari eta giza duintasunari buruzkoak, gure ingurune kulturala osatzen duten ideia eta praktikei buruzko gogoeta kritikoarekin batera, baliagarria da, aldi berean, ikasleen heldutasun pertsonala eta soziala sustatzeko, baita haien dimentsio intelektualak nahiz beren nortasuna osatzen duten beste alderdi etiko, politiko, zibiko, emozional eta estetikoak garatzeko ere. Horregatik, funtsezko konpetentzia guztiak lantzen badira ere, bereziki jorratzen dira hizkuntza komunikaziorako konpetentzia, herritartasunerako konpetentzia eta konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Arloak, jakintzagaiak, eremua	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Jakintza filosofikoa: jatorria, zentzua, beharra eta historia.	1. go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1	1: 1.1, 1.2	A. Filosofia eta gizakia <u>1. Norberaren filosofiari buruzko gogoeta filosofikoa</u> Jakintza filosofikoaren ezaugarriak eta ikusmoldeak. Filosofiaren aipamen

	2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5, HK1, HK2, HK3 6.KONPETENTZIA HKK2, HK1, HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1	2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4.2 5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	historiko laburra: mitotik logoserako jauzia. Filosofiaren adarretako banaketa tradizionalak eta gaur egungo ikerketa-arloak. Filosofiaren gaurkotasuna eta erabilgarritasuna: XXI. mendeko erronken inguruan filosofatzearen garrantzia.* • Filosofia, jakintzaren eta giza jardueraren beste arlo batzuekin lotuta. • *Filosofoaren oinarritzko metodoak eta tresnak:* iturrien erabilera eta analisi kritikoa; dokumentu filosofikoen ulermena eta interpretazioa; kulturaren beste esparru batzuetako arazo filosofikoen identifikazioa;* pentsamendua eta argudiozko elkarrizketa; ikerketa eta disertazio filosofikoa.* • *Diskriminazio soziala, generokoa, etniakoa eta adinekoa tradizio filosofikoan.* Filosofia eta kondizio soziala. Emakumearen diskriminazioa filosofiaren historian. Filosofia eta etnozentris moa. Filosofia eta haurtzaroa.
--	--	--	---

	8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2		
2. Ezagutza: teoriak, egia, mugak.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4,2	B.Ezagutza eta errealitatea 1. <u>Ezagutzaren eta egiaren arazo fisolofikoa</u> - Ezagutzaren arazoa: definizioa, posibilitatea eta mugak. Egiaren teoriak. Desinformazioa, gehiegizko informazioa eta egia-ostearen fenomenoak*. *Ezagutzaren teoriak*: arrazionalismoaren, enpirismoaren eta beste teoria batzuen formak (idealismoa, errealismoa, fenomenologia eta hermeneutika). *Arrazoibidea eta argudiaketa*. Argudiaketa informala. Logika formalaren nozioak. Falazien eta alborapen kognitiboen detekzioa*. - Ezagutza eskuratzeko prozesua. Ezagutza-moduak. Filosofia eta hezkuntza.. *Jakintza zientifikoa: definizioa, mugaketa eta metodologia zientifikoak*. Zientziaren filosofia: ezagutza zientifikoaren izaera, arazoak eta mugak. - Emakumearen zeregina zientzian eta beste jakintza batzuetan. - Beste jakintza-modu batzuk: jakintza arrunta; arrazoi poetikoa; erlijiosinesmenak. Jakintza metafisikoaren arazoa. *Ezagutzaren dimentsio soziala eta politikoa. Ezagutza, boterea eta interesak*.

	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3 6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	Teknozientzia garaikidea.
3. Ezagutza zientifikoa; metodo zientifikoak; mugak; zientzia,teknologia eta gizartea.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3,	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2	B.Ezagutza eta errealitatea 2. <u>Ezagutzaren eta egiaren arazo fisolofikoa</u> - Ezagutzaren arazoa: definizioa, posibilitatea eta mugak. Egiaren teoriak. Desinformazioa, gehiegizko informazioa eta egia-ostearen fenomenoak*. *Ezagutzaren teoriak*: arrazionalismoaren, enpirismoaren eta beste teoria batzuen formak (idealismoa, errealismoa, fenomenologia eta hermeneutika).

	DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5, HK1, HK2, HK3 6.KONPETENTZIA HKK2, HK1, HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1	3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4.2 5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1	• *Arrazoibidea eta argudiaketa*. Argudiaketa informala. Logika formalaren nozioak. Falazien eta alborapen kognitiboen detekzioa*. • Ezagutza eskuratzeko prozesua. Ezagutza-moduak. Filosofia eta hezkuntza.. • *Jakintza zientifiko: definizioa, mugaketa eta metodologia zientifikoak*. Zientziaren filosofia: ezagutza zientifikoaren izaera, arazoak eta mugak. • Emakumearen zeregina zientzian eta beste jakintza batzuetan. • Beste jakintza-modu batzuk: jakintza arrunta; arrazoi poetikoa; erlijiosinesmenak. Jakintza metafisikoaren arazoa. • *Ezagutzaren dimentsio soziala eta politikoa. Ezagutza, boterea eta interesak*. Teknozientzia garaikidea.
--	---	--	---

	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	9: 9.1, 9.2	
4. Errealitatearen azalpen metafisikoa.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4,2 5: 5.1, 5.2	B. Ezagutza eta errealitatea <u>2.Errealitatea eta erreala dena</u> • Errealitatearen auzia izaera goren gisa. • *Erreala denaren arazoa. Itxura eta errealitatea*. Errealitaterako hurbilketak (esentzialista, prozesuala eta erlazonala). • Batasuna eta aniztasuna. Kategoriak eta izaerak. Entitate fisikoak eta objektu idealak: uniber tsalen arazoa. • *Adimen-gorputz auzia*. Adimenaren filosofia eta adimen artifizialaren inguruko eztabaida. • *Denboraren eta aldaketaren arazo filosofikoa. Determinismoaren arazoa*. Beharra, zoria eta askatasuna. • Jainkoaren existentziaren arazo filosofikoa. Teismoa, ateismoa eta agnostizismoa. Erlijioen bilakaera*.

	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1, HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	
BIGARREN HIRUHILEKOA			
5. Mundu ikuskerak eta naturaren filosofia.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2	B.Ezagutza eta errealitatea 1. <u>Ezagutzaren eta egiaren arazo fisolofikoa</u> - Ezagutzaren arazoa: definizioa, posibilitatea eta mugak. Egiaren teoriak. Desinformazioa, gehiegizko informazioa eta egia-ostearen fenomenoak*. *Ezagutzaren teoriak*: arrazionalismoaren, enpirismoaren eta beste teoria batzuen formak (idealismoa, errealismoa, fenomenologia eta hermeneutika). *Arrazoibidea eta argudiaketa*.

	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3 6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1	3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4,2 5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	Argudiaketa informala. Logika formalaren nozioak. Falazien eta alborapen kognitiboen detekzioa*. • Ezagutza eskuratzeko prozesua. Ezagutza-moduak. Filosofia eta hezkuntza.. • *Jakintza zientifikoa: definizioa, mugaketa eta metodologia zientifikoak*. Zientziaren filosofia: ezagutza zientifikoaren izaera, arazoak eta mugak. • Emakumearen zeregina zientzian eta beste jakintza batzuetan. • Beste jakintza-modu batzuk: jakintza arrunta; arrazoi poetikoa; erlijiosinesmenak. Jakintza metafisikoaren arazoa. • *Ezagutzaren dimentsio soziala eta politikoa. Ezagutza, boterea eta interesak*. Teknozientzia garaikidea.
--	--	--	--

	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2		
6.Natura eta kultura gizakiarengan.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2 3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4,2 5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2	A. Filosofia eta gizakia <u>2.Gizakia esperientzia filosofikoaren subjektu gisa</u> - Filosofia eta giza existentzia.*Gizakia galdera filosofikoaren subjektu gisa: bizitzaren zentzua.* - Giza izaeraren genesiari eta definizioari buruzko eztabaida:*espezifikotasun naturala eta bal dintzatzaile historiko-kulturalak*. Gizakiaren gaineko ikusmolde filosofikoak. *Kultura aniztasunaren aurrean jarrera desberdinak*. - Nortasunaren egitura psikosomatikoa: sentikortasuna, hunkiberatasuna, desioak eta bolizioa, ahalmen kognitiboak. Kontzientzia eta hizkuntza. *Identitate pertsonalaren arazoa*. Identitate motak eta moduak.*Identitatearen eraikuntza*. Transhumanismoaren inguruko espekulazioa. *Gizakiaren zorientasuna jakintza filosofikotik: zorientasunaren etikak*.

	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1, HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	
7. Gizakiari eta bizitzaren zentzuari buruzko gogoeta filosofikoa.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2	A. Filosofia eta gizakia <u>2. Gizakia esperientzia filosofikoaren subjektu gisa</u> - Filosofia eta giza existentzia.*Gizakia galdera filosofikoaren subjektu gisa: bizitzaren zentzua.* - Giza izaeraren genesiari eta definizioari buruzko eztabaida:*espezifikotasun naturala eta bal dintzatzaile historiko-kulturalak*. Gizakiaren gaineko ikusmolde filosofikoak. *Kultura aniztasunaren aurrean jarrera desberdinak*. - Nortasunaren egitura psikosomatikoa: sentikortasuna, hunkiberatasuna, desioak eta bolizioa, ahalmen kognitiboak. Kontzientzia eta hizkuntza.

	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3	3: 3.1, 3.2, 3.3	• *Identitate pertsonalaren arazoa*. Identitate motak eta moduak.*Identitatearen eraikuntza*. Transhumanismoaren inguruko espekulazioa. • *Gizakiaren zoriontasuna jakintza filosofikotik: zoriontasunaren etikak*.
	4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	4: 4.1, 4,2	
	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	5: 5.1, 5.2	
	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2	6: 6.1, 6.2	
	7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1	7: 7.1	
	8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1	8: 8.1	

	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	9: 9.1, 9.2	
8. Arrazoimen praktikoa: etika; teoria etikoak.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1	1: 1.1, 1.2	C.Ekintzak eta sorkuntzak <u>1.Giza ekintza:filosofia etikoa eta politikoa</u> • Auzi etikoa: nola jokatu behar dugun. Izatea eta izanbearra. Gogoeta morala. Judizioaren baldintzak eta elkarrizketa etikoa*. Garapen moralaren faseak. • Etika arrazionalaren posibilitatea*. Kognitibismoa eta emotibismoa. Emotibismo morala eta etika arrazionala.*Erlatibismo moralaren inguruko eztabaida. Minimoen etika unibertsalaren erronka.* • *Auzi etikoaren aurrean erantzun nagusiak: etika kontsekuentzialistak, betebeharraren etikak eta bertutearen etikak*. Nietzschearen moral amoral. • Zaintzaren etikak. Ingurumen-etika. Etika aplikatuak. • Giza eskubideak: haien genesia, legitimitatea eta gaurkotasuna. Giza eskubideen belaunaldiak. Animalien eskubideak. • *Gure garaiko arazo etiko handiak*: desparekotasuna eta pobrezia; gerra eta beste indarkeria mota batzuk; gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna; gutxiengoekiko diskriminazioa eta errespetua; identitate nazionalak; arazo ekosozialak eta ingurumenekoak; bioetika (adimen artifiziala, lagundutako ugalketa...).
	2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	2: 2.1, 2.2	
	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3	3: 3.1, 3.2, 3.3	
	4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	4: 4.1, 4,2	
	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	5: 5.1, 5.2	
	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2		

	7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
9. Estatuaren oinarri filosofikoak.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3,	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2	C.Ekintza eta sorkuntza <u>1.Giza ekintza:filosofia etikoa eta politikoa</u> - Justiziaren auzi filosofikoa. Gizakia izaki sozial gisa. Politikaren definizioa. Legezotasuna eta legitimitatea. Etikaren eta politikaren arteko erlazioa.* *Antolaketa sozialaren eta botere politikoaren funtsa. Naturaz gaindiko jatorriaren teoriak vs. teoria kontraktualistak*. Demokraziari buruzko gogoeta filosofikoa. Kontzeptu nagusien inguru ko gogoeta: estatua, nazioa, herria, aberria...

	DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3 3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3 4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3 6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, Hk2, HK3, HK4, EK1	3: 3.1, 3.2, 3.3 4: 4.1, 4,2 5: 5.1, 5.2 6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1	• *Oinarrizko printzipio politikoaren inguruko elkarriketa*: berdintasuna eta askatasuna; gizabana koa eta estatua; lana, jabetza eta aberastasunaren banaketa. Eztabaida politiko garaikidea: liberalismoa, utilitarismoa eta komunitarismoa. • Idealak, utopiak eta distopiak.*Mugimendu sozial eta politikoak. Feminismoa eta genero-ikuspegia filosofian*. Beste eztabaida politiko garaikide batzuk: ekologismoa, globalizazioa, klase sozialak... • Politikan parte hartzeko moduak.
--	---	--	--

	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	9: 9.1, 9.2	
10. Estetika filosofikoa eta gaitasun sinbolikoa.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1	1: 1.1, 1.2	C.Ekintza eta sorkuntza <u>2.Sorkuntza artistikoaren inguruko gogoeta filosofikoa</u> • *Estetikaren definizioa, esparruak eta arazoak: artea, edertasuna eta gustua*. Estetikaren lotura kulturaren beste esparru batzuekin. Etika eta estetika. Artearen eginkizun politikoa. • Edertasunari eta arteari buruzko teoria klasikoak eta modernoak. Teoria eta auzi estetiko ga raikideak.*Irudiaren eta ikus-entzunezko kulturaren inguruko gogoeta.*
	2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	2: 2.1, 2.2	
	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3	3: 3.1, 3.2, 3.3	
	4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	4: 4.1, 4,2	
	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	5: 5.1, 5.2	

	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1, HK3, KAKK2 7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1 8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1 9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	6: 6.1, 6.2 7: 7.1 8: 8.1 9: 9.1, 9.2	
11. Komunikazioa eta argudiatze logikoa.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1 2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	1: 1.1, 1.2 2: 2.1, 2.2	B.Ezagutza eta errealitatea 2. <u>Ezagutzaren eta egiaren arazo fisolofikoa</u> - Ezagutzaren arazoa: definizioa, posibilitatea eta mugak. Egiaren teoriak. Desinformazioa, gehiegizko informazioa eta egia-ostearen fenomenoak*. *Ezagutzaren teoriak*: arrazionalismoaren, enpirismoaren eta beste teoria batzuen formak (idealismoa, errealismoa, fenomenologia eta hermeneutika). *Arrazoibidea eta argudiaketa*. Argudiaketa informala. Logika formalaren nozioak. Falazien eta alborapen kognitiboen detekzioa*. - Ezagutza eskuratzeko prozesua. Ezagutza-moduak. Filosofia eta hezkuntza..

	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3	3: 3.1, 3.2, 3.3	• *Jakintza zientifikoa: definizioa, mugaketa eta metodologia zientifikoak*. Zientziaren filosofia: ezagutza zientifikoaren izaera, arazoak eta mugak. • Emakumearen zeregina zientzian eta beste jakintza batzuetan. • Beste jakintza-modu batzuk: jakintza arrunta; arrazoi poetikoa; erlijiosinesmenak. Jakintza metafisikoaren arazoa. • *Ezagutzaren dimentsio soziala eta politikoa. Ezagutza, boterea eta interesak*. Teknozientzia garaikidea.
	4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	4: 4.1, 4,2	
	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	5: 5.1, 5.2	
	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2	6: 6.1, 6.2	
	7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1	7: 7.1	
	8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1	8: 8.1	
	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2	9: 9.1, 9.2	

12. Filosofia eta enpresa. Lan eta ekonomia alorreko etika.	1.go KONPETENTZIA HKK2, KPSII2, HK1, HK3, KAKK1	1: 1.1, 1.2	C.Ekintzak eta sorkuntzak 1.Giza ekintza:filosofia etikoa eta politikoa - Auzi etikoa: nola jokatu behar dugun. Izatea eta izanbearra. Gogoeta morala. Judizioaren baldintzak eta elkarrikteta etikoa*. Garapen moralaren faseak. - Etika arrazionalaren posibilitatea*. Kognitibismoa eta emotibismoa. Emotibismo morala eta etika arrazionala.*Erlatibismo moralaren inguruko eztabaida. Minimoen etika unibertsalaren erroka.* *Auzi etikoaren aurrean erantzun nagusiak: etika kontsekuentzialistak, betebeharraren etikak eta bertutearen etikak*. Nietzscheren moral amoral. - Zaintzaren etikak. Ingurumen-etika. Etika aplikatuak. - Giza eskubideak: haien genesia, legitimitatea eta gaurkotatuna. Giza eskubideen belaunaldiak. Animalien eskubideak. *Gure garaiko arazo etiko handiak*: desparekotasuna eta pobrezia; gerra eta beste indarkeria mota batzuk; gizonen eta emakumeen arteko berdintasuna; gutxiengoekiko diskriminazioa eta errespetua; identitate nazionalak; arazo ekosozialak eta ingurumenekoak; bioetika (adimen artifiziala, lagundutako ugalketa...).
	2.KONPETENTZIA HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3, EK3	2: 2.1, 2.2	
	3.KONPETENTZIA HKK1,HKK5, STEM1, HK3	3: 3.1, 3.2, 3.3	
	4.KONPETENTZIA HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1	4: 4.1, 4,2	
	5.KONPETENTZIA HKK5,HK1,HK2, HK3	5: 5.1, 5.2	
	6.KONPETENTZIA HKK2, HK1,HK3, KAKK2	6: 6.1, 6.2	

	7.KONPETENTZIA HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4, KAKK1	7: 7.1	
	8.KONPETENTZIA HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4, EK1	8: 8.1	
	9.KONPETENTZIA KPSII4, HK2, HK3, KKAK1, KAKK2	9: 9.1, 9.2	

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

METODOLOGIA

- Bakoitzak dakienetik eta denon artean dakiguna bilduz abiatuko gara.
- Irakaslearen azalpenak entzun eta edukien irakurketa, azpimarratze eta laburpen jarduerak egingo dira.
- Hausnartzeko jarduerak egingo dira, banaka naiz taldeka.
- Eztabaidatzeko gaiak planteatuko dira, errespetuzko jarrera izaten ikasteko: norberaren iritzia eman, besteei entzun.
- Filmaren bat ikusiko dugu gogoeta sustatzeko helburuarekin.
- Testu iruzkinak egingo dira.
- Irakaslearen parte hartze aktiboa sustatu eta baloratuko da.
- Ikasleek talde lanak egin eta aurkeztuko dituzte.

BALIABIDEAK

- Giltza edebé argitaletxeko testu liburua: **Filosofia 1** (ISBN: 9788483784068)
- **IKT-ei dagokionean**: Giltza edebé argitaletxeko liburu digitalaz baliatuko da irakaslea edukien azalpenerako.
- Alexia Classroom izango da hainbat jarduera bideratzeko ikasgela birtuala.
- Informazioa biltzeko web orriak, Youtube, bilatzaileak, filmak ... erabiliko dituzte ikasleek. - Pandemia egoeran, Alexian txertatuta, Meet komunikazio baliabidea erabiliko da, saioak jarraitu ahal izateko etxetik.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa • <i>Helburua (formatiboa, akreditatzailea)</i> • <i>Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)</i> • <i>Ebaluatze teknikak, tresnak eta erramintak</i> • <i>Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</i>	Ebaluazioaren ondorioak: • <i>Kalifikazioa</i> • <i>Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea</i> • <i>Errefortzu-neurriak hartzea, egokitzeko neurriak hartzea, curriculum-a zabaltzeko eta aberasteko proposamenak</i> • <i>Berariazko programatan parte hartzea.</i> • <i>Etab.</i>	Kalifikazio-irizpideak Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: - o Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea - o Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. - o Gaitasunen garapen-maila adostea - o Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea) - o etab.
1. AZTERKETAK: - Oinarritzko ezagutzak neurtuko dira. Ebaluazioro azterketa bat egingo da. - Iruzkina: Testua ulertzea, bertan agertzen diren kontzeptuak azaltzea eta ikuspuntu filosofikoa koherentziaz garatzea neurtuko da. 2. IKASGELAKO LANAK ETA TALDE LANAK -Ikasgelan egiten den lana neurtuko da: interesa, ulertzea, parte hartze aktiboa, gelako dinamika erraztea/oztopatzea eta eskatutako lanak egitea eta garaiz entregatzea. -Talde lanak egin eta ikasgelan	BERRESKURAPEN SISTEMA - Azterketa gainditu ez duten ikasleei Kontzeptuak eta ideiak ulertzeko behar dituzten azalpenak jolas garaietan emango zaizkie (eskatzen baldin badute) - Errekuperatzeko azterketa egingo dute. - Nota igotzeko aukera izango dute berreskurapenetan. - Ohikoan eta ezohikoan, ikasleek gainditu gabe dituzten zatiak bakarrik berreskuratu behar dituzte.	KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK: - Azterketa: notaren %70 - Klaseko jarrera eta interesa: %10 - Egindako lana: eskemak, jarduerak, koadernoan idatzita: %20 Ebaluazioa gainditzeko, azterketan, gutxienez 3,5 atara behar da 7tik

aurkeztea. -Besteen iritzien, jarrera filosofikoen edo sinismenen aniztasuna errespetatzea, eta hori guztia norberaren ikuspuntuak aberasteko, argitzeko eta probatzeko modutzat hartzea. 3. JARRERA: gelako dinamika erraztu /oztopatzen duen, parte hartzea, interesa,... neurtuko dira.		
---	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Arazoak identifikatzea eta errealtatearen eta giza existentziaren oinarriari, balioari eta zentzuari buruzko galderak egitea, testuen eta adierazpen filosofiko eta kulturalen beste modu batzuen anali sitik eta interpretaziotik abiatuz, gai horien errotikotasuna eta transzendentzia ezagutzeko, baita horiei aurre egiteko beharra ere, bizitza gogoetatsua eta kontzientea garatzeko.
 - **Deskriptoreak:** HKK2, KPSII2, HK1, HK3 eta KAKK1
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 1.1. Arazo filosofikoen errotikotasuna eta garrantzia ezagutzea, arazo horiek formulatuz, ezagutuz eta analizatuz, testuekin eta beste adierazpide batzuekin (filosofikoak, literarioak, historikoak, zientifikoak, artistikoak edo beste edozein kultura-es parrukoak) lan eginez.
 - 1.2. Filosofiaren izaera ulertzea, bere sorkuntzaren testuinguruan, bere adar guztietan egiten duen lanean eta horietako bakoitzaren atzean dauden galdera handietan sakonduz.

2. Gai filosofikoei buruzko informazioa behar bezala bilatzea, kudeatzea, interpretatzea, produzitzea eta transmititzea, iturrien erabilera kontrastatua eta segurua, iturri horien erabilera eta analisi zorrotza, eta ikerketako eta komunikazioko oinarrizko prozeduren erabilera oinarritzat hartuz, gogoeta filosofi koaren esparruan jarrera arakatzailera, autonomia, zorrotza eta sormenezkoa garatzeko.
 - **Deskriptoreak:** HKK1, HKK2, HKK3, DK1, DK2, DK3, KPSII5, HK3 eta EK3.
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 2.1. Ikerketa filosofikoaren oinarrizko prozeduren ezagutza praktikoa frogatzea, honako zeregin hauen bidez, besteak beste: iturri fidagarriak identifikatzea, informazioa efizientziaz eta segurtasunez bilatzea, galdera filosofikoak behar bezala identifikatzea eta ikerketa hori digitalki nahiz bitarteko analogikoen bidez behar bezala antolatzea, analizatzea, interpretatzea, ebaluatzea, produzitzea eta komunikatzea.
 - 2.2. Gogoeta filosofikoaren esparruan arakatzeko jarrera autonomia eta aktiboa garatzea, jatorrizko produktuak diseinatzuz, landuz eta jendaurrean komunikatuz, hala nola ikerlanak, hitzaldiak, testu-iruzkinak edo bestelakoak, jabetza intelektuala errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.
3. Argumentuak eta argudio-egiturak behar bezala erabiltzea eta baloratzea, haien analisi formaletik zein informaletik abiatuz, diskurtso mota desberdinak zorrotz sortzeko eta balioesteko, eta iritziak eta hipotesiak sostengatzeko modu dogmatiko, faltsu eta alboratuak saihesteko.
 - **Deskriptoreak:** HKK1, HKK5, STEM1 eta HK3.
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 3.1. Galdera eta arazo filosofikoei buruzko argudiozko diskurtsoak, ahozkoak eta idatzizkoak, produzitzea eta ebaluatzea, arau eta jarraibide logiko, erretoriko eta argudiozkoen erabilera egokia erakutsiz.
 - 3.2. Iritziak eta hipotesiak sostengatzeko modu dogmatiko, faltsu eta isurituak antzematea eta saihestea, eta argudiaketa-bertuteak lantzea, falazia eta isuri horien izaera azalduz.
 - 3.3. Kooperazioaren, egiarekiko konpromisoaren, aniztasunarekiko errespetuaren eta jarrera diskriminatzaile edo arbitrario oro arbuiatzearen garrantzia ezagutzea, printzipio horiek argudio-praktikan eta besteekiko elkarrizketan aplikatuz, pentsa mendu arretatsuaren ideiatik abiatuta.

4. Elkarriketa filosofikoa zorrotz, kritikoki, tolerantziaz eta enpatiaz praktikatzea, horrek eskatzen dituen jarraibide etiko eta formalak barneratuz eta exijitzen digun kudeaketa emozionala identifikatuz, talde- -jardueretan parte hartuz eta gai filosofikoen planteamendu dialogikoaren bidez, ideiak kontrastatzea eta trukatzea eta herritartasun aktibo, emozionalki trebe eta demokratikoaz jardutea sustatzeko.
 - **Deskriptoreak:** HKK1, HKK5, STEM1, KPSII4, HK2, HK3, KAKK1.
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 4.1. Historian zehar egin diren proposamen filosofiko garrantzitsuenei buruzko ezagutza esanguratsua lortzea eta adieraztea, horien inguruan ikertuz eta horiei erantzuten dieten gaiak identifikatuz.
 - 4.2. Pentsamenduaren historiako arazo, ideia, tesi eta eztabaida filosofiko nagusiak identifikatzea, ulertzea eta horiei buruz eztabaidatzea, filosofiarako garrantzitsuak diren testu eta dokumentu filosofikoak analizatuz eta kritikoki iruzkinduz.
5. Filosofiaren funtsezko arazo bakoitzaren inguruko ikusmolde, ideia eta argudioen izaera anitza ezagutzea, horiei buruzko hainbat tesi garrantzitsuren analisi kritiko eta dialektikoaren bidez, gai eta ideia horien ikusmolde konplexua eta ezdogmatikoa sortzeko, baita jarrera irekia, tolerantzia eta gaiaz konponbide arrazional eta baketsuarekin konprometitua ere.
 - **Deskriptoreak:** HKK5, HK1, HK2 eta HK3.
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 5.1. Landutako filosofiaren adar guztiekin, lotutako arazo filosofikoen ikusmolde konplexua eta ez-dogmatikoa sortzea, horien inguruko tesi filosofiko ezberdin eta kontrajarrien analisi kritikoaren bidez.
 - 5.2. Zenbait tesi eta teoria filosofiko analizatzea eta azaltzea, gogoetarako eta elkarriketarako prozesu dinamiko eta beti ireki baten une gisa, tesi eta teoria horien argudio, printzipio, metodologia eta ikuspegiaren analisi konparatiboaren bidez.
6. Pentsalari garrantzitsuenen ideia eta teoria filosofiko nagusiak ulertzea, ideia eta teoria horien eta horiek xede dituzten funtsezko arazoaren azterketa kritiko eta dialektikoaren bidez, filosofiak duen aberastasunaren eta eragin kultural, sozial eta historikoaren eta ondare komunari egiten dion ekarpearen ikusmolde zorrotz eta kritikoa sortzeko.
 - **Deskriptoreak:** HKK2, HK1, HK3 eta KAKK2.
 - **Ebaluazio irizpideak:**
 - 6.1. Pentsamendu filosofikoaren aberastasunaz eta eraginaz jabetzea, edozein esparru kulturaletako testu edo dokumentuetako ideia eta teoria filosofiko nagusiak identifikatuz eta analizatuz, baita esperientzia, ekintza edo gertaera komun eta egungoekin lotuta ere.
 - 6.2. Historiako pentsalari garrantzitsuenetako batzuen ideia eta teoria filosofikoen ezagutza esanguratsua lortzea eta era kusteak, horien erabilera eta analisi kritikoaren bidez, ikerketa filosofikoaren jardun indibidual edo kolektiboaren testinguruan.

7. Funtsezko eta gaurkotasuneko gaien planteamenduan ikuspegi globala, sistemikoa eta diziplinaz gaindikoa eskuratzea, haien askotariko alderdiak analizatuz eta kategorizatuz, funtsezkoa dena osagarria denetik bereiziz, eta hainbat diziplina-esparrutako informazioa eta ideiak integratuz, filosofiaren oinarritzeko ikuspegitik, gai konplexuak modu kritikoan, sormenezkoan eta eraldatzailean jorratu ahal izateko.

- **Deskriptoreak:** HKK2, HKK3, KPSII5, HK1, HK3, HK4 eta KAKK1.
- **Ebaluazio irizpideak:**

7.1. Funtsezko eta gaurkotasuneko gai konplexuei aurre egitea, modu diziplinartekoan, sistemikoan eta eraldatzailean, zenbait jakintza-esparrutatik datozen kontzeptuak, ideiak eta prozedurak erabiliz, eta ikuspegi filosofiko batetik kritikoki orientatuz eta artikulatuz.

8. Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta politikoak analizatzea, horiek interpretatzeko eta ebatzeko jarrera filosofikoki egokiak modu kritiko eta dialektikoan azalduz, norberaren iritzia eta autonomia morala garatzeko.

- **Deskriptoreak:** HKK5, KPSII1.2, HK1, HK2, HK3, HK4 eta EK1.
- **Ebaluazio irizpideak:**

8.1. Norberaren iritzia eta autonomia morala garatzea, funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta politikoaren analisi filosofikoaren bidez, Filosofiaren historian zehar egindako proposamen etiko eta politiko nagusiak ezagutuz, zer jarrera dauden kontuan hartuz, eta gaiari buruzko norberaren tesiak gainerakoekin landuz, argudiatuz, azalduz eta elkarriketara eramanez.

9. Artearekiko eta balio estetikoak duten beste adierazpen batzuekiko sentsibilitatea eta ulermen kritikoa garatzea, edertasun eta sorkuntza artistikoari buruzko pentsamendu filosofikoan jardunez, sentimen du estetikoak hezteko eta irudien hizkuntzari eta zentzuari buruzko jarrera gogoetatsua garatzen laguntzeko.

- **Deskriptoreak:** KPSII4, HK2, HK3, KAKK1 eta KAKK2.
- **Ebaluazio irizpideak:**

9.1. Arazo filosofikoak (batez ere estetikaren esparrukoak) kontuan hartzean, oreka egokia sortzea alderdi arrazional eta emozionalaren artean, artearen esperientziari buruzko berariazko gogoetaren bidez, oro har, eta irudiek eta ikus-entzunezko hizkuntzak kultura garaikidean duten zeregina analizatuz.

9.2. Abstrakzioetik ulertzea artearen eta edertasunaren inguruan historian zehar agertu diren gai filosofikoak eta sorkuntza artistikoarekin eta plazer estetikoarekin lotutako oinarritzeko kontzeptuak, eta horiek eztabaida estetiko garaikideekin erlazionatzea.

LATINA I

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-24
Eta:	BATXILERGOA	Zikloa/maila:	1.MAILA		
Arloa/Jakintzagaia:	LATINA	Irakasleak:	SARA ALBERDI OYARZUN		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Latina modalitateko jakintzagaia da Humanitateen eta Gizarte Zientzien Batxilergoan, eta gogoeta sakona ahalbidetzen du orainari buruz eta Humanismoak XXI. mendeko erronken eta desafioen aurrean bete dezakeen eta bete behar duen zereginari buruz, erromatar hizkuntzarekin, kulturarekin eta zibilizazioarekin zerikusia duten alderdien ikaskuntzaren bitartez.

Latinaren helburu nagusia da latinezko oinarritzko hizkuntza-konpetentzia eskuratzea, batez ere idatzizko ulermenarekin zerikusia duena. Horri esker, ikasleek Erromatar Antzinatean sartzeko iturri primarioak erabili ahal izango dituzte haren alderdi nagusiak ezagutzeko, ulertzeko eta interpretatzeko, eta kontzientzia kritikoa eta humanista garatu ahal izango dute, latindar zibilizazioak euskal identitateari, Estatukoari eta Europakoari egindako ekarpenak ulertu eta analizatu ahal izateko. Hori dela eta, jakintzagai hau hiru ardatzen inguruan egituratzen da: latina, erromatar mundurako hurbilketa kritikoa eta latindar zibilizazioaren ondarearen eta legatuaren azterketa.

Batxilergoko latinerako konpetentzia espezifikoek orainaren eta iraganaren artean elkarrizketa sakona ezartzeko aukera eskaintzen dute eta bi ardatz nagusiren inguruan egituratzen dira: era askotako testuen irakurketa eta ulermena eta latindar zibilizazioak egindako ekarpenari buruzko gogoeta kritikoa.

Oinarritzko jakintzak bost multzotan antolatuta daude: latina, eleaniztasuna, literatura-hezkuntza, Antzinako Erroma eta legatua eta ondarea. Hurrengo orrietan daude zehatzago azalduta guztiak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak (zehaztasunetarako)	Oinarrizko jakintzak (zehaztasunetarako)
LEHEN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Latinaren bilakaera eta Erromaren hedapen-prozesua	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.1, 4.2	B: Eleaniztasuna D: Antzinako Erroma
Zertarako balio du latinak?	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.3	B: Eleaniztasuna D: Antzinako Erroma
Latina eta hizkuntza modernoak	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2. KE: 5	2.3 5.2	B: Eleaniztasuna

	DO: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.		
Erromaren historiako pertsonaia garrantzitsuak	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.2, 4.3	D: Antzinako Erroma E: Legatua eta ondarea
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Latinetik eratorritako lexemak, atzizkiak eta aurrizkiak	KE: 2 DO: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.	2.1, 2.4	B: Eleaniztasuna
Erromatar munduaren mugariak	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.1, 4.2	D: Antzinako Erroma E: Legatua eta ondarea
Obra edo pasarte baten inguruko hausnarketa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.3, 3.4	A: Latina B: Eleaniztasuna C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea
Erromaren historiako	KE: 4	4.2, 4.3	D: Antzinako Erroma

pertsonaia garrantzitsuak	DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.		E: Legatua eta ondarea
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Gramatika eta analisi morfosintaktikoa	KE: 1 DO: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7	A. Latina
Legatua, herentzia eta ondarea	KE: 5 DO: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	5.1, 5.2, 5.3	E: Legatua eta ondarea
Antzinako Erromako gertakariak eta ekarpenak	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.1, 4.2	D: Antzinako Erroma E: Legatua eta ondarea
Obra edo pasarte baten inguruko hausnarketa	KE: 3 DO: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2.	3.1, 3.3, 3.4	A: Latina C: Literatura-hezkuntza E: Legatua eta ondarea
Emakumea Erroman	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.1, 4.3	D: Antzinako Erroma E: Legatua eta ondarea

Erromaren historiako pertsonaia garrantzitsuak	KE: 4 DO: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	4.2, 4.3	D: Anztinako Erroma E: Legatua eta ondarea
--	--	----------	---

Erabaki metodologikoak

ONARRIZKO JAKINTZAK

- A MULTZOA. Latina
- B MULTZOA. Eleaniztasuna.
- C MULTZOA. Literatura-hezkuntza.
- D MULTZOA. Antzinako Erroma.
- E MULTZOA. Legatua eta ondarea.

BALIABIDE DIDAKTIKOAK

- Ikus-entzunezko material egokitua.
- SAIOKA ikasgela birtualean material osagarria eta zereginak.
- DRIVE talde lan kolaboratiboetarako.

HIZKUNTZEN TRATAERA

- Estrategia: Hizkuntzen Trataera Bateratua (HTB).
- Transferentziak beste hizkuntzetara.

JARDUERA MOTAK

- Hasierako fasean:
 - Egoera erreal edo simulatuetan ikas-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
 - Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.
- Garapen fasean:
 - Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
 - Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.
- Aplikazio eta komunikazio fasean:

- Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
- Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
- Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

IDU

- Ikasle taldearen ezaugarri bereziak ezagutzean, programazioa eta ikas-egoerak egokituko dira denentzat irisgarriak izateko.
- Ikasleen askotariko konpetentziak garatzeko, askotariko euskarriak baliatuko ditugu dinamikak proposatzerakoan (esaterako, testu analisiak ahots sintesi sistemaren bitartez aurkeztuta).

IKASLEEN ETA IRAKASLEEN EGINKIZUNAK

- Ikasleek egunerokoan banaka edo binaka jardungo dute. Talde lana ere sustatuko da ebaluazioro, elkarlana eta kooperatibismoa sustatzeko, eta ahozketasuna lantzeko bereziki.
- Ikasgaia jarraitzeko lan-plangintza proposatuko zaie ikasleei, baina bakoitzak bere erritmora egokituko du, norberaren autonomia lantzeko helburuarekin.
- Edukiak barneratzeko eta konpetentziak lantzeko teknika egokienak martxan jarriko dira ikasle eta irakaslearen elkarlanean.
- Ikasleak bere ikasketa prozesuaren jabe egitea sustatuko da.
- Zalantza edo galderetarako, eskola orduz gain, bulego orduak ere izango dira.
- Irakasleak konpetentziak lantzeko testuinguruak proposatuko ditu, aurre-ezagutzak aktibatuz eta ikas-egoera bakoitzean dagozkien konpetentzia eta edukiak landuz. Ikasleen behar berezietara egokituko ditu materialak.
- Irakasleak konpetentziak garatzen jarraitzeko feedbacka eskainiko die ikasleei, modu indibidualean nahiz taldean.
- Irakasleak jakintza esparruan landutakoa eta egunerokoaren arteko loturak egingo ditu.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

- Egunerokoan ikasgela erabiliko da lanerako.
- IKT gela edo bestelako gelak erabiliko dira beharrezkoa denetan.
- Astean lau saio izango ditugu.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
HELBURUA Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. FINKATUTAKO DENBORA Ikasgaia 3 hiruhilekotan banatuta dago, bakoitzean konpetentzia eta eduki zehatzak lantzeko eta ebaluatzeko moduan. Ikas-egoera bakoitzaren aurretik, bitartean eta ondoren, (auto-/ko-) ebaluaziorako tarteak eskainiko dira, modu formalago edo informalago batean. Hala irakasleak nola ikasleak berak hasiera puntua zein den ikusi eta aurrera begirakoak baloratzeko. EBALUAZIO TEKNIKAK, TRESNAK ETA ERRAMINTAK Hiruhileko bakoitzaren amaieran banakako azterketa bat egingo da ebaluazioan zehar landutako edukiak barneratu direla frogatzeko; baina ez da kalifikatuko den ariketa bakarra izango. Hiruhilekoan zehar bakarkako edo taldeko lanak eta literaturarekin lotutako dinamika egingo dira. Ikasleek klasean duten inplikazioa eta parte-hartzea ere ebaluatuko dira.	1. eta 2. ebaluazioek bere errekupeazioa izango dute. Ebaluazioko nota igo nahi dutenek ere errekupeaziora joateko aukera izango dute. 3. ebaluazioak ez du errekupeaziorik izango eta, beraz, suspendituz gero, 1. deialdian berreskuratu beharko dute ikasgaia. Ikasgaiaren atal batzuk jarriak direnez (gramatikarekin lotutakoak bereziki), ebaluazio baten bat suspenditu duten ikasleek, hurrengo gaingituz gero aurrekoa gaingituko dute. Lehenengo deialdian suspenditu duten horren azterketa egingo dute. Nota igotzera doazen ikasleek 1. deialdian 3. ebaluazioko azterketa egiteko aukera izango dute soilik, aurrekoetan errekupeazio egunetan izan dutelako horretarako aukera. 2. deialdian, ikasturtean zehar gaingitu ez dutena gaingitzeko aukera izango dute. Ebaluazioko edo kurtsoko nota igotzea lortzen ez duen ikasleari notarik altuena hartuko zaio kontuan amaierako kalifikaziorako.	Ikastetxearen kalifikazio sistema jarraituz, Orik 10erako kalifikazioa izango dute ikasleek ebaluazio amaieratan. Horretarako, hiruhileko bakoitzean egingo diren dinamika hauek hartuko dira kontuan: - 1. ebaluazioan: - %50 azterketa - %30 lanak (banaka zein taldeka) - %10 kontrola - %10 inplikazioa - 2. ebaluazioan: - %40 azterketa - %20 literatura - %20 lanak (banaka zein taldeka) - %10 kontrola - %10 inplikazioa - 3. ebaluazioan: - %40 azterketa - %20 literatura - %20 lanak (banaka zein taldeka) - %10 kontrola - %10 inplikazioa Amaierako notaren media egiteko irizpide horiek guztiak kontuan hartzeko azterketan 4.5 atera behar dute ikasleek nahitaez. Bestela azterketan ateratako nota geratuko zaie ebaluazio horretako kalifikazio orokorrean.

ERAGILEAK Irakaslearen ebaluazioak izan ohi du pisurik handiena, baina kontuan hartzen dira norberak bere buruari egiten dion autoebaluazioa eta ikaskideei egiten zaien koebaluazioa ere. Horrek denak ikaslea bere ikasketa prozesuaz jabeago egitea bilatzen du.	ERREFORTZU-NEURRIAK Ebaluazio probek ikasleen ahulguneak identifikatzeko balioko dute, besteak beste. Ahulgune horiek indartzeko errefortzu-neurriak eta ariketa osagarriak proposatuko zaizkio hala dagokion ikasleari. Berak ere eska ditzake behar duenean. Kasuak kasu, programazio didaktikoaren berrikusketa egingo da ikasle batek konpetentzia konkretuak garatzeko zailtasunak baditu. Behar bereziak dituzten ikasleen irisgarritasuna bermatzeko ebaluatuko diren ariketetan (azterketak barne) baliabidearen doikuntza eskainiko zaio (tamainak, koloreak... egokituz). Ariketa horietan, denbora gehiago eskainiko zaio, ikastetxearen kriterioa jarraituz.	
--	---	--

LATINA I ETA II - KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Latinezko testu gero eta zailagoen ideia nagusiak ulertzea eta interpretatzea, latinaren oinarriko alderdiak ezagutuz, unitate linguistikoak identifikatuz eta analizatuz eta horiei buruz gogoeta eginez, irakaskuntzako hizkuntzekiko eta ikasleen erreperitorio indibidualeko beste hizkuntza batzuekiko konparazioaren bidez, latinezko literatura klasikoaren altxorretara zuzenean hurbiltzeko.	
Enuntziatu eta testuen idatzizko ulermenaren hizkuntza-trebetasuna eskuratzea da hizkuntza klasikoak ikasteko prozesuaren muina. Horretarako, idatzizko eta ahozko ulermenaren eta produkzioaren, interakzioaren eta bitartekotzaren trebetasunak aldi berean eta pixkanaka garatzea ahalbidetuko duen didaktika proposatzen da, ikasleak latinaren morfologiaren, sintaxiaren eta lexikoaren funtsezko ezagutzarantz bideratzeko. Eskuratutako ezagutzetatik abiatuta, ikasleek modu gero eta autonomoagoan irakurri, ulertu, produzitu eta interpretatzen dituzte enuntziatu errazak eta zailtasun egoki eta mailakatuko testuak euskarri analogiko eta digitaletan, eta, gainera, bitartekotza linguistikoko trebetasunak garatzen dituzte (laburbiltzea, sintetizatzea, azaltzea, parafraseatzea, itzultzea eta abar) latinetik irakaskuntzako hizkuntzetara, zuzentasun ortografikoari eta estilistikoari erreparatuta. Enuntziatu eta testuak idatziz eta ahoz ulertzeko eta sortzeko trebetasunak eta interakzioaren eta bitartekotza linguistikoaren trebetasunak pixkanaka lortzeak erraztu egiten die ikasleei latinaren lexikoa eta egitura sintaktikoak barneratzea, eta hizkuntzari berari buruzko gogoeta, termino metalinguistikoaren erabilera eta lexiko-erreperitorioa areagotzea bultzatzen du. Horri dagokionez, testuak interpretatzearen eta deskodetzearen didaktikak lagundu egiten du latinaren unitate linguistikoak analizatzeko eta identifikatzeko estrategiak indartzen ez ezik, hizkuntza ezagunekiko konparazioarekin osatuz, testuaren testuingurua eta zentzua ezagutzeko funtsezkoak diren testu barneko eta testuen arteko erreferentziak ezagutzen ere. Ikasleek latina ikasteko prozesuan duten zeregin aktiboak didaktika espezifikoak eskatzen du, hizkuntza-konpetentzia desberdinetan eragina duten hainbat estrategia txertatzeko, hala nola idatzizko eta ahozko ulermena eta produkzioa, interakzioa eta bitartekotza. Horiek horrela, irakasleak taldearen gidari gisa betetzen duen egitekoa funtsezkoa da, euskarri analogiko eta digitaletan baliagarriak diren baliabide eta iturri bibliografikoen erabilerari buruz orientatzeko ez ezik, ikasleak latinezko komunikazio-prozesuetan inplikatzeko ere. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, KE2, STEM2, KD3.	1.1. Testu edo pasarte egokitu edo jatorrizkoak, zailtasun egokikoak, modu gidatuan boz gora irakurtzea, euskarri analogikoetan edo digitaletan, latinaren azentuazio- eta ahoskera-arauak aplikatuz. 1.2. Zailtasun egokiko eta progresiboko testu edo pasarte egokitu edo jatorrizkoetako ahozko edo idatzizko enuntziatuetatik informazio garrantzitsua gero eta modu autonomoagoan ateratzea, euskarri analogikoetan, digitaletan edo multimodaletan, hizkuntzaren unitate linguistiko erregularrak identifikatuz eta analizatuz, eta euskararekiko, gaztelaniarekiko eta beste hizkuntza ezagun batzuekiko aldaerak eta kointzidentziak antzemanaz. 1.3. Etoparako zailtasun egokiko eta progresiboko testu edo zati egokitu edo jatorrizkoen ideia nagusiak eta oinarriko argumentu-ildoak gero eta modu autonomoagoan interpretatzea, ortografia- eta adierazpen-zuzentasunarekin. 1.4. Hitz polisemikoen esanahi egokia hautatzea eta erabakia justifikatzea, informazio kotestuala edo testuinguru-informazioa kontuan hartuz eta interpretazio eta bitartekotza idatzizkoaren prozesuari laguntzeko tresnak erabiliz (laburbiltzea, sintetizatzea, azaltzea, parafraseatzea, itzultzea eta abar) zenbait euskarritan, hala nola hiztegi-zerrendak, glosarioak, hiztegiak, mapak edo atlasak, zuzentzaile ortografikoak, gramatikalak eta estilo-liburuak. 1.5. Testuen edo zatien interpretazio eta bitartekotza idatzizkoaren lanak, norberarenak eta ikaskideenak, berrikustea eta zuzentzea, hobekuntza-proposamenak eginez eta aldaketak terminologia espezializatuarekin argudiatuz, gogoeta linguistikotik abiatuta. 1.6. Zailtasun egokiko eta progresiboko testuak idatzea eta enuntziatuak adieraztea, euskarri analogikoetan edo digitaletan, latinaren berezko egiturak behar bezala erabiliz. 1.7. Latina ikasteko aurrerapenak eta zailtasunak erregistratzea, zailtasun horiek gaingintzeko eta ikaskuntza finkatzeko estrategiarik egokienak eta eraginkorrenak hautatuz, norberaren ikaskuntza planifikatzeko jarduerak, autoebaluazioa eta koebaluazioa eginez, hala nola Hizkuntzen Europako Portfolioan (HEP) edo ikaskuntza-egunkari batean proposatutakoak, esplizitu eginez eta partekatuz.
2. Latinezko formanteak bereiztea eta denboran zehar gertatu diren aldaketak azaltzea, irakaskuntzako hizkuntzetakoekin eta ikasleen erreperitorio indibidualeko beste hizkuntza batzuetakoekin konparatuz, lexiko ezagunaren esanahi etimologikoa eta lexiko berriaren edo espezializatuaren esanahiak ondorioztatzeko.	

Latina ikuspegi eleaniztunetik irakasteak aukera ematen die ikasleei beren hizkuntza-errepertorio indibiduala aktibatzeke, hura osatzen duten hizkuntzak erlasionatuz eta horietan latinezko sustrai, aurrizki eta atzizkiak identifikatuz, eta denboran zehar gertatu diren aldaketa fonetiko, morfologiko edo semantiko posiblei buruz gogoeta eginez. Etengabeko ikaskuntzarako funtsezko konpetentziei buruzko 2018ko maiatzaren 22ko Kontseiluaren Gomendioaren arabera, ikuspegi eleaniztunak hizkuntza berrien ikaskuntza hobetzeko behar diren trebetasunak garatzen laguntzen du, eta ikasleen hizkuntza-ezagutzen maila desberdinak eta haien errepertorio indibidualak kontuan hartzea ahalbidetzen du. Konpetentzia espezifiko honek hizkuntzak elkarri lotuta ikasteko eta, ondorioz, hizkuntza-transferentziak egiteko bidea ematen du, latina zenbait hizkuntza modernoren jatorri-hizkuntza eta kultura-adstratua dela aitortuz, askotariko hizkuntza-eskakizunak balioesteko, eta aniztasun linguistikoa, dialektala eta kulturala identifikatzen, baloratzeko eta errespetatzen lagunduz, kultura partekatua eraikitzeke.

Latinaren bilakaera ikasteak, latin kultuaren zein latin arruntaren formatatik abiatuz, irakurmena eta ahozko eta idatzizko adierazpena hobetzen laguntzen du, baita ikasleen errepertorio lexikala osatzen duten hizkuntzetan, erromanikoetan eta ez-erromanikoetan, finkatzen eta zabaltzen ere, termino baten esanahi etimologikoa identifikatu eta definitzeko eta termino berri edo espezializatuaren esanahiak ondorioztatzeke aukera eskainiz.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: KE2, KE3, STEM1, KPSII5, KAKK2.

2.1. Erabili ohi den termino baten esanahi etimologikoa ondorioztatzea eta termino agertu berrien edo lexiko espezializatutik datozenen esanahia inferitzea, latinezko formanteak ezagutzeko estrategiak aplikatuz, gertatu diren aldaketa fonetikoak, morfologikoak edo semantikoak kontuan hartuz.

2.2. Latin kultutik zein latin arruntetik irakaskuntzako hizkuntzetaraino gertatu diren gero eta konplexutasun handiagoko aldaketa fonetikoak, morfologikoak edo semantikoak azaltzea, ahal denean bere errepertorioko beste hizkuntza batzuekiko konparazioaz baliatuz.

2.3. Latinaren eta hizkuntza modernoaren arteko erlazioa azaltzea, latin-jatorriko elementu linguistiko komunak analizatuz eta ikasleen errepertorioa osatzen duten hizkuntzen eta hizkeren estrategiak eta ezagutzak modu gidatuan erabiliz.

2.4. Aurreiritzi eta estereotipo linguistikoak identifikatzea eta kritikoki analizatzea, aniztasuna aberastasun kultural, linguistiko eta dialektal gisa baloratzeko eta errespetatzeko jarrera hartuz, emandako irizpideetatik abiatuz.

3. Hainbat genero eta garaitako latinezko testuak irakurtzea, interpretatzea eta komentatzea, sorkuntza-prozesua konplexua eta testuinguru historiko, sozial eta politikotik eta haren eragin artistikoetatik bereizezina dela onartuz, haien genealogia eta Europako literaturari egindako ekarpena identifikatzeko.

Zenbait genero eta garaitako latinezko testuen irakurketa, interpretazioa eta komentarioa Latin jakintzagaiaren zutabeetako bat da batxilergoko etapen, eta ezinbestekoa da ikasleak informazioa lortzeko iturri primarioak erabiltzeak duen garrantziaz jabetu daitezen. Testu horien ulermenak eta interpretazioak ikaskuntzaren emaitza izan behar duen testuinguru historikoa, zibikoa, politikoa, soziala, linguistikoa eta kulturala behar du. Edizio elebiduneko testuekin, testu osoekin edo hautatutako zatien bitartez lan egiteak latinezko oinarritzko kontzeptu eta terminoei arreta jartzea ahalbidetzen du, lexikoa eta kultura ezagutzea dakartenei, irakurketa kritikoa egiten laguntzeko eta klasiko gisa duten balioa mugatzen duten faktoreak zehazteko. Gainera, testu elebidunekin lan egiteak hizkuntza-jakintzak eta hizkuntzaz kanpokoak integratzen laguntzen du, zenbait itzulpen eta interpretazio-ikuspegi konparatzeko aukera eskainiz eta horien hurrenez hurreneko indar eta ahuleziei buruz eztabaidatuz.

Latinezko testuak irakurtzeak, oro har, ikasleen esperientziarekin zerikusirik ez duten testuak eskuratzea dakar berekin; horregatik, beharrezkoa da interpretazio-tresnak eskuratzea, irakurketarekin berarekin gero eta autonomia handiagoa izateko eta balio-iritzi kritikoak emateko. Latinezko testuak interpretatzeak berekin dakar mendebaldeko

3.1. Gero eta konplexutasun handiagoko era askotako testu eta zati literarioak interpretatzea eta komentatzea, norberaren esperientzia mobilizatzea, mundua eta giza izaera ulertzea eta sentsibiltate estetikoa eta irakurtzeko ohitura garatzea dakarten analisi- eta gogoeta-estategiak aplikatuz.

3.2. Latinezko obra edo zati literarioen generoak, gaiak, topikoak eta balio etikoak edo estetikoak analizatzea eta azaltzea, geroztiko obra edo zati literarioekin konparatuz, testuen arteko ikuspegitik eta genero-ikuspegia aintzat hartuz.

3.3. Latindar zibilizazioa aztertu eta ulertzeko funtsezko kontzeptuak izendatzen dituzten latinezko hitzak identifikatzea eta definitzea, zeinen ikaskuntzak ezagutza lexiko eta kulturalak konbinatzen baititu, hala nola imperium, natura, civis edo paterfamilias, zenbait formatutako testuetan.

3.4. Testu indibidualak edo kolektiboak sortzea, literatura-asmoz, estilo-kontzientziaz, zenbait euskarritan eta beste hizkuntza artistiko eta ikus-entzunezko batzuen laguntzarekin, inspirazio-iturri gisa latindar zibilizazioa eta kultura hartu dituzten obra edo

zibilizazioaren fundazioarekin lotuta daudela ulertzea eta onartzea, testuetarako hurbilketa testuinguruari eta gaiari buruzko ezagutzatik hasi eta analisi- eta gogoeta-estrategiak garatzeraino kontuan hartzen duen prozesu dinamikotzat hartuz, betiere genero-ikuspegitik, norberaren esperientziari zentzua emateko, mundua eta giza izaera ulertzeko eta sentsibiltate estetikoak garatzeko. Literatura- eta arte-sorkuntzak eta Antzinate klasikoko gertakari historikoak eta elezaharretakoak eza- gutzeak, baita asmo estetikoak duten testuak sortzeak ere, horiek inspirazio-iturritzat hartuta, zenbait euskarriren bitartez eta beste hizkuntza artistiko, ikus-entzunezko edo digital batzuen laguntzarekin, obrak ulergarriago egiten laguntzen du, gure kultura-ondarean duten iraupena identifikatuz eta baloratuz, baita erreferentziak antzinako ereduetatik hartu dituzten kulturetara eta literatura-, kultura- eta arte-mugimenduetara egokitze prozesuak ere. Testuen genealogia testuen arteko ikuspegiaren bitartez ezartzeko irakaskuntza-bitartekotzari esker, egiaza daiteke garai horietan unibertsal formalak eta tematikoak daudela, eta, aldi berean, bizitzan zehar gero eta konplexutasun, kalitate eta aniztasun handiagoa izango duten irakurketa-ibilbideak modu autonomoan sortzen laguntzen du. Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK4, HK3, KAKK1, KAKK2..	zati adierazgarrien irakurketatik abiatuz.
4. Latindar zibilizazioak esparru pertsonalean, erlijiosoan eta soziopolitikoan dituen ezaugarriak analizatzea, genero-ikuspegiarekin, erromatar munduari buruzko ezagutzak bereganatuz eta oraina eta iragana kritikoki konparatuz, latindar mundu klasikoak gure inguruneari egin dizkion ekarpenak baloratzeko, herritartasun demokratiko eta konprometituen oinarri gisa.	
Latindar zibilizazioaren ezaugarriak eta Europako identitateari egin dion ekarpena analizatzeak berekin dakar latindar iturrien bitartez adierazitako informazioa jasotzea eta kontrastatzea, ezaugarri horien legatuari eta gure gizartean duen presentziari buruz gogoeta egin ahal izateko estrategia egokiak aktibatuz. Konpetentzia espezifikoa hau hiru esparruren inguruan egituratzen da: pertsonala, familia-loturak eta antzinako munduko pertsonen bizitzako etapen ezaugarriak edo adinekoekiko errespetua bezalako alderdiak biltzen dituenak, besteak beste; erlijiosoa, sakratuaren antzinako kontzeptua eta gizabanakoak jainkoekin eta errituekin duen harremana biltzen dituenak, besteak beste; eta soziopolitikoak, gizabanakoak hiriarekin eta haren erakundeekin dituen harremanak eta gobernu-moduen arabera antolaketa-moduak kontuan hartzen dituenak. Aipatutako hiru esparruen azterketa genero-ikuspegitik egin behar da, ikasleek aukera izan dezaten gizakiei esleitutako desberdintasun kulturalen ondorio diren emakumeen eta gizonen arteko desberdintasunei buruzko gogoeta egiteko. Iraganaren eta orainaren arteko erlazioaren analisi kritikoak ikerketa eta informazio-bilaketa gidatua eskatzen du, taldean edo bakarka egina, iturri analogikoetan zein digitaletan, ikuspegi humanistatik gogoeta egiteko denboran zeharreko konstante zein aldagai kulturalen buruz. Analisi kritikoko prozesuek gogoeta- eta komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dituzte, Antzinate klasikoaren herentzia eta hura jatorri duten desberdintasun kulturalak errespetatzen dituztenak, herritartasun demokratikoa eta inguruan duen munduarekin konprometitu finkatzera bideratuak. Beraz, aukera bikaina eskaintzen dute ikasgelan eztabaidarako eta ahozko azalpenerako teknikak eta estrategiak abian jartzeko.	4.1. Erromatar gizartearen prozesu historikoak eta politikoak, bizimoduak, erakundeak eta ohiturak azaltzea, genero-ikuspegia aintzat hartuz, egungo gizarteekin dituztenekin konparatuz, gizartearen bilakaeraren eta giza eskubideen argitan izandako egokitzapenak eta aldaketak modu kritikoan baloratuz, eta kultura partekatuen eta memoria kolektiboarekin eta balio demokratikoekin konprometitutako herritarren garapenaren alde eginez. 4.2. Gure gizarteko erromatar legatuaren zenbait alderdiren garrantziari, bilakaerari, asimilazioari edo horiek zailtasun jartzeari buruz eztabaidatzea, estrategia erretorikoak eta oratoria modu gidatuan erabiliz, behar denean jarreraren artean bitartekotza eginez, informazio eta esperientzia egiazkoak hautatuz eta kontrastatuz, eta beste iritzi eta argudiatze batzuekiko interesa, errespetua eta enpatia erakutsiz. 4.3. Latindar zibilizazioaren esparru pertsonal, erlijioso eta soziopolitikoko legatuaren alderdiei buruzko ikerketa-lanak zenbait euskarritan egitea, emakumearen figura, ikuskera, lana eta ekarpena analizatuz, zenbait iturritatik datorren informazioa hautatuz, kontrastatuz eta berriz landuz, haren fidagarritasuna eta egokitasuna kalibratuz, eta zorroztasunaren eta jabetza intelektualaren printzipioak errespetatuz.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KE3, KD1, KPSII3.1, HK1, HK3.	
5. Latindar zibilizaziotik jasotako ondare historiko, arkeologiko, artistiko eta kulturala kritikoki baloratzea, haren iraunkortasunaz interesatuz eta giza sorkuntzaren emaitza gisa eta historiaren lekukotasun gisa ezagutuz, latindar legatu material eta immateriala ezagutzaren transmisore gisa eta sorkuntza moderno eta garaikideen inspirazio-iturri gisa azaltzeko.	
Kultura ondarea, UNESCOk adierazten duen moduan, iraganetik oinordetzan hartzen diren, orainean sortzen diren eta etorkizuneko belaunaldiari transmititzen zaizkien baliabideen emaria gizartearen esku jartzen duen produktua eta prozesua da aldi berean. Gainera, mitologia klasikoarekin gertatzen den bezala, sormenerako eta berrikuntzarako inspirazio-iturria da, eta kultura-produktu garaikideak eta etorkizunekoak sortzen ditu; beraz, hura ezagutu eta identifikatzea lagungarria da kultura-produktuak eta horien bilakaera eta denboran zeharreko erlazioa ulertzeko. Latindar zibilizazioaren legatua, bai materiala bai immateriala (aztarna arkeologikoak, testu-transmisioa, hirien, mitoen eta kondairen antolaketa eta plangintza, usadio sozialak, errituak eta abar), herentzia aparta da, eta haren iraunkortasunak berekin dakar oreka bidezkoa aurkitzea gaur egungo kultura-ondareari etekina ateratzen eta etorkizuneko belaunaldientzat ondare horren aberastasuna babestearen artean. Ildo horretan, latindar ondare kulturala babesteko, iraganeko memoria kolektibo gisa duen balioa kontserbatzeko eta haren funtzio sozial eta kulturalak berrikusteko eta eguneratzeko interesa duten herritarren konpromisoa behar da, egungo arazoekin erlazionatzeko eta etorkizunean haien zentzua, esanahia eta funtzionamendua mantentzeko gai izan daitezen. Erromatar munduaren herentziaren iraupenari eta hura babesteko, kontserbatzeko eta zaharberritzeko prozesuei buruzko ikerketak baliabide analogikoak zein digitalak erabiltzea eskatzen du, dokumentazio-espazioetara iristeko, hala nola liburutegietara, museoetara edo indusketetan. Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KD2, HK1, HK4, EK1, KAKK1, KAKK2.	5.1. Latindar zibilizazioaren legatu materiala eta immateriala inspirazio-iturri gisa identifikatzea eta azaltzea, geroztiko produkzio kulturalak eta artistikoak analizatuz, emandako irizpideetatik abiatuz. 5.2. Latindar zibilizaziotik oinordetzan hartutako ondare historiko, arkeologiko, artistiko eta kulturala ikertzea, modu egokian, enpatikoan eta errespetuzkoan jardunez, eta eraikitze, babesteko, kontserbatzeko eta zaharberritzeko prozesuekiko eta haren iraunkortasuna ziurtatzen duten jarrera zibikoekiko interesa erakutsiz. 5.3. Ikasleen ingurunean erromanizazioaren aztarnak eta erromatar legatua arakatzea, eskuratutako ezagutzak aplikatuz eta haien erabileren inplikazioei buruz gogoeta eginez, Antzinate klasikoak beren eguneroko bizitzan duen iraupenaren adibideak emanez, eta emaitzak zenbait euskarriren bitartez aurkeztuz

DESKRIPTORE OPERATIBOEN AZALPENA

HIZKUNTZA KOMUNIKAZIOA	HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarioetasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko. HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko. HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera. HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeo, asmo literarioak lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko. HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.
ELEANIZTUNA	KE1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, famili hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan. KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko. KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA eta INGENIERITZA	STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero. STEM2: Pentsamendu zientifiko erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz. STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatu eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz. STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatze eta eraikitze. STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz. STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko papera argudiatzen du.
KONPETENTZIA DIGITALA	KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko. KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko. KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatze. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du. KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du. KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

KOMPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKO	KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin. KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko. KPSII2: Bizimodu jasagarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz. KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko. KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutak lortzen laguntzeko. KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko. KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.
HERRITARTASUNA	HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko. HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin. HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzia propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz. HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

EKINTZAILETZA	EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan. EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak. EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.
KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KOMPETENTZIA	KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere. KAKK3.1: Ideiak, iritiak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan. KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimua erekin, ekimenarekin eta irudimenarekin. KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta. KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/2024
Etapa:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	GZ Matematika I	Irakasleak:	Iñigo Jaka Ruiz		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Irakasgaiaren curriculuma oso zabala denez, hainbat unitate didaktikotan banatzea erabaki da, pixkanaka lantzeko, gaiak hobeto ulertzeko eta barneratzeko. Unitate didaktiko bakoitzean gaitasun desberdinak lantzerantz animatzen da, horiek guztiak curriculumak eskatzen duen bezala garatzea lortzeko.

Landutako programazioaren abiapuntua da ikasleak batxilergoko etapan daudela. Izan ere, derrigorrezko etapan eskuratutako hainbat gaitasun, ezagutza eta, noski, portaera egokia izatea suposatzen zaie etapa honetan. Kontzentratzeko gaitasuna eta lan egiteko gaitasuna garatuta dutela suposatzen da. Horregatik, ebaluazio-probak zabalagoak dira eta ikasgelan egiten den lana zorrotzagoa da, ikasle eta pertsona gisa garatzera bideratuak.

Batxilergoa, gainera, unibertsitaterako edo goi-mailako heziketa-ziklo baterako prestatzera bideratuta dago, eta, beraz, garrantzitsua da curriculumean eskatzen diren ikasgaiak ematea. Ikasleek etapan eskatutako gaitasunak eskura ditzaten eta beren ikaskuntzaren autonomia- eta kudeaketa-maila handia lor dezaten, ikasleak hezkuntza-prozesuaren erdigunean jartzen dituzten bi metodologia konbinatuko ditu irakasgaiak. Alde batetik, Flipped classroom metodologia erabiliko da. Metodologia horretan, ikasleek ezagutzak bereganatuko dituzte irakasleak berariaz egindako eta etxean ikusiko dituzten bideoen bidez, eta gero, ikasgelan, ezagutza horiek ariketa moduan landuko dituzte. Horrela, irakasleak zuzenean lagundu ahal izango die ezagutza horiek praktikatzeko, ikasle-talde txikietan landu ahal izateaz gain, lankidetzaren bidez. Bestalde, ebaluazio bakoitzean proiektu bat egingo da, ikasgelan landutako gaiak sakontzeko eta praktikan jartzeko. Gaiak eguneroko errealitatean hurbiltzen dituzten proiektuak dira, eta ikasleak ikerketara, lankidetzara eta tresna digitalen erabilerara bultzatzen dituzte.

Oso garrantzitsua da, halaber, lanerako eta ikasteko ohiturak hartzea, baita etorkizunari begira ere, eta, beraz, etxean egin beharko dituzte lanak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoa	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
JAKINTZA OROKORRAK			
0. Ikas-egoera guztietan kontuan izango dena.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3.	1.1, 1.2	E. Zentzu sozioafektiboa. - Norberaren emozioak eta sentimenduak ezagutzera bideratutako autokontzientzia-trebetasunak, balizko estres- eta antsietate-egoerei aurre eginez matematikaren ikaskuntzan. - Errore indibidual eta kolektiboaren tratamendua, aldezturik eskuratutako jakintzak mobilizatzen dituen eta matematikako ikasgelan ikasteko aukerak sortzen dituen elementu gisa. - Problemen ebazpenean aukerak ebaluatzeko eta erabakiak hartzeko oinarrizko trebetasunak. - Problemen ebazpenean hainbat planteamendu ezagutzeko eta onartzeko estrategiak, besteen ikusmoldeak norberaren estrategia berri eta hobetu bihurtuz, prozesuan enpatia eta errespetua erakutsiz. - Problema eta zeregin matematikoak talde heterogeneo eta mistoetan ebazteko talde-laneko teknikak eta estrategiak, hala nola ikaskuntza kooperatiboa eta lidergo banatua. - Komunikazio eraginkorra garatzeko trebetasunak: entzute aktiboa, galderak formulatzea edo behar denean laguntza eskatzea eta ematea. - Matematikak eta matematikariek historian zehar zientziaren eta teknologiaren analisia eta aurrerapenean izan duten ekarpenaren eta zereginaren balorazioa. - Euskal gizarteak eta munduak oro har izango dituzten etorkizuneko erronkei arrakastaz aurre egiteko eta herritar kritiko eta gogoetatsu gisa jarduteko aplikatutako ezagutza matematikoaren berezko balioak jabetzeko estrategiak.
	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3.	2.1, 2.2	
	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3.	3.1, 3.2	
	Konpetentzia espezifikoa 4: STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3.	4.1	
	Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1.	5.1	
	Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1.	6.1, 6.2, 6.3	
	Konpetentzia espezifikoa 7: STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD5, EK3, KAKK4.1, KAKK4.2.	7.1, 7.2	
	Konpetentzia espezifikoa 8:	8.1, 8.2	

	HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KAKK3.2. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	9.1, 9.2, 9.3	
LEHEN HIRUHILEKOA			
ARITMETIKA 1. Zenbaki errealak, berreketak, erroketak, logaritmoak.	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	2.1, 2.2 5.1 6.1, 6.2, 6.3 9.1, 9.2, 9.3	A. Zentzu numerikoa. - Zenbakiak eta zenbaki-multzoak: sailkapena eta propietateen konparazioa eta kontrastea, zenbaki arrazionalak eta irrazionalak barne. - Berreturak, erroak eta logaritmoak: horien erlazioak ulertzea problemak sinplifikatzeko eta ebazteko. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.
2. Merkataritza-aritmetika.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3.	1.1, 1.2 2.1, 2.2 3.1, 3.2	A. Zentzu numerikoa. - Finantza-hezkuntzarekin erlazonatutako problemak ebazteko estrategiak: kuotak, amortizazioa, interesak, maileguak... baliabide teknologikoak erabiliz. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Gizarte-zientzien eta ekonomiaren erlazio matematikoak irudikatzeko eta azaltzeko aljebra sinbolikoa. - Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen formulazioa, analisisa eta ebazpena, programa eta tresna egokiak erabiliz. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.

	Konpetentzia espezifikoa 4: 4.1 STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: 5.1 STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: 6.1, 6.2, 6.3 STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 7: 7.1, 7.2 STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD5, EK3, KAKK4.1, KAKK4.2. Konpetentzia espezifikoa 8: 8.1, 8.2 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KAKK3.2. Konpetentzia espezifikoa 9: 9.1, 9.2, 9.3 KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	
ALJEBRA 3. Ekuazioak.	Konpetentzia espezifikoa 1: 1.1, 1.2 STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: 2.1, 2.2 STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: 5.1 STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1.	C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Egoera errazetan oinarritzko erlazio kuantitatiboak identifikatzeko eta erlazio horiek modeliza ditzaketen funtzio mota edo motak (polinomikoak, esponenzialak, arrazionalak, logaritmikoak eta zatika definituak) zehazteko estrategiak. - Ekuazioak, inekuazioak eta ekuazio-sistemak: egoeren modelizazioa bizitza errealeko eta gizarte-zientzietako hainbat testuingurutan, eta ebazpena. - Ekuazioak, inekuazioak eta sistemak ebaztea, hainbat testuingurutako egoeren modelizaziotik abiatuta planteatzen diren erronkei irtenbidea emateko. - Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen formulazioa, analisisa eta ebazpena, programa eta tresna egokiak erabiliz.

	Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	6.1, 6.2, 6.3 9.1, 9.2, 9.3	Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
4. Ekuazio sistemak eta inekuazioak.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	1.1, 1.2 2.1, 2.2 5.1 6.1, 6.2, 6.3 9.1, 9.2, 9.3	C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Ekuazioak, inekuazioak eta ekuazio-sistemak: egoeren modelizazioa bizitza errealeko eta gizarte-zientzietako hainbat testuingurutan, eta ebazpena. - Ekuazioak, inekuazioak eta sistemak ebaztea, hainbat testuingurutako egoeren modelizaziotik abiatuta planteatzen diren erronkei irtenbidea emateko. - Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen formulazioa, analisisa eta ebazpena, programa eta tresna egokiak erabiliz. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.
ANALISIA 5. Funtzioen azterketa grafikoa.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3.	1.1, 1.2 2.1, 2.2	B. Neurriaren zentzua. - Funtzio baten jarraitutasuna: limiteen aplikazioa jarraitutasunaren azterketan. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Funtzioen irudikapen grafikoa tresna teknologikoen bidez: behatutako erlazioen interpretazioa. - Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen formulazioa, analisisa eta ebazpena, programa eta tresna egokiak erabiliz.

	Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 7: STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD5, EK3, KAKK4.1, KAKK4.2. Konpetentzia espezifikoa 8: HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KAKK3.2. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	3.1, 3.2 4.1 5.1 6.1, 6.2, 6.3 7.1, 7.2 8.1, 8.2 9.1, 9.2, 9.3	Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.
6. Oinarrizko Funtzioak.	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3.	1.1, 1.2 2.1, 2.2	C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Funtzioen irudikapen grafikoa tresna teknologikoen bidez: behatutako erlazioen interpretazioa. - Funtzio moten propietateak, barnean direla funtzio polinomikoa, esponenziala, arrazionala, logaritmikoa, periodikoa eta zatika: ulermena eta konparazioa, baita tresna digitalen bidez ere. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.

	Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	5.1 6.1, 6.2, 6.3 9.1, 9.2, 9.3	
7. Funtzioen eraldaketa.	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	2.1, 2.2 5.1 6.1, 6.2, 6.3 9.1, 9.2, 9.3	C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Funtzioen irudikapen grafikoa tresna teknologikoen bidez: behatutako erlazioen interpretazioa. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
8. Limiteak.	Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3.	2.1, 2.2 3.1, 3.2	B. Neurriaren zentzua. - Limiteak: zenbatespena edo kalkulua taula bat, grafiko bat edo adierazpen aljebraiko bat abiapuntu hartuta. - Funtzio baten jarraitutasuna: limiteen aplikazioa jarraitutasunaren azterketan. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.

	Konpetentzia espezifikoa 4: 4.1 STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: 5.1 STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: 6.1, 6.2, 6.3 STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 9: 9.1, 9.2, 9.3 KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	
9. Deribatuak eta bere erabilerak.	Konpetentzia espezifikoa 1: 1.1, 1.2 STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: 2.1, 2.2 STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 3: 3.1, 3.2 HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: 4.1 STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: 5.1 STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: 6.1, 6.2, 6.3	B. Neurriaren zentzua. - Funtzio baten deribatua: kontzeptuaren eraikuntza, gizarte-zientzien testuinguruetako aldagaitaren azterketatik abiatuta. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Funtzioen irudikapen grafikoa tresna teknologikoen bidez: behatutako erlazioen interpretazioa. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa.

	STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 7: 7.1, 7.2 STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD5, EK3, KAKK4.1, KAKK4.2. Konpetentzia espezifikoa 8: 8.1, 8.2 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KAKK3.2. Konpetentzia espezifikoa 9: 9.1, 9.2, 9.3 KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..		
PROBABILITATEA 10. Konbinatoria, probabilitateen kalkulua eta banaketa binomiala.	Konpetentzia espezifikoa 1: 1.1, 1.2 STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD5, KPSII4, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 2: 2.1, 2.2 STEM1, STEM2, KD3, KPSII4, HK3, EK3. Konpetentzia espezifikoa 3: 3.1, 3.2 HKK1, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: 4.1 STEM1, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KD5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: 5.1 STEM1, STEM3, KD2, KD3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 6: 6.1, 6.2, 6.3		A. Zentzu numerikoa. - Kontaketa sistematikoen askotariko estrategiak eta teknikak (zuhaitz-diagramak, konbinatoria-teknikak eta abar). B. Neurriaren zentzua. - Probabilitatea ausazko fenomenoekin lotutako ziurgabetasunaren neurri gisa. C. Zentzu aljebraikoa eta pentsamendu konputazionala. - Egoera errazetan sortzen diren patroiak: identifikazioa eta orokortzea. - Problema bererako algoritmo alternatiboak: arrazoibide logikoaren bidezko konparazioa. D. Zentzu estokastikoa. - Korrelazioaren eta kausalitatearen arteko bereizketa. - Probabilitatearen zenbatespena, maiztasun erlatiboaren kontzeptutik abiatuta eta ausazko fenomenoekin lotutako ziurgabetasunaren neurri gisa. - Probabilitate bakunen eta konposatuen kalkulua eguneroko bizitzako problemen ebazpenean. Laplace-ren erregela zenbait kontaketa-teknikarekin konbinatuta (zuhaitz-diagramak, konbinatoria-teknika errazak...). - Baldintzazko probabilitatearekin erlazionatutako paradoxak eta falaziak. Ziurgabetasuna dakarten bizitza errealeko egoeretan argudio engainagarriak ezagutzeko eta oinarritutako eta argudiatutako erabakiak hartzeko estrategiak. - Ausazko aldagai diskretuak eta jarraituak. Banaketaren parametroak. - Fenomeno estokastikoen modelizazioa probabilitate binomialeko eta normaleko banaketan bidez. Probabilitateen kalkulua, baita informatika-aplikazioekin ere.

	STEM1, STEM2, KD2, KPSII5, EK2, EK3, KAKK1. Konpetentzia espezifikoa 7: 7.1, 7.2 STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD5, EK3, KAKK4.1, KAKK4.2. Konpetentzia espezifikoa 8: 8.1, 8.2 HKK1, HKK3, KE1, KE2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KAKK3.2. Konpetentzia espezifikoa 9: 9.1, 9.2, 9.3 KE2, STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, EK2..	• Probabilitateak kalkulatzeko, binomiala normaletik hurbilduz.
--	--	---

Erabaki metodologikoak

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, Matematikaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean talde-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Gai batzuetan ikasleen ikerketa bultzatuko da, aurreko ezagutzetan oinarrituz gai berrien prozedurak aurki ditzaten.
- Gelan ikasleak hiruak edo lauak eseriko dira, elkarlana eta lankidetzak bultzatzeko.
- Irakasleak gaiak azalduko ditu, ikasle guztiak uler ditzaten.
- Ikasleek gai batzuk prestatuko dituzte eta besteen aurrean azaldu. Gaien laburpenak eta eskemak bultzatuko dira ikasleek edukiak bere garrantziaren arabera sailkatzen ikas dezaten.
- Lanak proposatuko dira, gaietan eta ariketetan ikasi dutena errealitatearekin zerikusia duten proiektuetan erabil ditzaten.
- Aplikazio informatikoak erabiliko dira ikasleek bere ordenagailuetan ere ariketa batzuk ebatz ditzaten.
- Irakasleak, klasearen martxari erreparatuta, flipped classroom metodologia erabiltzea erabaki dezake. Ikasleek etxean gaien azalpenak bideoen eta jardueren bitartez jasoko dituzte, eta klasean ikasitakoa praktikan jarriko dute.

BALIABIDEAK:

Apunteak: Arloaren euskarri nagusia, liburu ezberdinetatik jasotako apuntestan oinarritua dago.

Internet: Geogebra eta beste programa eta baliabide batzuk (web-orriak, animazioak, bideoak) gaietan sakontzeko erabiliko dira. Baita ikasleen ikerketak egiteko ere.

Alexia Classroom (moodle): bertan apunteak zintzilikatuta daude, eta plataforma honek ematen dituen aukerak aprobetxatuz bideo interaktiboak, youtubeko bideoak, geogebra appletak, aurkezpenak eta abar txertatzen dira.

Programa informatikoak: ohiko tresnak aparte (papera, boligrafoa eta kalkulagailua), ordenagailua ere zenbait ikerketa egiteko erabiliko dute (Geogebra funtzioak aztertze, adibidez). Merkataritza-aritmetikako proiektua egiteko testu-editorea (word, google dokumentuak...) eta kalkulu-orria (excel, google kalkulu-orriak...) erabiliko dute.

Google Meet bitartez konfinatuta dauden ikasleekin komunikatu eta klaseak emango zaizkie, Alexia Classroom ezagutzak transmititzeko ardatz hartuta.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
<u>Helburua:</u> ebaluazioaren helburu nagusia formatiboa da, kurtsoan zehar ariketa desberdinak zuzenduz, ebaluatuz eta azalduz, formazio etengabe batean. Halere, azkeneko ariketak, azterketakoak, akreditatzaileak ere badira. <u>Finkatutako denbora:</u> ebaluazioa prozesuan zehar ematen da, helburu formatibo batean, eta amaieran, akreditatzeko. <u>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak:</u> - Ebaluazioan zehar bi azterketa egingo dira. Lehenengoa gainditzeko bada, bigarren azterketan zati hori ez da egin behar. - Ebaluazio bakoitzean gaiarekin bat doan proiektu bat ere egingo da. - Flipped classroom metodologia erabiltzen da, honen jarraipena eta klasean egindako lana ere notarako kontuan hartuko dira. - Kurtsoko nota hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da. - Idatzizko azterketetan eta proiektuan kontuan izango dira eta baloratu ere: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna eta azterketaren aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). <u>Eragileak:</u> neurri handi batean heteroebaluazioa ematen da, baina ariketen berrikuspenean eta proiektuetan autoebaluazioa ere ematen da.	- Ebaluazioa gainditu ez bada, berreskurapena azterketa berriro egitea izango da. - Azterketaren zatiak ez dira gordeko, nahiz eta onartutako eduki, azterketa osoa egin beharko da. - Talde-lanen eta proiektuen nota gordeko da. Etxeko lanaren (flipped classroomeko bideoak) nota ere gordeko da. Hauek ezingo dira errepikatu. - Berreskurapena gainditzeko nota guztien batezbestekoa 5 bat izatea nahikoa izango da. - Nota igotzera aurkezten dena azterketa osoa egin beharko du, eta proiektuaren eta etxeko lanaren notak kontuan edukiko dira. - Ezohiko deialdian onartutaz gero, nota 5 bat izango da, ebaluazioetan zehar atera dutenengandik bereizteko.	- Flipped classroom metodologia eta proiektuak erabiliko dira, beraz, ebaluazioko nota bi azterketetan, proiektuan eta etxerako diren bideoen jarraipenean oinarrituko da. - Bideoa etxean ikusteak notaren %10 balio du (ikusteak %5 eta bukaeran duen galdera ondo erantzuteak beste %5). - Proiektuaren balioa %20 izango da. - Lehenengo azterketaren balioa %35 (%45 proiektua ez badago) izango da. Ikasleak azterketa gainditzeko bada, zati hori liberatu egingo du, bestela bigarren azterketan errepikatu beharko du. - Bigarren azterketaren balioa %35 izango da (%45 proiektua ez badago). Bigarren azterketa honetan bi zatiren batezbestekoak balio du gainditzeko, ez da zati bakoitzaren nota minimo bat. ➔ GARRANTZITSUA: ebaluazioa gainditzeko azterketen batezbestekoan gutxienez 4 atera behar da.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

KE1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familia hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboak ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeke.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jardueri, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratzuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemak modelizatzea eta ebaztea, zenbait estrategia eta arrazoibide aplikatuz, soluzio posibleak lortzeko.

1.1 Zenbait tresna eta estrategia erabiltzea, hala nola problema sinpleagoetan deskonposatzea edo alderantziz ebaztea, eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemak ebazteko, efizientziaren arabera egokienak direnak hautatuz..

1.2 Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako problemen soluzio batzuk lortzea, ebazpen-faseei jarraikiz eta erabilitako prozedura deskribatuz.

2. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Problema baten soluzio posibleen baliozkotasuna egiaztatzea, arrazoibidea eta argudiatzea erabiliz, haien egokitasuna kontrastatzeko.

2.1 Gizarte-esparruko problema baten ebazpenean lortutako soluzioen baliozkotasun matematikoa egiaztatzea, arrazoibidea eta argudiatzea erabiliz.

2.2 Problema baten soluziorik egokiena hautatzea, haren bidezkoitasuna aztertuz testuinguru sozial eta ekonomikoaren ezaugarrien arabera (iraunkortasuna, ekitatea...).

3. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Aieruak edo problemak formulatzea, arrazoibidea eta argudiatzea erabiliz, tresna teknologikoen laguntzarekin, ezagutza matematiko berria sortzeko.

3.1 Ezagutza matematiko berriak eskuratzea galderak, usteak eta problemak modu gidatuan eta taldean formulatuz, arrazoibide eta argudio matematikoak erabiliz eta tresna teknologikoetan oinarrituz.

3.2 Aieruen edo problemen planteamenduan errorea ezagutzea, ikaskuntzan aurrera egiteko eta ezagutza berriak eskuratzeko modu bat dela ulertuz.

4. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Pentsamendu konputazionala modu eraginkorrean erabiltzea, matematikaren bidez algoritmoak aldatuz, sortuz eta orokortuz, eguneroko bizitzako egoerak eta gizarte-zientzien esparrukoak modelizatzeko eta ebazteko.

4.1 Eguneroko bizitzako eta gizarte-zientzietako egoera problematizatuak interpretatzea eta modelizatzea, arazo bat zatietan deskonposatuz, horiek sortzen dituzten patroiak eta printzipioak ezagutuz eta pentsamendu konputazionala erabiliz, algoritmoak aldatuz eta sortuz.

5. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Idea matematikoen arteko konexioak ezagutzea eta erabiltzea, kontzeptu, prozedura eta argudioen arteko loturak ezarriz, gizarte-errealitatearen ikuskera matematiko integratua sortzeko.

5.1 Ikuskera matematiko integratua adieraztea, problemak ebatziz, erlazioak arakatzuz eta zenbait ideia eta elementu matematikoren artean konexioak aplikatuz (zenbaki errealak, ekuazioak eta inekuazioak, funtzioak eta horien propietateak, fenomeno estatistikoak...).

6. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Loturak deskubritzea eta matematikak beste ezagutza-arlo batzuekin dituen erlazioetan sakontzea, kontzeptuak eta prozedurak elkarrekin lotuz askotariko egoeretan, bereziki gizarte-zientzien egoeretan, problemak ebazteko eta gaitasun kritikoa, sortzailea eta berritzailea garatzeko.

6.1 Problemak zenbait egoeretan ebaztea, prozesu matematikoak (inferitu, neurtu, komunikatu, sailkatu, aurreikusi...) erabiliz, eta hainbat konexio ezarriz eta aplikatuz mundu errealean eta humanitatean eta gizarte-zientzien beste ezagutza-arlo batzuen eta matematikaren artean.

6.2 Ekintza berritzaileak proposatzea testuinguru sozial, artistiko eta kulturaletan, matematikaren sormen-ahalmena erabiliz.

6.3 Matematikak gizadiaren aurrerabideari egiten dion ekarpena ezagutzea, hainbat problematikari (ingurumena, kontsumoa, desberdintasunak...) eta gaur egun planteatzen diren gizarte-zientzien erronkei irtenbideak proposatzeko egiten duen ekarpena identifikatuz.

7. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Gizarte-errealitateko fenomenoak eta egoerak kontzeptu eta prozedura matematikoen bidez irudikatzea, zenbait teknologia hautatuz, ideiak bistaratzeko eta arrazoibideak egituratzeko.

7.1 Idea matematikoak irudikatzea, pentsamendu eta arrazoibide matematikoen prozesuak egituratuz eta teknologiarik egokienak hautatuz.

7.2 Morroiekin eta simulagailuekin irudikatzeko zein interakzioan jarduteko hainbat modu hautatzea eta erabiltzea, informazioa partekatzeko erabilgarritasuna baloratuz.

8. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Ideia matematikoak modu indibidual eta kolektiboan komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorrotasun egokiak erabiliz, pentsamendu matematikoa antolatzeko eta finkatzeko.

8.1 Hizkuntza matematikoa zenbait testuinguru eta euskarritan ezagutzea eta interpretatzea, ezagutza berria sortzeko eta finkatzeko bide gisa.

8.2 Ideia matematikoak modu antolatu eta egituratuan komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorrotasun egokiak erabiliz eta jarraitutako prozesuei buruz gogoeta eginez.

9. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Trebetasun pertsonalak zein sozialak erabiltzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz, errorea eta ziurgabetasuna onartuz, harreman osasungarriak sortuz eta talde heterogeneoetan proiektuetan aktiboki eta gogoetatsu parte hartuz, matematikaren ikaskuntzan helburuen lorpena hobetzeko.

9.1. Ziurgabetasun-egoeretan helburuak lortzen jarraikia izatea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz, eta errorea ikasteko prozesuaren parte gisa erabiliz.

9.2. Erronken aurrean motibazio positiboa eta zoritxarraren aurrean adorea erakustea, kritika arrazoitua onartuz matematika ikasteko egoerei aurre egitean.

9.3. Talde heterogeneoetan zeregin matematikoetan aktiboki parte hartzea eta gizarte-trebetasunik egokienak identifikatzea, besteen emozio eta esperientziei babesa emanez, haien arrazoibideak entzunez, esleitutako rolaren bitartez taldeari ekarpenak eginez, eta taldearen ongizatea eta harreman osasungarriak sustatuz.

I. ERANSKINA: ARLOAREN, JAKINTZAGAIAREN EDO EREMUAREN URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA EGITEKO TXANTILLOIA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo Batxilergo Ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1go maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Mundu Garaikidearen Historia	Irakasleak:	Andrea Etxaniz Machin Olatz Mitxelena Lizaso		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Mundu Garaikidearen Historiak, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako *Geografia eta Historia* irakasgaiaren konpetentziak garatzeko prozesuari jarraipena emateaz gain, munduko iragana aztertzeak gaur egungo politika, ekonomia eta gizarte-bizitza ulertzeko duen garrantzia definitzen du, egungo munduan zentzia hartzen duten tresna kontzeptualak eskaintzen dizkigulako.

Historiak, gertakarietan eta ondorengo hausnarketetan oinarrituta, nor garen eta zergaitik garen jakiten laguntzen digu. Horrek guztiak baliabideak bilatzen ditu, eztabaida pertsinaletan oinarritutako pentsamendu kritikoa balioesteko, alderatzeko eta gauzateko. Beraz, ondoriozta daiteke irakasgai honen oinarritzko jakintzak irakasteak barne hartzen dituela, ez bakarrik iraganeko garaiei buruzko ezagutzak, baizik eta gertaeretatik abiatutako gogoeta egitea eta iraganaren eta orainaren arteko erlazioak bilatzea ere. Hau da, gizartean aurrera egiten lagunduko duten herritar zentzudunak, moldagarriak eta pentsakorak sortzeko tresnak.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Antzina Erregimeneko Europa	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 3. Konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 5. Konpetentzia: HKK5, STEAM3, KD2 KPSII3.1., KPSII4, HK2, HK3 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	1.1., 1.2. 3.1., 3.2., 3.3. 5.1., 5.2. 9.1., 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa 2. Aro Garaikideko aldaketak eta iraultzak: Antzinako Erregimeneko krisia eta liberalismoaren garaipena. XIX. mendeko iraultza burgesak: lorpenak, oposizioak eta erreakzioak. Sistema parlamentarioen funtzionamendua eta bilakaera. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitortzearen aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa: konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea. 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 5. Aniztasun sozial, etniko eta kulturalarekiko errespetua eta balorazioa: tolerantzia eta

			intolerantzia Mundu Garaikidearen historian. Gutxiengoaren eskubideen defentsa.
Antzinako Erregimenaren krisia. Mugimendu liberalak eta nazionalak (1789-1871)	1. konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 2. Konpetentzia: HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 3. Konpetentzia HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	1.1. 2.2. 3.1., 3.2. 9.1.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 2. Aro Garaikideko aldaketak eta iraultzak: Antzinako Erregimeneko krisia eta liberalismoaren garaipena. XIX. mendeko iraultza burgesak: lorpenak, oposizioak eta erreakzioak. Sistema parlamentarioen funtzionamendua eta bilakaera. 3. Nazionalismoen jatorria, nazionalismoen esanahi historikoa eta politikoa eta mundu garaikidean duten eragina. Estatu nazional berriak eraikitze prozesuak eta inperio plurinazionalen krisia XIX. mendean. Kontratu soziala: eskubide zibilak eta eskubide sozialak Aro Garaikidean, eta mugimendu demokratiko, errepublikar eta sozialisten sorrera eta garapena. Erbestearen eginkizuna/papera. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitortzearen aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa: konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio

			zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea. 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak.
Industria AIndustria Aro berriak (1750- 1914)	4. Konpetentzia: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1., KPSII4, KPSII5, HK2, HK3. 5. Konpetentzia: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1., KPSII4, KPSII5, HK2, HK3. 6. Konpetentzia: HKK3, STEM1, KD5, KPSII1.2., KPSII3.1., EK EK3. 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	4.2. 5.1. 6.2., 6.3. 9.1	A. Gizarteak denboran zehar 4. Portaera ekosoziala: ingurumenaren aldeko eta klima-larrialdiaren aurkako mugimenduak. Garapen Iraunkorrerako Helburuekiko konpromisoa. 5. Gizarteak Aro Garaikidean: taldeak; klase eta rol sozialak; bizi-mailen, bizi baldintzen eta bizimoduen eraldaketak. Gizarte-desberdintasuna. Biztanleriaren bilakaera eta ziklo demografikoak. 6. Langile-mugimenduak eta langile-klasearen bilakaera historikoa: lehen langile-erakundeak, ideologia iraultzaileak —komunismoa eta anarkismoa— eta gizarte eraldatzeko proiektuak. Lan-eskubideen eta bizi-baldintzen hobekuntzaren aldeko gatazkak eta esperientziak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 13. Munduko biztanleria hazkundearen egungo erronka.* Bizi-ziklo eta gizarte antolaketan izandako aldaketak eta iraunkortasunak, mundu garaikidean. Talde zaugarriak eta baztertuak. Subjektu kolektiboaren eginkizuna historia garaikidean. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. B. Egungo munduaren erronkak 3. Ameriketako Estatu Batuen hegemoniaren amaiera eta munduko ordena multipolar berria: bloke komunistaren desagertzea eta potentzia berrien sorrera. Eskualde eta

			mundu mailako mehatxuak. 2. Garapen zientifikoa, teknologikoa eta digitala eta etorkizun ekonomikoaren, sozialaren eta laboralaren erronka berriak. 4. Garapen ekonomikoa eta iraunkortasuna*: liberalismo klasikoaren mugagabeko garapen ideiatik Garapen Iraunkorreko Helburuetara. Tesi neoliberalak eta gizarte aurreratuetako ongizate-estatuaren krisia. Neokolonialismoa eta mendekotasuna hegoalde globalean. 6. Biztanleriaren exodo masiboak: migrazio ekonomikoak, klimatikoak eta politikoak. Errefuxiatu kontzeptu berria. C. Konpromiso zibikoa 2. Identitatea eta pertenezia-sentimenduak: identitate-aniztasunaren onarpena, adierazpen ideologiko eta kulturalekiko tolerantzia eta errespetua, eta ondare-aherastutasunaren aitortzea eta defentsa. 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 4. Portaera ekosoziala: ingurumenaren aldeko eta klima-larrialdiaren aurkako mugimenduak. Garapen Iraunkorrerako Helburuekiko konpromisoa.
Gizarte-mugimenduak (1800-1914)	2. Konpetentzia: HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 6. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	2.1., 2.2. 6.1., 6.2., 6.3,	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 4. Portaera ekosoziala: ingurumenaren aldeko eta klima-larrialdiaren aurkako mugimenduak. Garapen Iraunkorrerako Helburuekiko konpromisoa. 5. Gizarteak Aro Garaikidean: taldeak; klase eta rol sozialak; bizi-mailen, bizi baldintzen eta bizimoduaren eraldaketak. Gizarte-desberdintasuna. Biztanleriaren bilakaera eta ziklo demografikoak.

	9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	9.1., 9.2.	6. Langile-mugimenduak eta langile-klasearen bilakaera historikoa: lehen langile-erakundeak, ideologia iraultzaileak —komunismoa eta anarkismoa— eta gizartea eraldatzeko proiektuak. Lan-eskubideen eta bizi-baldintzen hobekuntzaren aldeko gatazkak eta esperientziak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitortzearen aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 5. Aniztasun sozial, etniko eta kulturalarekiko errespetua eta balorazioa: tolerantzia eta intolerantzia Mundu Garaikidearen historian. Gutxiengoaren eskubideen defentsa.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Berrikuntza eta kolonialismoa	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 2. Konpetentzia:	1.1.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 5. Gizarteak Aro Garaikidean: taldeak; klase eta rol sozialak; bizi-mailen, bizi baldintzen eta bizimoduaren eraldaketak. Gizarte-desberdintasuna. Biztanleriaren bilakaera eta ziklo

	HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 4. Konpetentzia: STEM4, STEAM5, KPSII1.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2 5. Konpetentzia: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1., KPSII4, KPSII5, HK2, HK3. 6. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	2.1., 2.2. 4.1. , 4.2. 5.1., 5.2. 6.2. 9.1, 9.2.	demografikoak. 7. Industria-potentzien munduko hegemonia: inperialismoaren aroa. Nagusitasuna eta baliabide ekonomikoen eta ustiapena. Nazio kolonizatueta izandako ondorioak. Biltzarren Europatik Bake Armatura: industria-potentzien arteko gatazkak, akordioak eta itunak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 13. Munduko biztanleria hazkundearen egungo erronka. Bizi-ziklo eta gizarte antolaketan izandako aldaketak eta iraunkortasunak, mundu garaikidean. Talde zaugarriak eta baztertuak. Subjektu kolektiboaren eginkizuna historia garaikidean. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitortzearen aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak. B. Egungo Munduaren erronkak 1. Globalizazio-prozesua mundu garaikidean, eta haren ondorioak gaur egungo gizartean. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 5. Aniztasun sozial, etniko eta kulturalarekiko errespetua eta balorazioa: tolerantzia eta intolerantzia
--	--	---	--

			Mundu Garaikidearen historian. Gutxiengoen eskubideen defentsa.
Potentzia Handiak (1870-1914)	2. Konpetentzia: HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 6. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	2.1. 6.1. 9.1., 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 3. Nazionalismoen jatorria, nazionalismoen esanahi historikoa eta politikoa eta mundu garaikidean duten eragina. Estatu nazional berriak eraikitze prozesuak eta inperio plurinazionalen krisia XIX. mendean. Kontratu soziala: eskubide zibilak eta eskubide sozialak Aro Garaikidean, eta mugimendu demokratiko, errepublikar eta sozialisten sorrera eta garapena. Erbestearen eginkizuna/papera. 7. Industria-potentzien munduko hegemonia: inperialismoaren aroa. Nagusitasuna eta baliabide ekonomikoen eta ustiapena. Nazio kolonizatueta izandako ondorioak. Biltzarren Europatik Bake Armatura: industria-potentzien arteko gatazkak, akordioak eta itunak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. B. Egungo Munduaren erronkak 1. Globalizazio-prozesua mundu garaikidean, eta haren ondorioak gaur egungo gizartean. C. Konpromiso zibikoa 2. Garapen zientifikoa, teknologikoa eta digitala eta etorkizun ekonomikoaren, sozialaren eta laboralaren erronka berriak.

			3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak.
Lehen Mundu gerra (1914-1918)	1. konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 3. Konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 7. Konpetentzia: HKK1, HKK5, KPSII1.1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK2, HK3. 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	1.1., 1.2. 3.3. 7.1., 7.2. 9.1., 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarteko mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoen gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio batzuen kausak eta ondorioak. 10. Bakerako erakundeak eta instituzioak: Nazioen Elkartetik Nazio Batuen Erakundera. Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala. Esku-hartze edo injerentzia humanitarioa eta Justizia Unibertsala: Nazioarteko Zigor Auzitegia eta haren mugak. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. B. Egungo Munduaren erronkak 5. Munduko eskualde-integrazio prozesuak. Europar Batasunaren eraikuntza; egungo egoera eta etorkizuneko erronkak. Garapen Iraunkorreko Helburuak lortzeko nazioarteko itunak. C. Konpromiso zibikoa 1. Kontzientzia demokratikoa: konstituzioaren printzipioen eta arauen ezagutza, balio zibikoen erabilera eta herritarren parte-hartzea. 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak.

Errusiar Iraultza	2. Konpetentzia: HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 3. Konpetentzia HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 4. Konpetentzia: STEM4, STEAM5, KPSII1.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2 5. Konpetentzia: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1., KPSII4, KPSII5, HK2, HK3. 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	2.1. 3.1., 3.2. 4.2. 5.1. 9.1. 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 3. Nazionalismoen jatorria, nazionalismoen esanahi historikoa eta politikoa eta mundu garaikidean duten eragina. Estatu nazional berriak eraikitzeko prozesuak eta inperio plurinazionalen krisia XIX. mendean. Kontratu soziala: eskubide zibilak eta eskubide sozialak Aro Garaikidean, eta mugimendu demokratiko, errepublikar eta sozialisten sorrera eta garapena. Erbestearen eginkizuna/papera. 5. Gizarteak Aro Garaikidean: taldeak; klase eta rol sozialak; bizi-mailen, bizi baldintzen eta bizimoduaren eraldaketak. Gizarte-desberdintasuna. Biztanleriaren bilakaera eta ziklo demografikoak. 7. Industria-potentzien munduko hegemonia: inperialismoaren aroa. Nagusitasuna eta baliabide ekonomikoen eta ustiapena. Nazio kolonizatuetan izandako ondorioak. Biltzarren Europatik Bake Armatura: industria-potentzien arteko gatazkak, akordioak eta itunak. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarte mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoaren gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio batzuen kausak eta ondorioak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 13. Munduko biztanleria hazkundearen egungo erronka.* Bizi-ziklo eta gizarte antolaketan izandako aldaketak eta iraunkortasunak, mundu garaikidean. Talde zaurgarriak eta baztertuak. Subjektu kolektiboaren eginkizuna historia garaikidean. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-

			mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak.
1929ko krisia	4. Konpetentzia HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1., KPSII4, KPSII5 HK2, HK3. 6. Konpetentzia HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	4.1. 6.1., 6.3. 9.1., 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarteko mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoen gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio batzuen kausak eta ondorioak. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Erregimen Totalitarioak	1. Konpetentzia	1.1., 1.2.	A. Gizarteak denboran zehar

	HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 2. Konpetentzia: HKK3, HKK5, KE3, KPSII 1.2, KPSII 3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2 3. Konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	2.1., 2.2 3.3. 9.1., 9.2.	1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarteko mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoen gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio batzuen kausak eta ondorioak. 10. Bakerako erakundeak eta instituzioak: Nazioen Elkartetik Nazio Batuen Erakundera. Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala. Esku-hartze edo injerentzia humanitaria eta Justizia Unibertsala: Nazioarteko Zigor Auzitegia eta haren mugak. 12. Ekintza kolektiboa, masa-alderdiak eta lidergo politikoa XX. mendean: ordezkartzako demokraziaren funtzionamendua eta zailtasunak. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 8. Ondare historikoakontserbatzea eta hedatzea: ondare-legeak, memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa. Artxibategiak, museoak eta historiaren dibulgazio eta interpretaziorako zentroak.
Bigarren Mundu Gerra (1939-1945)	1. konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3 3. Konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2,	1.1. , 1.2. 3.3.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarteko mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoen gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio

Gerra Hotza	1. Konpetentzia: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, HK2, HK3	1.1., 1.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 8. Mundua gerran: mundu-gerrak eta horien ondorioak. Errusiako Iraultza. Gerrarteko mundua: demokraziaren krisia eta totalitarismoen gorakada. Depresio Handia eta horren ondorio soziopolitikoak. Faxismoa, nazismoa eta XX. eta XXI. mendeetako beste mugimendu autoritarioak. Holokaustoaren eta Historia Garaikideko beste genozidio batzuen kausak eta ondorioak. 10. Bakerako erakundeak eta instituzioak: Nazioen Elkartetik Nazio Batuen Erakundera. Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala. Esku-hartze edo injerentzia humanitaria eta Justizia Unibertsala: Nazioarteko Zigor Auzitegia eta haren mugak. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 12. Ekintza kolektiboa, masa-alderdiak eta lidergo politikoa XX. mendean: ordezkartzako demokraziaren funtzionamendua eta zailtasunak. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeenemantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. B. Egungo Munduaren erronkak 1. Globalizazio-prozesua mundu garaikidean, eta haren ondorioak gaur egungo gizartean. 3. Ameriketako Estatu Batuen hegemoniaren amaiera eta munduko ordena multipolar berria: bloke komunistaren desagertzea eta potentzia berrien sorrera. Eskualde eta mundu mailako mehatxuak. 4. Garapen ekonomikoa eta iraunkortasuna*: liberalismo klasikoaren mugagabeko garapen ideiatik Garapen Iraunkorreko Helburuetara. Tesi neoliberalak eta gizarte aurreratuak
	3. Konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1	3.1., 3.2., 3.3.	
	6. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	6.1., 6.3.	
	7. Konpetentzia: HKK1, HKK5, KPSII1.1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK2, HK3.	7.1., 7.2.	
	9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	9.1., 9.2.	

			ongizate-estatuaren krisia. Neokolonialismoa eta mendekotasuna hegoalde globalean. C. Konpromiso zibikoa 2. Identitatea eta pertenezia-sentimenduak: identitate-aniztasunaren onarpena, adierazpen ideologiko eta kulturalerako tolerantzia eta errespetua, eta ondare-ahaztasunaren aitortzea eta defentsa. 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 8. Ondare historikoak onartzea eta hedatzea: ondare-legeak, memoria kolektiboaren ondare-, gizarte- eta kultura-balioa. Artxibategiak, museoak eta historiaren dibulgazio eta interpretaziorako zentroak.
Deskolonizazioa	3. konpetentzia: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1 4. Konpetentzia: STEM4, STEM5, KPSII1.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2. 5. Konpetentzia: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3.	3.1., 3.2., 3.3. 4.2. 5.2.	A. Gizarteak denboran zehar 1. Historialariaren lana: historiografia eta iturri historikoen tipologia eta horien azterketarako metodologia. Historiaren ikerketa. 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 12. Ekintza kolektiboa, masa-alderdiak eta lidergo politikoa XX. mendean: ordezkarietako demokraziaren funtzionamendua eta zailtasunak. 14. Emakumeen egoeraren bilakaera gizarte garaikidean*: menderatze- eta sumisio-mekanismoak eta aldaketa soziokulturalak. Emakumeen emantzipazioaren aldeko mugimendua eta berdintasunaren aldeko borroka: mugimendu feministen sorrera eta garapena. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitortzearen aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak.

	6. Konpetentzia: HKK3, STEM1, KD5, KPSII1.2, KPSII3.1, EK2, EK3. 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	6.1., 6.3. 9.1., 9.2.	B. Egungo Munduaren erronkak 1. Globalizazio-prozesua mundu garaikidean, eta haren ondorioak gaur egungo gizartean. 3. Ameriketako Estatu Batuen hegemoniaren amaiera eta munduko ordena multipolar berria: bloke komunistaren desagertzea eta potentzia berrien sorrera. Eskualde eta mundu mailako mehatxuak. C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 5. Aniztasun sozial, etniko eta kulturalarekiko errespetua eta balorazioa: tolerantzia eta intolerantzia Mundu Garaikidearen historian. Gutxiengoaren eskubideen defentsa.
Egungo erronkak	8. Konpetentzia HKK3, STEM5, DK1, KPSII2, KPSII4, HK3, HK4, EK1 9. Konpetentzia: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1	8.1., 8.2. 9.1., 9.2.	A. Gizarteak denboran zehar 11. Historia Garaikidean nazioen eta estatuen arteko gatazken faktoreak: gertaera historikoak, osagai emozionalak eta memoria kolektiboa. Indarkeriaren biktimen aitortza, erreparazioa eta dignifikazioa. 13. Munduko biztanleria hazkundearen egungo erronka.* Bizi-ziklo eta gizarte antolaketan izandako aldaketak eta iraunkortasunak, mundu garaikidean. Talde zaurgarriak eta baztertuak. Subjektu kolektiboaren eginkizuna historia garaikidean. 15. Eskubide-berdintasunaren eta gutxiengoaren aitorpenaren aldeko eta diskriminazioaren kontrako gizarte-mugimenduak. B. Egungo Munduaren erronkak 1. Globalizazio-prozesua mundu garaikidean, eta haren ondorioak gaur egungo gizartean. 3. Ameriketako Estatu Batuen hegemoniaren amaiera eta munduko ordena multipolar berria: bloke komunistaren desagertzea eta potentzia berrien sorrera. Eskualde eta mundu mailako mehatxuak. 4. Garapen ekonomikoa eta iraunkortasuna*: liberalismo klasikoaren mugagabeko garapen

			ideiatik Garapen Iraunkorreko Helburuetara. Tesi neoliberalak eta gizarte aurreratueta ongizate-estatuaren krisia. Neokolonialismoa eta mendekotasuna hegoalde globalean. 5. Munduko eskualde-integrazio prozesuak. Europar Batasunaren eraikuntza; egungo egoera eta etorkizuneko erronkak. * Garapen Iraunkorreko Helburuak lortzeko nazioarteko itunak. 6. Biztanleriaren exodo masiboak: migrazio ekonomikoak, klimatikoak eta politikoak. Errefuxiatu kontzeptu berria. 7. Klima-larrialdia eta haren egungo eta etorkizuneko erronkak. 8. Ideologiaren krisia eta <i>Historiaren Amaieraren</i> berrinterpretazioak: eszeptizismoaren eta populismo berrien aroa. Sistema autoritarioen berragerpena. 9. Gaur egungo demokrazien erronkak: ustelkeria, erakundeen eta alderdi sistemaren krisia, sistemaren gaineko sinesgarritasunaren galera, joera autoritarioak, sistemaren aurkako mugimenduak... C. Konpromiso zibikoa 3. Genero-berdintasuna: emakumeen egoera munduan, eta diskriminazioaren aurkako eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak. 4. Portaera ekosoziala: ingurumenaren aldeko eta klima-larrialdiaren aurkako mugimenduak. Garapen Iraunkorrerako Helburuekiko konpromisoa. 5. Aniztasun sozial, etniko eta kulturalarekiko errespetua eta balorazioa: tolerantzia eta intolerantzia Mundu Garaikidearen historian. Gutxiengoen eskubideen defentsa. 6. Herritartasun etiko digitala: jabetza intelektualarekiko errespetua. Herritartasun globalaren parte-hartzea eta erabilera, teknologia digitalen bidez. Desinformazioa eta manipulazioaren aurreko prebentzio eta defentsa. 7. Elkartasuna eta kooperazioa: munduko erronka handiak, eta konpromiso soziala, asoziazionismoa eta boluntariotza lortzeko jokabideak 8. Ondare historikoakontserbatzea eta hedatzea: ondare-legeak, memoria kolektiboaren
--	--	--	---

			ondare-, gizarte- eta kultura-balioa. Artxibategiak, museoak eta historiaren dibulgazio eta interpretaziorako zentroak.
--	--	--	---

Erabaki metodologikoak

- Liburua oinarri hartuta irakasleak gaia azalduko du. Ideia nagusiak lantzeko baliabide desberdinak erabiliko ditu:
 - Liburuan oinarritutako **aurkezpenak** (PPT formatuan) erabiliko dira, hauen bidez gaiak ikasgelan landuaz.
- **Ariketen Txostena:**
 - Gai bakoitza lantzen dugun heinean, ariketen txostena osatzen joango gara. Ariketa hauek gaian zehar landutako kontzeptuak barneratu diren ala ez, jakiteko giltzarria izango dira. Horrela, mota ezberdinetako ariketak egingo dira: galderak, definizioak, testuak, irudiak, taulak...
- **Galdetegia:**
 - Gai bakoitza amaitzerakoan ikasleak gaiaren ulermenaren inguruko test moduko galdetegi bat egin beharko du.
- **IKT BALIABIDEAK:**
 - **Alexia Classroom** izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jarduera guztiak.
 - Ikasmaterialek guztia eskura izango dute plataforman (testuak, gelako apunteak, bideoak, material gehigarria eta abar).
 - Indagaziorako eta informazioa biltzeko proposatzen diren web orrien estekak ere bertan izango dira eskuragarri.
 - Ikasleek egin eta entregatu beharreko lanak word edo Google.docs formatuan izan beharko da.
 - Egoera berezian Meet eta G-suite komunikazio baliabideak erabiliko dira klaseak zuzenean jarraitzeko. Horretarako, beharrezkoak diren sarbideak Alexia Classroomen izango dira.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
Ikasturtean zehar hainbat ebaluazio	Ebaluazio bakoitzaren ondoren, errekupeazio	• Proba idatzia: %70

tresna erabiliko dira ikas-prozesuaren fasearen arabera (galdetegiak, ariketen txostenak, froga idatziak...). Modu honetan, ebaluazio formatiboa eta heteroebaluzioa osatuko dugu. • Proba idatzia (amaierako fasea): Ebaluazio bakoitzean idatzizko proba bat egongo da. Probak ikasgaiaren ebaluazio irizpideak kontuan izanda ebaluatuko dira. Hau da: edukien sakontasuna eta egokitasuna; haien arteko lotura; diskurtsoaren antolaketa; eta euskararen erabilera egokia. • “Ariketen txostena” (erdiko fasea): Gai bakoitzean ikasleak “ariketen txostena” egin beharko du. Txosten horretan ariketa mota ezberdinak egin beharko ditu: galderak, definizioak, eskemak, lehen mailako edota bigarren mailako iturrien azterketa eta analisisia. • Galdetegia (hasiera eta amaierako fasea): Gai bakoitzaren amaieran galdetegi bat bete beharko da (Alexia Classroom bidez). Bertan, gelan aztertutakoa ebaluatuko da.	azterketa bat egingo da aurreko azterketako irizpide berdinak erabiliz.	• Ariketen txostena: %20 • Galdetegia: %10
--	--	---

Konpetentzia espezifikoen azalpena

1go konpetentzia espezifikoa: Aro Garaikidearen hasieratik gaur egunera arte pentsamenduak eta ideologiek errealitatea eraldatzeko bete duten funtzioa ezagutzea eta interpretatzea, iturri historiko eta historiografikoak erabiliz eta Historiaren funtsezko gaiei buruzko eztabaidetara hurbilduz, sortutako proposamen sozial, politiko, ekonomiko eta kulturalak modu kritikoan baloratzeko, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren ikuspegi etikotik.

- Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KD2, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:

1.1. Aro Garaikidearen jatorritik gaur egunera arte, pentsamenduak eta ideologiek errealitatearen eraldaketan bete duten funtzioa aztertzea, haien ezaugarriak ulertuz eta testuinguruan kokatuz, testu historiografikoaren bidez eta ikus-entzunezko nahiz literaturako beste dokumentu batzuen bidez.

1.2. Iritzi arrazoituak sortzea eta Historia Garaikideko gai nagusiei buruz eta gaurkotasuneko gaiei buruz eztabaidatzea, proiektu sozial, politiko eta kultural nagusiak modu kritikoan baloratuz, Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalaren ikuspegi etikotik.

2. Konpetentzia espezifikoa: Identitate kolektiboak eraikitze prozesua deskribatzea, baita mundu garaikidearen konfigurazio sozial, politiko eta kulturalean duten garrantzia ere, pentsamendu historikoaren kontzeptu eta metodoak erabiliz, gaur eguneko esanahia eta garrantzia ulertzeko, pertenezko-sentimenduak errespetatuko dituen elkarriketa konstruktibo baterako lagungarriak diren norberaren argudioak egiteko, eta identitate kolektiboek sortu dituzten ondare aberastasuna eta ondoriotasun historiko eta kulturala baloratzeko.

- Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, HKK5, KE3, KPSII1.2, KPSII3.1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.
- Hauek dira bere ebaluzioa irizpideak:

2.1. Identitate kolektiboak nola eraiki diren deskribatzea, pentsamendu historikoaren kontzeptuak eta metodoak erabiliz, identitate-aniztasuna eta -sentimenduak errespetatuz eta haien ondare historikoa eta kulturala baloratuz.

2.2. Identitate kolektiboek mundu garaikidearen konfigurazio sozial, politiko eta kulturalean duten garrantzia ulertzea, testu historikoak, historiografikoak eta egungo informazio-iturriak modu kritikoan aztertuz eta elkarriketa konstruktiborako eta errespetuzkorako lagungarriak izango

diren nork bere argudioak landuz.

3. Konpetentzia espezifikoa: Historia Garaikidean sistema demokratikoak finkatzen lagundu duten prozesuak, mugimenduak, ekintzak eta eraldaketak identifikatzea eta ezaugarritzea, baita haien atzerapausoak ere, gertakizunen azterketa konparatzailen eta termino eta kontzeptu historikoen erabilera zuzenaren bidez, sistema demokratikoen lorpenak, ahuleziak eta mehatxuak ulertzeko eta elkarbizitzaren eta oinarritzko eskubideen berme gisa duten zeregina baloratzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, KE2, STEM2, PSIIK1.1, HK1, HK2, HK3, EK1.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak

3.1. Historia Garaikidean zehar, sistema demokratikoak finkatzen lagundu duten prozesuak, mugimenduak, ekintzak eta eraldaketak ezagutzea, baita haien atzerapausoak ere, askatasun eta herritartasun kontzeptuek hartu dituzten esanahiak azalduz, gertaeren azterketa konparatzailearen bidez eta sistema demokratikoen oinarri dituzten testu politiko eta konstituzionalak ulertuz eta iruzkinduz.

3.2. Historia Garaikideko iraultza eta aldaketa kontzeptuak eta haien kausak eta baldintzatzaileak azaltzea, XIX. eta XX. mendeetako iraultza burgesen eta sozialisten zikloak eta horiek sortu dituzten akzio- eta erreakzio-mugimenduak aztertuz.

3.3. Sistema demokratikoen bizikidetzaren eta oinarritzko eskubideen berme gisa duten eginkizuna baloratzeko, haien lorpenak, ahuleziak eta mehatxuak modu kritikoan aztertuz, egungo informazio-iturrien bidez.

4. Konpetentzia espezifikoa: Aro Garaikidean garatutako sistema eta eredu ekonomikoak azaltzea, iturri historiko eta historiografikoen bidez, aurrerapen-ideiaren interpretazioa ikertuz eta sistema horiek gizartean, ingurumenean eta lurraldean dituzten ondorioei buruz ere ikertuz, betiere subordinazio- eta mendekotasun-harremanez jabetzeko, planetaren iraunkortasuna baloratzeko eta gizarte-eskubideen garrantzia eta oinarritzko baliabideen eskuratzeko unibertetsala defendatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM4, STEM5, KPSII1.1, HK1, HK2, HK3, EK1, EK2.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

4.1. Aurrerapenaren ideien esanahi historikoa azaltzea, baita horrek gizartean, ingurumenean eta lurraldean dituen ondorio ugariak ere, iturri historiografikoen eta ekonomia-arloko dokumentu historikoen iruzkinen bidez eta hazkundeko eta atzeraldiko erritmoen eta zikloen ulermenaren bidez, betiere planetaren iraunkortasuna bermatuko duten portaera ekosozialak hartzearen beharra baloratuz eta oinarritzko baliabideetarako eskuratzeko unibertetsalaren garrantzia defendatuz.

4.2. Aro Garaikideko sistema ekonomikoak aldatzea, haien garapena eta haiek eusten dituzten doktrinak eta teoriak aztertuz, hegemonia-, subordinazio- eta mendekotasun-harremanak identifikatuz eta estatuan nahiz nazioartean sortu eta sortzen dituzten gatazkak identifikatuz.

5. Konpetentzia espezifikoa: Aro Garaikidean zehar, joera demografikoetan, bizimoduetan eta bizi-zikloetan gertatu diren aldaketak eta iraunkortasunak deskribatzea eta aztertzea; ikerketa-proiektuen bitartez, estatuen, eskualde eta herrialdeen arteko antzekotasun eta desberdintasun demografikoak eta sozialak behatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, STEM3, KD2, KPSII3.1, KPSII4, KPSII5, HK2, HK3.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

5.1. Historia Garaikideko aldaketak eta jarraitutasunak identifikatzea, portaera demografikoak, bizimoduak eta bizi-zikloa deskribatuz eta aztertuz.

5.2. Gaur egun estatuen, eskualdeen eta herrialdeen artean dauden antzekotasun eta desberdintasun demografikoak eta sozialak modu kritikoan alderatzea, haien kausak azaltzen dituzten ikerketa-proiektuak eginez.

6. Konpetentzia espezifikoa: Gaur egungo desberdintasun sozioekonomikoen jatorria definitzea, sistema eta ziklo ekonomikoen eta gizarte-taldearen bilakaeraren ezagutzaren bidez, azterketa multikausala erabiliz eta subjektuek Historian izan duten zeregin eraldatzailea baloratuz; egungo gizarte konplexuak nola osatu diren ulertzeko, desberdintasuna horien arazo nagusietako bat dela onartzeko eta komunitate bidezkoagoak eta kohesionatuagoak lortzeak planteatzen dituen erronkak bere gain hartzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM1, KD5, KPSII1.2, KPSII3.1, EK2, EK3.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

6.1. Historia Garaikidean berdintasun eta herritartasun kontzeptuek hartu dituzten esanahiak deskribatzea, baita horien kausak eta ondorio politiko, sozial eta ekonomikoak ere, XIX. eta XX. mendeetako sistema politiko eta sozial nagusien analisi multikausalaren bidez eta desberdintasunak eta gizarte-talde jakin batzuetan gertatzen den botere-kontzentrazioa identifikatuz.

6.2. Langile Mugimenduen kausak eta sorrera- eta bilakaera-prozesua ezagutzea, baita bizi-baldintzak, lan-mundua, lan-harremanak eta Historia Garaikidean zeharreko gatazkakortasuna ere, diziplina anitzeko ikerketaren bidez eta aurrerapen horiek bete duten eta betetzen duten zeregina baloratuz —ekintza kolektibo gisa zein subjektuak Historian izan duen jarduketatik—, gizarte-eskubideen eta ongizate kolektiboaren lorpenaren garrantzia ulertzeko.

6.3. Dokumentu fidagarri eta erreferentziatuen azterketa kritiko baten ondoren, XIX. eta XX. mendeetako gizartearen bilakaera argudiatzea, prozesu historikoetan izandako lorpenak eta atzerapenak, Estatuak eta nazioarteko erakundeek unean unean hartutako neurriak, eta etorkizuneko mugak eta erronkak identifikatuz, kolektibo zaurgarrien aldeko elkartasun-ikuspegitik.

7. Konpetentzia espezifikoa: Aro Garaikideko gatazka nagusien eta haien indarkeria- eta suntsipen-maila handiaren kausak eta ondorioak ezagutzea eta aztertzea, testu historikoen eta iturri historiografiko fidagarrien analisiaren bidez; informazioaren manipulazioa atzemateko, norberaren argudioak sortzeko, gure iragan hurbileko gertakari traumatikoei aurre egiteko, horiek errepika daitezen saihesteko, biktimak aintzatezteko eta Justizia

Unibertsalaren printzipioaren aplikazioa defendatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KPSII1.1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, HK2, HK3.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

7.1. Historia Garaikideko gatazka nagusiak ezagutzea, hizkuntza tekniko egokiaren bidez arrazoiak, prozesuak, protagonistak eta ondorioak azalduz, iturri historiografiko fidagarriak erabiliz eta memoria historikoaren garrantzia, biktimen aintzatespena eta Justizia Unibertsalaren printzipioaren aplikazioa ulertuz.

7.2. Aro Garaikideko gatazketan izandako indarkeria- eta suntsitze-mailaz jabetzea, iturri historiografiko fidagarriak, testu historikoak eta datu egiaztatuak erabiliz, eta indarkeriaren erabilerak izan duen inpaktu soziala eta emozionala baloratzuz, baita bakearen eta bitartekotzaren alde egiten duten erakundeen eta nazioarteko komunitatearen zereginak eta mugak baloratzuz ere.

8. Konpetentzia espezifikoa: Globalizazioaren fenomeno azaltzea, gaur egungo gizarteetako harreman esparru gisa, baita globalizazioak tokiko eta munduko esparruan eta pertsonen eguneroko bizitzan duen eragina ere, informazioa bilatu, hautatu eta tratatzeko, eta iturriak kontrastatu eta kritikoki irakurtzeko prozesuen bidez, XXI. mendeko erronka nagusiak identifikatzeko eta ezagutzeko, eta Garapen Iraunkorreko Helburuei aurre egiteko konpromiso ekosozialak hartzearen beharra baloratzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM5, DK1, KPSII2, KPSII4, HK3, HK4, EK1.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

8.1. Globalizazioaren fenomeno azaltzea eta globalizazioak oinarri dituen faktore historikoak eta toki-mailan eta mundu-mailan dituen eraginak modu kritikoan azaltzea, zenbait informazio-iturri erabiliz, iturri horiek zuzen hautatu, balidatu, kontrastatu eta tratatuz, desinformazioa detektatuz eta etengabe aldatzen ari den ingurune ekonomiko, sozial eta kulturalaren erronkei aurre egiteko alternatibak kontuan hartuz.

8.2. XXI. mendeko erronka nagusiak eta haien jatorri historikoa ezagutzea eta identifikatzea, egungo testuinguru globaleko askotariko prozesu politiko, ekonomiko, sozial eta kulturekin erlazionatuz, eta planetaren iraunkortasunera, ongizate kolektiboaren hobekuntzara eta egungo eta etorkizuneko belaunaldien arteko elkartasunera bideratutako portaera ekosozial arduratsuak hartzeko beharra argudiatuz.

9. Konpetentzia espezifikoa: Historia Garaikide unibertsalaren eta egungo egoera soziopolitikoaren analisisan genero-ikuspegia txertatzea, emakumeen zeregina iturri historikoen bidez eta mugimendu feministei buruzko ikerketa zuzenaren bidez aztertuz, betiere emakumeek Historian izandako presentzia aintzatesteko, oztopoez eta aurrerapen- eta atzerapen-uneez ohartarazteko eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko jarrerak sustatzeko.

- Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM5, KD1, KPSII3.1, KPSII5, HK3, HK4, EK1.
- Hauek dira bere ebaluazio irizpideak:

9.1. Genero-ikuspegia txertatzea Historia Garaikide unibertsalaren analisisian eta egungo panoramaren behaketan, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasuna sortu eta mantendu duten mekanismo kultural eta soziopolitikoak identifikatuz, baita esleitutako rolak eta gizonek eta emakumeek tradizioz bete izan dituzten jarduera eremuak identifikatuz ere.

9.2. Historia Garaikidean emakumearen bazterkeriaren errealitatea egiaztatzea, iturri historikoak aztertuz, gizartean eta politikan emakumea onartzeko dauden oztopoak, aurrerapenak eta atzerapenak identifikatuz, mugimendu feministak emakumearen emantzipazioaren alde egindako ekintzak baloratuz, eta figura indibidualak eta kolektiboak berreskuratuz, protagonista isildu eta baztertu gisa.

LITERATURA UNIBERTSALA. URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo batxilergo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/24
Etapia:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	I		
Arloa/Jakintzagaia:	Euskal Hizkuntza eta Literatura	Irakasleak:	Aitzpea Aizpurua		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Jakintzagai honek beste jakintzagai batzuetan landutako literatura-hezkuntza osatzen du. Irakurketa gidatua eta irakurketa autonomoa landu eta eta haiekin gozatzeko moduak ahalbidetzen ditu. Bide batez, ikasleak bereaz gaindiko beste kultura-esparru eta obra konplexuetara hurbil daitezke. Ondare unibertsaleko obrak eta egileak, mugimendu estetikoak, generoak eta azpigenereak, edota historia osoan agertu diren gaiak, topikoak, arketipoak, sinboloak eta abar lantzearekin ikuspen orokor bat lortzera irits daitezke, gizon nahiz emakume, mendebaldeko nahiz beste nonbaiteko sortzaileetara hurbilduz, eta orain arteko kanon baztertzaileari kritikoki begiratuz.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Deskriptoreen esanahia, dokumentuaren amaieran)	Ebaluazio-irizpideak (Dokumentuaren amaieran daude)	Oinarrizko jakintzak (B eta C blokeen azalpena dokumentuaren amaieran)
LEHEN HIRUHILEKOA			
Mitologia, erlijioa eta literatura	1 konpetentzia espezifikoa HKK2, HKK4, KD2, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2 2. konpetentzia espezifikoa	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3	A.1.1, A.1.2, A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Antzinako klasikoak: Grezia eta Erromako literaturak	HKK1, HKK2, HKK4, KD3, KPSII1.2, KPSII5, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1. 3. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII5, HK1, KAKK1, KAKK2 4. konpetentzia espezifikoa		
Erdi Aroa: literatura arabiarra eta europarra	HKK1, HKK4, KD2, KD3, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK4.1, KAKK4.2 5. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, KAKK1, KAKK2.		A.1.1, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Humanismoa eta Errenazimentua	1 konpetentzia espezifikoa HKK2, HKK4, KD2, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2 2. konpetentzia espezifikoa	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3	A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Aro Modernoa: Barrokoa	HKK1, HKK2, HKK4, KD3, KPSII1.2, KPSII5, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1. 3. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII5, HK1, KAKK1, KAKK2		A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Aro Modernoa: Klasizismoa eta Ilustrazioa	4. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK4, KD2, KD3, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK4.1, KAKK4.2 5. konpetentzia espezifikoa		A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa

Aro Garaikidea. Erromantizismoa	HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, KAKK1, KAAK2.		A.1.1, A.1.4. B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Aro Garaikidea: Errealismoa eta Naturalismoa	1. konpetentzia espezifikoa HKK2, HKK4, KD2, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1, KAKK3.2, KAKK4.2	1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 5.3	A.1.3, A.1.4, A.1.5 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Erromantizismo otea: esperimentalismoa	2. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD3, KPSII1.2, KPSII5, KAKK1, KAKK2, KAKK3.1. 3. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII5, HK1, KAKK1, KAKK2		A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Giza balioen krisialdia	4. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK4, KD2, KD3, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK4.1, KAKK4.2		A.1.3, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa
Errealismoaren bidetik. Errealismo magikoa	5. konpetentzia espezifikoa HKK1, HKK2, HKK4, KD1, KPSII3.1, KPSII4, HK1, KAKK1, KAAK2.		A.1.1, A.1.4 B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomoa, honako estrategia hauek garatuz: C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa

Erabaki metodologikoak

JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

1. Egoera erreal edo simulatuetan arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
2. Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.

Garapen fasean:

1. Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak
2. Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak

Aplikazio eta komunikazio fasean:

1. Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen
2. laguntzeko.
3. Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
4. Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gaingintzeko ekintzak

BALIABIDEAK

Ez dago testu-libururik.

Antzerki, bertso eta poesia hautatuak banatuko dira.

Alexia Classroom plataforma

Euskarari ekarriak, booktegia, eliburutegia

Ikus-entzunezko materiala.

TALDEKATZEAK

Banaka, talde txikietan (2-3 lagun) edo talde handietan (5-8 lagun) egingo da lan, dagoen ikasle kopuruaren eta egin beharreko zereginaren arabera.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

Astean lau saio dira. Oro har ez da gelatik atera behar izango, baina beste espazio batzuk ere erabiliko dira.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

-Beharrezko azalpenak ematea.

-Ahozko nahiz idatzizko hainbat iturritatik testuak lortzea gelan entzun/ikusi/irakurri eta aztertzea.

-Azterketa horietatik abiatuz, ikasleak gaia barneratzeko jarduerak prestatu eta gidatzea.

-Ikasleengan literaturzaletasuna sustatzen ahalegintzea.

-Ikasleen lanak zuzentzea, zuzenketari jarraituz ikasleak egindako lana hobeto egiteko jarraibideak izan ditzan.

IKASLEEN EGINKIZUNA

-Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.

-Agintzen zaizkion bakarkako lanak bere kabuz egitea (ahozko nahiz idatzizkoak), horretarako behar duen informazioa bilatuz. Lan horiek arduraz eta agintzen denerako eginak izatea.

-Talde txikitan egin beharreko lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egiteko. Lan osoaren erantzule delako jarrera izatea.

-Talde handitan egin beharrekoetan ere ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.

- Egindako lanetakoren bat hobeto egin dezakeenetan irakasleak esandakoari jarraituz, hura berriro egitea.
- Gelan literaturzaletasuna pizteko behar den giroa egon dadin ahalegintzea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak		
Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioa akreditatiboa hiru zati nagusitan egiten da, nahiz eta etengabe egiten den helburu formatzailez egindakoa. Esan bezala, ebaluazioka antolatuta dago, eta heteroebaluatzailea da hein handi batean. Ikasleak egin eta irakasleak jasotzen dituen lan guztiak kalifikatuko dira. Oro har, ez da azterketarik izango (salbu berreskurapenetan) eta ikasleak egindako lanen bidez kalifikatuko da arloa. Azken nota hiru ebaluazioetan ateratakoaren batez bestekoa izango da	Ikasleak egin dituen lan guztiak berriro egiteko aukera dauka, eta beti kalifikaziorik onena hartuko da kontuan. Berreskurapenak azterketen bidez egiten dira. 1. eta 2. deialdietako azterketen bidez gaindi daiteke ikasturtea.	Ebaluazio bakoitzean lan nagusi bat izango da %50 balioko duena, eta hainbat lan txiki. Lan txiki horien batez bestekoak osatuko du gainerako %50. Hala ere, ez da gainditzetik izango bi ataletakoren batean 3ra iristen ez bada. Bestalde, ebaluazioa gainditzen ez duenak berreskurapen azterketa egin beharko du. Ikasturte amaierako nota igo nahi izanez gero ere ikasturte osoko gaiei buruzko azterketa egin beharko da. Azken notaren biribiltzea irakasleak xedatuko du.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK	EBALUAZIO IRIZPIDEAK
1. Literatura unibertsaleko klasikoak irakurtzea, interpretatzea eta baloratzea, generoareen osagaien barne-erlazioak eta obretan betetzen dituzten funtzioak zein obren eta haien ekoizpen-testuinguruaren eta kultura-tradizioan duten lekuaren arteko kanpoko erlazioak kontuan hartuz, literaturaz gozatzeko aukerak zabaltzeko eta literatura- eta arte-sormena bultzatzeko.	1.1. Irakurritako obra osoen edo pasarteen interpretazioa azaltzea eta argudiatzea, osatzen dituzten elementuen eta obraren zentzuaren arteko barne-erlazioak, eta testuaren eta haren testuinguru soziohistorikoaren eta literatura-tradizioaren arteko kanpo-erlazioak aztertzei abiatuz, metahizkuntza espezifiko erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz.
	1.2. Testu pertsonal edo kolektiboak literatura-asmoarekin eta estilo-kontzientziarekin sortzea, hainbat euskarritan eta beste hizkuntza artistiko edo ikus-entzunezko batzuen bidez, literatura-generoen eta literatura-estiloen konbentzio formalak erabiltzen dituzten obren edo pasarte esanguratsuen irakurketatik abiatuz.
2. Literatura unibertsaleko klasikoak gozamen- eta ezagutza-iturri gisa irakurtzea era autonomoan eta irakurketa-esperientziak partekatzea, norberaren irakurle-identitatea eraikitze, literatura- eta kultura-jakintza bat finkatzeko eta irakurketaren gizarte-dimentsioaz gozatzeko.	2.1. Interpretazio pertsonal bat lantzea, literatura unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomotik abiatuz, obren alderdi tematikoak, genero- eta azpigeno-alderdiak, egituraren eta estiloaren elementuak eta balio etikoak eta estetikoak kontuan hartuz, eta beste obra batzuekin eta beste esperientzia artistiko eta kultural batzuekin lotura argudiatuak ezarriz.
	2.2. Literatura-elkarriketetan irakurketa-esperientzia pertsonalak adieraztea, metahizkuntza egokia eta teknikoki zuzena erabiliz, entzute aktiboko jarrerak eta elkarriketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasuneko estrategiak agertuz, irakurle-ibilbidea finkatuz eta norberaren irakurle-identitatea era kontziente eta sistematikoan aberastuz.
3. Garai, genero eta hizkuntza artistiko desberdinetako obren arteko loturak ezartzea, antzekotasunak eta desberdintasunak antzemanaz, bakoitzaren ekoizpen-testuinguruaren eta literaturaren eta gizartearen arteko erlazioaren arabera, kulturaren historian unibertsal tematiko eta bide formal errepikariak daudela egiaztatzea.	3.1. Literatura-testuak edo literatura-pasarteak elkarren artean eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuekin alderatzea, alderdi tematikoei eta eduki-alderdiei zein alderdi formalei eta adierazpen-alderdiei dagokienez dituzten antzekotasunak eta desberdintasunak hitzez edo idatziz argudiatuz eta haien balio etikoak eta estetikoak ere kontuan hartuz.
	3.2. Hitzeko azalpen, saiakera edo aurkezpen multimodal batean gauzatuko den eta bilakaera historikoa gorabehera iraun duten topikoak, gaiak, kezak, sinesmenak, asmoak eta arrazoiak daudela egiaztatzea ahalbidetuko duen ikerketa-proiektu bat garatzea eta haiek garai eta testuinguru desberdinetan izan duten tratamendua zehaztea, hainbat iturritatik lortutako informazioa hautatuz eta alderatuz, haren fidagarritasuna eta egokitasuna neurtuz, diskriminazio mota oro baztertuz eta jabetza intelektualaren printzipioak errespetatuz.
4. Mugimendu estetiko nagusien eta ondare unibertsaleko literatura-obra irakurketa garrantzitsuenetako batzuen ezaugarrien ezagutza oinarrituta erreferentzia partekatuen esparru bat finkatzea, literatura- eta kultura-esperientzia pertsonalak jasoko dituen kultura-mapa bat osatzeko.	4.1. Irakurritako testuak beren testuinguru historiko-kulturalean kokatuko dituen eta mugimendu artistikoen eta literatura unibertsaleko obra garrantzitsuen osoko ikuspegi bat eskainiko duen erakusketa multimodal bat lantzea, irakurlearen inplikazioa eta erantzun pertsonala argi eta garbi adieraziz eta talde-lanean eta gatazken kudeaketan aktiboki eta proaktiboki parte hartuz.
	4.2. Literatura unibertsaleko mugimendu estetikorik esanguratsuenen oinarritzko ezaugarrien eta sortu ziren testuinguru historiko-kulturalaren eta euskal literatura, zinema, musika edo pinturako obren arteko erlazioari buruzko interpretazio pertsonala hitzez edo era multimodalean azaltzea eta argudiatzea, metahizkuntza espezifiko erabiliz eta obren hautemate estetikoari lotutako balio-iritziak gaineratuz.
5. Mendebaldeko kulturaren esparruak gaindituko dituen eta emakume idazleen	5.1. Emakume idazle garrantzitsuei, mendebaldekoak ez diren testuinguruetako literatura-obrei edota literatura-tradizioak

obrak irakurtzearen bidez emakumeen esperientziaren ikuspegia jasoko duen literatura-kanon unibertsal baten eraikuntzan parte hartzea, munduaren eta haren iruditerien eraikuntza diskurtsiboaren inguruko pentsamendu kritikoa garatzeko	proposatzen duen iruditeria-eraikuntzaren inguruko ikuspegi kritikoa eta askotarikoa eskainiko duten alderdi tematiko edo formalei buruzko saiakera indibidual batean gauzatuko den eta hainbat iturritatik lortutako informazioa aurkitu, hautatu eta alderatzea, haren fidagarritasuna eta egokitasuna neurtzea, berriz lantzea eta era sortzailean komunikatzea dakarren ikerketa-proiektu bat taldeka egitea, jabetza intelektualarekiko ikuspuntu kritikoa eta errespetuzkoa agertuz.
	5.2. Munduaren eta haren iruditerien eraikuntza diskurtsiboari buruzko iritziak, ondorioak eta argudioak idatziz adieraztea, jarrera kritikoa agertuz eta informazioaren aipamena behar bezala eginez.
	5.3. Genero-ikuspegia eskaintzen duten eta patriarkatuaren oinarrizko egiturak, mendebaldeko kanonaren berezko begirada etnozentrikoa eta gure gizartean nagusi den eta edozein gutxiengoren zapalkuntza dakarren beste edozein diskurtso zalantzan jarriko dituzten irakurketei buruzko solasaldi dialogikoetan kritikoki, aktiboki eta egokiro parte hartzea, entzute aktiboko jarrerak eta elkarrizketa-kooperazioko eta hizkuntza-adeitasuneko estrategiak agertuz.

DESKRIPTOREAK

HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIOA
HKK1. Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglaz edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.
HKK2. Hainbat eremutako ahozko testuak, idatzizkoak, zeinuzkoak edo multimodalak, euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.
HKK4. Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

KONPETENTZIA DIGITALA
KD1. Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerrabiltzeko.
KD2. Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.
KD3. Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herriartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.2 Nortasun autonomia garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII3.1 Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko

KPSII4. Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5. Epe luzera, ezagutza eraikitzeak helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

HERRITARTASUNA

HK1. Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteei eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1. Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko.

KAKK2. Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1 Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntza prozesuetan.

KAKK3.2 Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1 Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2 Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

OINARRIZKO JAKINTZAK

Jakintzagaiaren izaera dela eta, A blokeraren zati bat, B eta C blokeak beti lantzen dira. Hona zer sartzen den bakoitzean:

A. Hainbat genero, garai, kultura-testuinguru eta kode artistikotako obren eta pasarteen arteko testuarteko erlazioak —baita horien ekoizpen-testuinguruekin ere— ezartzen dituzten gaikako ibilbideetan inskribatutako literatura unibertsaleko klasiko batzuen interpretazioaren eraikuntza gidatua eta partekatua, honako ardatz eta estrategia hauei jarraikiz:

- A. 1. Literatura unibertsaleko gaiak eta formak
 - A.1.1. Nia adieraztea
 - A.1.2. Besteekin hitz egitea
 - A.1.3. Mundua imajinatzea, mundua behatzea, munduan jardutea
 - A.1.4. Emakumea eta literatura unibertsala
 - A.1.5. Gizakia, animaliak eta natura: mirespena, zirrara, salaketa. Poesia, narratiba eta saiakera.
- A. 2. Irakurketa partekaturako analisi, interpretazio, birsortze eta balorazio kritikoko estrategiak.
 - Obren interpretazioa literatura-eztabaiden edo literatura-elkarrizketen bidez.
 - Literatura-generoaren osagaiak eta obraren zentzuarekin duten lotura. Adierazpen-baliabideen harreran dituzten ondorioak.
 - Obrak interpretatzeko eta literatura-tradizioan duten lekua ulertzeko beharrezkoa den informazio soziohistorikoa, kulturala eta artistikoa.
 - Genero-ikuspegia duen irakurketa, nagusi den kulturaren kontakizunak ulertzeko eta patriarkatuari buruzko ikuspegi kritiko bat eraikitzeko.
 - Obren eta beste adierazpen artistiko eta kultural batzuen arteko testuarteko loturak, gaien, topikoen, egituren eta hizkuntzen arabera. Jarraitutasun- eta haustura-elementuak.
 - Literaturaren funtzionamendua gizarte-iruditeriak eraikitzeko erabakigarria den tresna ideologiko gisa, genero-ikuspegia bereziki azpimarratuz.
 - Testuen interpretazioa argudioekin adierazteko estrategiak, aztertutako alderdiak integratuz eta balio kulturalak, etikoak eta estetikoak kontuan hartuz.
 - Adierazpen-irakurketa, dramatizazioa eta errezipitatzea, inplikaturako ulermen-, bereganatze- eta oralizazio-prozesuak kontuan hartuz.
 - Literatura-asmoko testuen sorkuntza, irakurritako obretatik abiatuz.
 - Norberaren ekoizpenen inguruko jarrera kritikoa, haien hobekuntzari begira.
 - Diskriminazio mota ororen gaitzespena

B. Ondare unibertsaleko obra garrantzitsuen irakurketa autonomia, honako estrategia hauek garatuz:

- Obren hautaketa, autonomiaz eta gomendio espezializatuen laguntzarekin.
- Literatura-elkarrizketetan eta irakurketa-gomendioen elkartrukeetan parte hartzeko estrategiak, testuinguru presentzialean eta digitalean.
- Liburutegien erabilera autonomia eta ohikoa. Beste kultura-esperientzia batzuk izateko aukera.
- Irakurketa-gustu pertsonalak argudioekin adierazteko jarraibideak. Irakurritako corpusaren dibertsifikazioa.

- Esperientzia pertsonala, irakurketa-esperientzia eta kultura-esperientzia mobilizatzeko eta, era horretan, irakurritako
- obraren eta egungo alderdien eta beste literatura- edo arte-adierazpen batzuen artean loturak ezartzeko estrategiak.
- Hainbat euskarritako irakurgaiak gomendatzeko jarraibideak, alderdi tematikoak, formalak eta testuarterkoak kontuan hartuz
- Irakurtzeko interesa.
- Genero-kontzientzia eta genero-ikuspegia

C. Komunikazioa eta lanaren antolaketa

C. 1. Interakzioa eta azalpena

- Entzute aktibo, asertibitate, hizkuntza-adeitasun eta elkarrizketa-kooperazioko estrategiak.
- Jarrera proaktiboa eta parte-hartze aktiboa taldekako lanak egitean.
- Gatazkak kudeatzeko eta elkarrizketa bidez konpontzeko estrategiak.
- Entzuleen premietara eta azalpen-denborara egokitzeko estrategiak.
- Argudiatutako ahozko deliberazioa.
- Irakurketa-esperientzia adierazteko estrategiak, metahizkuntza espezifikoak eta teknikoki egokia erabiliz eta alderdi tematikoak, genero- eta azpigenere-alderdiak, egituraren eta estiloaren elementuak eta obren balio etikoak eta estetikoak kontuan hartuz.

C.2. Idatzizko ekoizpena

- Lantzeko prozesua: informazioaren bilaketa, plangintza, idazketa, berrikuspena eta edizioa hainbat euskarritan.
- Aipamenak eta erreferentzia bibliografikoak egiteko prozedurak. Orri-oinak eta haien erabilerak. Bibliografia eta webgrafia.
- Idaztearen bidez pentsamendua antolatzeke eta emozioak kudeatzeko jarraibideak: idazketa automatikoa, eskemak, kontzeptuzko mapak eta laburpenak.

C.3. Iturrien erabilera eta informazio-alfabetatzea

- Hainbat iturritako informazioa aurkitu, hautatu eta alderatzeko estrategiak.
- Alderatutako iturrien fidagarritasuna eta egokitasuna neurtzeko estrategiak.
- Etiketa eta aztarna digitala.
- Proiektuak egiteko plataforma birtualak.
- Berriz landutako informazioa kritikoki, sormenarekin eta jabetza intelektuala errespetatuz komunikatu eta zabaltzeko estrategiak.
- Informazio garrantzitsuaren edukiak kudeatzeko, informazio hori biltegitratzeko eta berreskuratzeke jarraibideak. Albiste faltsuak eta gertakarien egiaztapena. Ziberamua.
- Euskarazko literatura, literatura-sorkuntza eta idatzizko kalitatea garatzeko eta sustatzeko erakundeak (*euskarari ekarriak, booktegi...*)

BIOLOGIA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapa:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
- Arloa/Jakintzagaia: - Eremua: - Diziplinarteko proiektua - Bestelakoak	BIOLOGIA, GEOLOGIA eta INGURUMEN ZIENTZIAK	Irakasleak:	Ane Zubizarreta		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Biologiaren, geologiaren eta ingurumenaren jakintzak hainbat testuingurutan erabiltzea da helburuetako bat, eta eguneroko egoeretan aztertzea zientzia horrek zer harreman duen teknologiarekin, gizartearekin eta ingurumenarekin, gizakiak dituen arazo lokalei eta globalei buruzko erabakietan herritar gisa parte hartzeko, bizitza pertsonala eta soziala hobetzen laguntzeko.

Garrantzitsua izango da biologia, geologia eta ingurumeneko lege teoria eta eredu nagusiak ulertzea eguneroko egoerak aztertzeko eta fenomeno naturalak interpretatzeko gaitasuna lortzeko. Zientzia hauek teknologiarekin, ingurumenarekin eta gizartearekin duten erlazioaz jabetzea, hiritar bezala gure inguruko eta munduko arazoen inguruko erabakietan parte hartu ahal izateko eta gizartearen etorkizun hobe eta jasangarriagoa lortzen saiatzeko.

Gaur egun biologia, geologia eta ingurumenarekin erlazionatuta dauden arazoak identifikatzeko, planteatzeko eta ebazteko, bai indibidualki eta bai taldean, autonomiaz, inbestigazio-lanak egiteko trebetasuna lortzea. Lan zientifikoetarako beharrezko diren jarrerak azaltzea, hala nola informazio-bilketa, kritika gaitasuna, ideia berriekiko irekitasuna eta talde-lanerako egokitasuna.

Azalpen eskemak eraikitzea bultzatuko da, biologia, geologia eta ingurumeneko teoriak uztartuz, ezagupen horiek bai eguneroko bizitzan, bai arlo zientifikoetan erabili ahal izateko eta zientziaren arlo hauen ikuspegi orokorra lortzeko.

Azkenik, biologia, geologia eta ingurumena bizia dela eta etengabe eraikiz doala ohartzea, hipotesi eta teoria kontrajarriak aztertzea eta konparatzea, bai eta debate zientifikoek giza jakintzari egindako ekarpenak balioestea ere, era horretan pentsamendu kritikoa garatzeko, zientziak pertsonen prestakuntza integralerako balio duela konturatzeko, eta gizartean eta ingurumenean dituen ondorioak balioesteko.

Aurreko helburuak lortzeko, Biologiako, geologia eta ingurumen zientzietako konpetentzia espezifikoak landuko dira, funtsezko konpetentzietan oinarrituz, eta honako jakintzagai multzoak landuz: proiektu zientifikoak, lurraren eta biziaren historia, lurraren dinamika eta konposizioa, ekologia eta iraunkortasuna, landare eta animalien fisiologia eta histologia eta mikroorganismo eta elementu genetiko mugikorak.

Biologia, Geologia eta Ingurumen Zientziak jakintzagaia ikasteak erantzun zientifikoak bilatzeko interesa piztuko du. Azken batean, jakintzagai honen bidez bilatu nahi da ikasleek ikerketa zientifikorako jakin-mina sortzea.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoa (Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Proiektu zientifikoa (A blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 3 HKK5, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD3, KPSII3.2, KPSII5, EK1 eta EK3	1.1.; 1.2.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.6.	-Hipotesiak, galderak eta problemak: ikuspegi zientifikoaren bidezko planteamendua. -Informazioa bilatzeko estrategiak, kolaboraziokoak, komunikaziokoak eta erakunde zientifikoekiko interakziokoak: tresna digitalak, prozesuak aurkezteko formatuak, emaitzak eta ideiak (diapositibak, grafikoak, bideoak, posterrak, txostenak eta bestelakoak). -Informazio-iturri fidagarriak: bilatzeko, ezagutzeko eta erabiltzeko estrategiak. -Laborategiko edo landa-laneko esperientzia zientifikoak: diseinatzeko, planifikatzeko eta aurrera eramateko estrategiak. Hipotesiak kontrastatzeko estrategiak. Kontrol esperimentalak. -Emaitza zientifikoak analizatzeko metodoak: antolamendua, irudikapena eta tresna estatistikoak. -Komunikazio zientifikorako estrategiak: hiztegi zientifikoa, formatuak (txostenak, bideoak, ereduak, grafikoak eta bestelakoak) eta tresna digitalak. -Zientzia-lana eta zientzia diharduten pertsonak: biologia-, geologia- eta ingurumen zientzietarako ekarpena eta garrantzi soziala. Emakumearen zeregina zientzian. -Jakintza zientifikoaren bilakaera historikoa: zientzia etengabe eraikitzen ari den lan kolektibo eta diziplinarreko gisa.
Munduaren historia eta geologia ezagutu eta bizitzaren eboluzioarekin lotua (B blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 2 HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, EK3 eta KAKK4.1 Konpetentzia espezifikoa 5	1.1 ; 1.2; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 5.1.; 5.2.; 7.1.; 7.2.	-Denbora geologikoa: magnitudea, eskala eta datazio-metodoak. Datazio absolutuaren eta erlatiboaren problemak. -Lurraren historia: gertaera geologiko nagusiak. -Erregistro geologikoa aztertze metodoak eta printzipioak: Euskal Herriko historia geologikoaren berreraikuntza. -Bizitzaren historia Lurrean: izaki bizidunen talde handien aldaketa nagusiak eta justifikazioa eboluzioaren ikuspegitik. -Taldea taxonomiko nagusiak: funtsezko ezaugarriak. Sailkapen nagusiak historian zehar. Woese (1977). Eztabaidak

	HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5 Konpetentzia espezifikoa 7 HKK2, HKK3, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KPSII 4, HK4 eta KAKK1.		
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Lurraren egitura eta barneko konposizio kimiko eta fisikoa (C blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 2 HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, EK3 eta KAKK4.1 Konpetentzia espezifikoa 3 HKK5, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD3, KPSII3.2, KPSII5, EK1 eta EK3 Konpetentzia espezifikoa 5 HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5 Konpetentzia espezifikoa 7 HKK2, HKK3, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KPSII 4, HK4 eta KAKK1.	1.1.; 1.2; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.6.; 5.1.; 5.2.; 7.1.; 7.2.	-Atmosferaren eta hidrosferaren egitura, dinamika eta funtzioak. -Geosferaren egitura, konposizioa eta dinamika: zuzeneko eta zeharkako azterketa-metodoak. -Barneko prozesu geologikoak, erliebea eta plaken tektonikarekiko erlazioa. Ertz motak, erliebeak, jardura sismikoa eta bolkanikoa, eta horietako bakoitzaren ondoriozko arrokak. -Kanpoko prozesu geologikoak: eragile kausalak eta erliebearen gaineko ondorioak. Erliebea eta geomorfologia modelatzeko forma nagusiak. -Edafogenesia: lurzorua eratzen duten faktoreak eta prozesuak. Edafodibertsitatea eta horren kontserbazioaren garrantzia. -Arrisku naturalak: prozesu geologikoekiko eta giza jardueretikiko erlazioa. Iragarpen-, prebentzio- eta zuzenketa-estrategiak. -Arroken sailkapena: jatorriaren eta konposizioaren arabera. Ziklo litologikoa. -Mineral eta arroka garrantzitsuak eta ingurunea sailkatzeko eta identifikatzeko teknikak. -Mineralen eta arroken garrantzia: eguneroko erabilerak. Horien ustiapena eta erabilera arduratsua. -Ondare geologikoa kontserbatzearen garrantzia
Ekologia, ingurumena eta garapen jasangarria (D blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 2 HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, EK3 eta KAKK4.1 Konpetentzia espezifikoa 4	1.1.; 1.2; 2.1.; 2.2.; 2.3; 4.1.; 4.2.; 5.1.; 5.2.;	-Ingurumena eragile ekonomiko eta sozial gisa: ingurumen-inpaktuaren ebaluazioak eta baliabideen eta hondakinen kudeaketa iraunkorrak duten garrantzia. Ingurumenaren, gizakien eta beste izaki bizidun batzuen osasunaren arteko erlazioa: one health (osasun bakarra). -Eguneroko jardueren iraunkortasuna: iraunkortasun-adierazleen erabilera, bizi-ohitura bateragarriak eta koherenteak garapen iraunkorreko eredu batekin. Azterna ekologikoaren kontzeptua. -Garapen iraunkorreko eredu bat sustatzeko tokiko ekimenak eta ekimen globalak.

	HKK1, HKK2, HKK5, KE1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2, KPSII4, KPSII5, HK3 eta KAKK1 Konpetentzia espezifikoa 5 HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5 Konpetentzia espezifikoa 6 HKK1, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII 2, KPSII 5, HK4, EK1 eta EK3		-Ekosistemen dinamika: energia-fluxuak, materiaren zikloak (karbonoa, nitrogenoa, fosforoa eta sufrea), interdependentzia eta erlazio trofikoak. Problemen ebazpena. -Klima-aldaketa: karbonoaren zikloarekin duen erlazioa, arrazoia eta ondorioak osasunean, ekonomian, ekologian eta gizartean. Horri aurre egiteko estrategiak eta tresnak: arintzea eta egokitzapena. -Biodibertsitatearen galera: kausak eta ingurumen- eta gizarte-ondorioak. Biodibertsitatea kontserbatzearen garrantzia. -Hondakinen problema. Konposatu xenobiotikoak: plastikoak eta horiek naturan eta izaki bizidunen osasunean dituzten eraginak. Hondakinen prebentzio eta kudeaketa egokia
Landareen ezagutza (E blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 4 HKK1, HKK2, HKK5, KE1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2, KPSII4, KPSII5, HK3 eta KAKK1 Konpetentzia espezifikoa 5 HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5	1.1.; 1.2; 4.1.; 4.2.; 5.1.; 5.2.;	-Nutrizio-funtzioa: garrantzia eta horretan parte hartzen duten egiturak hainbat landare-taldetan. Fotosintesia, bere balantze orokorra eta garrantzia Lurreko bizitzarako. Izerdi gordinaren eta izerdi onduaren osaera, eraketa eta garraio-mekanismoak. -Erlazio-funtzioa: landareek estimuluei ematen dizkieten erantzunen motak eta fitohormonen eragina (auxinak, zitokinak, etilenoa, etab.). -Ugalketa-funtzioa: ugalketa sexuala eta asexuala, garrantzi ebolutiboa, ziklo biologikoak, ugalketa asexual motak, ugalketa sexualean inplikaturako prozesuak (polinizazioa, ernalketa, haziaren sakabanatzea eta fruitua) eta ekosistemarekin duten erlazioa. -Landareen egokitzapenak ingurunearekiko: egokitzapenen eta horiek garatzen diren ekosistemaren arteko erlazioa
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Animalien ezagutza (F blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 4 HKK1, HKK2, HKK5, KE1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2, KPSII4, KPSII5, HK3 eta KAKK1 Konpetentzia espezifikoa 5 HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5 Konpetentzia espezifikoa 6 HKK1, STEM2, STEM5, STEM6,	1.1.; 1.2; 4.1.; 4.2.; 5.1.; 5.2.; 6.1.; 6.2.;	-Nutrizio-funtzioa: garrantzi biologikoa eta talde taxonomikoetan inplikaturako egiturak. -Erlazio-funtzioa: koordinazio-sistemen (nerbio-sistema eta sistema endokrinoa), zentzumenerrezeptoreen eta organo efektoreen fisiologia eta funtzionamendua talde taxonomikoetan. -Ugalketa-funtzioa: garrantzi biologikoa, motak eta inplikaturako egiturak talde taxonomiko ezberdinetan

	KD4, KPSII 2, KPSII 5, HK4, EK1 eta EK3		
Mikroorganismoen barruan bizitza mota ezberdinak. (G blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1 HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4. Konpetentzia espezifikoa 3 HKK5, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD3, KPSII3.2, KPSII5, EK1 eta EK3 STEM4, STEM6, KD2, KPSII4, KPSII5, HK3 eta KAKK1 Konpetentzia espezifikoa 5 HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5	1.1.; 1.2; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 3.5.; 3.6.; 5.1.; 5.2.	-Eubakterioak eta arkeobakterioak: desberdintasunak. Bakterioen metabolismoa: garrantzi ekologikoaren adibideak (sinbiosia eta ziklo biogeokimikoak). -Mikroorganismoak gaixotasun infekzioen eragile gisa: zoonosia eta epidemiak. -Mikroorganismoen hazkuntza: esterilizazio- eta hazkuntza-teknikak. -Transferentzia genetiko horizontaleko mekanismoak bakterioetan: antibiotikoekiko erresistentziaren arazoa. -Elementu genetiko mugikorrak (birusak, biroideak, plasmidoak eta transposonak) eta prioiak: ezaugarriak, infekzio-mekanismoak eta garrantzi biologikoa

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

Erabiltzen den metodologia, ikasleen autonomia sustatu beharko du, funtsezkoak diren ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak erabiliz; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, biologiaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean gelako-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

1. Gai bakoitzaren alderdi teorikoa eta praktikoa landuko da, bai liburua erabiliz baita ikasgelan emandako aurkezpenekin ere.
2. Idatzizko zein ahozko informazioa emango zaie ikasleei gaiari buruz. Testu-liburuaz gain, errebista zientifikoetatik edota beste egunkari eta errebistetatik ateratako artikulak banatuko zaizkie gaiari dagokionean.
3. Zenbait kasutan ikasleak bertan bilatu beharko dute pertinentea den informazioa, teknologia berriak erabiliz
4. Hizkuntza zientifikoa ezagutu eta modu egokian erabiltzea euskarri eta errekurso desberdinak landuko dira
5. Azalpen eskemak eraikitzea landuko da, kontzeptuak, ereduak eta teoriak uztartuz, ezagupen horiek ondo barneratu eta eguneroko bizitzan erabili ahal izateko.
6. Ikus-entzunezko materiala erabiliko dugu zenbait gaietan.
7. Bakarkako eta taldeko lan praktikak egin beharko dituzte ikasleek.
8. Ikasgelako baliabide nagusia BIOLOGIA, GEOLOGIA eta INGURUMEN ZIENTZIETako testuliburua izango da. Horrez gain, gai bakoitzeko aurkezpen bat erabiliko da, euskarri digital moduan.

Baliabide digitalei dagokionez, Alexia Classroom izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jardura guztiak. Hau da ikasgela birtualaren helbidea: Alexia Classroom

- Alexia Classroom izango da ikasleek baliabide gehigarri moduan erabiliko duten IKT baliabidea. Bertatik informazio gehigarria, bideo eta dokumentalak ikusi ahalgo dituzte. Ikasgelan emango zaizkien baliabide guztiak bertan aurkituko dituzte esekita.
- Eskatutako lanak Alexia Classroom plataformara igo beharko dituzte, beti ere PDF formatuan. Eskuz ere egin ditzakete entregatzeko lanak, baina entrega beti AlexiaClassroom plataforma bitartez egingo da horrela mugikorra edo eskanerra erabili beharko dute PDF formatura pasatzeko.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa • <i>Helburua (formatiboa, akreditatzailea)</i> • <i>Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> • <i>Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)</i>	Ebaluazioaren ondorioak: • <i>Kalifikazioa</i> • <i>Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea</i> • <i>Errefortzu-neurriak hartzea, egokitze neurriak hartzea, curriculum zabaltze eta aberasteko proposamenak</i> • <i>Berariazko programatan parte hartzea.</i>	Kalifikazio-irizpideak Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: • <i>Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea</i> • <i>Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea.</i> • <i>Gaitasunen garapen-maila adostea</i> • <i>Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea)</i> • <i>etab.</i>
Ebaluazioa beti ere formatiboa izango da, ebaluatuz ikasteko eta aldi berean akreditatzailea, ikasten den horren jarraipena egiteko. 1. Ikasgai hiru ebaluazio partzial egingo dira. 2. Ebaluazio bakoitzean bi idatzizko proba egingo dira, bat ebaluaketa erdian eta bestea ebaluaketa garaian. 3. Gai batzutan galdetegiak egin beharko dituzte 4. Laborategiko esperimenduak planteatzen direnean, bertan egindako lanaren inguruan txosten bat entregatu beharko da 5. Gai guztietan eskemak eskatuko dira 6. Zenbait gai talde aurkezpenen bidez landuko dira. 7. Azterketa eta entregatutako lan teorikoak kontuan izango dira eta baloratu ere: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna eta aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). Ebaluazio orokorra, heteroebaluazio moduan izango da, hala eta guztiz ere aurkezpenen kasuan koebaluazioa bultzatuko da, eta zenbait lan konkretutan ikasleei norberaren ikasketa	1. Ebaluazio bakoitzaren ondoren errekonferentzia-azterketa bat izango da. Azterketa hori ebaluazioko gai guztia izango da, eta bertan ateratako nota izango da ebaluaketako nota. 2. Ikasturte bukaeran aurretik gaitasun gabeko ebaluaketak gaitasuneko aukera emango zaie ikasleei. 3. Kurtsoko nota globala igotzeko aukera ere izango dute ikasleek, horrela nahi dutenak, horretarako kurtso guztiko gaitasun inguruko azterketa bat eginaz.	1. Ebaluazio partzial bakoitzean bi azterketa egingo dira. Lehenengo azterketa ebaluazio-egunetatik kanpo egingo da eta ikasleak gaitasun badu, materia hori hurrengo azterketatik ken dezake. Bigarrena, ebaluazio-egunetan egingo da. Ebaluazioko batz bestekoa egiteko bietan gutxienez 4 bat ateratu beharko dute, eta bien arteko batz bestekoak gutxienez 5a eman beharko du 2. Lehenengo azterketa gaitasun ez duenak, edo nota gehiago lortu nahi duenak, ebaluazio-egunetan ebaluaketa osoko gaitasun azterketa egin beharko du. 3. Ebaluazioan zehar eskatutako lanak entregatzea beharrezkoa izango da ebaluaketako batz bestekoa egiteko. Entregatzen ez badira, errekonferentzia azterketa egin beharko du ikasleak. 4. Bi azterketen pisua gutxienez 60% izango da eta lanena gehienez 40%. Lan eta azterketen pisu zehatza ebaluaketan zehar definituko da, entregatutako lan kopuruen arabera. 5. Gai guztietako laburpen-eskemak positiboki baloratuko dira. 6. Zati bat edo gai guztia gaitasun ez duenak, ebaluazioko gai guztia errekonferentzia-azterketa egin beharko du errekonferentzia egunetan. Errekonferentzia ateratako nota izango da ebaluaketa horretako batz bestekoa. 7. Nota igo nahi duenak, errekonferentzia egunetan azterketa osoa egin beharko du, eta ebaluazioko nota azterketa horretan ateratako nota izango da.

prozesuari buruz hausnartzea eskatuko zaie, autoebaluazioa erabiliz.		8.ikasleak klasean duen jarrera eta parte hartzea ere kontuan hartuko da batz bestekoa egiterakoan. Gutxienez puntu bateko pisua edukiko du ebaluaketako notaren batz bestekoan..
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA eta EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Iturri fidagarriak aurkitzea eta erabiltzea, informazioa identifikatuz, hautatuz eta antolatuz, kritikoki ebaluatuz eta haren egiazkotasuna kontrastatuz, biologia-, geologia- eta ingurumen-zientziekin lotutako galderak modu autonomoan ebazteko.

Zalantzak argitzeko, ezagutza berriak eskuratzeko edo baieztapen edo albisteen egiazkotasuna ziurtatzeko informazio garrantzitsua lortzea funtsezko trebetasuna da XXI. mendeko herritarrentzat. Eta, ikerketa zientifiko oro azterketa-eremuko argitalpen garrantzitsuak arretaz biltzearekin hasten da.

Informazio-iturri fidagarri gehienak Internet bidez eskura daitezke. Hortaz, konpetentzia honen bidez, bilaketa- eta komunikazio-plataforma digitalak erabiltzea sustatuko da. Hala ere, egiazko informazioarekin batera, buloak, konspirazio-teoriak eta informazio osatugabeak edo sasizientifikoak daude. Horregatik, oso garrantzitsua da ikasleek espiritu kritikoa garatzea eta lortutako informazioa kontrastatzea eta ebaluatzea.

Era berean, egiazko informazioa garrantziaren arabera hautatu eta antolatu behar da, egindako galderei argi erantzun ahal izateko. Gainera, hezkuntza-etapa honetako ikasleen heldutasun intelektuala dela eta, bñgai horiek beren jakin-minez eta ekimenez planteatzea sustatuko da.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KD2 eta KPSII4.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

1.1. Jakintzagaiaren jakintzekin zerikusia duten gaiak planteatzea eta ebaztea, iturri egokiak aurkituz eta aipatuz, eta informazioa hautatuz, antolatuz eta kritikoki analizatuz.

1.2. Jakintzagaiaren jakintzekin lotutako informazioaren egiazkotasuna kontrastatzea eta justifikatzea, iturri fidagarriak erabiliz eta jarrera kritiko eta eszeptikoa hartuz oinarri zientifikorik gabeko informazioekiko (hala nola sasizientziak, konspirazio-teoriak, funtsik gabeko sinesmenak, buloak, etab.)

2 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Informazio eta datu zientifikoak interpretatzea eta transmititzea eta horiei buruz zehaztasunez argudiatzea, hainbat formatu erabiliz, biologia-, geologia- eta ingurumen-zientzietako prozesuak, metodoak, esperimentuak edo emaitzak analizatzeko.

Komunikazioa funtsezko alderdia da lan zientifikoan, ez baita ezagutzarik sortzen transmititzen ez bada. Izan ere, edozein ikerketa zientifiko, aurkikuntza edo aurrerapen argitaratu egin behar da, komunitate zientifikoak berrikusi, egiaztatu eta zabaldu dezan.

Biologia, Geologia eta Ingurumen Zientziak jakintzagaiaren izaera zientifikoa dela eta, helburu du ikasleek behar dituzten trebetasunak garatzea informazio zientifiko batetik ideia garrantzitsuenak ateratzeko (artikuluak, diagramak, taulak, grafikoak, etab. erabiliz) eta modu erraz, zehatz eta egiazkoan komunikatzeko, askotariko formatuak baliatuz (ahozko azalpena, plataforma birtualak, diapositiben aurkezpenak, posterrak, besteak beste), bai modu analogikoan, bai bitarteko digitalen bidez, egile-eskubideak berrespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

Era berean, konpetentzia espezifiko honek argudiaketa sustatzea du helburu, funtsezkoa baita ikasleen garapen sozial eta profesionalerako. Eztabaidetan, foroetan edo beste bide batzuetan argudiatzeak aukera ematen du norberaren jarrerak modu logiko eta funtsatuan defendatzeko, baina baita beste pertsona batzuen ideiak ulertzeko eta barneratzeko ere. Argudiaketa pentsamendu kolektiboko modu bat da, horretan parte hartzen dutenak aberasten dituen, eta bidea ematen duena erronken aurreko erresilientzia garatzeko, baita malgutasuna ere, besteen argudioen aurrean norberaren ideiei bira bat emateko.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, STEM2, STEM4, KD2, KD3, KPSII4, EK3 eta KAKK4.1

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

2.1. Jakintzagaiaren jakintzekin lotutako kontzeptuak eta prozesuak kritikoki analizatzea, informazioa hainbat formatutan interpretatuz (ereduak, grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak...).

2.2. Jakintzagaiaren jakintzekin edo lan zientifikoekin lotutako informazio edo iritzi arrazoituak komunikatzea, horiek modu argi eta zorrotzean transmitituz, terminologia eta formatu egokiak (ereduak, grafikoak, taulak, bideoak, txostenak, diagramak, formulak, eskemak eta sinboloak, besteak beste) eta tresna digitalak erabiliz, egile-eskubideak errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

2.3. Jakintzagaiaren jakintzekin lotutako alderdiei buruz argudiatzea, jarrera bat modu arrazoituan defendatuz, besteen iritziarekiko jokabide ireki, malgu, harkor eta errespetuzkoarekin.

3 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Ikerketa-proiektuak diseinatzea, planifikatzea eta garatzea, metodologia zientifikoaren urratsei jarraituz, eskura dauden baliabideak modu errealistan kontuan hartuz eta kolaborazio-bideak bilatuz, biologia-, geologia- eta ingurumen-zientziekin lotutako alderdiak arakatzeko.

Ezagutza zientifikoa behaketa objektiboaren eta esperimentazioaren bidez lortutako ebidentzietatik abiatuta eraikitzen da, eta helburu du inguratzen gaituen munduaren funtzionamendua azaltzea eta gure garaiko problemei irtenbideak ematea. Metodo zientifikoak honako hauetan oinarritzen dira: ingurune naturalari edo sozialari buruzko galderak edo hipotesiak egitea, horiei erantzun ahal izateko estrategiak diseinatzea eta gauzatzea, emaitzak

interpretatzea eta analizatzea, ondorioak ateratzea eta komunikatzea. Sarritan, deskribatutako ekintza horiek gauzatzeak erakundeen eta gizabanakoen arteko kolaborazioa eskatzen du.

Beraz, ikasleek zientzian erabiltzen diren metodologiaren urratsak aplikatzeko aukera ematen duten egoerak planteatzeak lagundu egiten du jakin-mina, zentzu kritikoa, espiritu ekintzailea eta kolaborazio-lanerako trebetasunak garatzen. Gainera, ikasleek trebetasunak eta ezagutzak eskuratuko dituzte. Horiek bidea emango diete ebidentzietan eta lan zientifikoan oinarritutako iritziak sortzeko.

Azken batean, trebetasun horiek, karrera zientifikoa garatzeko ez ezik, funtsezkoak dira hainbat erronkari aurre egiteko behar den erresilientzia hobetzeko eta, horrela, maila profesional, sozial edo pertsonalean erabat integratuta egongo diren herritarrak prestatzeko ere.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, STEM6, KD1, KD3, KPSII3.2, KPSII5, EK1 eta EK3.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

- 3.1. Galderak planteatzea, iragarpenak egitea eta erantzun edo kontrastatu daitezkeen hipotesiak formulatzea, fenomeno biologikoak, geologikoak eta ingurumenekoak azaltzen saiatuko diren metodo zientifikoak erabiliz.
- 3.2. Fenomeno biologikoen, geologikoen eta ingurumenekoaren inguruko esperimentazioa, datu-hartzea eta analisis diseinatzea, eta beharrezko tresnak hautatzea, galdera zehatzei erantzun eta planteatutako hipotesi bat kontrastatu ahal izateko moduan, alborapenak ahal den neurrian minimizatuz.
- 3.3. Fenomeno biologiko, geologiko eta ingurumenekoei buruzko esperimentuak egitea eta datu kuantitatiboak eta kualitatiboak hartzea, tresna, erreminta edo teknika egokiak zuzentasunez eta zehaztasunez hautatuz eta erabiliz.
- 3.4. Ikerketa-proiektu batean lortutako emaitzak interpretatzea eta analizatzea, beharrezkoa denean tresna matematikoak eta teknologikoak erabiliz, horien irismena eta mugak ezagutuz eta ondorio arrazoituak eta oinarrituak atereaz edo hori egitea ezinezkoa ote den baloratuz.
- 3.5. Proiektu zientifikoaren faseetan, ikastetxe barruan eta bertatik kanpo kolaborazioak ezartzea, eraginkortasun handiagoz lan egiteko asmoz, tresna teknologiko egokiak erabiliz, ikerketan kooperazioak duen garrantzia baloratuz, aniztasuna errespetatuz eta inklusioa bultzatuz.
- 3.6. Proiektu zientifikoaren sarrera, metodologia, emaitzak eta ondorioak argi eta zorrotz aurkeztea eta komunikatzea, formatu egokia (taulak, grafikoak, txostenak, etab.) eta tresna digitalak erabiliz.

4 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Ikerketa diziplinarteko eta taldeko lan gisa ulertzea, emakumearen lana aztertuz eta baloratuz, zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari buruz argudiatzeko.

Konpetentzia espezifiko honen bidez, zientziak egungo gizartean duen garrantziaz jabetzen dira ikasleak. Era berean, zientziaren diziplinarteko izaera aitortzen du, jakintza-diziplinen arteko mendekotasun argi batek markatuta. Horrek jarduera zientifiko oro aberasten du eta ikerketaren garapen holistikoa islatze da. Horregatik, garrantzitsua da ikasleek ulertzea zientzia-lana kolaborazio indibidual eta kolektiboaren mende dagoela.

Era berean, historian zehar nabarmena izan da emakumeen eta gizonen arteko desoreka lanbide zientifiko bat garatzeko eta, bereziki, maila akademiko edo profesionalean postu altuagoak lortzeko, eta gaur egun ere mantentzen da hori. Horren arrazoiaren artean dago emakume zientzialariek duten agerikotasun txikia edo nulua.

Horregatik, garrantzitsua da ikasleek desoreka horren tamaina eta emakume zientzialarien existentzia ezagutzea, baita haien lana eta lan hori zein inguruabarretan egin zuten edo egiten duten ere.

Era berean, ikasleei emakume erreferenteak emateak neska diren ikasleen artean bokazio zientifikoak sustatzen laguntzen du.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK5, KE1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2, KPSII4, KPSII5, HK3 eta KAKK1

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

4.1. Ikerketa onartzea testuinguru politikoak eta baliabide ekonomikoek eragindako etengabeko bilakaeran dagoen lan kolektibo eta diziplinartekotzat.

4.2. Zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari eta horretan aritzen diren pertsonen lanari buruz argudiatzea, emakumearen zeregina nabarmenduz

5 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Problemak ebazteko estrategiak bilatzea eta erabiltzea, aurkitutako soluzioak eta erantzunak kritikoki analizatuz eta, beharrezkoa balitz, prozedura birformulatuz, biologia-, geologia- eta ingurumen-zientziekin lotutako fenomenoak azaltzeko.

Problemak ebaztea oinarritzko zientziaren eta zientzia aplikatuaren berezko zati bat da. Esperimentazioaren eta/edo behaketaren bidez arrazoibideak (hipotesiak) kontrastatuz eraikitzen dira zientzia enpirikoak. Aurrerapen zientifikoa, beraz, mugatu egiten dute hipotesiak sortzeko ariketa intelektualerako trebetasunak eta hipotesi horiek esperimentalki frogatzeko gaitasun teknikoak eta giza mailakoak. Gainera, aurkikuntza eta aurrerapenentarako bidea oso gutxitan izaten da lerrozuzena, eta sarritan oztopatzen dute ustekabeko egoerek, prozesuko akatsek eta bestelako arazoei. Horregatik, zailtasunei aurre egitean, ezinbestekoa da zientzian diharduten pertsonen sormena, estrategia berriak bilatzeko edo askotariko tresnak erabiltzeko trebetasunak, lankidetzarako irekitasuna eta erresilientzia erakustea, berehalako arrakastarik lortu ez arren.

Gainera, problemak ebazteak eta eguneroko bizitzako beste testuinguru batzuetako hainbat fenomenori buruzko azalpen koherenteak bilatzeak antzeko trebetasunak eta jarrerak eskatzen ditu, erabateko garapen pertsonal, profesional eta sozialerako beharrezkoak. Arrazoi horiengatik, problemak ebazteko

trebetasuna funtsezkotzat jotzen da eta jakintzagai honen curriculumaren parte da, ikasleei aukera ematen baitie analisi kritikoa garatzeko, kolaboratzeko, ziurgabetasun-egoeren eta aldaketa bizkorren aurrean moldatzeko, gizartean bete-betean parte hartzeko eta XXI. mendeko erronkei aurre egiteko.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM1, STEM2, STEM4, KD1, KD5, KPSII 1.1 eta KPSII 5

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

5.1. Prozesu biologiko, geologiko edo ingurumenekoei buruzko problemak ebaztea edo haiek azaltzea, askotariko baliabideak erabiliz, hala nola norberaren ezagutzak, datuak eta informazioa, arrazoibide logikoa, pentsamendu konputazionala edo tresna digitalak.

5.2. Fenomeno biologiko, geologiko edo ingurumenekoei buruzko problema baten soluzioa kritikoki analizatzea, erabilitako prozedurak edo ateratako ondorioak aldatuz, baldin eta soluzio hori bideragarria ez bada edo gerora emandako edo aurkitutako datu berrien aurrean.

6 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Ingurumenaren kontserbazioarekin, iraunkortasunarekin eta osasunarekin lotutako ekimenak diseinatzea, sustatzea eta gauzatzea, biologia-, geologia- eta ingurumen-zientzien funtsak oinarri hartuz, ohitura iraunkor eta osasungarriak sustatzeko

Gaur egun, ingurumenaren degradazioaren ondorioz, baliabide naturalak suntsitzen ari dira, horiek birsortzeko baino askoz erritmo biziagoan. Joera negatibo horien aurrerapena geldiarazteko eta beren hondamenezko ondorioak saihesteko, herritarren, estatuen eta korporazioen ekintza indibidual eta kolektiboak behar dira. Horretarako, ezinbestekoa da mundu naturalaren balio ekologikoa, zientifikoa, soziala eta ekonomikoa ezagutzea, eta ulertzea ingurumenaren degradazioak berekin dakartzala desberdintasuna, errefuxiatu klimatikoak, hondamendi naturalak eta bestelako krisi humanitarioak.

Arrazoi horiengatik, funtsezkoa da ikasleek konpetentzia espezifiko hau lantzea eta, horrela, garapen iraunkorreko eredu bat ezartzeko premiazko beharra justifikatzen duten oinarriak ezagutzea, eta ohitura indibidual eta kolektibo iraunkorrak sustatzeko eta hartzeko ekimen eta proiektu berritzaileen buru izatea.

Konpetentzia espezifiko hau garatzeak ikasleei aukera ematen die giza fisiologiaren azterketan sakontzeko eta, horrela, osasuna eta bizi-kalitatea mantentzen eta hobetzen lagunduko duten ohiturak proposatzeko eta hartzeko. Alderdi hori bereziki garrantzitsua da, ohitura sedentarioek eta elikagai hiperkalorikoen kontsumoak goranzko joera dutelako, eta hori ondorio larriak izaten ari delako mundu garatuko herritarren osasunean.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM2, STEM5, STEM6, KD4, KPSII 2, KPSII 5, HK4, EK1 eta EK3

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

6.1. Ingurumen-problema nagusien kausak eta ondorio ekologiko, sozial eta ekonomikoak ikuspegi indibidual, lokal eta global batetik analizatzea, horiek gizateriaren erronka handitzat ulertuz eta datu zientifikoetan eta jakintzagaiari buruzko jakintzetan oinarrituz.

6.2. Tokian-tokian ohitura eta ekimen iraunkor eta osasungarriak proposatzea eta praktikan jartzea eta haien ondorio positiboak eta horiek hartzeko premiari buruz argudiatzea, jakintzagaiari buruzko jakintzetan oinarrituz

7 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Erregistro geologikoaren elementuak analizatzea, oinarri zientifikoak erabiliz, horiek Lurraren historian zehar izandako gertaera handiekin eta horien denbora-magnitudearekin erlazionatzeko

Lurraren azterketak zailtasun handiak izan ditu eta oraindik baditu. Ondorioz, datu gutxi daude haren historiako aldi batzuei buruz. Lurra aztertzeko ikerketek espazio- eta denbora-escala desberdineko prozedura ugari erabiltzea eskatzen dute eta, ondorioz, zailtasunak dituzte. Horregatik, geologoek landa-lana eta zeharkako metodoak erabiltzen dituzte, Lurraren historia azaltzeko ebidentziak lortzeko helburuarekin. Erregistro geologikoak Lurraren osagaiei eta bertan izandako gertaerei buruzko ebidentziak erakusten dizkigu, eta ikerketa zientifikoak, teknologia gero eta aurreratuagoen laguntzaz, aukera ematen digu gure planetaren ezagutza geologikoa eta biologikoa berritzeko eta Lurraren ulermena hobetzen duten ereduak ezartzeko.

Batxilergoan ikasleek heldutasun-maila lortu dute. Horri esker, erradioisotopoen datuak erabiliz material geologikoak datatzeko printzipioak uler ditzakete. Badute ere behar besteko garapen-maila intelektuala denbora geologikoaren eskala eta gure planetako gertaera geologiko eta biologiko nagusien garrantzia ulertzeko.

Konpetentzia hau lantzeak ikasleei ahalbidetuko die arrazoibidearen bitartez elementu geologikoak analizatzeko trebetasunak garatzea eta, horrela, era horretako problema edo egoerei aurre egitea eta horiek ebaztean logika eta ezagutza aplikatzeko gai izatea.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM2, STEM4, STEM6, KD1, KPSII 4, HK4 eta KAKK1

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

7.1. Lurraren historiako gertaera handiak erregistro geologikoaren elementu jakin batzuekin eta gaur egungo gertaerekin lotzea, oinarrizko printzipio geologikoak eta arrazoibide logikoa erabiliz.

7.2. Datazio-problema ebaztea, erregistro geologikoaren eta fosilaren elementuak analizatuz eta datazio-metodoak aplikatuz

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeke, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiaketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiaketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimenezkoaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturaz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaen aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAIETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

Urteko programazio didaktikoa

Ikastetxea:	Oiartzo ikastola	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023/2024
Etapa:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	Marrazketa Teknikoa I	Irakasleak:	Iñigo Jaka Ruiz		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Marrazketa teknikoak modu grafikoan eta objektiboan komunikatzeko eta ideiak edo proiektuak interpretazio fidagarria eta zehatza bermatzen duten konbentzioen arabera adierazteko eta zabaltzeko tresna eraginkorra ematen die ikasleei. Halaber, ikuspegi espaziala garatzen laguntzen du, planoan hiru dimentsioko espazioa irudikatzearen, problemak ebatztearen eta banakako zein taldeko proiektuak egitearen bidez.

Marrazketa normalizatua eraikuntza-prozesuko eragileen arteko komunikazio-bide nagusia da. Ikasleek objektuen forma eta dimentsioak bistaratzen eta garbi komunikatzen jakingo dute, UNE eta ISO araei jarraikiz, hizkuntza-komunikaziorako konpetentziari eta konpetentzia eleaniztunari lotutako hizkuntza unibertsalarekin. Bi eta hiru dimentsioko diseinuko eta marrazketako tresnak eta programak zeharka txertatzea lagungarria da ikasleek hizkuntza hori integratzeko, eta beren etorkizun profesionalerako ezinbestekoa den konpetentzia digitalaz hornitzen ditu.

Era berean, analisirako gaitasuna, sormena, autonomia eta bat ez datorren pentsamendua indartzen ditu, eta errespetuzko eta enpatiazko jarrerak bultzatzen ditu, herritartasunerako konpetentziarekin eta konpetentzia pertsonal, sozial eta ikasten ikastekoarekin batera.

Ebaluazio-irizpideak konpetentzia espezifikoak ebaluatzen dituzten curriculum-elementuak dira. Konpetentzia-orientazio nabariarekin formulatzen dira, jakintzak aplikatzearen eta hainbat jarrera baloratzearen bidez (hala nola autonomia eta autoikaskuntza, arrazoibideen zorrotasuna, eta trazaduren argitasuna eta zehaztasuna).

Oinarrizko jakintzak elkarren artean lotutako eta konpetentzia espezifikoekin hertsiki lotutako bost multzoren inguruan antolatuta daude: Orokorrak; Oinarri geometrikoak; Geometria proiektiboa; Normalizazioa eta proiektuen dokumentazio grafikoa; eta CAD sistemak.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
JAKINTZA OROKORRAK			
0. Ikas-egoera guztietan kontuan izango dena.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2. Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3. Konpetentzia espezifikoa 4: HKK2, STEM1, STEM4, KD2, KPSII1.1, KPSII5, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD3, EK3, KAKK4.1.	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 4.1, 4.2 5.1, 5.2	Orokorrak - Analisirako gaitasuna, sormena, autonomia, pentsamendu dibergentea eta ikuspegi espaziala indartzea. - Terminologia espezifikaren erabilera. - Marrazketa tekniko mundua ezagutzeko modu gisa baloratzea. - Arrazoibideetan zorrotasuna eta egikaritzean zehaztasuna, argitasuna eta garbitasuna agertzea. - Ongi egindako lanaren balorazioa. - Egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta.
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Oinarrizko trazadurak eta geometria laua baliatuz diseinu ezberdinak egingo ditugu.	Konpetentzia espezifikoa 1: HKK1, HKK2, STEM4, KD1, KPSII4, HK1, KAKK1. KAKK2. Konpetentzia espezifikoa 2: HKK2, STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2.	1.1, 1.2 2.1, 2.2, 2.3	A. Oinarri geometrikoak. - Marrazketa teknikoaren garapen historikoa, genero-ikuspegia eta kultura-aniztasuna kontuan hartuz. - Ekintza-esparruak eta aplikazioak: marrazketa arkitektonikoa, mekanikoa, elektrikoa eta elektronikoa, geologikoa, hirigintzako eta abar eraikuntzetan. - Geometria laua. - Geometriaren jatorria. Tales, Pitagoras, Euklides, Hipatia Alexandriakoa. - Leku geometrikoaren kontzeptua eta aplikazioa. Arku kapaza. Leku geometrikoen aplikazioak oinarrizko eraikuntzetan. - Proportzionaltasuna, baliokidetasuna eta antzekotasuna.

			• Triangeluak, laukiak eta poligono erregularrak. Propietateak eta eraikuntza-metodoak. • Oinarrizko ukitzaileak. Kurba teknikoak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
2. Adierazpen sistemak frogatuko ditugu hiru dimentsiotako bolumenak planoan adierazteko.	Konpetentzia espezifikoa 3: STEM1, STEM2, STEM4, KPSII1.1, KPSII5, EK2, EK3. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD3, EK3, KAKK4.1.	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 5.1, 5.2	B. Geometria proiektiboa. • Geometria proiektiboaren oinarriak. • Sistema diedrikoa. Oinarriak eta oinarrizko elementuak. Puntuaren, zuzenaren eta planoaren irudikapena. Proiekzio-planoen bidezko aztarnak. Planoaren zehaztapena. Pertenentzia. • Elementuen arteko erlazioak: ebakidurak, paralelismoa eta elkarzutasuna. Distantzien lorpena. • Sistema axonometrikoko eta zeharria. Perspektiba isometrikoko eta Cavalieri perspektiba. Ardatzen antolaera eta erredukzio-koefizienteen erabilera. Oinarrizko elementuak: puntua, zuzena, plano. • Plano akotatuaren sistema. Oinarriak eta oinarrizko elementuak. • Planoetan interpretatzeko elementuen identifikazioa. • Sistema konikoa: sistemaren oinarriak eta elementuak. Aurretiko perspektiba eta perspektiba zeharria. D. CAD sistemak. • 2-3 dimentsioko aplikazio bektorialak. • 3 dimentsioko piezen diseinu-oinarriak. • Kaxa-modelatzea. Oinarrizko eragiketak jatorrizkoekin. • Pieza sinpleekin pieza konplexuak osatzeko talde-laneko aplikazioak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
3. Normalizazioa lagun trazaduren egokieran sakonduko dugu unibertsa den hizkuntza grafikoa balioesteko.	Konpetentzia espezifikoa 4: HKK2, STEM1, STEM4, KD2, KPSII1.1, KPSII5, EK3.	4.1, 4.2	C. Normalizazioa eta proiektuen dokumentazio grafikoa. • Zenbakizko eskala eta eskala grafikoa. Eraikuntza eta erabilera. • Formatuak. Planoen tolestea. • "Normalizazio" kontzeptua. Oinarrizko arauak: UNE, ISO. • Normalizazioaren aplikazioak: sinbologia industrial eta arkitektonikoa. • Beharrezko bistak hautatzea. Linea normalizatuak. Akotazioa.

Erabaki metodologikoak

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, Marrazketa Teknikoaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean talde-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Gai batzuetan ikasleen ikerketa bultzatuko da, aurreko ezagutzetan oinarrituz gai berrien prozedurak aurki ditzaten.
- Gelan ikasleak hiru edo lau lanak eseriko dira, elkarlana eta lankidetzak bultzatzeko.
- Irakasleak gaiak azalduko ditu, ikasle guztiak uler ditzaten.
- Ikasleek gai batzuk prestatuko dituzte eta besteen aurrean azaldu. Gaiak laburpenak eta eskemak bultzatuko dira ikasleek edukiak bere garrantziaren arabera sailkatzen ikas dezaten.
- Ikasleek zenbait ariketa egingo dituzte gaiaren zehaztasunak ulertzeko eta barneratzeko. Hauetako zenbait lan irakasleak zuzenduko ditu eta ikasleari itzuli. Beharrezkoa izanez gero lanak berriro eginaraziko zaizkie ikasleari.
- Lanak proposatuko dira, gaietan eta ariketetan ikasi dutena errealitatearekin zerikusia duten proiektuetan erabil ditzaten.
- Aplikazio informatikoak erabiliko dira ikasleek bere ordenagailuetan ere ariketa batzuk ebatz ditzaten.

BALIABIDEAK:

Apunteak: Arloaren euskarri nagusia, liburu ezberdinetatik jasotako apuntetan oinarritua dago.

Testu liburuak: Testu liburu bat baino gehiago erabili dira apunteak osatzeko. Horien artean: *Marrazketa Geometrikoa* eta *Geometria Deskribatzailea* barne, *Marrazketa Sistema diedrikoan* (F. Javier Rodríguez de Abajo eta Roberto Galarraga), *Logse Batxilergoa- Marrazketa Teknikoa* (Anaya), *Marrazketa Teknikoa* (Erein) , daude.

Internet: Arbela digitalaren laguntzaz interneten dauden baliabideak (web-orriak, animazioak, bideoak) gaietan sakontzeko erabiliko dira.

Alexia Classroom (moodle): plataforma honetan apunteak web orri gisa zintzilikatuta daude, honek ematen duen aukerak aprobetxatu nahian (geogebra appletak, bideoak, aurkezpen dinamikoak eta abar txertatzea, adibidez).

Programa informatikoak: Erregela eta ohiko tresnak aparte, ordenagailua ere zenbait ariketa egiteko erabiliko dute, Geogebra erabiliz.

Google Meet bitartez konfinatuta dauden ikasleekin komunikatu eta klaseak emango zaizkie, Alexia Classroom ezagutzak transmititzeko ardatz hartuta.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
<u>Helburua:</u> ebaluazioaren helburu nagusia formatiboa da, kurtsoan zehar ariketa desberdinak zuzenduz, ebaluatuz eta azalduz, formazio etengabe batean. Halere, azkeneko ariketak, azterketakoak, akreditatzaileak ere badira. <u>Finkatutako denbora:</u> ebaluazioa prozesuan zehar ematen da, helburu formatibo batean, eta amaieran, akreditatzeko. <u>Ebaluatzeko teknika, tresnak eta erramintak:</u> 1. Parte-hartze aktiboa eta positiboa izatea saioetan. 2. Gaiak lantzerakoan apunteak hartzea eta jardueri egoki ekitea. 3. Bakarkako lanak zein taldekakoak garaiz eta egoki burutzea. 4. Jarduerak jarraibideak aplikatuz garatzea. 5. Lanen egokitasuna, zehaztasuna eta txukuntasuna bai eta azterketa kalifikazioetarako.. <u>Eragileak:</u> neurri handi batean heteroebaluazioa ematen da, baina aurkezpenak ematen direnean coebaluazioa lantzen da, eta ariketen berrikuspenean autoebaluazioa ere ematen da.	• Ebaluazioa gaingitu ez bada, berreskurapena azterketa berriro egitea izango da. ○ Etxeko-lanak ez dira gordeko. ○ Talde-lanen eta proiektuen nota gordeko da. ○ Berreskurapena gaingitzeko 5 bat nahikoa izango da. • Nota igotzera aurkezten dena azterketa osoa egin beharko du, etxeko-lanak ez dira gordeko, eta nota hobetzen badu bakarrik kontatuko dio. • Ohiko deialdian gaingitu gabe dituen ebaluazioak egingo ditu. Talde-lanen eta proiektuen nota gordeko da. Kurtso osoa duenari programazioa egokituko zaio oinarritzko konpetentziak ebaluatzeko. • Ezohiko deialdian gaingitu gabe dituen ebaluazioak egingo ditu. Kurtso osoa duenari programazioa egokituko zaio oinarritzko konpetentziak ebaluatzeko. Aprobatur gero, azterketaren notari 3 puntu jaitsiko zaizkio (5 bat minimoa izanda), ebaluazioetan zehar atera duenarengandik bereizteko.	1. Ebaluazio bakoitzean azterketa bat egingo da gutxienez, batzuetan 2. Nota orokorraren %80-100 izango dira, proiektua egin den edo nolakoa den arabera. 2. Talde-lanak eta proiektuak, ebaluazio horretan egiten badira, kalifikatu egingo dira. Nota orokorraren %10-20 izango dira, proiektuaren arabera. 3. Azterketako nota ez da biribilduko ebaluazioko nota jartzeko, horretarako etxeko-lanak erabiliko dira. Etxeko-lan bakoitzak nota bat izango du (0,1 ondo badago, 0 erdixka eta -0,1 gaizki badago), eta azterketaren notari gehituko zaio. Hau egin eta gero, nota osorik baxuenera biribilduko da.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jaritasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokitzuz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturaz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatze eta eraikitze.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasun neurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoa barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arte ondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Arkitekturako edo ingeniariatzako elementuak edo multzoak aztertzea, erabilitako egitura geometrikoak eta elementu teknikoak aztertuz, pentsamendu dibergentea sortzailea garatzeko eta haien estimazioa eta kontserbazioa sustatzeko.

1.1 Matematikak eta marrazketa geometrikoak historian izan duten erlazioa azaltzea, hiztegi espezifiko behar bezala erabiliz, hainbat esparrutan (hala nola arkitekturan eta ingeniariatan) duten garrantzia baloratuz eta genero-ikuspegitik eta kultura-aniztasunetik abiatuz.

1.2 Hainbat arkitektura- eta ingeniariatza-multzoren egitura geometrikoak eta elementu teknikoak aztertzea, alderdi berari emandako erantzun tekniko desberdinak eta haien kontserbazioaren garrantzia baloratuz

2. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Problema grafiko-matematikoetan arrazoibide induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzea, geometria lauaren oinarriak aplikatuz eta haiek gauzatzeko zorroztasuna erabiliz, eragiketa matematikoak, erlazioak, eraikuntzak eta transformazioak grafikoki ebazteko.

2.1. Kalkulu matematikoak eta oinarrizko transformazioak grafikoki egitea, geometria lauaren kontzeptuak eta propietateak zehaztasunez, argitasunez eta garbitasunez aplikatuz.

2.2. Eraikuntza poligonalak grafikoki trazatzea, haien propietateetan oinarrituz eta zehaztasunarekiko, argitasunarekiko, garbitasunarekiko eta ongi egindako lanarekiko interesa agertuz.

2.3. Ukitaileak grafikoki ebaztea eta kurbak marraztea, haien propietateak aplikatuz, horiek gauzatzen zorrotasunez jokatzuz.

3. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Ikuspegi espaziala garatzea, proiektu sinpleetan geometria deskribatzailea erabiliz, marrazketak arkitekturan eta ingeniartzetan duen garrantzia kontuan hartuz, problemak ebazteko eta planoan hiru dimentsioko errealitatea interpretatzeko eta grafikoki birsortzeko.

3.1. Espazioko oinarritzko elementuak sistema diedrikoan irudikatzea, haien pertenezia-erlazioa, posizioa eta distantzia zehaztuz eta arrazoibideetan zorrotasuna agertuz.

3.2. Elementu eta figura lauak sistema axonometrikoan definitzea, haren oinarriak aplikatuz eta espazioa irudikatzeko metodo gisa duen garrantzia baloratuz.

3.3. Plano akotatuaren sisteman oinarritzko elementuak irudikatzea eta interpretatzea, haren oinarriak erabiliz eta egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta eginez.

3.4. Elementuak perspektiba konikoan marraztea, beharrezkoak diren ezagutza teknikoak aplikatuz eta prozesuan beharrezkoa den zorrotasun grafikoa eta ongi egindako lana baloratuz.

3.5. Dauden irudikapen-sistemetan marraztea, prozesuan beharrezkoa den zorrotasun grafikoa eta ebazpen eta eraikuntza grafikoko prozesuaren argitasuna eta zehaztasuna baloratuz.

4. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Diseinu teknikoak formalizatzea, definitzea eta lantzea, UNE ISO arauak era egokian aplikatuz eta krokisak duen garrantzia baloratuz, arkitektura- eta ingeniartza-proiektuak grafikoki dokumentatzeko.

4.1. Objektu sinpleak haien bista akotatuaren bidez grafikoki dokumentatzea, sintaxia, eskalak eta formatuak erabiltzean UNE ISO araudia aplikatuz, hizkuntza tekniko komun bat erabiltzearen garrantzia baloratuz eta zehaztasunarekiko interesa agertuz.

4.2. Krokisa eta zirriborroa gogoeta-elementu gisa erabiltzea lan-prozesuetarako alternatiba eta soluzioetara hurbiltzean eta haiek ikertzean.

5. KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA.

Elementu, plano eta eskema teknikoak digitalki ikertzea, esperimintatzea eta irudikatzea CAD programa espezifikokoak bakarka edo taldean erabiliz, egungo lanbideetan duten erabilera balioetsiz, 2 eta 3 dimentsioko objektuak eta espazioak birtualizatzeke.

5.1. Marrazketa bektorialeko programen bidez figura lauak eta hiru dimentsiokoak sortzea, eskaintzen dituzten tresnak eta lotutako teknikak modu seguru eta arduratsuan erabiliz.

5.2. Hiru dimentsioko piezak birtualki birsortzea, taldekako proiektuak aurkezteko jatorrizkoen arteko eragiketa aljebraikoak aplikatuz, enpatia agertuz eta dauden ikuspuntuak kontuan hartuz.

ANATOMIA APLIKATUA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	ANATOMIA APLIKATUA	Irakasleak:	Igor Iriarte, Ane Zubizarreta		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Batxilergoko 1. mailako anatomia aplikatuari buruzko ikasgaia etorkizuneko osasun-profesionalen prestakuntzako oinarritzko ikasgaia da, baita gorputza laneko tresna eta adierazteko bitarteko gisa erabiltzen dutenentzat ere. Ikasgaiak giza gorputzaren eta motrizidadearen inguruko hainbat jakintza-alorretako ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak biltzen ditu, ikasleek ohitura osasuntsuak ezagutu eta osasuntsuak ez direnak identifikatu ditzaten.

Irakasgaiaren oinarritzko jakintzen bidez landuko dira konpetentzia espezifikoak eta, beraz, funtsezko konpetentziak. Anatomia Aplikatuaren oinarritzko jakintzak hiru multzotan daude banatuta: ikerketa proiektuak edo kasuen ebazpena, laborategiko esperientziak eta giza gorputzaren antolaketa eta egiturak. Azken multzo handi honen edukiak sistema eta aparatuetan sailkatu dira, beti ere, giza gorputza koordinatuta dagoela eta osorik funtzionatzen duela nabarmenduz.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoa (Adierazi erlacionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Ikasketa-proiektuak edo kasuen ebazpena	Konpetentzia espezifikoa: 2. HKK1, HKK2, HKK3, STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KPSII1.2, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa: 5. STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.	2.1.; 2.2.; 5.1.; 5.3.	-Hipotesiak, galderak, problemak eta aieruak: ikuspegi zientifikoa duen planteamendua. -Informazioa bilatzeko, kolaboratzeko, komunikatzeko eta erakunde zientifikoekin interakzioan jarduteko estrategiak: tresna digitalak, eta prozesuak, emaitzak eta ideiak aurkezteko formatuak (diapositibak, grafikoak, bideoak, posterrak, txostenak eta bestelakoak). -Informazio-iturri fidagarriak: bilaketa, ezagutzea eta erabilera. -Laborategiko esperientzia zientifikoa: diseinua, plangintza eta gauzatzea. -Emaitza zientifikoa analizatzeko metodoak: antolaketa, irudikapena eta tresna estatistikoak. -Komunikazio zientifikoko estrategiak: hiztegi zientifikoa, formatuak (txostenak, bideoak, ereduak, grafikoak eta bestelakoak) eta tresna digitalak.
Laborategiko esperientziak	Konpetentzia espezifikoa: 3. HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1, KAKK4.1. Konpetentzia espezifikoa: 5. STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.	3.1.; 3.2.; 5.1.; 5.2.; 5.3.	-Laborategian ehunak behatzeko teknikak. -Laborategian egiturak eta organoak diseinatu eta behatzeko teknikak. -Laborategian jardura enpirikoaren berezko trebetasunak eta jarrerak. Lankidetzaren erantzukizuna.
Giza gorputzaren antolamendu orokorra eta konposizio espezifikoa	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5. Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1.	1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;	-Anatomia orokorra: Giza gorputzaren antolaketa. Egitura eta konfigurazioa. Termino deskribatzaileak eta plano anatomikoak. -Giza histologia.

Gosputzaren mugimendu eta koordinazioa	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5. Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1.	1.1.;1.2.; 1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;	-Lokomozio-sistema: Hezurak. Hezur-ehuna. Hezur motak eta kokapena. Muskuluak. Muskulu motak eta kokapena. Muskulu-zuntzaren antolaketa. Artikulazioak. Motak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
lkerketa-proiektuak edo kasuen ebazpena	Konpetentzia espezifikoa: 2. HKK1, HKK2, HKK3, STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KPSII1.2, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa: 5. STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.	2.1.; 2.2.; 5.1.; 5.3.	-Hipotesiak, galderak, problemak eta aieruak: ikuspegi zientifikoa duen planteamendua. -Informazioa bilatzeko, kolaboratzeko, komunikatzeko eta erakunde zientifikoekin interakzioan jarduteko estrategiak: tresna digitalak, eta prozesuak, emaitzak eta ideiak aurkezteko formatuak (diapositibak, grafikoak, bideoak, posterrak, txostenak eta bestelakoak). -Informazio-iturri fidagarriak: bilaketa, ezagutzea eta erabilera. -Laborategiko esperientzia zientifikoak: diseinua, plangintza eta gauzatzea. -Emaitza zientifikoak analizatzeko metodoak: antolaketa, irudikapena eta tresna estatistikoak. -Komunikazio zientifikoko estrategiak: hiztegi zientifikoa, formatuak (txostenak, bideoak, ereduak, grafikoak eta bestelakoak) eta tresna digitalak.
Laborategiko esperientziak	Konpetentzia espezifikoa: 3. HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1, KAKK4.1. Konpetentzia espezifikoa: 5. STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.	3.1.; 3.2.; 5.1.; 5.2.; 5.3.	-Laborategian ehunak behatzeko teknikak. -Laborategian egiturak eta organoak diseinatu eta behatzeko teknikak. -Laborategian jardura enpirikoaren berezko trebetasunak eta jarrerak. Lankidetzak eta erantzukizuna.
Giza gorputzaren zirkulazio sistemen egitura eta funtzionamenduak.	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5. Konpetentzia espezifikoa: 3	1.1.;1.2.; 1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;	-Sistema kardiobaskularra eta arnas sistema. Bihotzaren egitura anatomikoa eta histologikoa. Zirkulazio-aparatuaren ezaugarri orokorrak. Arteria-, zain- eta kapilar-zirkulazioa. Arnas aparatuaren ezaugarri anatomikoak. Biriken propietate fisikoak.

	HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1.		
Elikadurara giza gorputzarentzat motorra. Beharrak eta kalteak	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5. Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1. Konpetentzia espezifikoa: 4 HKK5, STEM4, STEM5, STEM6, KD3, KPSII1.1, KPSII2, KAKK1 eta KAKK2.	1.1.;1.2.; 1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;4.1.; 4.2.	-Digestio-aparatua. Iraitz-aparatua. Iraitz-aparatuaren ezaugarri anatomikoak. Gernu-aparatuaren anatomia. Nefronaren egitura.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
lkerketa-proiektuak edo kasuen ebazpena	Konpetentzia espezifikoa: 2. HKK1, HKK2, HKK3, STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KPSII1.2, KPSII4. Konpetentzia espezifikoa: 5. STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.	2.1.; 2.2.; 5.1.; 5.3.	-Hipotesiak, galderak, problemak eta aieruak: ikuspegi zientifikoa duen planteamendua. -Informazioa bilatzeko, kolaboratzeko, komunikatzeko eta erakunde zientifikoekin interakzioan jarduteko estrategiak: tresna digitalak, eta prozesuak, emaitzak eta ideiak aurkezteko formatuak (diapositibak, grafikoak, bideoak, posterrak, txostenak eta bestelakoak). -Informazio-iturri fidagarriak: bilaketa, ezagutzea eta erabilera. -Laborategiko esperientzia zientifikoak: diseinua, plangintza eta gauzatzea. -Emaitza zientifikoak analizatzeko metodoak: antolaketa, irudikapena eta tresna estatistikoak. -Komunikazio zientifikoko estrategiak: hiztegi zientifikoa, formatuak (txostenak, bideoak, ereduak, grafikoak eta bestelakoak) eta tresna digitalak.
Laborategiko esperientziak	Konpetentzia espezifikoa: 3. HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1, KAKK4.1. Konpetentzia espezifikoa: 5.	3.1.; 3.2.; 5.1.; 5.2.; 5.3.	-Laborategian ehunak behatzeko teknikak. -Laborategian egiturak eta organoak diseinatu eta behatzeko teknikak. -Laborategian jarduera enpirikoaren berezko trebetasunak eta jarrerak. Lankidetzak eta erantzukizuna.

	STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5, EK1.		
Koordinazio sistema orokorraren funtzionamendua eta gaixotasun prebentzioa	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5.	1.1.;1.2.; 1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;	- <i>Nerbio-sistema</i> . Nerbio-sistemaren antolaketa. Nerbio-sistema zentrala eta periferikoa. Nerbio-sistema somatikoa eta begetatiboa. Nerbio-sistemaren zelulak: Neuronak eta neurogliaren zelulak.
	Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1.		- <i>Osasuna eta gaixotasuna</i> bizitzako etapa ezberdinetan. Giza egitura anatomiko bakoitzarekin lotutako ohiko lesioak eta patologiak. Prebentziorako ohiturak.
Giza espeziearen ugalketa eta eboluzioa	Konpetentzia espezifikoa: 1 STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5. Konpetentzia espezifikoa: 3 HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1.	1.1.;1.2.; 1.1.;1.2.;1.3.; 3.1.; 3.2.;	- <i>Ugaltze-sistema</i> . Bi sexuen ugaltze-sistemaren anatomia. Haurdunaldiaren anatomia. Aldaketa anatomikoak. Giza enbriologia. Enbrio- -garapena eta egiturak.

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

EDUKIEN ANTOLAKETA eta HELBURUAK

Edukiak 8 multzotan banatuko dira. Lehenengo bi multzoak ebaluaketa guztitan landuko dira, multzo ezberdinen barruko gaiak oinarri hartuta.

1. MULTZOA: Ikerketa proiektuak edo kasuen ebazpena.
2. MULTZOA: Laborategiko esperientziak.
3. MULTZOA: Giza gorputzaren antolaketa.
4. MULTZOA: Lokomozio-sistema.
5. MULTZOA: Bihotz-biriketako sistema.
6. MULTZOA: Digestio-aparatua.
7. MULTZOA: Koordinazio- eta erregulazio-sistemak.
8. MULTZOA: Ugaltze-sistema.

Erabiltzen den metodologia, ikasleen autonomia sustatu beharko du, funtsezkoak diren ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak erabiliz; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, biologiaren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean gelako-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

1. Gai bakoitzaren alderdi teorikoa eta praktikoa landuko da, bai liburua erabiliz baita ikasgelan emandako aurkezpenekin ere.
2. Idatzizko zein ahozko informazioa emango zaie ikasleei gaiari buruz. Testu-liburuaz gain, errebista zientifikoetatik edota beste egunkari eta errebistetatik ateratako artikulak banatuko zaizkie gaiari dagokionean.
3. Ikasgelan emandako gai teorikoak egungo egoerekin lotzen saiatuko gara, idatzizko zein entzunezko albisteak landuz.
4. Ikerketa zientifiko txikiak egiteko testu zientifikoak landuko dira eta laborategira joango gara.
5. Ikus-entzunezko materiala erabiliko dugu zenbait gaietan, emandako gai teorikoak sendotzeko.
7. Laborategiko saiakuntzak egingo dituzte ikasteak, ikasgelan emandako alor teorikoa praktikan jartzeko.

HELBURUAK LORTZEKO JARDUERA MOTAK

Hasierako fasean:

- Egoera erreal edo simulatuetan arazo-egoerak planteatzea horiei irtenbidea emateko.
- Ikaskuntzaren helburuak hitzez esplizitatzea.

Garapen fasean:

- Ikaskuntza berriak txertatzeko jarduerak.
- Ikaskuntza berriak aplikatzeko eta sendotzeko jarduerak.

Aplikazio eta komunikazio fasean:

- Zuzenketak, burututako prozesuaren eta esperotako emaitzaren arteko aldeez jabetzen laguntzeko.
- Azterketak, ebaluazio-irizpideak barneratzen laguntzeko.
- Akatsak kudeatzen eta haiek hobetzeko eta gainditzeko ekintzak.

BALIABIDEAK

- Testu libururik ez da erabiliko. Horren ordez apunteak, aurkezpenak, simulazioa, dokumentalak etab erabiliko dira, hau dena IKT baliabideen laguntzarekin.
- IKT baliabideak:

Alexia Classroom izango da ikasleek baliabide gehigarri moduan erabiliko duten IKT baliabidea. Bertatik informazio gehigarria, bideo eta dokumentalak ikusi ahalko dituzte. Ikasgelan emango zaizkien baliabide guztiak bertan aurkituko dituzte esekita.

Eskututako lanak Alexia Classroom plataformara igo beharko dituzte, beti ere PDF formatuan. Eskuz ere egin ditzakete entregatzeko lanak, baina entrega beti AlexiaClassroom plataforma bitartez egingo da horrela mugikorra edo eskanerra erabili beharko dute PDF formatura pasatzeko.

Gaien informazio gehigarri modura bideo lagungarriak (adibidez youtube erabiliz) eta dokumentalak erabiliko dira (adibidez, dokumania, rtve.es, eitb.com).

Ikasleak gelan egin beharreko lanen aurkezpena, power point edo prezi programarekin egin beharko dituzte.

TALDEKATZEAK

Orokorrean lanak taldekatuta egingo dituzte.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Galdera edo bestelako baliabideen bidez (artikuluak, bideoak, etab.) ikasleengan interesa piztuko du eta haien aurre-ezagutzak jasoko ditu.
- Gaiak azalduko ditu, ikasle guztiek edukiak uler ditzaten. Horretarako, beste hainbat tresna erabiliko ditu (power point-a, adibidez).
- Edukiak sakontzeko eta ikasitakoa errealitatearekin lotzeko jarduerak eta ikertze eta aplikatze ekintzak proposatuko ditu.
- Ikasleei agindutako ariketak eta problemak talde osoaren aurrean zuzenduko ditu.
- Talde dinamika egokia egoteaz arduratuko da, non, ikaslea eroso eta zaindua sentitzea izango den helburu nagusia.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Indibidualki zein taldean lan egiteko gaitasuna garatzea.
- Ikasteko gaitasuna garatzea, jarduerak egitean eta edukiak barneratzeko orduan teknika egokiak erabiltzeko.
- Independentzia eta autonomia propioa garatzea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Helburua (formatiboa, akreditatzailea) • Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran) • Ebaluatze teknikak, tresnak eta erramintak • Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)	• Kalifikazioa • Programazio didaktikoaren berrikuspenu eta doitzea • Errefortzu-neurriak hartzea, egokitze neurriak hartzea, curriculum zabaltzeko eta aberasteko proposamenak • Berariazko programatan parte hartzea	Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola: • Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea • Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. • Gaitasunen garapen-maila adostea • Berariazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea)

Hiru ebaluazio partzial egingo dira. Bakoitzean azterketak egingo dira eduki kontzeptualak nahiz prozedurazkoak baloratzeko. Gainera, ebaluazio partzial bakoitzean denbora-epe horretan egindako talde-lan praktikoak eta banakako lanak baloratuko dira. Klaseetan egindako aurkezpenak baloratuko dira. Laborategian nahiz ikasgelan egindako lan praktikoak, eta egindako txostenak ere baloratuko dira. Ebaluazioa ez-jarraitua da. Ebaluazio orokorra, heteroebaluazio moduan izango da, hala eta guztiz ere aurkezpenen kasuan koebaluazioa bultzatuko da, eta zenbait lan konkretutan ikasleei norberaren ikasketa prozesuari buruz hausnartzea eskatuko zaie, autoebaluazioa erabiliz. Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden.	Ebaluazio bakoitzaren ondoren errekupeazio-azterketa bat egingo da, edo hala adosten bada, lan orokor bat egingo da ebaluazioa gaingitu ez duenarentzat. Ikasturte bukaera aurretik gaingitu gabeko zatiak gaingitzeko aukera emango zaie ikasleei. Kurtso bukaeran nota globala igotzeko aukera emango zaie ikasleei kurtso osoan landutako gaiei buruz egindako lan orokor baten bitartez. Lan honekin, kalifikazio finalean 0,5 puntu igotzeko aukera edukiko dute ikasleek.	Ebaluazio partzial bakoitzean egindako azterketaren nota eta lan praktikoetako nota kontuan hartuko da. Lan praktikoek nota finalaren % 70eko balioa izango dute, eta azterketek % 20ko balioa izango dute. Ikasleak klasean duen jarrera eta parte hartzea ere kontuan hartuko da % 10eko balioarekin. Egin beharreko azterketa eta entregatu beharreko lan eta txostenetan gutxienez 4 bat atera beharko da ebaluazioaren notaren batz bestekoa egiteko. Batz bestekoa egiteko, entregatu beharreko lanak aurkeztu ezean, ezingo da notarik jarri.
---	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA eta EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Giza gorputza “makroegitura global” gisa ulertzea, antolaketa estrukturalaren mailak identifikatuz, giza gorputza osagaiak erlazionatuta eta koordinatuta dituen unitate biologiko gisa aurkezteko

Giza gorputza ez da organo eta sistemen batura, ingurumen-baldintzen arabera modu harmonikoan funtzionatzen duen eta ingurunearekin materia eta energia trukatzeko dituen unitate antolatua baizik. Truke hori iraunkorra da eta bizirik irautea bermatzen du.

Ikasteko antolaketa linealari jarraitzen bazaio ere, konpetentzia espezifiko honen bitartez ikasleek ulertuko dute giza gorputza globalki funtzionatzen duen eta zenbait antolaketa-mailaz osatuta dagoen (biomolekulak, zelulak, ehunak, organoak, organo-sistemak eta organismo osoa) unitatea dela, horrela lortuko baita ikasleek giza organismoaren irudikapen kontzeptuala eraikitzea, sistema konplexua, irekia, koordinatua eta ugaltzeko gaitasuna duen sistema gisa ulertua.

Ezinbestekoa da, hortaz, giza gorputza, gorputza osatzen duten egiturak, organismoaren barruan duten kokapena eta gainerako organoekin ezartzen dituzten erlazioak ezagutzea. Oinarritzko ezagutza horiekin bestetik ezin izango da ulertu, lehenik, haren funtzionamendu egokia eta, ondoren, ager daitezkeen desorekak.

Gainera, kontuan izan behar dugu giza gorputz guztiak desberdinak direla, nahiz eta egitura bera izan; horregatik, gizakiok izaki indibidualak gara, gorputz bakarrak eta errepikaezinak ditugu, eta, beraz, azterketa orokorraz gain, sexu bereko, sexu desberdinetako eta baita bizitzaren etapa desberdinetako gizabanakoen arteko desberdintasunak ere aztertuko dira.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM2, STEM4, KD4, KPSII2, KPSII4 eta KPSII5

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

- 1.1. Giza gorputzaren antolaketa unitate biologiko gisa deskribatzea, elementuak eta egiturak hainbat formatu eta euskarritan identifikatuz.
- 1.2. Giza gorputzaren sistemak eta aparatuak osatzen dituzten egiturazko elementuak aztertzea, anatomikoki kokatuz eta analogiak eta ezberdintasunak adieraziz.

1.3. Giza gorputzaren egitura ulertzea eta ezagutzea, molekulei, zelulei, ehunei, organoei eta sistemei dagokienez, bizitzaren etapa ezberdinetan eta sexuen arabera, analogiak eta ezberdintasunak identifikat

2 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Informazio zientifikoa bilatzea, hautatzea, interpretatzea eta transmititzea, hainbat baliabide eta euskarri erabiliz eta terminologia eta hizkuntza egokia baliatuz, problemak ebazteko eta ikerketa anatomiko-funtzional txikiak egiteko.

Ikerketa zientifiko guztietan beharrezkoa da gaiarekin erlazionatutako informazioa bilatzea, hautatzea eta biltzea, ematen digun informazio mota ezagutzea eta informazio hori baliozkoa eta fidagarria den

baloratzea. Ikerketa hainbat iturritatik lortzen den informazioari esker gauzatzen da: iturri inprimatuak (liburuak, artikulatuak, tesiak, ikerketa-proiektuak...), digitalak (audioak, bideoak, konferentziak, liburuak...) eta grafikoak (argazkiak, marrazkiak...).

Horregatik, konpetentzia honen bidez lortu nahi da ikasleek anatomiaren eta fisiologiaren gaiei buruzko informazioa autonomiaz aurkitzea, hainbat informazio-iturri erabiliz, eta horiek ulertzea, eta, hala ez bada, hori lortzeko baliabideak bilatzeko gai izatea, eta terminologia egokia erabiliz transmititzea problemak ebaztean, ikerketa txikiak egitean edo kasuak ebaztean

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK2, HKK3, STEM2, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KPSII1.2 eta KPSII4

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

2.1. Anatomia-problema ebaztea, informazio zientifikoa behar bezala bilatuz, tratatuz eta komunikatuz eta egiazko iturri fidagarriak aipatuz eta erabiliz.

2.2. Dokumentu-ikerketa txikiak eta kasuak ebaztekoak egitea, bakarka edo taldean, hizkuntza eta terminologia zehaztasunez eta zuzentasunez erabiliz.

3 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Giza gorputzaren errealtatea azaltzeko eskemak eta ereduak egitea, kontzeptu, printzipio eta estrategiak erabiliz egitura anatomikoak eta horien funtzioa ezagutzeko eta hobeto ulertzeko

IKTen erabilera eta animalia-jatorriko pieza anatomikoen disezioa dira egitura anatomikoak eta horien funtzioa ezagutzeko eta ulertzeko estrategietako batzuk. Marrazkiak, eskemak edo ereduak egitea giza antolaketa ikusarazteko ezinbesteko tresna da. Hainbat iturritatik lortutako irudiak lagungarriak izan daitezke egitura anatomikoak eta inplikaturako prozesuak ezagutzeko, interpretatzeko eta ulertzeko (mikroskopia optikoaren edo elektronikoaren irudiak, argazkiak, anatomia-marrazkiak, prozesuen ilustrazio eskematikoak, bideoen analisiak, 3D ereduak, errealtate areagotua, adimen artifiziala...).

Konpetentzia honen garapenaren bidez, ikasleak organoen topografiaz, tamainaz, proportzioez, formaz, funtzioaz eta konexioaz jabetzeaz gain, sormena garatu eta sustatu nahi da hainbat bitarteko eta euskarritan, eta, gainera, gure gizartean garatu diren eta garatzen diren adierazpen artistiko eta kulturalak baloratu.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM2, STEM4, KD2, KAKK1 eta KAKK4.1

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

3.1. Egitura anatomikoak aztertzea, eskemak, marrazkiak eta ereduak eginez, organoen forma, topografia, kokapena, antolaketa eta horien arteko lotura kontuan hartuz.

3.2. Laborategian egindako disezioetan behatuta edo beste iturrien bidez (argazkiak, bideoak, 3D ereduak...) egindako disezioetan behatuta egitura anatomikoak interpretatzea eta ulertzea, dagokien kontzeptu eta estrategien bidez azalduz.

4 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENAK

Anatomiaren eta fisiologiaren zientzia gisako izaera ezagutzea, beste zientzia eta adierazpen artistiko batzuekin duten erlazioa baloratuz, pertsonen prestakuntza integralerako ekarpenak eta gizartearen gaineko ondorioak aintzat hartzeko.

Konpetentzia espezifiko honen bidez, anatomiak eta fisiologiak, zientziak diren aldetik, gure bizi-kalitatean duten garrantzia ulertuko dute ikasleek. Ez da ahaztu behar irakasgai horiek anatomia deskriptibotik, anatomia funtzionaletik, fisiologiatik, biomekanikatik eta patologiatik datozen ezagutzek osatzen dituztela, eta horrek areagotu egiten duela giza gorputzaren ulermena ikuspegi biologiko orokorretik eta arte eszenikoetan errendimendu fisikoa eta artistikoa hobetzearen ikuspuntutik, baita gizabanako gisa egiten ditugun errutinazko jardueren ondorio diren zenbait prozesu patologikoren agerpenaren prebentzioari begira ere.

Hala ere, anatomia eta fisiologia biologia- eta osasun-zientziekin erlazionatuta egoteaz gain, beste irakasgai zientifiko batzuen ekarpenekin aberastu dira eta horien onura jaso dute, diziplina horien azterketa zabaldu, irauli eta erraztu baitute. Horien artean aipa daitezke, besteak beste, elektronika, nerbio-sistemaren azterketan, geologia, batez ere anatomia konparatuan eta fisiologia ebolutiboan, kimika eta bere printzipioak fisiopatologian...

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, STEM4, STEM5, STEM6, KD3, KPSII1.1, KPSII2, KAKK1 eta KAKK2

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

4.1. Anatomiak gure gorputzaren ezagutzari egindako ekarpena baloratzea, osasuna hobetzeko eta zaintzeko eta pertsonen prestakuntza integralean duen garrantzia identifikatuz.

4.2. Anatomiaren ekarpenak beste zientzia eta adierazpen artistikoekin erlazionatzea, horietan egindako ekarpena baloratuz.

5 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Laborategian arakatzeko eta problemak ebazteko trebetasunak eta abileziak garatzea, anatomia eta fisiologiako lan esperimentalak eginez, ezagutza eraikitze eta ereduak azaltzeko

Lan esperimentalak egiteak trebetasunak eta abileziak garatzen laguntzen du, eta baliagarria da, halaber, eskuratutako ezagutzak problema praktiko sinple, anatomiko-funtzional eta jarduera fisikoari buruzkoen ebazpenari autonomiaz aplikatzeko.

Mota horretako praktikei esker, ikasleek ezagutza eraiki dezakete informazio-bilaketa, behaketa, analisia eta hausnarketa abiapuntu hartuta. Ikasleek beren ikaskuntza sakona indartzen dute egindako praktiken bidez. Esperimentazio kualitatiboaren inguruko azalpen-ereduak eraikitzeak fenomenoak sakonki ulertzea ahalbidetzen du. Jarduera esperimentalak demostrazioa gainditzen du eta anatomia eta fisiologiaren ulermena errazten du.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, KPSII4, KPSII5 eta EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

5.1. Zientziaren prozedurekin bat datozen esperimentu-ikerketarako trebetasunak aplikatzea, ereduak adierazteko eta giza gorputzari buruzko ezagutza sortzeko erabiliz.

5.2. Disekzionatzeko, behatzeko edo problemak ebazteko esperimentu-prozedura behar bezala egitea, laborategiko tresnak, materialak eta ekipoak manipulatzeko eta erabilitako ikerketa-teknikei buruzko erabakiak hartuz.

5.3. Jakin-mina, sormena, araketa-jarduera eta espiritu kritikoa adieraztea, jardun zientifikoaren ezaugarri garrantzitsuak direla aintzat hartuz

6 KONPETENTZIA ESPEZIFIKOA

AZALPENA

Anatomiaren eta fisiologiaren ezagutza giza gorputza zaintzeko zein garrantzitsua den ulertzea osasunaren eta bizi-hobekuntzaren aldeko ekintzak identifikatuz, ohitura osasungarriak, arduratsuak eta iraunkorrak hartzeko.

Konpetentzia espezifikoa honen garapeneren bidez, ikasleek ulertuko dute pertsona bakoitzak osasunaren zaintzan duen erantzukizuna, giza gorputzak, hau da, unitate biologikoak behar bezala funtziona dezan. Horrela, gai izango dira, batetik, anatomikoki eta fisiologikoki onargarria den eta osasuna babesten duen lan fisikoa eta, bestetik, errendimendu fisikoa murrizten duen eta desoreka eragiten duen —eta horrek, aldi berean, gaixotasuna edo lesioa eragin dezake— gorputzaren erabilera txarra bereizteko.

Osasun arduratsuen aldeko ekintzak identifikatuko dituzte, adibidez, loaren, ergonomiaren, elikaduraren eta jarduera fisikoaren ohiturak, gorputzaren mugez eta beharrez jabetuz, ohitura ez-osasungarriekiko jarrera kritikoa erakutsiz eta pertsonen gorputz-aniztasuna errespetatuz.

Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD4, KPSII2, KPSII5, HK4 eta EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

- 6.1. Norbanakoen eta kolektiboaren osasuna hobetzeko ekintzak identifikatzea, horien onurak azalduz eta norberaren ongizatea hobetzeko ondorioak deduzituz.
- 6.2. Ohitura osasuntsuak sustatzea, bizitzako etapa ezberdinetan bereganatzeko epe labur edo luzeko erronkak edo helburuak planifikatuz.
- 6.3. Lesioak edo patologia eragin ditzaketen ohiturekiko jarrera kritikoa adieraztea, horiek prebenitzeko anatomiaren ezagutzak duen garrantzia ulertuz

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez edo multimodalki, jariatasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutza konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoa eta bere aplikazioa eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaen aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektu profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jardueri, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

EKONOMIA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	EKONOMIA	Irakasleak:	Gaskon Etxeberria Irure		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Egungo munduan planteatzen diren erronkei eta desfioei erreparatuta, beharbeharrezkoa da zenbait arloren arteko interkonexioa, hala nola arlo ekonomikoaren, sozialaren eta ingurumenekoaren artekoa. Gai ekonomikoek gero eta garrantzi handiagoa dute gizartearen zenbait alorretan, eta gudan oso eragin zuzena dute modu indibidualean eta kolektiboan. Hori dela eta, ekonomiari buruzko berriak prestatu- kuntza baten beharra planteatzen da, ikasleek ekonomia egungo errealitatearen oinarriko alderdiak ulertzeko beharrezko giltzarriak izan ditzaten. Aukera ematen du egungo gizartearen ikuspegi zabalagoa eta zehatzagoa eskuratzeko, eta laguntzen du hiritartasuna jarrera gogoetatsuz eta kontzientez baliatzen, egungo arazoak ulertzen laguntzen baitu, hala nola inflazioa, langabezia, baliabideen agortzea, pobrezia, azpigarapena, globalizazioa eta abar. Horrekin, ikasleak, prestakuntza-aldi honetan, kontzienteagoak izango dira gaur egun ekonomian betetzen duten eginkizunak, hau da, kontsumitzaile, aurreztaile eta zergadun gisa eta ondasun eta zerbitzu publikoen erabiltzaile gisa betetzen duten eginkizunak, eta etorkizunean errenta sortzaile gisa eta herritar libre gisa izango duten eginkizunak.

Hau dena posible egiteko, ekonomiako 1. mailan zientzia honen oinarriak ezartzean zentratuko gara, tokiko zein munduko ikuspuntua uztartuz, ekonomiako fenomeno eta elementu nagusiak identifikatu eta ezgautzeko, hitar bezala erabili egingo baititugu eta eragina izango baitute gudan.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak <i>(Adierazi erlacionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)</i>	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
EKONOMIAREN FUNTSA	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1. 6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.	1.1 1.2 1.4 3.1 5.1 5.2	A. Erabaki ekonomikoak 1. Ekonomia, beharrak, ondasunak eta eskasia. 6. Errealitate ekonomikoa aztertzeko metodoak: metodo zientifikoa, modelizazioa eta esperimentu edo entsegu ekonomikoak. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua. D. Ekonomia-politikak 1. Ekonomia positiboa eta ekonomia normatiboa.* Estatuaren esku-hartzea eta horren justifikazioa. Ekonomia-politika eta haren ondorioak*.
ANTOLAKUNTZA ETA HAZKUNDEA	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.	1.1 1.2 1.4 3.1	A. Erabaki ekonomikoak 2. Erabaki ekonomikoak hartzeko prozesua. Arrazionaltasuna. Aukera-kostua*. Kostu berreskuraezinak. 3. Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*. 5. Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika.

	3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2..	3.2	
JARDUERA EKONOMIKOA: EKOIZPENA ETA BANAKETA	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2.	1.1 1.2 1.4 3.1 3.2	A. Erabaki ekonomikoak 1. Ekonomia, beharrak, ondasunak eta eskasia. Erabaki ekonomikoek hainbat sektoretan duten inpaktua eza- gutzea: Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia-sektoreen bilakaera eta horren ondoriozko desoreka sektorialak. 2. Erabaki ekonomikoak hartzeko prozesua. Arrazionaltasuna. Aukera-kostua*. Kostu berreskuraezinak. Analisi marjinala. Pizgarriak eta igurikapenak. Jokoen teoria.*Efizientzia. Arriskua eta ziurgabetasuna. 3. Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*. 5. Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika. B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Kostua/etekina analisisia. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua. 2. Hazkunde ekonomikoari eta garapenari buruzko analisi kritikoa. Hazkundearen faktoreak*.
MERKATUA: ESKARI ETA ESKAINTZAREN FUNTZIONAMENDUA	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2.	1.2 1.4 2.1	B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisisia.

	6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.		
MERKATUA: EREDU DESBERDINAK	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 2.2 5.1 5.2	A. Erabaki ekonomikoak 5. Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika. B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Trukea eta merkata.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia. E. Espainiako eta Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomiaren erronkak testuinguru globalizatuan 1. Globalizazioa: azalpen-faktoreak, aukerak eta arriskuak. Krisiaren, aukera gisa, onarpena eta balorazioa. Desberdinta- sunen gutxitzea/handitzea: azpigarapena. Pobrezia herrialde garatueta: Euskal Autonomia Erkidegoaren kasua*. 5. Garapen Iraunkorraren Helburuak (GIH) eta egungo erronka ekonomikoak*. Azterna eta zor ekologikoa. Tokiko kasuen azterketa: Garapenerako 2030 Agendari Euskal Autonomia Erkidegoak egiten dion ekarpena; gizarte- eta ekonomia-itunak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
MERKATUA: SISTEMAREN HUTSEGITEAK	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.2 2.3 3.1 3.2	A. Erabaki ekonomikoak 2. Energia-baliabideen mendekotasunaren eta gainustiapenaren ondorioekiko sentsibilizazioa*. Gizarteharremannen eduki ekonomikoa. Erabaki ekonomikoek hainbat sektoretan duten inpaktua ezagutzea: 3. Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*. 5. Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika. B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak

	3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.	5.1 5.2	1. Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 2. Hazkunde ekonomikoari eta garapenari buruzko analisi kritikoa. Hazkundearen faktoreak*. Errentaren banaketa: efizien- tziaren eta ekitatearen arteko erlazioa.* Garapen sozialaren adierazleak*. Ongizatea eta bizi-kalitatea. D. Ekonomia-politikak 1.- Estatuaren esku-hartzea eta horren justifikazioa. Ekonomia-politika eta haren ondorioak*. E. Espainiako eta Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomiaren erronkak testuinguru globalizatuan 1. Globalizazioa: azalpen-faktoreak, aukerak eta arriskuak. Krisiaren, aukera gisa, onarpena eta balorazioa. Desberdinta- sunen gutxitzea/handitzea: azpigarapena. Pobrezia herrialde garatuetan: Euskal Autonomia Erkidegoaren kasua*. 4. Beherakada ekonomikoari buruzko teoriak. 5. Garapen Iraunkorraren Helburuak (GIH) eta egungo erronka ekonomikoak*. Azterna eta zor ekologikoa. Tokiko kasuen azterketa: Garapenerako 2030 Agendari Euskal Autonomia Erkidegoak egiten dion ekarpena; gizarte- eta ekonomia-itunak.
MAKROEKONOMIA: ADIERAZLEAK ETA EKOIZPENA	6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.		C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua. 2. Hazkunde ekonomikoari eta garapenari buruzko analisi kritikoa. Hazkundearen faktoreak*. Errentaren banaketa: efizien- tziaren eta ekitatearen arteko erlazioa.* Garapen sozialaren adierazleak*. Ongizatea eta bizi-kalitatea.
MAKROEKONOMIA: LANGABEZIA ETA INFLAZIOA	3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2.	3.2 4.1 4.2 5.1	C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua.

	4.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1. 6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.	5.2 6.1	2. Hazkunde ekonomikoari eta garapenari buruzko analisi kritikoa. Hazkudearen faktoreak*. Errentaren banaketa: efizien- tziaren eta ekitatearen arteko erlazioa.* Garapen sozialaren adierazleak*. Ongizatea eta bizi-kalitatea. 3. Lan-ekonomia. Lan-merkatuen funtzionamendua eta joerak.*Iraultza digitalak eta teknologikoak merkatu horretan era- gindako aldaketen balorazio kritikoa. Langabezia motak. Ondorioak eta neurri zuzentzaileak. Soldata-arrakala. Euskal Autonomia Erkidegoko lan-merkatuaren berezitasuna*
MAKROMERKATUAREN BARNE INDARRAK	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 5.1 5.2	A. Erabaki ekonomikoak 1. Ekonomia, beharrak, ondasunak eta eskasia. Energia-baliabideen mendekotasunaren eta gainustiapenaren ondorioeki- ko sentsibilizazioa*. Gizarteharremanen eduki ekonomikoak. Erabaki ekonomikoek hainbat sektoretan duten inpaktua eza- gutzea: Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia-sektoreen bilakaera eta horren ondoriozko desoreka sektorialak. Modeli- zazioa, interakzio ekonomikoak ulertzeko tresna gisa. 2. Erabaki ekonomikoak hartzeko prozesua. Arrazionaltasuna. Aukera-kostua*. Kostu berreskuraezinak. Analisi marjinala. Pizgarriak eta igurikapenak. Jokoen teoria.*Efizientzia. Arriskua eta ziurgabetasuna. 3. Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*. B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Makroekonomia. Eragile ekonomikoak eta errentaren fluxu zirkularra.* Eskari erantsia, eskaintza erantsia eta horien funtzionamendua. 2.Hazkudearen faktoreak*. Errentaren banaketa: efizien- tziaren eta ekitatearen arteko erlazioa.

SEKTORE PUBLIKOA: POLITIKA MAKROEKONOMIKOAK	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2. 5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.	1.1 1.2 1.4 2.4 5.1 5.2	A. Erabaki ekonomikoak 1.-Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomia-sektoreen bilakaera eta horren ondoriozko desoreka sektorialak. 2. Erabaki ekonomikoak hartzeko prozesua. Arrazionaltasuna. Aukera-kostua*. Kostu berreskuraezinak. Analisi marjinala. Pizgarriak eta igurikapenak. Jokoen teoria.*Efizientzia. Arriskua eta ziurgabetasuna. 3. Ekonomia-antolamendu eta ekonomia-sistemak; balorazioa eta konparazioa*. 5. Portaeraren ekonomia. Arrazionaltasun ekonomikoaren desbideratzeak. Erabaki ekonomikoak eta etika. D. Ekonomia-politikak 1. Ekonomia positiboa eta ekonomia normatiboa.* Estatuaren esku-hartzea eta horren justifikazioa. Ekonomia-politika eta haren ondorioak*. 2. Zerga-politika. Euskal Autonomia Erkidegoko fiskalitatea eta Ekonomia Ituna. Ongizate-estatu eta horren finantzaketa. Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu publikoak, generoaren ikuspegitik. Solidaritate-printzipioa eta zergen balio sozia- laren onarpena. Defizit publikoa, zor publikoa eta horien ondorioak. Ezkutuko ekonomia*. E. Espainiako eta Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomiaren erronkak testuinguru globalizatuan 5. Garapen Iraunkorraren Helburuak (GIH) eta egungo erronka ekonomikoak*. Azterna eta zor ekologikoa. Tokiko kasuen azterketa: Garapenerako 2030 Agendari Euskal Autonomia Erkidegoak egiten dion ekarpena; gizarte- eta ekonomia-itunak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
FINANTZAK: DIRUA, BANKUAK ETA MONETA POLITIKA	2.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 4.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.	2.1 2.3 4.1 4.2 4.3	C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 5. Finantza-sistema, haren funtzionamendua eta ondorioak*. Finantza-panoramaren bilakaera. Dirua. Diruaren tipologia eta dirua sortzeko prozesua. D. Ekonomia-politikak 3. Diru-politika eta prezioen egonkortasuna. Diru-merkatuaren funtzionamendua. Inflazioa: azalpen-teoriak. Diru-politikek inflazioan, hazkundean eta ongizatean duten ondorioak*.

FINANTZA SISTEMA	2.KONPETENTZIA:HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 4.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.	2.1 2.3 4.1 4.2 4.3 6.1	B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 4. Nazioarteko merkataritza, integrazio ekonomikoko prozesuak eta horien ondorioak. Europako Diru Batasuna* 5. Finantza-sistema, haren funtzionamendua eta ondorioak*. Finantza-panoramaren bilakaera. Dirua. Diruaren tipologia eta dirua sortzeko prozesua. D. Ekonomia-politikak 3. Diru-politika eta prezioen egonkortasuna. Diru-merkatuaren funtzionamendua. Inflazioa: azalpen-teoriak. Diru-politikek inflazioan, hazkundera eta ongizatean duten ondorioak*.
NAZIOARTEKO MERKATARITZA	1.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2. 2.KONPETENTZIA:HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2. 3.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2. 4.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.	1.1 1.2 1.3 1.4 2.1 2.4 4.3 5.1 5.2 6.1	B. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi mikroekonomikotik ulertzeko tresnak 1. Trukea eta merkatua.* Merkatu motak eta funtzionamendua*. Irudikapen grafikoa. Elastikotasuna.*Merkatu-akatsak eta sektore publikoaren esku-hartzearen balorazio positiboa*. Kostua/etekina analisia. C. Errealitate ekonomikoa. Mundua ikuspegi makroekonomikotik ulertzeko tresnak 4. Nazioarteko merkataritza, integrazio ekonomikoko prozesuak eta horien ondorioak. Protekzionismoa eta merkataritza askea.*Europako Diru Batasuna* E. Espainiako eta Euskal Autonomia Erkidegoko ekonomiaren erronkak testuinguru globalizatuan 1. Globalizazioa: azalpen-faktoreak, aukerak eta arriskuak. Kriaren, aukera gisa, onarpena eta balorazioa. Desberdinta- sunen gutxitzea/handitzea: azpigarapena. Pobrezia herrialde garatuetan: Euskal Autonomia Erkidegoaren kasua*. 2. Ekonomia berria eta iraultza digitala*. Ekonomia kolaboratiboa. Ekonomia zirkularra. Iraultza digitalak enpleguan eta errentaren banaketan duen inpaktuari buruzko irizpen kritikoak. Biztanleria aktiboa iraultza digitalaren erronketara egoki- tzeke estrategia.

	5.KONPETENTZIA: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1. 6.KONPETENTZIA: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.		3. Ongizate-estatuaren etorkizuna*. Pentsioen jasagarritasuna.* Euskal Autonomia Erkidegoko biztanleriaren zahartzearen problematika*. Migrazio-fluxuak eta horien inplikazio sozioekonomikoak. 4. Beherakada ekonomikoari buruzko teoriak. 5. Garapen Iraunkorraren Helburuak (GIH) eta egungo erronka ekonomikoak*. Aztarna eta zor ekologikoa. Tokiko kasuen azterketa: Garapenerako 2030 Agendari Euskal Autonomia Erkidegoak egiten dion ekarpena; gizarte- eta ekonomia-itunak.
--	--	--	--

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

METODOLOGIA

- Bakoitzak dakienetik eta denon artean dakiguna bilduz abiatuko gara.
- Irakaslearen azalpenak entzun eta edukien irakurketa, azpimarratze eta laburpen jarduerak egingo dira.
- Hausnartzeko jarduerak egingo dira, ikasleen izpiritu kritikoa bultzatzeko, banaka naiz taldeka.
- Eztabaidatzeko gaiak planteatuko dira, errespetuzko jarrera izaten ikasteko: ekonomiaren inguruko eztabaidak, norberaren iritzia eman, bestena entzun.
- Filmaren/Dokumentalen bat ikusiko dugu gogoeta sustatzeko helburuarekin.
- Momentuan gaiak eskatzen duen ariketa praktikoak egingo dira: datuen bilketa, txostenak, eragiketa ekonomikoa sinpleak eta abar.
- Irakaslearen parte hartze aktiboa sustatu eta baloratuko da.
- Ikasleek talde lanak egin eta aurkeztuko dituzte.

BALIABIDEAK

- Sorkuntza propioa: Ekonomia gaiko apunteak, hainbat liburu eta gidatan oinarriturik osatutako liburuxka.
- Egunkariak eta ekonomia aktualitateko web orrietako artikulak.
- **IKT-ei dagokionean**: Sorkuntza propioa: materiala erabiliko da, modu irekian elkarbanatuta ikasleekin.
- Alexia Classroom izango da jarduera eta baliabide digitalak bideratzeko ikasgela birtuala.
- Informazioa biltzeko web orriak, Youtube, bilatzaileak, World in data, munduko bankuaren web orria ... erabiliko dituzte ikasleek.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Helburua (formatiboa, akreditatzailea) • Finkatutako denborak (hasieran, prozesuan zehar, amaieran)	• Kalifikazioa • Programazio didaktikoaren berrikuspena eta doitzea	Ikastetxearen autonomiaren baitan, curriculumaren hainbat erabaki curricular hartuko dira, hala nola:

• Ebaluatze teknika, tresna eta erramintak • Eragileak (autoebaluatzea, elkarri ebaluatzea eta heteroebaluatzea)	• Errefortzu-neurriak hartzea, egokitze neurriak hartzea, curriculum zabaltze eta aberasteko proposamenak • Berriazko programatan parte hartzea. • Etab.	- o Ikas-maila bakoitzerako lorpen-mailak erabakitzea - o Ebaluazio irizpideen jardun maila adostea. - o Gaitasunen garapen-maila adostea - o Berriazko gaitasunen ponderazioa, ebaluazio-irizpideak... definitzea) - o etab.
1. AZTERKETAK: - Oinarritzko ezagutzak neurtuko dira. Ebaluazioro bi azterketa egingo dira: bata tartekoa eta bestea amaierakoa. Azterketa hauetan gelan egindakoa eta landutakoa neurtuko da. 2. IKASGELAKO LANAK ETA TALDE LANAK -Ikasgelan egiten den lana neurtuko da: interesa, ulertzea, parte hartze aktiboa edo ekarpenak, gelako dinamika erraztea/oztopatzea eta eskatutako lanak egitea eta garaiz entregatzea. -Taldea lanak egin eta ikasgelan aurkezte.	BERRESKURAPEN SISTEMA - Azterketa gaitzitu ez duten ikasleei Kontzeptuak eta ideiak ulertzeko behar dituzten azalpenak jolas garaian emango zaizkie (eskatzen baldin badute). Beharrezko material gehigarria ere emango zaie. - Errekuperatzeko azterketa egingo dute. - Nota igotzeko aukera izango dute berreskurapenetan. - Berreskurapenetan, ohikoan eta ezohikoan, ikasleek gaitzitu gabe dituzten zatiak bakarrik berreskuratu behar dituzte.	KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK: - Azterketa(k): notaren %85 - Klaseko jarrera eta interesa: %7,5 - Egindako lana: eskemak, gogoetak, lanak: %7,5 • Zati hauetako bakoitza modu independentean baloratuko da. • Atalen batean 0 izateak ebaluazio horretan gehienez 4 ateratzea esan nahiko du (batazbestekoa handiagoa bada ere) • Tarteko azterketa eta amaierakoaren artean %60-%40 egingo da banaketa, gaitzia aurreikusita dagoen moduan ematen bada (3 gai batean eta 2 bestean). Hau aldatuko balitz, portzentaie banaketa ere aldatuko litzateke modu proportzionalen. Bi portzentaia horien emaitzakin osatuko da goian

3. JARRERA: gelako dinamika erraztu /oztopatzen duen, parte hartzearen pertinentzia, interesa neurtuko dira besteak beste.		aipatutako %85a. • Bi azterketetan gutxienez 4 atera beharko da batazbestekoaren bitartez azterketako zatiaren %85eko kalifikazioa gainditutzat emateko. • Behin gaindituta, azterketen zati hori ez da berreskuratu beharko, batazbestekoan ebaluazioko kalifikazioa negatiboa izanda ere. Beti gainditu gabeko atala bakarrik gin beharko da. Berdina izango da ohikoan eta ez-ohikoan. Laburbilduz, azterketen zatia gainditzeko 6 atalak edo azterketak (ebaluazio bakoitzean 2) gainditu beharko dira.
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Eskasiaren arazoa eta arlo ekonomikoko erabakiak hartzearen garrantzia baloratzea, sektoreetan duen eragina aztertuz eta sistemek eskaintzen dituzten soluzio alternatiboak alderatuz, errealitate ekonomikoaren funtzionamendua ulertzeko.

Eskasiaren arazo ekonomikoa osotasunean aztertu behar da, baita sektoreei nola eragiten dien ere; gainera, sistema ekonomikoek proposatzen dituzten soluzio alternatiboak aztertu beharko dira, horietan-ko bakoitzaren abantailak eta eragozpenak modu kritikoan baloratzen ikas dadin. Horregatik, behar-beharrekoa da ikasleak arazo horri buruz ikertzea, eta, horretarako, behar den informazioa zenbait iturritan bilatu eta tratatzea, matematika-arrazoibidearen berezko metodo inductiboak eta deductiboak erabiltzea eta, ondoren, ikerketa horren emaitza komunikatzea, hizkuntza tekniko egokia erabiliz.

Egungo errealitate ekonomikoaz jabetzeak, bestalde, erabaki arduratsuak hartzeko garaian gure portae- ra hobeto ulertzeko aukera ematen du, bai norberaren beharrak ase nahi direnean, bai baliabideak zuzen banatu nahi direnean.

Era berean, globalizazioak eta kooperazio eta integrazio ekonomikoko prozesuek, ekoizpen-egitura globala ez ezik, egitura ekonomikoa eta gizartearen osotasuna ere nola aldatzen duten hausnartu beharko da.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM2, KD1, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

1.1 Egungo errealitate ekonomikoa ulertzea, integrazio ekonomikoko prozesuak baloratuz, eta hartutako erabakiek sektore ekonomikoetan duten eragina eta horren ondoriozko desoreka sektorialak aztertuz, euskal testuinguruan ere bai.

1.2 Gaia jorratuko duen ikerketaren bidez, eskasiaren arazoa baloratzea, baita sistema ekonomiko ororen oinarritzko arazoen giltzarri erabakigarriak aukeratzeko beharra ere, sistemek eskaintzen dituzten soluzio alternatiboei buruzko konparazioak eginez.

1.3 Globalizazioak eta kooperazio-prozesuek ekoizpen-egitura globala, egitura ekonomikoa, enpresen portaera eta gizarte osoa aldatzen duten moduz gogoeta egitea.

1.4 Erabaki ekonomikoak modu indibidualean eta kolektiboan hartzeko garaian esku hartzen duten prozesuak ezagutzea, gizartean duten eragina aztertuz.

2. Merkatuaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, merkatuaren akatsak analizatuz, akats horiek ingurunean duten eragina aztertzeke eta erabaki ekonomikoak errazago hartzeko.

Ikasleek merkatu moten eta konpetentzia-ereduen funtzionamendua ulertu behar dute, eskaintzan eta eskarian gertatzen diren aldaketen ondorioak interpretatu eta aurreikus ditzaten eta horren arabera jardun dezaten. Bestalde, ekonomiaren funtzionamenduan esku hartzeko beharra azaltzen duten mer- katuaren akatsak eta mugak espiritu kritikoz hauteman eta aztertu behar dituzte, ekonomia-politikako zenbait neurriren bidez. Horren guztiaren ondorioz, ikasleek sektore publikoaren zeregin erregulatzailea eta ekonomia-politikako neurriak ezagutuko dituzte, eta politika horiek aukera-berdintasunean, hazkun- dean eta errentaren birbanaketan dituzten ondorioei buruz gogoeta egingo dute.

Era berean, erakunde- eta politika-arloko euskal berezitasuna kontuan hartuta, ikasleek Euskal Autono- mia Erkidegoko berezitasun fiskalari buruzko ikerketa-lan bat egingo dute, eta, horren bidez, zerga- eta finantzaketa-sistema propioa izatearen ondorioak baloratuko dituzte. Batik bat Ekonomia Ituna nabar- mendu beharko dute, Estatuaren eta Euskal Autonomia Erkidegoaren arteko zerga- eta finantza-harre- manak egituratzen dituen elementua den heinean. Horretarako, horri buruzko informazioa bilatuko dute, euskarri digitalean nahiz analogikoan, eta modu kolaboratiboan arituko dira —horrek dakartzan jarrerak eta ohiturak sustatu beharko dira—. Ondoren, informazio hori zentzuz eta hizkuntza tekniko egokia era- biliz partekatuko dute.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM1, KD1, KD2, KPSII3.2, HK2, HK3, EK1, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

2.1 Merkatuaren funtzionamendua eta merkatuan egiten diren transakzioen izaera ulertzea, ekonomia eta gizartea hobe- tzeko iturri gisa duten garrantziari buruz gogoeta eginez.

2.2 Merkatuaren akatsak espiritu kritikoz aztertzea, akats horien ondorioak ebaluatuz eta izan ditzaketen soluzioei buruz hausnartzuz.

2.3 Ekonomia-politikak, sektore publikoak esku hartzeko neurri gisa, duen garrantzia onartzea, ongizate-estatua manten- tzeko eta sostengatzeko betetzen duen funtsezko eginkizuna baloratuz.

2.4 Euskal berezitasun fiskalari buruzko ikerketa-lanaren bidez, Euskal Autonomia Erkidegoak zerga- eta finantzaketa-sis- tema propioa izatearen ondorioak baloratzea, Ekonomia Itunak Estatuako gainerako lurraldeekiko zerga- eta finantza-harre- manen elementu egituratzaile gisa betetzen duen eginkizuna aitortuz.

3. Errentaren fluxu zirkularrean esku hartzen duten eragile ekonomikoen zeregina bereiztea eta balo- ratzea, haren interakzioak ulertuz eta sortzen dituen onurak eta desorekak zentzu kritikoan onartzuz, garapen ekonomikoa nola gertatzen den eta gizartearen ongizatearekin zer lotura duen azaltzeko.

Errealitate ekonomikoa ikuspuntu makroekonomikotik ulertuko bada, eragile ekonomikoek garapen ekonomikoan eta gizartearen ongizatean duten zeregina aztertu beharko da. Horietako bakoitzak gara- pen horretan laguntzen du bere partaidetzarekin, betiere lanaren, aurrezkiaren, gastuaren, zerga-politi- karen edo dirulaguntzen bidez, besteak beste.

Errenta-fluxuaren ondoriozko hazkundeak onurak sortzen ditu, baina baita desorekak ere, hala nola langabezia eta kostuak, enpresa-kontzentrazioaren ondoriozko migrazio-fluxuak, ezkutuko ekonomia edo ingurumen-jasangarritasuna. Ikasleek elementu horiek ezagutu eta baloratu gero, garapen ekono- mikoa nola gertatzen den azaltzeko eta egoera problematikoetarako alternatibak planteatzeko behar diren jakintzak eskuratuko dituzte.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KPSII3.2, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

3.1 Ekonomiaren garapena eta hazkundea eta gizarte-ongizatea nola gertatzen diren azaltzea, errentaren fluxu zirkularrean esku hartzen duten eragile ekonomikoen interakzioa zentzu kritikoan ulertuz eta baloratu.

3.2 Errenta-fluxuaren ondoriozko hazkundeak sortzen dituen desorekak eta onurak ezagutzea, desoreka horietarako baliz- ko soluzio izan daitezkeen alternatibak planteatu.

4. Finantza-sistemaren eta diru-politikaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, ekonomia errealean dituzten ondorioak baloratu eta finantzaerabakietan esku hartzen duten elementuak azter- tuz, norberaren finantzak erantzukizunez eta autonomiaz planifikatu eta kudeatzeko eta finantza-era- baki arrazoituak hartzeko.

Bizitzan zehar ditugun premia ekonomikoak desberdinak direla kontuan hartuta, ikasleek finantza-siste- maren funtzionamendua ezagutu behar dute, baita finantzasistemak inbertsioarekin, aurrezkiarekin, zorpetzearekin, aseguruarekin eta abarrekin lotuta eskaintzen dituen produktuak ere. Horrela, finantza- -erabakiak hartzeko gaitasuna hobetuko dute eta gastu pertsonalak autonomiaz planifikatu eta kudea- tuko dituzte. Era berean, garrantzitsua da ikasleek ulertzea finantza-sistemak norantz jotzen duen, gi- zarte- eta teknologia-aldaketei dagokienez eta gaur egun planteatzen diren erronkei dagokienez.

Gainera, ikasleek jakin behar dute zer tresnek emango dieten aukera dirupolitikak aztertu eta baloratze- ko eta, egungo finantza-esparruaren barruan, politika horiek inflazioan, hazkundera eta ongizatean di- tuzten ondorioak ulertzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, KD4, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1, EK2.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

4.1 Finantza-sistemaren funtzionamendua ezagutzea eta ulertzea, ekonomia errealean dituen ondorioak baloratu eta in- bertsioan, aurrezkian eta finantza-produktuetan duen eragina aztertuz.

4.2 Eguneroko bizimoduan eragina duten erabaki ekonomikoak hartzerakoan, jakintzagaiaren bidez eskuratutako finantza- -ezagutzak erabiltzea eta aplikatzea, erantzukizunez planifikatuz eta kudeatuz, eta ezagutza horien egokitasuna eta eko- nomia errealean izan ditzaketen ondorioak baloratuz.

4.3 Diru-politikaren berezko tresnak ezagutzea eta aztertzea, finantza-merkatuaren testuinguruan aplikatuz eta ikuspegi globaletik ekonomian duten eragina modu kritikoan baloratuz.

5. Egungo ekonomiak aurre egin beharreko erronkak eta desafioak identifikatzea eta baloratzea, globalizazio ekonomikoaren, ekonomia berriaren eta iraultza digitalaren inpaktua aztertuz, ekitatea, justizia eta jasangarritasuna sustatzen dituzten ekimenak proposatzeko.

Egungo ekonomiak erronka eta desafio handiei egin behar die aurre, harreman ekonomikoak gero eta konplexuagoak diren testuinguru globalizatuan. Testuinguru berri horretan, ekonomia berriak eta iraultza digitalak enpleguan eta errentaren banaketan duten eragina hauteman behar da.

Ikasleek modu kritikoan baloratu behar dute beren portaera kontsumitzaile, erabiltzaile eta balizko errenta-sortzaile gisa. Horretarako, globalizazioa eta globalizazioarekin lotutako arazoak ezagutu eta aztertu behar dituzte. Ezagutza horrek bere ingurune hurbilean ekimenak sor daitezen eta ekonomian modu aktiboan parte har dadin eragin dezake, berdintasuna, kontsumo arduratsua, etengabeko hobe- kuntza eta gizarte-ongizatea sustatzen dituzten ekintzen bidez.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, HKK3, STEM5, KD5, KPSII1.2, KPSII3.2, KPSII5, EK1.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

5.1 Ekitatea, justizia eta jasangarritasuna sustatuko dituzten ekimenak proposatzea, egungo ekonomiak planteatzen dituen erronken eta desafioen identifikaziotik abiatuta, eta globalizazioak, ekonomia berriak eta iraultza digitalak herritarren ongi- zate ekonomiko eta sozialean eragiten duten eragina zentzu kritikoan aztertuz.

5.2 Egungo erronka ekonomikoak ulertzea, ingurunea modu kritikoan eta eraikitzailean aztertuz, ekonomia baldintzatzen eta eraldatzen duten elementuak identifikatuz eta erronka horiek planteatzen dituzten beharrei erantzungo dieten ekimenak sustatuz.

6. Egungo arazo ekonomikoak kasuen azterketaren, ikerketaren eta esperimentazioaren bidez anali- zatzea, analisi ekonomikorako tresnak erabiliz eta eragile ekonomikoen erabakiak baldintzatzen dituz- ten faktoreak kontuan hartuz, arazo horiek errazago ulertzeko eta behar indibidualei eta kolektiboari erantzungo dieten soluzio berritzaileak eta jasangarriak planteatzeko.

Errealitate sozioekonomikoaren azterketa konplexua da. Horregatik garrantzitsua da errealitatea sako- nago ulertzen lagunduko duten eta errealitatean esku hartzeko laguntza emango duten zenbait analisi- -metodo erabiltzea eta, horien bidez, gizartearen hobekuntzan eta ongizatean lagunduko duten baliozko proposamenak eta soluzioak eskaintzea. Garrantzitsua da ikasleek ekonomia esperimentalaren berezko tresnak erabiltzen ikastea, adibidez, hurbileko gaiari buruzko esperimentu ekonomiko errazak diseinatzea eta martxan jartzea, oinarritzko proiektu ekonomiko-enpresarial baten kostuetekina aztertzea edo errea- litate ekonomikoari buruzko kasuak metodo zientifikoaren bidez aztertzea.

Bestalde, interesgarria da errealitatea portaeraren ekonomiaren ikuspegitik aztertzea, eta, alderdi eko- nomikoez gain, beste faktore kognitibo, psikologiko, soziologiko, emozional eta ingurumeneko batzuk ere kontuan hartzea, egungo arazoei erantzun dakien.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, STEM1, KPSII5, HK3, HK4, EK1, EK2, EK3.

EBALUAZIO IRIZPIDEAK:

6.1 Behar indibidualei eta kolektiboei erantzungo dieten soluzio sozioekonomikoak planteatzea, errealitate ekonomikoa ikertuz, zenbait faktore kontuan hartuz eta ekonomiaren esparruko berezko tresnak aplikatuz.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarritasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere,

komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, famili hizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiaketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiaketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkioten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzeko duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkototasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuinguruan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektu profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

INGELESA I: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etap:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	INGELESA I	Irakasleak:	Eoghan Seosamh O'Ciarmhac Helena Santamaría Rekondo		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Jakintzagai honek atzerriko hizkuntzan era egokian eta eraginkorrean komunikatzea eta hizkuntza-errepertorio indibiduala aberastea ahalbidetzen die ikasleei.

Edukia eta hizkuntza integratuz, Batxilergoan, atzerriko hizkuntza irakasgaiko konpetentzia espezifikoek Oinarrizko Hezkuntza amaitzean eskuratutako konpetentziak sakontzea eta zabaltzea dakarte.

Ebaluazio-irizpideek, ikasleek Batxilergoa amaitzean lortutako konpetentzia espezifikoek eskuratzeko maila ezartzen dute. Ebaluazio-irizpideen nibelazioa Hizkuntzatarako Europako Erreferentzia Esparru Bateratuan (HEEEB) oinarritua dago.

Oinarrizko jakintzek irakasgaiko konpetentzia espezifikoak eskuratzeko beharrezkoak diren ezagutzak (jakitea), trebetasunak (egiten jakitea) eta jarrerak (izaten jakitea) biltzen dituzte. Hiru multzotan egituratuta daude: Komunikazio multzoa (Reading, Writing, Speaking, Listening & Mediation), Eleaniztasunari buruzko multzoak hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egiteko gaitasunari lotutako jakintzak biltzen ditu (Grammar & Vocabulary) eta Kulturartekotasunari buruzko multzoa (Civilisation).

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoa	Ebaluazio irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1 <i>Making Contact</i> Komunikazioaz, bereziki teknologien eraginaz jendarteko elkarbizitzan. 2 <i>The Techno Life</i> Teknologia berriez. 3 <i>Live and Learn</i> Hezkuntzaren indarrak.	1. konpetentzia espezifikoa (Reading): HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2. konpetentzia espezifikoa (Writing): HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1 3. konpetentzia espezifikoa (Listening & Speaking): HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4. konpetentzia espezifikoa (Mediation): HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5. konpetentzia espezifikoa (Grammar & Vocabulary): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6. konpetentzia espezifikoa (Civilisation & Culture): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak. B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzeko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.

BIGARREN HIRUHILEKOA

4 <i>Urban Jungle</i> Hirien bilakaeraz eta hirietako bizimoduaz. 5 <i>Soul Mates</i> Jendarteko harremanez eta adiskidetasunaz. 6 <i>Money Matters</i> Ekonomia eredu berriez.	1.konpetentzia espezifikoa (Reading): HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2.konpetentzia espezifikoa (Writing): HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1 3.konpetentzia espezifikoa (Listening & Speaking): HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4.konpetentzia espezifikoa (Mediation): HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5.konpetentzia espezifikoa (Grammar & Vocabulary): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6.konpetentzia espezifikoa (Civilisation & Culture): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntza herrien arteko komunikaziorako eta elkar ulertzeko baliabide gisa, beste kultura eta hizkuntza batzuetara hurbiltzeko bideratzaile gisa eta parte-hartze sozialerako eta aberaste pertsonalerako tresna gisa. - Atzerriko hizkuntzako hitzuneekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Atzerriko hizkuntzak munduan dituen aldaerak. - Balio ekosozialak eta demokratikoak kontuan hartuz hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna ulertzeko eta estimatzeko estrategiak. - Hitzezko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak. - Literatura-testuaren eta irakurketaren balorazioa gozamen-iturri gisa, arte- eta kultura-adierazpenetarako hurbilketari eta hizkuntza-aberastasunari eta aberastasun pertsonalari begira.
--	--	---	--

HIRUGARREN HIRUHILEKOA

7 Go for Gold Kirolaren balioaz. 6 Food for Thought Janariaren garrantziaz.	1.konpetentzia espezifikoa (Reading): HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. 2.konpetentzia espezifikoa (Writing): HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1 3.konpetentzia espezifikoa (Listening & Speaking): HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1 4.konpetentzia espezifikoa (Mediation): HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 5.konpetentzia espezifikoa (Grammar & Vocabulary): KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. 6.konpetentzia espezifikoa (Civilisation & Culture): HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	A. Komunikazioa (Listening, Reading, Speaking, Writing & Mediation): jakintza guztiak. B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar & Vocabulary): jakintza guztiak. C. Kulturartekotasuna (Civilisation & Culture): - Atzerriko hizkuntzako hiztunekin edo ikasleekin hainbat baliabide erabiliz, ahoskera, erritmo eta intonazio egokiarekin, erabilera komuneko konbentzio ortografikoak eta sozialak errespetatuz eta testuen aurkezpena zainduz, komunikazio-elkartrukeak egiteko eta atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetako kultura-informazioak ezagutzeko interesa eta ekimena. - Atzerriko hizkuntzaren berezko kultura-ereduak. - Konbentzio sozialei, adeitasun-arauei eta erregistroei lotutako alderdi soziokulturalak eta soziolinguistikoak; instituzioak, ohiturak eta errituak; balioak, arauak, sinesmenak eta jarrerak; estereotipoak eta tabuak; hitzik gabeko hizkuntza; historia, geografia, kultura eta komunitateak; pertsona arteko harremanak eta globalizazio-prozesuak atzerriko hizkuntzan hitz egiten den herrialdeetan. - Hitzezko eta hitzik gabeko hizkuntzaren erabilera diskriminatzaileak prebenitu, detektatu eta baztertzeko eta haien aurrean jarduteko estrategiak.
--	--	--	---

Erabaki metodologikoak

EDUKIEN ANTOLAKETA

Edukiak multzo hauetan banatuta daude:

- Ikasgai guztien eduki komunei buruzkoak
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: entzutea eta hitz egitea (Listening and Speaking)
- Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: irakurzea eta idaztea (Reading and Writing)
- Hizkuntzari buruzko gogoeta (Grammar and Vocabulary)
- Literatura dizkurtsoari buruzkoak
- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak.

JARDUERA MOTAK

Landuko diren unitate didaktiko guztiek egitura berbera dute:

- Sarrera-motibazio jarduerak (hasierako fasean).
- Ikasketa prozesuaren garapenerako jarduerak: Introductory Vocabulary and Listening aimed at the Reading / Grammar / more Vocabulary about the Listening section and Speaking skills linked to the topic / Writing / Revision and extension of Vocabulary / and Life skills.
- Ikas prozesua norberak garatzeko edo eta norberaren ebaluaziorako ariketak (aplikazio eta komunikazio fasean): Workbook exercises and other Practice exercises.

BALIABIDEAK

Eguneroko lanerako Advantage 1 (Burlington) metodoa erabiltzen dugu. Metodo honek material inprimatua eta digitala konbinatzen ditu, eta hau bereziki eraginkorra bihurtu zen 2019-20 ikasturte bukaeratik, pandemiak bultzatuta etxean lan egiteko modu egokia zelako.

Gelan liburu digitalak (*Student's Book & Workbook*) proiektatzen dira pantallan. Ikasleak paperean daukan guztiaren bertsio digitala dira. Horrek aurkezpen teorikoak, ariketa guztien zuzenketak, entzuketak eta beste gehigarri asko barneratzen ditu, hala nola:

- Vocabulary presentations & practice
- Grammar tutor & practice
- Integrated videos & slideshows (communication videos, culture videos, info videos, life skills...)

Ikasleek gelan *Student's Book* eta *Workbook* liburu fisikoak izango dizutzte. Pandemia konfinamendua geroztik, material honen beraren bertsio digitala zabaltzen duen Burlington argitaletxeak ikasle guztientzat (www.burlingtonbooks.es). Honek asko erraztuko du klasera huts egingo duten ikasleen lana, errebaso indibiduala behar dutenena...

Bestalde, gainera, Interactive Student delako baliabide digitala erabil dezakete, gelako lana osatuz (www.burlingtonbooks.es). Honako metodoak dira erabilgarri:

- Flipped Classroom: klasean azalduko den teoria (Vocabulary & Grammar sailak) aurrez ikusteko aukera ematen die, edota klasean azaldu ondoren etxean errebasatzeko.
- Extra Practice: sendotze ariketa gehigarriak (vocabulary practice, wordlists and activities & grammar practice)
- Extra Resources: listening practice, Grammar Bank (gramatika laburpen sintesiak) & videos.
- Interactive Student, <https://webbook.burlingtonbooks.com> weborrian dute eskuragarri (ikasturte hasieran sartutako kodearen bidez bakarrik).
- Irakasleari ere LMS (Learning Management System) edo ikasleen jarraipena egiteko aukera ematen dio Advantagek.

Bestelako zenbait material ere aipatu behar ditugu: Oiartzo English Mintegian sortutako apunte-ariketa bilduma ([Photocopy Book 1 Complementary Material](#)), [bi irakurgai](#): ikasleen hizkuntza mailara egokitutako ingeles literaturako bi obra -"The Murders in the Rue Morgue and other stories" (Edgar Allan Poe) eta *The Importance of Being Earnest*" (Oscar Wilde)-, [filmeak](#) (bi urtean), [abestiak](#) eta beste.

Amaitzeko, [Alexia Classroom](#) plataforman material osagarrien atal handi bat eskura izango dute, hots, Advantage 1 izan ezik beste guztia. Bertan txertatua, Meet erabiliko litzateke konfinamendurik balego, ikasleek klase saioak etxetik jarraitu ahal izateko.

TALDEKATZEAK

Ikasleek talde handian, txikian (2-4 ikasle) nahiz banaka egingo dute lan.

ESPAZIO ETA DENBORAK

1. Batxilergoan 4 gela dira. Ingeles ikasgaiko 3 saio dira astean. Saioak gelan bertan izaten dira orokorrean, beharrezko guztia bertan dago-eta.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Beharrezko azalpenak ematea.
- Iturri desberdinetatik materialak lortzea gelan aztertzeko.
- Ikasleen lanak zuzentzea, ikasleek beraien akatsetatik ikasketa bat atera dezaten eta hizkuntza zuzentasun eta aberastasun maila hobeto dezaten.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.

- Agintzen edo eta aholkatzen zaizkion lanak bere kabuz, arduraz eta adostutako eperako eginak egotea.
- Taldean egindako lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.
- Bere lanak hobetze aldera irakasleak zuzendutakoari edo esandakoari kasu egitea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Bildumako ebaluazioan erabiliko diren tresnak anitzak izango dira: - Hiruhilabete zehar egindako azterketa-atal desberdinak: Listening, Writing, Reading, Grammar & Vocabulary. - Etxerako eguneroko lan idatziak edo ahozkoak: Workbookeko ariketak, Student's Bookeko ariketak edo bestelakoak (Photocopy Book adibidez). Gramatika iharduerak izan daitezke, idazlanak, informazio bilaketa, ahozkoen prestaketa... Etxerako lanak egin gabe etortzea penalizatu egingo da. - Irakurritako obra literarioari buruzko azterketatxoa (2. eta 3. hiruhilabetean)	Bildumako ebaluazioa jarraia edo etengabea izango da. 1. eta 2. trimestreko azterketan erreperazioerik ez da izango. Ebaluazio berriak aurreko azterketa gainditzeko aukera ematen du. Horregatik, azterketan sartuko diren edukinak modu eraikitzaile batean ebaluazioz ebaluazio pilatzen doaz, eta 3. ebaluaziokoa azterketa global bat da. 3. ebaluazioko azterketa gainditzen ez duenak, 1. deialdiko azterketara aurkeztu beharko du, hau ere kurtso osokoa izanik. 2. deialdiko azterketa ere orokorra da, kurtso osoko edukinei buruzkoa.	Ebaluazioa etengabea eta jarraia da. Horregatik lehen aipatutako tresna guztiak erabiliko dira. Ez da azterketen erreperazioerik izango: hurrengo azterketak aurrekoa gainditzeko aukera emango du. Ikasturte amaierako notan, aurreko ebaluazioetan lortutako notak kontuan hartuko dira, eta batez bestekoari erreparatuko zaio, kurtsoan zehar izandako lan-ekoizpena eta jarrera ahaztu gabe. Beraz, 3. ebaluazioko nota ezin da automatikoki bukaerako notarekin identifikatu. Irakaslearen esku geratzen da kurtso amaierako batez besteko notaren xedapena. Ikasturteko nota igo nahi izanez gero (aprobatua izanda, noski), 1. deialdiko azterketa finalera aurkezteko aukera du nahi duenak. Bi notetatik altuena hartuko da kontuan. (Ikus ikasleei banatzen zaien dokumentua – <i>Requirements to pass & Assessment of essays and</i>

- Gelako lan-produkzioa eta jarrera. Ebaluazioa heteroevaluatzailea da (tresna gehienak irakasleak ebaluatuta) baina autoevaluatzailea ere bai (jakinaraziko zaio ikasleari ze lan ebaluatu behar dituen berak)		exams-, bertan aipatzen dira irizpide eta tresna hauei buruzko zehaztasun gehiago).
---	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Erabili ohi diren diskurtso-generoetako testuak, hizkuntza estandarrean adierazitakoak, ulertzea eta interpretatzea, iturri fidagarriak bilatuz eta esanahiak inferitu eta egiaztatzekeko estrategiak erabiliz, betiere ideia nagusiak ateratzeko eta aztertzeke, eta planteatutako komunikazio-beharretan oinarritzko argudio-ildoak kritikoki baloratzeko.

Ulermenak informazioa jasotzea eta prozesatzea dakar. Batxilergoko etapan, ahozko testuetan, idatzizkoetan eta multimodaletan oinarrituta garatu beharreko komunikazio-trebetasun bat da ulermena. Garapen Iraunkorrerako Helburuei lotutako eta hizkuntza estandarrean adierazitako garrantzi pertsonaleko edo interes publikoko gaiak landuko dira.

Maila honetan, ulermenak honako hauek dakartza: testuak ulertu eta interpretatzea, ideia nagusiak eta argudio-ildorik azpimarragarrienak ateratzea, eta edukia, asmoa, diskurtso-ezaugarriak eta ñabardura jakin batzuk (hala nola ironia eta hizkuntzaren erabilera estetikoak) kritikoki baloratzea. Horretarako, estrategiarik egokienak abiarazi behar dira, asmoa eta testuetako iritzi inplizituak zein esplizituak bereizteko.

Ikasleentzako ulermen-estrategiarik baliagarrien artean, honako hauek aipa daitezke: esanahien inferentzia eta egiaztapena, hitzik gabeko elementuen interpretazioa, testuen azpian dauden iritziei eta asmoari buruzko hipotesien formulazioa eta ikasleen hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen ezagutza, trebetasun eta jarreraren transferentzia eta integrazioa. Formatu multimodalean, testuaren asmoari eta zentzuari buruzko hasierako hipotesia egiaztatzea eta, beharrezkoa izanez gero, hipotesi alternatiboak planteatzea ahalbidetzen duten hainbat irudikapen motaren (idazketa, irudia, grafikoa, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), testuinguru-informazioaren (hizkuntzaz kanpoko elementuak) eta informazio kotestualaren (hizkuntza-elementuak) interpretazioa biltzen ditu ulermenak.

Estrategia horiez gain, iturri fidagarriak euskarri analogikoetan zein digitaletan bilatzea oso metodo baliagarria da ulermenerako, informazioa egiaztatu, balidatu eta sostengatzea eta testuetan oinarrituta ondorio garrantzitsuak lortzea ahalbidetzen baitu. Ulertzeko eta interpretatzeko prozesuetarako, aurreiritzi eta estereotipoen identifikazio kritikoa eta desberdintasun eta antzekotasun etnokulturalekiko interesa bultzatuko duten komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dira.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.**

2. Erabili ohi diren diskurtso-generoetako testu originalak ekoiztea, hedadura handiagokoak, argiak, ondo antolatuak eta xehatuak, plangintza, sintesia, konpentsazio eta autozuzenketa gisako estrategiak erabiliz, betiere komunikazio-xede zehatzei jarraikiz ideiak eta argudioak era sortzaile, egoki eta koherentean adierazteko.

Ekoizpenak ahozko adierazpena, idatzizkoa zein multimodala biltzen ditu. Etapa honetan, Garapen Iraunkorrerako Helburuei buruzko garrantzi pertsonaleko edo interes publikoko testuak sormenarekin, koherentziarekin eta egokitasunarekin idazteari eta azaltzeari lotuta egongo da ekoizpena. Etapa honetan, hainbat formatu eta euskarritako ekoizpenak honako alderdi hauek bildu ditzake: tamaina ertaineko aurkezpen formal baten azalpena (ideiak adibide eta xehetasun egokiekin sendotuz), deskribapen argia eta xehatua, eta egitura logiko bati erantzungo dioten eta tresna digital eta analogikoen bidez planteatutako ikuspegiaren aldeko eta kontrako puntuak azalduko dituzten argudio-testuen idazketa. Ekoizpenak, halaber, Interneteko informazioaren bilaketa aurreratua dakar, dokumentazio-iturri gisa. Formatu multimodalean, ekoizpenak esanahia sortzeko hainbat baliabideren erabilera bateratua aurreikusten du (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), baita komunikatzeko, kolaborazioan lan egiteko eta informazioa partekatzeko gailu digitalen, tresnen eta aplikazioen hautaketa, konfigurazioa eta erabilera ere, sareko ekintzak, presentzia eta agerikotasuna arduraz kudeatuz.

Testuen ekoizpenari lotutako jarduerak funtzio garrantzitsuak betetzen dituzte eremu akademiko eta profesionaletan, eta funtzio horiei lotutako balio sozial eta zibiko zehatz bat dago. Hainbat euskarritako ekoizpenik formalenetan lortutako trebetasuna komunikazioaren konbentzioen eta diskurtso-ezaugarririk ohikoenen erabileraren bidezko ikaskuntzaren emaitza da. Hizkuntza-izaerako alderdi formalagoak ez ezik, erabilitako generoari lotutako aurreikuspenen eta konbentzioen ikaskuntza, hizkuntzaren erabilera etikoa, sormenezko ekoizpeneko tresnak eta erabilitako euskarriaren ezaugarriak ere biltzen ditu.

Ekoizpen formala zein informala hobetzeko aukera ematen duten estrategiek honako hauek biltzen dituzte etapa honetan: plangintza, autoebaluazioa eta koebaluazioa, atzeraelikadura eta monitorizazio, balidazio eta konpentsazio autonomia eta sistematikoa.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM 4, KD2, KD3, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1.**

3. Beste pertsona batzuekin aktiboki, behar adinako jario eta zehaztasunarekin eta naturaltasunez elkarreraginean aritzea, kooperazio-estrategiak erabiliz, baliabide analogikoak eta digitalak erabiliz eta adeitasun-arauak errespetatuz, betiere komunikazio-xede zehatzei erantzuteko.

Interakzioak bi parte-hartzaile edo gehiago inplikatzeko diskurtso bat osatzeko garaian. Pertsona arteko interakzioa hizkuntzaren jatorritzat hartzen da, eta pertsona arteko funtzioak, kooperatiboak eta transakzionalak biltzen ditu. Beste pertsona batzuekiko interakzioan, honako hauek esku hartzen dute: hizkuntza-adeitasunak, netiketak, komunikazioaren hitzezko eta hitzik gabeko elementuek, eta ahozko genero dialogikoetarako, idatzizkoetarako eta multimodaletarako egokitzapenak. Hezkuntza-etapa honetan, interakzioak ikasleentzat garrantzi pertsonala duten edo interes publikokoak diren gaiak lantzea espero da.

Konpetentzia espezifikoa hau funtsezkoa da ikaskuntzan, hizkuntzen arteko transferentziak egiteko, kooperazioan jarduteko, hitza eman eta hartzeko zein argibideak edo berrespena eskatzera bideratutako galderak egiteko estrategiak biltzen baititu. Interakzioa, gainera, ezinbesteko jardura da kooperazio-lanean. Izan ere, lan horretan, zereginak eta erantzukizunak modu zuzen, eraginkor, errespetuzko eta enpatikoan banatu eta onartzea helburu partekatutako lortzera bideratuta dago. Horrez gain, hizkuntza-adeitasunari eta etiketa digitalari buruzko arauak eta printzipioak ikasi eta aplikatzeak herritartasun demokratikoa, arduratsua, errespetuzkoa, segurua eta aktiboa gauzatzeko prestatzen ditu ikasleak.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE1, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1.**

4. Hizkuntzen edo aldaeren, edota hizkuntza bereko modalitate edo erregistroen arteko bitartekotza egitea, kontzeptuak eta iritziak azaltzera edo mezuak sinplifikatzera bideratutako estrategia eta ezagutza eraginkorrak erabiliz, informazioa modu eraginkor, argi eta arduratsuan helarazteko eta komunikazioa erraztuko duen giro positiboa sortzeko.

Bitartekotza hainbat estrategiatan (hala nola birformulazioan) oinarrituta mezuak edo testuak ahoz edo idatziz azaltzean eta haien ulermena erraztean datzan hizkuntza-jardura da. Bitartekotzan, ikasleek zubiak eraikitzeaz arduratutako gizarte-eragile gisa jardun behar dute, eta mezuak dialogikoki sortzen edo adierazten lagundu behar dute, hizkuntza desberdinen artean ez ezik, hizkuntza bereko modalitate edo erregistro desberdinen artean ere bai. Horretarako abiapuntuak kooperazio-lana eta besteen iritziak eta jarrerak argitzera bideratutako lana izango dira.

Batxilergoko etapan, bitartekotzak hiru alderdi ditu ardatz nagusi. Alde batetik, hizkuntzak komunikazio-testuinguruan sortzen diren errorei aurre egiteko eta komunikaziorako eta ikaskuntzarako espazio eta baldintza egokiak sortzeko tresna gisa betetzen duen rola dago. Bestalde, bitartekotzak gainerakoen parte-hartzea behar du esanahi berriak sortu eta ulertzeko. Azkenik, bitartekotzak informazio berria era egoki, arduratsu eta konstruktiboan helaraztea dakar. Horretarako, baliabide konbentzionalak zein aplikazio edo plataforma birtualak erabil daitezke edukiak itzultzeko, aztertzeko, interpretatzeko eta partekatzeko. Etapa honetan, mezuak edo testuak ikasleentzat garrantzitsuak diren edo interes publikoa duten gaiei buruzkoak izango dira. Formatu

multimodalean, birformulazioak edo bitartekotzak esanahia sortzeko baliabideen interpretazioa eta erabilera hartzen du kontuan: idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar.

Bitartekotzak ikasleen pentsamendu estrategikoaren garapena errazten du. Izan ere, beren erreperatorioko trebetasun eta estrategiarik egokienak behar bezala aukeratu behar dituzte komunikazio eraginkorra lortzeko eta, halaber, norberak eta beste pertsona batzuek informazioaren elkartruckerako kooperazio-inguruneetan parte hartzeko. Era berean, eskuragarri dauden baliabideak ezagutu behar dira, eta gainerako motibazioa eta enpatia sustatu behar da, solaskideen motibazioak, iritziak, ideiak eta inguruabar pertsonalak ulertuz eta errespetatuz eta norberarekin harmonizatuz. Hori dela eta, enpatia, errespetua, espiritu kritikoa eta zentzu etikoa funtsezko elementuak dira bitartekotzan.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE1, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1.**

5. Norberaren hizkuntza-erreperatorioa mobilizatzea eta erabiltzea, erreperitorio hori osatzen duten hizkuntza eta aldaera bakoitzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eginez eta norberaren ezagutzak eta estrategiak esplizitu eginez eta partekatuz, betiere atzerriko hizkuntza ikasteko gaitasuna eta norbere komunikazio-beharretarako erantzuna hobetzeko.

Hizkuntza-erreperitorioaren erabilera eta haren funtzionamenduari buruzko gogoeta hizkuntzak eskuratzeko ikuspegi eleaniztunari lotuta daude. Ikuspegi eleaniztunaren abiapuntua da ikasleek ezagutzen dituzten hizkuntzekin dituzten esperientziak hizkuntza berrien ikaskuntza zabaltzeko eta hobetzeko oinarria direla, eta hizkuntza-erreperitorio eleaniztuna eta jakin-min eta sentsibilizazio kulturala garatzen eta aberasten laguntzen dietela.

Batxilergoko etapan, ezinbestekoa da ikasleek hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egitea eta beren erreperitorio pertsonala osatzen duten hizkuntzak sistematikoki alderatzea, antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuz, hizkuntza horietan lortutako ezagutzak eta estrategiak zabaltzeko. Era horretan, hizkuntza berrien ikaskuntza erraztu eta komunikaziorako konpetentzia hobetuko da. Hizkuntzei eta haien funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eta sistematikoak ikasleek hizkuntzen arteko erlazioak ulertzea dakar, eta hizkuntza- eta komunikazio-esparruan dituzten indarrak eta gabeziak identifikatzen laguntzen du. Ikasleak, gainera, ezagutza eta estrategia propioez jabetuko dira, eta esplizitu egingo dituzte. Ildo horretan, ziurgabetasunari aurre egiteko eta ekimenaren zentzua eta helburuak lortzean edo erabakiak hartzean beharrezkoa den jarraitasuna garatzeko trebetasunak ere beharko dira.

Gainera, hainbat hizkuntza eta aldaera ezagutzeak gizartearen hizkuntza-aniztasuna alderdi aberasgarri gisa kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea ahalbidetzen du. Norberaren hizkuntza-erreperitorioari buruzko eduki berriak sortu eta txertatzeko gailu eta tresna analogikoak zein digitalak hautatzeak, konfiguratzeak eta aplikatzeak beste hizkuntza batzuk eskuratzeko eta hobetzeko zeregina erraztu dezakete.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.

6. Atzerriko hizkuntzatik abiatuta, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea, hizkuntzen eta kulturen arteko antzekotasun eta desberdintasunei buruzko gogoeta eginez eta haiek partekatuz, betiere kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta eraginkortasunez jokatzeko eta elkar ulertzea sustatzeko.

Kulturartekotasunak gizartearen hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna esperimendatzea, aztertzea eta hari etekina ateratzea dakar. Batxilergoko etapan, kulturartekotasunak gainerakoekin ulertzea errazten du, eta arreta espezifikoa merezi du. Izan ere, ikasleek herriartasun arduratsua, errespetuzkoa eta konprometitua gauzatzeko oinarriak finkatzen ditu, eta estereotipo eta aurreiritzien ondorioz kulturartekotasunaren pertzepzioa desitxuratuta egotea eta hori diskriminazio mota jakin batzuen jatorria izatea eragozten du. Balorazio kritikoak eta aniztasunera egokitzeak kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta arduraz jokatzeko ahalbidetu behar diete ikasleei.

Aniztasunaz jabetzeak hainbat kulturaren arteko lotura ezartzeko aukera ematen die ikasleei. Gainera, sentsibiltate artistiko eta kulturalaren garapena bultzatzen du, baita beste kultura batzuetako pertsonekin harremanak ezartzea ahalbidetuko duten estrategia ugari identifikatu eta erabiltzeko gaitasuna ere. Atzerriko hizkuntzaren irakaskuntzan planteatu daitezkeen kulturarteko egoerek (Europako programen esparruan, adibidez) esperientzia, ideia, gizarte eta kultura berrietara irekitzeko, desberdinarekiko interesa agertzeko, norberaren ikuspegia eta kultura-balioen sistema bera erlatibizatzen eta diskriminazio mota orotan oinarritutako jarreraren edo estereotipoen sendotzearen ondorioak baztertzeko eta ebaluatzen aukera ematen diete ikasleei. Hori guztia kultura partekatu bat eta iraunkortasunarekin eta balio demokratikoekin konprometitutako herriartasuna bultzatzeko eta justifikatzeko helburuarekin garatu behar da.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoki baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herriartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoen gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkioten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzeko duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotetasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOAK

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartearen mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteei eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAIETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimua erekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

FISIKA ETA KIMIKA: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Eta:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	FISIKA ETA KIMIKA	Irakasleak:	Igor Iriarte Arrieta		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Batxilergoko 1. mailako Fisika eta Kimika jakintzagaiaren helburua da ikasleek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzan bereganatutako prestakuntza zientifikoa handitzea, eta ikasleek oinarri kultural zientifiko aberatsa eta kalitatezkoa lortzea. Prestakuntza horren bidez, trebetasun handiz moldatuko dira ikerkuntzarako eta lan-mundurako profil zientifiko eta teknikoak eskatzen dituen gizartean. Gainera, Fisika eta Kimika jakintzagaiak goi-mailako ikasketetarako prestakuntza ematen die ikaskuntza zientifiko aurreratua aukeratu nahi duten ikasleei.

Helburu hauek lortzeko, konpetentzia espezifikoak eta lotutako oinarritzko jakintzak garatuko dira, programazio honetan azaltzen den moduan. Gainera, proposatutako konpetentzia espezifikoekin eta Batxilergoko oinarritzko konpetentzien deskriptoreekin zuzenean lotutako ebaluazio-irizpideak zehaztu dira.

Batxilergoko 1. mailako Fisika eta Kimikaren oinarritzko jakintzak hainbat multzotan jaso dira:

Lehen multzoa (A blokea) gainerako multzoetan landuko da, eta *zientziaren trebetasunetan eta ikerkuntza zientifikoan* sakontzen du. Multzo honetan zientziaren metodologiak landu, eta kimikaren garapenean duten garrantzia ikusten da.

Bigarren multzoa (B blokea) *materiaren egiturari eta lotura kimikoari* dagokio. Atomoaren egitura deskribatu, eta elementu eta konposatuen eraketa eta propietateak aztertuko dira. Jakintza hauek funtsezkoak dira ezagutzak ikasturte honetan eta hurrengoan ulertzeko, Fisika eta Kimikako jakintzagaian ez ezik, baita eduki horiek oinarri dituzten beste diziplina zientifikoetan ere, Biologian esaterako.

Hirugarren multzoan (C blokea) *erreakzio kimikoak* landuko dira, ikasleek kalkulu estekiometrikoki aurreratutako egiteko eta, orokorrean, sistema fisiko-kimiko garrantzitsuekin kalkuluak egiteko gaitasuna eskuratu dezaten.

Kimikari dagokion azken multzoa laugarrena da: *kimika organikoa* (D blokea). Etapa honetan Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 4. mailan landutako edukietan sakontzen da. Kimika organikoaren multzoak garrantzi handia du gaur egungo gizarteko eremu askotan, esaterako, farmakoen eta polimeroen sintesian.

Fisikaren berezko jakintzak *zinematikari* buruzko multzoarekin (E blokea) hasten dira aurreko etapan bereganatutako ikaskuntzan esangura-maila handiagoa lortzeko.

Oinarrizko-jakintzen seigarren multzoa *estatika eta dinamikari* dagokio (F blokea). Aurreko multzoaren ikuspegi bektoriala aprobetxatuz, ikasleek tresna hau aplikatzen dute indarrek partikuletan eta solido zurrunetan dituzten efektuak deskribatzeko, indar bat sortzen duen momentuari dagokionez, kasu bakoitzean kausak nolakoak diren ondorioztatuz.

Azken multzoa (G blokea) *energiari* buruzko jakintzek osatzen dute. Aurreko etapan ikasitakoari jarraipena ematen zaio, eta sakonago aztertzen dira lana, potentzia eta energia mekanikoa eta horren kontserbazioa, baita termodinamikaren oinarrizko alderdiak ere. Multzo honen helburu nagusia energiak gure eguneroko bizitzan eta beste diziplina zientifiko eta teknologikoetan duen garrantzia ulertzea da.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (<i>Adierazi erlazionatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak</i>)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
ZEHARKAKO MULTZOA (A blokea)			
Zientziaren trebetasunak eta ikerkuntza zientifikoa (A blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KPSII4, EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE3, STEM4, KD2. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, KD1, KD3, KPSII3.2, EK2. Konpetentzia espezifikoa 5:	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.; 4.1.; 4.2.; 5.1.; 5.2.; 5.3.; 6.1.; 6.2.	-Metodologia zientifikoa eta horren oinarrizko ezaugarriak gaien azalpenean, problemen ebazpenean, lan esperimentalean eta izaera zientifikoko proiektuan abiaraztean aplikatzeko irizpideak eta jarraibideak. -Ikaskuntza zientifikoko hainbat ingurune eta baliabide erabiltzea: Fisika eta Kimikako laborategiko materiala eta tresna teknologikoak behar bezala erabiltzea. Laborategian jarduteko, lan egiteko eta segurtasuneko arauak. Laborategian hondakinak kudeatzeko oinarrizko arauak eta teknikak. -Informazio zientifikoa interpretatzeko eta ekoizteko hainbat formatu, hainbat bitartekoren bidez. -Jardun zientifikoaren berezko estrategiak, lan esperimentalean zorrotzasunarekin lotutakoak, eta lengoia zientifikoaren behar bezalako erabilerarekin lotutakoak, unitate-sistemak eta tresna matematikoak behar bezala erabiltzea barne hartuz.

	STEM3, STEM5, KPSII3.1, KPSII3.2, HK1, EK3. Konpetentzia espezifikoa 6: STEM3, STEM4, STEM5, STEM6, KPSII5, EK2, KAKK1.		-Informazio zientifikoaren interpretazioa eta ekoizpena, hainbat formatu eta bitarteko erabiliz: norberaren irizpidearen garapena, pentsamendu zientifikoak gizartearen hobekuntzari egiten dion ekarpenean oinarrituta, gizarte justuagoa, bidezkoagoa eta berdinzaleagoa izan dadin. -Fisika eta kimikaren mugarri historikoetan eta gaur egungo mugarrietan kultura zientifikoaren eta zientzialarien zeregina baloratzea, eta gizartearen aurrerapenean eta hobekuntzan duen isla.
LEHEN HIRUHILEKOA			
Lotura kimikoa eta materiaren egitura (B blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KPSII4, EK1. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE3, STEM4, KD2. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, KD1, KD3, KPSII3.2, EK2.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1; 2.2.; 2.3.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 4.1.	-Taula periodikoaren garapena: gaur egungo osaerari egindako ekarpen historikoak eta elementuen propietateak aurreikusteko tresna gisa duen garrantzia. -Atomoen egitura elektronikoa, erradiazio elektromagnetikoarekin interakzioaren analisiaren ondoren: elementu batek taula periodikoan duen posizioaren azalpena eta talde bakoitzeko elementu kimikoen propietateen antzekotasunen azalpena. -Atomoen eta ioien egonkortasunari buruzko teoriak: elementuen arteko loturen sorrera aurreikustea, horiek irudikatzea eta sustantzia kimikoen propietateak ondorioztatzea. Behaketaren eta esperimendazioaren bidez egiaztatzea. -Sustantzia sinpleen, ioien eta konposatu kimiko organikoen nomenklatura: konposizioa eta eguneroko bizitzan dituzten aplikazioak.
Erreakzio kimikoak (C blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 3: HKK1, HKK5, KE3, STEM4, KD2.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 3.1.; 3.2.; 3.3.; 3.4.	-Kimikaren oinarritzko legeak: erlazio estekiometrikoko erreakzio kimikoetan eta konposatuen konposizioan. Eguneroko bizitzako kimikarekin lotutako gai kuantitatiboak ebaztea. -Erreakzio kimikoen sailkapena: kimikaren eta egungo gizarteko alderdi garrantzitsuen arteko loturak, adibidez, ingurumenaren kontserbazioa eta farmakoen garapena. -Sistema fisiko-kimikoetan materia-kantitateen kalkulua, adibidez, gas idealak edo disoluzioak eta horien propietateak: horiek eguneroko bizitzan dituzten egoeren berezko aldagai neurgarriak. -Erreakzio kimikoen estekiometria: ingeniariak kimikoaren industria-prozesu adierazgarrienetan dituzten aplikazioak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			

Kimika organikoa (D blokea)	Konpetentzia espezifikoa 3: HK1, HK5, KE3, STEM4, KD2. Konpetentzia espezifikoa 4: STEM3, KD1, KD3, KPSII3.2, EK2. Konpetentzia espezifikoa 5: STEM3, STEM5, KPSII3.1, KPSII3.2, HK1, EK3.	3.2.; 3.4.; 4.1.; 4.2.; 5.1.; 5.2.; 5.3.	-Konposatu organikoen propietate fisiko eta kimiko orokorrak, talde funtzionalen egitura kimikoetatik abiatuta: serie homologoetako orokortasunak eta mundu errealeko aplikazioak. -IUPAC arauak konposatu mono eta polifuntzional batzuk behar bezala formulatu eta izendatzeko (hidrokarburoak, konposatu oxigenatuak eta konposatu nitrogenatuak).
Zinematika (E blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KPSII4, EK1.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.;	-Objektu batek, kanpoko indarrarekin edo gabe, izan ditzakeen mugimendu ezberdinen denboraren arabera aldagai zinematikoak: fisikarekin eta eguneroko ingurunearekin lotutako benetako egoeren ebazpena. -Mugimendu zuzen eta zirkularrean eragiten duten aldagaiak: magnitudeak eta erabilitako unitateak. Ibilbide mota horiek dituzten eguneroko mugimenduak. -Mugimendu konposatu baten ibilbidearen eta hori deskribatzeko magnitudeen arteko lotura.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Estatika eta dinamika (F blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KPSII4, EK1.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.;	-Partikula baten eta solido zurrin baten portaera estatiko edo dinamikoaren aurreikuspena, osaera bektorialetatik abiatuta eta indar pare baten eraginpean. -Partikula baten gainean aplikatutako mekanika bektorialaren eta bere atseden- edo mugimendu-egoeraren arteko erlazioa: fisikaren aplikazio estatiko edo dinamikoak beste eremuetan, adibidez, ingeniariartzan edo kirolean. Dinamikaren legeen interpretazioa, magnitudeen terminoetan, momentu lineala eta bultzada mekanikoa kasu: benetako munduan aplikazioak.
Energia (G blokea)	Konpetentzia espezifikoa 1: STEM1, STEM2, STEM5, KPSII2. Konpetentzia espezifikoa 2: STEM1, STEM2, KPSII4, EK1.	1.1.; 1.2.; 1.3.; 2.1.; 2.2.; 2.3.;	-Lan- eta potentzia-kontzeptuak: eguneroko ingurunearen sistema mekanikoen edo elektrikoaren energia-kontsumoari eta errendimenduari buruzko hipotesiak egitea. -Sistema sinple baten energia potentziala eta energia zinetikoa: sistema kontserbatzaile eta ez-kontserbatzaileetan energia mekanikoa kontserbatzeko eta mundu errealean objektuen mugimendua eragiten duten kausak aztertzeko aplikazioak. -Sistema baten aldagai termodinamikoak, baldintzen arabera: esperimendatzen dituen tenperatura-aldaketan zehaztapena eta ingurunearekin gertatzen diren energia-transferentziak.

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

EDUKIEN ANTOLAKETA

1. Eduki komunak.
2. Atomoa eta taula periodikoa..
3. Lotura kimikoa eta substantziak.
4. Gasak eta disoluzioak.
5. Erreakzio kimikoak.
6. Kimika organikoa.
7. Zinematika.
8. Estatika eta dinamika.
9. Energia.

BALIABIDEAK

- Apunteak, fotokopiak eta testu mota desberdinak ikasleen laguntzarako.
- Erreferentzia bezala erabiliko den testu liburua: FISIKA ETA KIMIKA BATXILERGOA 1. ARGITALETXEA: Santillana.
- IKT-ei dagokionez, Alexia Classroom izango da ikasgela birtuala eta bertatik bideratuko dira eduki eta jarduera guztiak. Ikasleek bertan izango dute eskura behar duten material guztia (testuak, bideoak, eskemak, material gehigarria eta abar). Fitxategiak PDF formatuan igoko dira eta bideoak URL baten bidez txertatuko dira. Ikasleen lanak plataforma birtualaren bidez jasoko dira.

TALDEKATZEAK

Orokorrean lanak bakarka burutu beharko dituzte, laborategian ezik. Bertan bi edo hiruko taldeetan banatuko dira.

ESPAZIO-DENBOREN ANTOLAKETA

DENBORAREN ANTOLAKETA		
Gaia	Saio kopurua	Ebaluazioa

Lotura kimikoa eta materiaren egitura	14	1. EBALUAZIOA
Erreakzio kimikoak	14	
Kimika organikoa	14	2. EBALUAZIOA
Zinematika	14	
Estatika eta dinamika	14	3. EBALUAZIOA
Energia	14	

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Galdera edo bestelako baliabideen bidez (artikuluak, bideoak, etab.) ikasleengan interesa piztuko du eta haien aurre-ezagutzak jasoko ditu.
- Gaiak azalduko ditu, ikasle guztiek edukiak uler ditzaten. Horretarako, beste hainbat tresna erabiliko ditu (power point-a, adibidez).
- Edukiak sakontzeko eta ikasitakoa errealitatearekin lotzeko jarduerak eta ikertze eta aplikatze ekintzak proposatuko ditu.
- Ikasleei agindutako ariketak eta problemak talde osoaren aurrean zuzenduko ditu.
- Talde dinamika egokia egoteaz arduratuko da, non, ikaslea eroso eta zaindua sentitzea izango den helburu nagusia.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Indibidualki zein taldean lan egiteko gaitasuna garatzea.
- Ikasteko gaitasuna garatzea, jarduerak egitean eta edukiak barneratzeko orduan teknika egokiak erabiltzeko.
- Independentzia eta autonomia propioa garatzea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioa idatzizko azterketen bitartez egingo da. Azterketetan irakasleak honako puntuak baloratuko ditu: azalpenen argitasuna eta koherentzia, kontzeptuen zehaztasuna, nomenklatura eta formulazioa eta azterketaren	Lehenengo eta bigarren ebaluazioetan berreskurapena egongo da, baita nota igotzeko aukera ere. Hirugarren ebaluazioan ez dago berreskurapenik, eta nota igotzeko aukera ohiko deialdian emango da. Berreskurapenean, lortutako nota izango da ebaluazioko nota lehendabiziko azterketa gainditu ez zutenen kasuan, nota igotzera etortzen direnen kasuan, aldiz, bi notetatik altuena aukeratuko da.	Ebaluazio bakoitzean idatzizko bi azterketa egingo dira. Ebaluazioko nota bi azterketa horien batz bestekoa izango da. Kurtsoko nota hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batz bestekoa izango da.

aurkezpen egokia (txukuntasuna, garbitasuna). Ebaluazioa ez-jarraitua da. Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden.	Berreskurapenean gainditzea lortzen ez badute, ohiko deialdira joan beharko dute gaindituta ez dauzkaten zatiekin. Ohiko deialdian dagozkien zatiak gainditzea lortzen ez badute, ez ohiko deialdira joan beharko dute ikasturteko eduki guztiarekin.	
--	---	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Fisika eta Kimikarekin loturiko problemak eta egoerak ebaztea, dagozkion lege eta teoria zientifikoak aplikatuz, gertakari naturalak ulertzeko eta azaltzeko eta zientzia horiek guztion ongizatea eta eguneroko errealitatea hobetzeko duten funtzioa nabarmentzeko.

Fenomeno naturalak azaltzeko ezagutza zientifiko egokiak aplikatzeak arrazoibide zientifiko bat eraikitzea eskatzen du, beharrezkoak direnak goi-mailako pentsamenduak sortzeko eta esanahiak eraikitzeko. Prozesu horrek, aldi berean, aipatu lege eta teoria zientifikoak hobeto ulertzen laguntzen du, atzeraelikadura-prozesuaren bidez. Fenomeno fisiko-kimikoak modu horretan ulertzeko, naturako gorputzen eta sistemen artean gertatzen diren interakzioak ulertu behar dira, horiek lege eta teoria fisiko-kimikoen arabera aztertu, horiek sortzen dituzten fenomenoak interpretatu eta ezagutza zientifiko berria eraikitzeko datuak hartu eta horiek kritikoki aztertzeko tresnak erabili.

Konpetentzia hori garatzeko beharrezkoa da natura-munduko ikerkuntza zientifikoan erabiltzen diren forma eta prozedura estandarrak ezagutzea. Garapen horren bidez, aldi berean, ikasleak bere hurbileko errealitatean eragiten duten alderdiei buruzko iritzi informatua eraikiko du, bereganatutako ezagutza zientifikoaren bidez kritikoki hobetzen jarduteko. Beraz, konpetentzia espezifiko hori garatuta, eguneroko ingurune eta gizarte- eta ingurumen-errealitate globaleko problemak detektatuko dira eta Fisika eta Kimikaren ikuspegitik jorratu, gizarte-ongizate komunean eragiten duten soluzio jasagarriak bilatuz.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM1, STEM2, STEM5 eta KPSII2.

2. Gaitasunez arrazoitzea, pentsamendu zientifikoa eta zientziaren lanarekin lotutako trebetasunak erabiliz, natura eta ingurunea behatzeari, galderen eta hipotesien formulazioari eta horiek esperimentazioaren, ikerketaren eta ebidentzien bilaketaren bidez balioztatzeari aplikatzeko.

Ikasleek trebetasunak garatu behar dituzte, fenomeno naturalak ikuspegi zientifikotik behatzeko eta fenomeno horiek azaltzeko aukerak planteatzeko, lan zientifikoa ezaugarritzen duten prozeduretatik abiatuta, bereziki, Fisikaren eta Kimikaren alorretan. Konpetentzia espezifiko honek fenomeno naturalak esperimentazioaren, ebidentzien bilaketaren eta arrazoitze zientifikoaren bidez ikertzen lagunduko du, ikasleek prestakuntzan bereganatzen dituen ezagutzak erabiliz. Aurreko etapetan bereganatutako trebetasunen bidez, Batxilergoan zorrotzago erabiliko du metodologia zientifikoa, eta garrantzi eta lanketa handiagoko ondorioak eta erantzunak lortuko ditu.

Ikasle konpetentek etengabe lotzen dituzte jakintza akademikoak eta beren eguneroko errealitatearen bizipenak eta, horien bidez, ikasten dituzten lege eta teoriaren eta inguruko munduan behatzen dituzten fenomenoaren arteko loturak aurkitzen dituzte. Horrela, planteatzen dituzten gaiak eta formulatzen dituzten

hipotesiak ezagutza oinarrituen arabera eginda daude, eta fisikaren eta kimikaren lege nagusiekin koherenteak diren matematiko-terminoetan aztertzen dituzten aldagaien arteko erlazioak agerian uzten dituzte. Hortaz, emandako ondorioak eta azalpenak bat datoz ezagututako teoria zientifikoekin.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM1, STEM2, KPSII4 eta EK1.

3. Informazio-fluxuak jabetasunez eta kaudimenez erabiltzea zientziaren komunikazio-erregistro desberdinetan, hala nola konposatu kimikoen nomenklaturan, lengoaia matematikoaren erabileran, neurtzeko unitateen behar bezalako erabileran, segurtasuna lan esperimentalean, informazioa ekoizteko eta interpretatzeko, hainbat formatu eta iturri erabiliz.

Ikasleek prestakuntza zientifiko osoa lortzeko, beharrezkoa da eskakizun-maila egokitzea komunikazio zientifikorako dituzten trebetasunak ebaluatzerakoan. Horretarako, hezkuntza-etapa honetan konpetentzia hori garatzeko, eguneroko errealitatean gertatzen diren fenomeno fisiko-kimikoei buruz ematen zaien informazioa ulertu behar dute, informazio hori edozein formatutan eskaintzen zaiela ere, eta informazio berria zuzentasunez, egitasunez eta fideltasunez sortu behar dute, lengoaia matematikoak, unitate-sistemak, IUPAC arauak eta laborategietako segurtasunerako araudia behar bezala erabiliz, lengoaia zientifikoak ezagutzaren transmisioan duen balio unibertsala balioan jartzeko.

Lengoaia zientifiko unibertsala behar bezala erabiltzeak eta informazio zientifikoa gaitasunez interpretatu eta ekoizteak ikasleei aukera ematen die fisikaren, kimikaren eta gainerako diziplina zientifiko eta ez-zientifikoaren arteko loturak eraikitzeak, batxilergoan ikasten diren beste jakintza-arlo batzuei dagozkienak. Gainera, ikasleak prestatzen ditu komunitate zientifiko aktiboarekin loturak ezartzeko, gizartea hobetzen laguntzea helburu, eragina izan dezan ingurumenaren kontserbazioan eta norbanakoen zein komunitatearen osasunean; hala, curriculumari dagokionez, konpetentzia espezifiko honi funtsezko izaera ematen dio.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: HKK1, HKK5, KE3, STEM4 eta KD2.

4. Plataforma digitalak eta askotariko baliabideak autonomiaz, kritikoki eta eraginkortasunez erabiltzea, banakako zein taldeko lanean, egiazko informazio zientifikoa kontsultatuz eta hautatuz, hainbat formatutako materialak sortuz eta ikaskuntza-ingurune ezberdinetan eraginkortasunez komunikatuz, kreatibitatea, garapen pertsonala eta norberaren ikaskuntza eta gizarte-ikaskuntza sustatzeko.

Konpetentzia zientifikoak garatzeko beharrezkoa da informazio-iturri anitz kontsultatzea, baliabide didaktikoak, tradizionalak zein digitalak, hautatu eta erabiltzeko. Gaur egun, Fisika eta Kimika irakatsi eta ikasteko beharrezko baliabide asko edukietako hainbat plataforma digitaletan daude eskuragarri eta, beraz, horiek autonomiaz erabiltzen badira, goi-mailako prozesu kognitiboak garatzea, eta ulermena, iritziak eraikitzea, kreatibitatea eta norberaren garapena errazten dituzte. Baliabide horiek kritikoki eta eraginkortasunez erabiltzeko beharrezkoa da, hainbat baliabideren artean, egiazkoak eta prestakuntza-beharrietarako egokiak direnak hautatzea, betetzen ari diren zereginetara eta erabilgarri dagoen denborara egokituta.

Aldi berean, beharrezkoa da plataforma digitalak autonomiaz, erantzukizunez eta kritikoki erabiltzea, baita horien ikaskuntza-inguruneak ere, esaterako: lan kolaboratiborako komunikazio-tresnak, ideiak eta edukiak trukatzu, iturriak aipatzu eta egile-eskubideak errespetatuz, hainbat formatutako dokumentuak

abiapuntu, gizarte-ikaskuntza sustatzeko. Horretarako, beharrezkoa da ikasleek balioa eskaintzen duten materiala tradizional edo digitalak sortzen ikastea. Aipatu balioa, ikasleei ez ezik, gizarte osoarentzat ere eskaini behar dio.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM3, KD1, KD3, KPSII3.2 eta EK2.

5. Askotariko taldetan kolaboratiboki lan egitea, koordinazioko, komunikazioko, ekintzailatzako trebetasunak eta erantzukizunen banaketa orekatua aplikatuz, aurrerapen zientifikoaren ondorioak eta horiek norbanakoen eta komunitatearen osasunean eta ingurumen jasangarriko garapenean duten eragina aurreikusteko.

Fisika eta kimika ikasteak, lan-metodo, lege eta teoria garrantzitsuenei dagokienez, eta horien arteko harremanak, gainerako zientziekin eta teknologiarekin, gizartearekin eta ingurumenarekin batera, ikasleek lan esperimentalean eta talde-ikerketako proiektuen garapenean jarrera konprometitua garatzea daker, baita jarrera etiko jakin batzuk hartzea eta harreman horietatik ondorioztatzen diren gizarte-konpromisoez jabetzea ere.

Gainera, zientzietan prestatzeko prozesuak lan aktiboa eskatzen du, irakurmenarekin, idazmenarekin, mintzamenarekin, teknologiarekin eta matematikekin batera. Trebetasun horiek guztiak modu integralean garatzea zentzuzkoagoa da generoa, sexu-orientazioa edota ideologia ezberdintasunak errespetatzen dituen askotariko taldearekin batera egiten bada, eta talde horretan, kooperazioak ez ezik, komunikazioak, eztabaidak eta erantzukizunen banaketa adostuak parte hartzen dute. Talde horien lanetan proposatzen diren ideiak arrazoiaketa bidez balioztatzen dira, eta beharrezkoa da denen arteko adostasuna kolektiboak onartzeko; komunitate zientifikoan bezala gertatzen da, adostasuna ezinbesteko baldintza da ideia, esperimentu eta aurkikuntza berriak unibertsaltoki onartzeko. Ezin da ahaztu, bestalde, taldeko lana garatzearen abantailak: taldeko kideen arteko interdependentzia positiboa gertatzen da, osagarritasuna, erantzukizun partekatua, taldeko ebaluazioa, etab. Horiek guztiak konpetentzia espezifiko honen garapenaren bidez sustatzen dira.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM3, STEM5, KPSII3.1, KP[SII3.2, HK1 eta EK3.

6. Ezagutza zientifikoaren eraikuntza kolektibo eta ebolutiboan aktiboki parte hartzea, haren eguneroko eta hurbileko ingurunean, pentsamendu zientifikoa hedatzeko eragile aktibo bihurtzeko, informazio zientifiko eta teknologikora eszeptiko hurbilketaren bidez, eta ingurumenaren eta osasun publikoaren zaintza, garapen ekonomikoa eta gizarte berdinzalearen bilaketa balioan jarritz.

Azkenik, konpetentzia espezifiko honen helburua da ikasleei trebetasunak ematea, zientifikoki arrazoitutako irizpideekin erabakitzeak eta komunitate zientifikoak historia zehar egindako aurrerapenak, ikerketek eta aurkikuntzek dituzten aplikazio ezberdinen ondorio teknikoak, sozialak, ekonomikoak eta ingurumenekoak balioesteko. Xedea da bizi diren munduarekin konprometitutako herritar trebeak sortzea. Zientziaren eta teknologiaren gizartearentzako alderdi garrantzitsuenak ezagutu eta azaltzeak aukera ematen du kritikoki balioesteko zeintzuk diren horien ondorioak; hala, ikasleek irizpide hobek izango dituzte gizarteak eskura jartzen dizkien bitarteko eta produktu zientifiko eta teknologikoen behar bezalako erabileren inguruan erabakiak hartzeko orduan.

Era berean, konpetentzia espezifikoki hori garatzeko, ikasleek modu aktiboan parte hartu behar dute proiektuetan. Proiektu horietan, erabakiak hartzen eta beren eguneroko bizitzan eta gizarte-ingurunean zientifikoki oinarritutako ekintzak egiten parte hartzen dute. Horrela, zientziaren kontzientzia soziala hobetzen da, eta hori beharrezkoa da ezagutza-gizarte aurreragoa eraikitzeko.

Konpetentzia espezifikoki hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM3, STEM4, STEM5, STEM6, KPSII5, EK2 eta KAKK1.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarioasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birstortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazka elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezkeen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzan konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibiltatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekeko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarraitarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarraitarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduerak eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektu profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barnerratzten ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak- eta talde-lana

arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datxekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprosesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimua erekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jardueri, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. Konpetentzia espezifikoa.

1.1. Eguneroko gertakari fisiko-kimikoen analisisan lege eta teoria zientifikoak aplikatzea, gertakarien arrazoiak ulertuz eta komunikatzeko hainbat euskarri eta bitarteko erabiliz azalduz.

1.2. Eguneroko egoeretatik abiatuta proposatutako problema fisiko-kimikoak ebaztea, lege eta teoria zientifikoak aplikatuz, soluzioak aurkituz eta argudiatuz, eta emaitzak behar bezala azalduz.

1.3. Eguneroko ingurunean egoera problematikoak identifikatzea, fisikatik eta kimikatik ekimenei ekitea eta soluzio jasangarriak bilatzea, gizartean eta ingurumenean eragindako inpaktua kritikoki aztertuz.

2. Konpetentzia espezifikoa.

2.1. Hainbat problema eta behaketari erantzuna emateko hipotesiak formulatzea eta egiaztatzea, lan esperimentala, ikerketa, ebidentzien bilaketa eta arrazoitze logiko-matematikoa erraztasunez erabiliz.

2.2. Gai edo behaketa bati erantzuna bilatzeko hainbat metodo erabiltzea, lortutako emaitzak alderatuz, hala koherentzia eta fidagarritasuna ziurtatuz.

2.3. Formulaturako hipotesien baliozkotzearen prozedura garatzean lege eta teoria zientifiko ezagunak integratzea, aldagai ezberdinen arteko lotura kualitatibo eta kuantitatiboak aplikatuz, prozesua fidagarriagoa eta koherenteagoa izateko bereganatutako ezagutza zientifikoarekin..

3. Konpetentzia espezifikoa.

3.1. Hainbat unitate-sistema zorrotasunez erabiltzea eta lotzea, horien idazkera eta baliokidetasuna behar bezala erabiliz, komunitate zientifiko osoarekin komunikazio eraginkorra ahalbideratuz.

3.2. Substantzia sinpleak, ioiak eta konposatu kimiko inorganiko eta organikoak behar bezala izendatu eta formulatzea, IUPAC arauak erabiliz, komunitate zientifiko osoarentzako lengoia integratzaile eta unibertsalaren parte gisa.

3.3. Prozesu fisiko-kimiko jakin bati buruzko informazioa interpretatu eta adierazteko hainbat formatu erabiltzea, bakoitzak duen informazioa alderatuz eta, problema bat ebaztean, informazio adierazgarriena ateraz.

3.4. Laborategian edo alorrean esperimentazio zientifikoan bereganatutako ezagutzak praktikan jartzea, materialen ezagutza eta erabiltzeko oinarrizko araudia barne hartuz, baita espazio horien berezko segurtasun-arauak ere, eta aurrerabide zientifiko eta ekintzailean esperimentazio seguruak, norberaren eta kolektiboaren integritatea arriskuan jarri gabe, duen garrantzia ulertuz.

4. Konpetentzia espezifikoa.

4.1. Hainbat ikaskuntza-inguruneren, benetakoen eta birtualen, bidez hezkuntza-komunitateko beste kideekin harremanetan egotea, askotariko baliabideak, tradizionalak eta digitalak, autonomiaz, zorroztasunez eta errespetuz erabiliz eta denen ekarpenak kritikoki aztertuz.

4.2. Edukiak sortzean eta informazioa kontsultatzean, banaka eta taldean, autonomiaz eta malgutasunez lan egitea, iturri eta tresna fidagarrienak zentzuz erabiliz eta egokienak ez direnak baztertuz, hala norberaren eta taldearen ikaskuntza hobetuz.

5. Konpetentzia espezifikoak.

5.1. Ezagutza zientifikoaren eraikuntzan aktiboki parte hartzea, interakzioaren, kooperazioaren eta berdinen arteko ebaluazioaren presentzia agerian jarritz, problema baten edo ikas-egoera baten ebazpenean adostasuna lortzean eztabaidatzea, hausnarketa eta elkarrizketa hobetuz.

5.2. Taldeko lanaren bidez ezagutzak eraiki eta sortzea, baita sortutako ezagutzak asimilatzea gainditzeko alternatibak bilatzea ere, analisirako, eztabaidarako eta sintesirako uneak aurkituz, txostenetan, posterretan, aurkezpenetan edota artikuluetan irudikatutako produktuak osatzea ondorio emanez.

5.3. Zientzien garapenarekin lotutako ingurumeneko, gizarteko eta etikako hainbat gairi buruz eztabaidatzea, informazioa eta arrazoitzea oinarri, aurrerapen horien ondorioei buruzko adostasuna lortuz eta proposatutako gaiei denen arteko sormenezko soluzioak proposatuz.

6. Konpetentzia espezifikoak.

6.1. Ikasleak bere eguneroko bizitzan egiten dituen ekintzen ondorioak zientifikoki identifikatzea eta arrazoitzea, horiek nola hobetu aztertuz, gizarte hobe bat eraikitze aktiboki parte hartzeko modu gisa.

6.2. Gizartearen beharrianak detektatzea, horiek hobetzen laguntzeko ezagutza zientifiko egokiak aplikatzeko, bereziki eraginez alderdi garrantzitsuetan, hala nola ingurumeneko erronka handien ebazpenean, garapen jasangarrian eta osasunaren zaintzan.

FRANÇAIS I: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etap:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	FRANTSESA I (Atzerriko bigarren hizkuntza)	Irakasleak:	Jurdana Martin Retegi		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Egungo gizartearen bilakaera bizkorra eta haien askotariko loturak direla eta, gizabanakoei gero eta globalagoa, kulturartekoagoa eta eleaniztunagoa den egungo errealitatearekin konprometitutako herritartasun independente eta aktibo bat gauzatzen lagunduko dieten konpetentziak garatu behar dira. Kultura Demokratikorako Konpetentzien Erreferentzia Esparruan adierazten denez, kulturalki askotarikoak diren egungo gizarteetan prozesu demokratikoek kulturarteko elkarriketa behar dute. Beraz, hainbat hizkuntzatan komunikatzea funtsezkoa da kultura demokratikoa garatzeko. Europako Hezkuntza Esparruaren ideiarekin barruan, hizkuntza bat baino gehiagotan komunikatzeari esker mugak ez dira hezkuntza eta prestakuntzarako oztopo. Horrela komunikatzeko aukerak, gainera, nazioartekotzea eta mugikortasuna bultzatzen ditu eta beste kultura batzuk ezagutzea eta ikasleen ikuspegiak zabaltzea ahalbidetzen du. Horixe da, hain zuzen ere, Batxilergoko etapan atzerriko bigarren hizkuntza bat ikasteko helburua; izan ere, gure autonomia-erkidegoan, beste autonomia-erkidego batzuetan ez bezala, bi hizkuntza koofizialen eta atzerriko lehen hizkuntzaren irakaskuntzari gehitzen zaio.

Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaia eskaintzeak Batxilergoko funtsezko hainbat konpetentzia eskuratzen laguntzen du eta, zuzenean, ikasleen hizkuntza-konpetentziak, eleaniztunak eta kulturartekoak hobetzen, hizkuntzarekin, komunikazioarekin eta zentzu kritikoarekin lotutako gaitasunak garatzen lagunduz, eta hizkuntza-, arte- eta kultura-aniztasuna baloratzuz eta errespetatuz. Jakintzagai honek aukera ematen die ikasleei beren hizkuntza-errepertorio indibiduala zabaltzeko. Hartara, haien esperientziak aprobetxatu ahal izango dituzte hobeto komunikatzeko haien familia-hizkuntzetan, Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza koofizialekin eta atzerriko hizkuntzetan. Jakintzagai hau Batxilergoan ikuspegi eleaniztun batetik landu beharko litzateke. Honek hausnarketa sakona eskatzen du, hizkuntzaren beraren funtzionamenduari, lexikoari, formanteei, berezitasunei eta ñabarduren inguruan duen aberastasunari buruz ez ezik, EAEko irakaskuntza-hizkuntzei eta ikasleen banakako hizkuntza-errepertorioa osatzen

gutenei buruz ere. Horrela, hausnarketa metalinguistikoa eta interlinguistikoa bultzatzen dute, eta hizkuntza-konpetentziak indartzen, hizkuntza-aniztasuna balioesten eta hizkuntzen arteko erlazioa bultzatzen dute, ikuspegi inklusibo, demokratiko eta aurreiritzirik gabeko batetik.

Jakintzagai hau sei konpetentzia espezifikotatik abiatuz diseinatu da, Atzerriko Hizkuntzaren curriculumean planteatu diren berberak, eta horiek diziplina honetako lanaren ardatz izango dira. Batxilergoko konpetentzia espezifikoko horiek ulermeneko, ekoizpeneko, elkarrekintzako eta bitartekaritzako komunikazio-jarduerekin lotutako alderdiak biltzen dituzte, baita eleaniztasunarekin eta kulturartekotasunarekin lotutakoak ere.

Bestalde, hizkuntzak ikastearen oinarritzko helburua da etapa bakoitzaren berezko komunikazio-egoeretara egokitutako askotariko testuak era koherente, kohesionatu eta zuzenean ulertu eta ekoizteko gaitasuna garatzea, bizitza osoko ikaskuntzarako oinarriak finkatzeko, testuinguru formaletan, informaletan eta ez-formaletan. Hizkuntza erabiltzen ikastea problemak aztertzen eta ebatzen, planak egiten, erabaki-prozesuei ekiten eta komunikazio-egoera bakoitzerako estrategia egokiak erabiltzen ikastea ere bada. Horrenbestez, edukia eta hizkuntza integratu beharko dira, eta, ildo horretan, diziplinarteko lana, ikas egoeren bidez planteatua, ezinbestekoa izango da ikasleek jakintzagai bakoitzaren berezko diskurtso-generoak beregana ditzaten.

Curriculumaren plangintza			
Ikas-egoeren izenburua	<u>Konpetentzia espezifikoak (KE) eta Deskriptore operatiboak (DO)</u>	Ebaluazio irizpideak	Oinarritzko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
0. Bienvenue !	KE 1. DO: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. KE 2. DO: HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KPSII5, KAKK3.1	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2	A. Komunikazioa B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta C. Kulturartekotasuna

1. Bonjour, ça va ?	KE 3. DO: HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	
2. Qui est-ce ?	KE 4. DO: HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 KE 5. DO: KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. KE 6. DO: HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.		
BIGARREN HIRUHILEKOA			
3. Il est comment ?	KE 1. DO: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2. KE 2. DO: HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KPSII5, KAKK3.1 KE 3. DO: HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	1.1/1.2/1.3 2.1/2.2/2.3 3.1/3.2 4.1/4.2 5.1/5.2/5.3 6.1/6.2/6.3	A. Komunikazioa B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta C. Kulturartekotasuna
4. Les loisirs et la routine	KE 4. DO: HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1 KE 5. DO: KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5. KE 6. DO: HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.		

HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
5. Où faire ses courses ?	KE 1. DO: HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.	1.1/1.2/1.3	A. Komunikazioa
		2.1/2.2/2.3	B. Eleaniztasuna eta hizkuntzari buruzko gogoeta
	KE 2. DO: HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KPSII5, KAKK3.1	3.1/3.2	C. Kulturartekotasuna
		4.1/4.2	
	KE 3. DO: HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1	5.1/5.2/5.3	
		6.1/6.2/6.3	
6. Tout le monde s’amuse.	KE 4. DO: HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1		
	KE 5. DO: KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.		
	KE 6. DO: HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1.		

Erabaki metodologikoak
EDUKIEN ANTOLAKETA Edukiak multzo hauetan banatuta daude: - Ikasgai guztien eduki komunei buruzkoak - Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: entzutea eta hitz egitea (Liburuko <i>Je découvre</i> eta <i>Je m’exprime</i> atalak) - Diskurtsoaren aniztasunari buruzkoak: irakurzea eta idaztea (Liburuko <i>Je découvre</i> eta <i>Je m’exprime</i> atalak) - Hizkuntzari buruzko gogoeta (Liburuko <i>Je mémorise</i> eta <i>Je m’entraîne</i> atalak) - Literatura dizkurtsoari buruzkoak (Liburuko <i>Je m’entraîne</i> atala)

- Hizkuntzaren alderdi sozialari buruzkoak (Liburuko *Culture* eta *Atelier Vidéo* atalak)

JARDUERA MOTAK

Landuko diren unitate didaktiko guztiek egitura berbera dute, ikasketa prozesuaren garapena atalez atal lantzen dutena:

- *Je découvre* (sarrera-motibazio jarduerak)
- *Je mémorise* (hiztegia eta fonetikari lotutako jarduerak)
- *Je m'entraîne* (gramatikarekin lotutako jarduerak)
- *Je m'exprime* (ahozko nahiz idatzizko produkzioarekin lotutako jarduerak).
- *Cahier d'activités* eta *Tâche finale* atalak (ikas prozesua norberak garatzeko edo eta norberaren ebaluaziorako ariketak).

BALIABIDEAK

Eguneroko lanerako *Nouvelle Génération A1-A2* (ed. Santillana) metodoa erabiltzen dugu. "Tout en un" estiloko liburua da, alegia, ikasle liburua eta ariketa liburua batean daude. Metodo honek material inprimatua eta digitala konbinatzen ditu: gelan liburu digitalak proiektatzen dira pantailan, hain zuzen ere, ikasleak paperean daukan guztiaren bertsio digitala. Horrek aurkezpen teorikoak, ariketa guztien zuzenketak, entzuketak eta beste gehigarri asko barneratzen ditu. Ikasleek liburu fisikoa erabiliko dute.

Bestalde, frantsesez sortutako irakurgai egokituak entzun eta irakurriko dira gelan bertan, dagokien lanketa jarraian egiteko. Azkenik, filmeak, abestiak, telebista programatako zatiak eta Frankofoniari lotutako material anitzak erabiliko dira. Tartean, TV5 Monde webguneak eskaintzen dituen hizkuntza ikasteko ariketak ere baliatuko ditugu.

TALDEKATZEAK

Ikasleek talde handian, txikian (2-4 ikasle) nahiz banaka egingo dute lan. Hizkuntzaren hasiera mailan gaudenez, dinamikoa izatea bilatzen da.

ESPAZIO ETA DENBORAK

Frantsesa I (Atzerriko Bigarren Hizkuntza I) ikasgaia 1. batxilergoko hautazko gaia da. Beraz, berau aukeratu duten gela guztietako ikasleak bertaratuko dira. Hezkuntza lege berria dela eta, astean 4 orduko ikasgaia izatetik 3 ordukoa izatera pasako da.

IRAKASLEEN EGINKIZUNA

- Beharrezko azalpenak ematea.
- Iturri desberdinetatik materialak lortzea gelan aztertzeko.
- Ikasleen lanak zuzentzea, ikasleek beraien akatsetatik ikasketa bat atera dezaten eta hizkuntza zuzentasun eta aberastasun maila hobe dezaten.

IKASLEEN EGINKIZUNA

- Irakaslearen azalpenak aktiboki jarraitzea.

- Agintzen edo eta aholkatzen zaizkion lanak bere kabuz, arduraz eta adostutako eperako eginak egotea.
- Taldean egindako lanetan arduraz aritzea, ekarpenak egitea, lan osoaren erantzule delako jarreraz.
- Bere lanak hobetze aldera irakasleak zuzendutakoari edo esandakoari kasu egitea.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak	Kalifikazio-irizpideak
Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki, nahiz eta akreditatzailea ere baden. Bildumako ebaluazioan erabiliko diren tresnak anitzak izango dira: - Hiruhilabetea zehar egindako azterketa edo kontrol desberdinak. Hiruhileko amaieran landutako unitateen azterketa egingo da. - Gairen araberako ahozko edo idatzizko talde aurkezpen edo proba indibidualak. - Etxerako bidaltzen diren lanak. e etortzea penalizatu egingo da. - Gelako lan-produkzioa, parte-hartzea eta jarrera. Ebaluazioa heteroebaluatzailea da (ikas-egoera gehienak irakasleak ebaluatuta) baina autoebaluatzailea ere bai (ikasleari jakinaraziko zaio zein lan autoebalatu).	Bildumako ebaluazioa jarraia edo etengabea izango da. Horrek esan nahi du hiruhileko batean ikasitakoa hurrengoan ere erabilgarria eta ebaluagarria izango dela. 1. eta 2. hiruhileko azterketetan errekupezioren ez da izango. Ebaluazio berriak aurreko azterketa gainditzeko aukera ematen du. Horregatik, azterketan sartuko diren edukiak eta ebaluatuko diren konpetentziak modu eraikitzaile batean ebaluazioz ebaluazio pilatzen doaz, eta 3. ebaluaziokoa azterketa globala da. 3. ebaluazioko azterketa gainditzeko ez duenak, 1. deialdiko azterketara aurkeztu beharko du, hau ere kurtso osokoa izanik. 2. deialdiko azterketa ere orokorra da, kurtso osoko edukiei eta konpetentziei buruzkoa.	Ebaluazioa etengabea eta jarraia da. Horregatik lehen aipatutako tresna guztiak erabiliko dira. Ez da azterketen errekupezioren izango 1. eta 2. ebaluazioetan: hurrengo azterketak aurrekoa gainditzeko aukera emango du. Kalifikazioa, ikastetxeko irizpideak jarraituz, 0tik 10erako nota bat izango da. Ikasturte amaierako kalifikazioan, aurreko ebaluazioetan lortutako notak kontuan hartuko dira, eta batez bestekoari erreparatuko zaio, kurtsoan zehar izandako lan-ekoizpena eta jarrera ahaztu gabe. Beraz, 3. ebaluazioko nota ezin da automatikoki bukaerako notarekin identifikatu. Irakaslearen esku geratzen da kurtso amaierako batez besteko notaren xedapena. Ikasturteko nota igo nahi izanez gero (gainditua izanda, noski), 1. deialdiko azterketa finalera aurkezteko aukera du nahi duenak. Bi notetatik altuena hartuko da kontuan.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Oinarrizko diskurtso-generoetako testuak, hizkuntza estandarrean eta argi adierazitakoak, ulertzea eta interpretatzea, iturri fidagarriak bilatuz eta esanahiak inferitzeko estrategiak erabiliz, betiere zentzu orokorra eta ideia nagusiak ateratzeko eta komunikazio-egoera zehatzetan horien edukia baloratzeko.

Ulermenak informazioa jasotzea eta prozesatzea dakar. Batxilergoko Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaian ulermena komunikazio-trebetasuna da, eta ikasleentzako garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzko eta hizkuntza estandarrean adierazitako ahozko testuetan, testu idatzietan eta multi-modalitatean oinarrituta garatu behar da.

Maila honetan, Atzerriko Bigarren Hizkuntzaren ulermenak berarekin dakar testuak ulertu eta interpretatzea, eta zentzu orokorra eta xehetasunik garrantzitsuenak ateratzea, testuen komunikazio-beharrak asetze aldera. Horretarako, garapen psikoebolutiborako eta ikasleen premietarako egokienak diren estrategiak aktibatu behar dira, testuaren esanahiaren eta zentzuaren errepresentazioa berreraikitze eta testu horien azpian dagoen komunikazio-asmoari buruzko hipotesiak formulatzeko.

Ikasleentzako ulermen-estrategiarik baliagarrien artean, honako hauek aipa daitezke: esanahien inferentzia eta egiaztapena, hitzik gabeko lementuen interpretazioa, testuen azpian dauden iritziei eta asmoari buruzko hipotesien formulazioa eta ikasleen hizkuntza-errepertorioa osatzen duten hizkuntzen ezagutza, trebetasun eta jarreraren transferentzia eta integrazioa. Testuaren asmoari buruzko hasierako hipotesia egiaztatzea eta, beharrezkoa izanez gero, ikasleei hipotesi alternatiboak planteatzea ahalbidetzen dieten hainbat irudikapen motaren (idazketa, irudia, grafikoa, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), testuinguru-informazioaren (hizkuntzaz kanpoko elementuak) eta informazio kotestualaren (hizkuntza-elementuak) interpretazioa biltzen ditu ulermenak.

Estrategia horiez gain, iturri fidagarriak euskarri analogikoetan zein digitaletan bilatzea oso metodo baliagarria da ulermenerako, informazioa egiaztatu, balidatu eta sostengatzea eta testuetan oinarrituta ondorio garrantzitsuak lortzea ahalbidetzen baitu. Ulertzeko eta interpretatzeko prozesuetarako, aurreiritzi eta estereotipoen identifikazio kritikoa eta desberdintasun eta antzekotasun etnokulturalekiko interesa bultzatuko duten komunikazio-testuinguru dialogikoak behar dira.

Konpetentzia espezifikoa hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK2, HKK3, KE2, STEM4, KD1, KPSII5, KAKK2.**

2. Oinarrizko eta eguneroko diskurtso-generoetako testu originalak ekoiztea, hedadura ertainekoak, errazak eta antolaketa argikoak, planifikazioa, konpentsazioa edo autokonponketa gisako estrategiak erabiliz, betiere mezu garrantzitsuak sormenez, egokitasunez eta koherentziaz adierazteko eta komunikazio-helburu zehatzei erantzuteko.

Ekoizpenak ahozko adierazpena, idatzizkoa zein multimodala biltzen ditu. Etapa honetan, ikasleentzat garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzko testuak idatzi eta azaldu behar dira, sormenez, koherentziaz eta egokitasunez. Etapa honek zenbait formatu eta euskarritako ekoizpenak barne har ditzake: deskribapen edo pasadizo txiki baten azalpena, hedapen handiagoko aurkezpen formala, argudio sinple bat, edo egitateak,

kontzeptuak, pentsamenduak, iritziak eta sentimenduak tresna digital eta analogikoen bidez adierazten dituzten testuak idaztea. Ekoizpenak, halaber, interneteko informazioaren bilaketa aurreratua dakar, dokumentazio-iturri gisa. Formatu multimodalean, ekoizpenak esanahia sortzeko baliabideen baterako erabilera aurreikusten du (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak eta abar), baita komunikatzeko, kolaborazioan lan egiteko eta informazioa partekatzeko gailu digitalen, tresnen eta aplikazioen hautaketa, konfigurazioa eta erabilera ere, sareko ekintzak, presentzia eta agerikotasuna arduraz kudeatuz.

Testugintzarekin lotutako jarduerak funtzio garrantzitsuak betetzen dituzte esparru pertsonalean, sozialean, hezkuntzakoan eta profesionalean, eta balio sozial eta zibiko zehatza lotzen da horiekin. Hainbat euskarritako ekoizpenik formalenetan lortutako trebetasuna komunikazioaren konbentzioen eta diskurtso-ezaugarriarik ohikoenen identifikazioaren eta esperientziaren bidezko ikaskuntzaren emaitza da. Etapa honetan, ekoizpenak oinarritzen dira oinarritzko alderdi formalen ikaskuntzan (alderdi linguistikoagoak, soziolinguistikoagoak eta pragmatikoagoak), erabilitako generoarekin lotutako ohiko itxaropen eta konbentzioen ikaskuntzan, hizkuntzaren erabilera etikoaren ikaskuntzan, sormenezko ekoizpen-tresnen ikaskuntzan eta erabilitako euskarriaren ikaskuntzan. Ekoizpen formala zein informala hobetzeko aukera ematen duten estrategiek honako hauek biltzen dituzte etapa honetan: plangintza, autoebaluazioa eta koebaluazioa, atzeraelikadura eta monitorizazio, balidazio eta konpentsazio autonomia eta sistematikoa.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: **HKK1, HKK5, KE2, STEM 4, KD2, KPSII5, EK1, EK3, KAKK3.1.**

3. Beste pertsona batzuekin gero eta autonomia handiagoz elkarreraginean aritzea, kooperazio- estrategiak erabiliz, baliabide analogikoak eta digitalak erabiliz eta kortesia arauak errespetatuz, betiere komunikazio-asmo zehatzei erantzuteko.

Elkarrekintzak bi parte-hartzaile edo gehiago inplikatzeko garaian. Pertsona arteko elkarrekintza hizkuntzaren jatorritzat hartzen da, eta pertsona arteko funtzioak, kooperatiboak eta transakzionalak biltzen ditu. Beste pertsona batzuekiko elkarrekintzan, honako hauek esku hartzen dute: hizkuntza-adeitasunak, netiketak, komunikazioaren hitzezko eta ez-hitzezko elementuek, eta ahozko erregistro eta genero dialogikoetarako, idatzizkoetarako eta multimodaletarako egokitzapenak. Hezkuntza-etapa honetan, elkarrekintzak ikasleentzat garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiak lantzea espero da.

Konpetentzia espezifiko hau funtsezkoa da atzerriko bigarren hizkuntzaren ikaskuntzan, honako estrategia hauek barne hartzen baititu: hizkuntzen arteko transferentziak; kooperazio-estragiak; elkarriketa hasi, eutsi edo amaitzekoak; hitz egiteko txandak lagatzekoak eta hartzekoak; eta argitzea edo errepikatzea eskatzekoak. Elkarrekintza, gainera, ezinbesteko jardura da kooperazio-lanean. Izan ere, lan horretan, zereginak eta erantzukizunak modu zuzen, eraginkor, errespetuzko eta enpatikoan banatu eta onartzeko zeregina helburu partekatuak lortzera bideratuta dago. Horrez gain, hizkuntza-adeitasunari eta netiketari buruzko arauak eta printzipioak ikasi eta aplikatzeak herritartasun demokratikoa, arduratsua, errespetuzkoa, segurua eta aktiboa gauzatzeko prestatzen ditu ikasleak.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: **HKK5, KE2, KD3, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3, KAKK3.1.**

4. Hizkuntzen arteko edo hizkuntza bereko erregistroen arteko bitartekotza egitea eguneroko egoeretan, kontzeptuak azaltzera edo mezuak sinplifikatzera bideratutako estrategia eta ezagutza errazak erabiliz, informazioa era eraginkor, argi eta arduratsuan helarazteko eta komunikazioa erraztuko duen giro positiboa sortzeko.

Bitartekotza hainbat estrategiatan (hala nola birformulazioan) oinarrituta mezuak edo testuak ahoz edo idatziz azaltzean eta haien ulermena erraztean datzan hizkuntza-jarduera da. Bitartekotzan, ikasleek gizarte-eragile gisa jardun behar dute, eta beren ardura izango da zubiak sortzea eta mezuak modu dialogikoan eraikitzea, hizkuntza desberdinen artean ez ezik, hizkuntza beraren modalitate edo erregistroen artean ere bai.

Batxilergoan, Atzerriko Bigarren Hizkuntza jakintzagaian bitartekaritza, batez ere, hiru alderditan zentratzen da: Alde batetik, hizkuntzak komunikazio-testuingurutik sortzen diren erronkak konpontzeko tresna gisa duen rolean, komunikaziorako eta ikaskuntzarako espazio eta baldintza egokiak sortuz. Bestalde, bitartekaritzak kooperazioa eta besteen parte-hartzea sustatzea eskatzen du, esanahi berriak eraikitzeko eta ulertzeko. Azkenik, bitartekotzak informazio berria era egoki, arduratsu eta konstruktiboan helaraztea dakar. Horretarako, baliabide konbentzionalak zein aplikazio edo plataforma birtualak erabil daitezke edukiak itzultzeko, aztertzeko, interpretatzeko eta partekatzeko. Etapa honetan, mezuak edo testuak garrantzi pertsonala duten eguneroko gaiei buruzkoak izango dira. Formatu multimodalean, birformulazioak edo bitartekotzak esanahia sortzeko hainbat baliabideren interpretazioa eta erabilera bateratua biltzen ditu: idazkera, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak, etab.

Bitartekotzak ikasleen pentsamendu estrategikoa garatzen laguntzen du; izatez, komunikazio eraginkorra lortze aldera, ikasleek beren erreperториoko trebetasun eta estrategiarik egokienak zuzen aukeratzea dakar bitartekotzak. Gainera, informazioa trukatzan den ingurune kooperatiboetan norberaren eta beste pertsona batzuen parte-hartzea errazten du. Era berean, eskura dauden baliabideak aitortzea eta besteen motibazioa eta enpatia sustatzea eskatzen du, eta, horrekin, solaskideen motibazioak, ideiak eta egoera pertsonalak ulertzea eta errespetatzea eta norberarenekin harmonizatzea. Hori dela eta, enpatia, errespetua, espiritu kritikoa eta zentzu etikoa funtsezko elementuak dira bitartekotzan.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, KE2, KE3, STEM4, KPSII3.1, KPSII3.2, EK1.

5. Norberaren hizkuntza-erreperitorioa mobilizatzea eta erabiltzea, erreperitorio hori osatzen duten hizkuntza eta aldaera bakoitzaren funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoa eginez eta norberaren ezagutzak eta estrategiak esplizitu eginez eta partekatuz, betiere atzerriko hizkuntza ikasteko gaitasuna eta komunikazio-behar zehatzei eman beharreko erantzuna hobetzeko.

Hizkuntza-erreperitorioaren erabilera eta haren funtzionamenduari buruzko gogoeta hizkuntzak eskuratzeko ikuspegi eleaniztunari lotuta daude. Ikuspegi eleaniztunaren abiapuntua da ikasleek ezagutzen dituzten hizkuntzekin dituzten esperientziak hizkuntza berrien ikaskuntza zabaltzeko eta hobetzeko oinarria direla, eta hizkuntza-erreperitorio eleaniztuna eta jakin-min eta sentsibilizazio kulturala garatzen eta aberasten laguntzen dietela.

Batxilergoko etapan, eta zehazkiago erreperitorioa hizkuntza bat gehiagorekin zabaltzen duen jakintzagai honetan, ezinbestekoa da ikasleek hizkuntzen funtzionamenduari buruzko gogoeta egitea eta haien banakako erreperitorioak sistematikoki alderatzea. Horretarako, antzekotasunak eta desberdintasunak aztertuko dituzte, hizkuntza horietan ezagutzak eta estrategiak zabaltze aldera. Era horretan, hizkuntza berrien ikaskuntza erraztu eta komunikaziorako konpetentzia hobetuko da. Hizkuntzei eta haien funtzionamenduari buruzko gogoeta kritikoak eta sistematikoak

ikasleek hizkuntzen arteko erlazioak ulertzea dakar, eta hizkuntza- eta komunikazio-esparruan dituzten indarrak eta gabeziak identifikatzen laguntzen du. Ikasleak, gainera, ezagutza eta estrategia propioez jabetuko dira, eta esplizitu egingo dituzte. Ildo horretan, ziurgabetasunari aurre egiteko eta ekimenaren zentzua eta helburuak lortzean edo erabakiak hartzean beharrezkoa den jarraikitasuna garatzeko trebetasunak ere beharko dira.

Gainera, hainbat hizkuntza eta aldaera ezagutzeak gizartearen hizkuntza-aniztasuna alderdi aberasgarri gisa kritikoki baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea ahalbidetzen du. Norberaren hizkuntza-errepertorioari buruzko eduki berriak sortu eta txertatzeko gailu eta tresna analogikoak zein digitalak hautatzeak, konfiguratzeko eta aplikatzeko beste hizkuntza batzuk eskuratzeko eta hobetzeko zeregina erraztu dezakete.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: KE2, KD3, KPSII1.1, KPSII5.

6. Atzerriko hizkuntzatik abiatuta, hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna modu kritikoan baloratzea eta aniztasun horretara egokitzea, hizkuntzen eta kulturen arteko antzekotasunak eta desberdintasunak identifikatuz eta partekatuz, betiere kulturarteko egoeretan enpatiaz, asertibotasunez eta errespetuz jokatzeko eta elkar ulertzea sustatzeko.

Kulturartekotasunak gizartearen hizkuntza-, kultura- eta arte-aniztasuna esperimintatzea, aztertzea eta hari etekina ateratzea dakar. Batxilergoko etapan, kulturartekotasunak gainerakoekin ulertzea errazten du, eta arreta espezifiko merezi du. Izan ere, ikasleek herriartasun arduratsua, errespetuzkoa eta konprometitua gauzatzeko oinarriak finkatzen ditu, eta estereotipo eta aurreiritzien ondorioz kulturartekotasunaren pertzepzioa desitxuratuta egotea eta hori diskriminazio mota jakin batzuen jatorria izatea eragozten du. Balorazio kritikoak eta aniztasunera egokitzeak kulturarteko egoeretan enpatiaz, errespetuz eta arduraz jokatzeko ahalbidetu behar diete ikasleei.

Aniztasunaz jabetzeak hainbat kulturaren arteko lotura ezartzeko aukera ematen die ikasleei. Gainera, sentsibiltate artistiko eta kulturalaren garapena bultzatzen du, baita beste kultura batzuetako pertsonekin harremanak ezartzea ahalbidetuko duten estrategia ugari identifikatu eta erabiltzeko gaitasuna ere. Atzerriko hizkuntzaren irakaskuntzan planteatu daitezkeen kulturarteko egoerek (Europako programen esparruan, adibidez) esperientzia, ideia, gizarte eta kultura berrietara irekitzeko, desberdinarekiko interesa agertzeko, norberaren ikuspegia eta kultura-balioen sistema bera erlatibizatzen eta diskriminazio mota orotan oinarritutako jarreraren edo estereotipoen sendotzearen ondorioak baztertzeko eta ebaluatzen aukera ematen diete ikasleei. Hori guztia kultura partekatu bat eta iraunkortasunarekin eta balio demokratikoekin konprometitutako herriartasuna bultzatzeko eta justifikatzeko helburuarekin garatu behar da.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: HKK5, KE3, KPSII3.1, HK3, KAKK1

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarioetasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzaren demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntza eta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiaketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiaketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoen eta tekniken elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoa baloratze eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitze.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkioten erronken aurrean erabaki arrazoiak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotatutako- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoa hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegiratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOAK

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteeikiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAIETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuaekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrek diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

INFORMAZIOAREN ETA KOMUNIKAZIOAREN TEKNOLOGIAK

URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	IKT I	Irakasleak:	Jon Xabin Urretabizkaia		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

IKTak hainbat kodetan (testua, irudia, soinua, etab.) aurkeztutako informazioa eskuratzeko, prozesatzeko eta komunikatzeko aukera ematen duten teknologia-multzo bat dira. Funtsezko zeregina dute XXI. mendeko gizartean, eta funtsezkoak dira garapen pertsonal, profesional eta sozialerako. Batxilergoko Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologia (IKT) irakasgaiaren helburua da ikasleek IKTak modu seguruan, kritikoan, etikoan, arduratsuan eta iraunkorrean erabiltzeko beharrezko gaitasunak eskuratzeko. Hauek dira eskumen horiek:

- Informazioa aztertu eta prozesatzea, ezagutza berri bihurtzeko.
- IKTak modu seguru, kritiko, etiko, arduratsu eta iraunkorrean erabiltzea.
- Bizitza osoan zehar ikastea eta prestatzea.
- Gizarte- eta gizarte-gaitasunak garatzea, bizitza sozialean eta profesionalean eraginkortasunez eta modu eraikitzailean parte hartzeko.

Irakasgaiak matematikarako gaitasunarekin eta zientzia, teknologia eta ingeniariatzako gaitasunekin lotutako alderdi teknikoak jorratzen ditu, baita hizkuntza-gaitasunarekin, eleaniztunarekin, gaitasun pertsonalarekin, sozialarekin eta ikaskuntzakoarekin, ekintzailatzarekin eta herritarren gaitasunarekin lotutako zeharkako ezagutzekin lotutakoak ere.

Irakasgaiaren edukiak lau multzotan antolatzen dira:

- Ikerketa- eta garapen-proiektuak, hainbat motatako eta konplexutasuneko arazo errealak konpontzeko.
- Ikaskuntza-ingurune pertsonala kudeatzea eta aberastea.
- Segurtasuna, pribatutasuna eta Interneten erabilera segurua, arduratsua eta etikoa.
- Alderdi sozio-emozionalari buruzko ezagutzak.

Bloke horiek gaitasunen ikuspegitik lantzen dira, eta ikasleek beren ezagutzak eta trebetasunak aplikatzeko proiektuak garatzen dituzte, testuinguruan kokatutako ikaskuntza-egoerei erantzuteko.

Beraz, Batxilergoko IKT irakasgaiaren helburua da herritar digital gaituak prestatzea, IKTak modu arduratsuan eta etikoan erabil ditzaten, eta gizarte digital bidezkoa eta ekitatiboa eraikitzen lagun dezaten.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Ordenagailuaren Hardwarea	KE: 1 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3. KE: 6 DO: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	1.1, 1.2 eta 1.3 6.1, 6.2 eta 6.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. - Proiektuak ikertzeko eta diseinatzeko estrategiak: soluzio teknikoen ikerketa- eta diseinu-teknikak. - Ordenagailu-arkitektura: konfigurazioa eta problemen ebazpena. - Gailuen konfigurazioa eta konexioa. - Sistema eragileak: instalazioa eta konfigurazioa. - Ideiak eta emaitzak aurkezteko eta zabaltzeko estrategiak: testuinguruaren araberrako hizkera, gorputz-hizkera eta adierazpena. Lengoaia teknikoa, inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabea.
Internet	KE: 3 DO: KD1, KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII4, KPSII5 eta EK3. KE: 4 DO: STEM5, KD4, KPSII2, KPSII5, HK3, HK4 eta EK1.	3.1, 3.2 eta 3.3 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 eta 4.6	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. - Ikaskuntzarako ingurune pertsonalaren kudeaketa eta aberasketa ikasleen beharrian eta interesen arabera. - Bilatzaileen funtzionamendua. - Bilaketa aurreratuak eta informazio-kudeaketa. - Lizentziak eta egiletza-eskubideak. C. Segurtasuna, pribatutasuna eta herritar kritikoak - Gailuen babesa. Prebentziozko neurriak eta neurri zuzentzaileak eguneroko erabilerako gailuen arriskuei, mehatxuei eta erasoei aurre egiteko. - Segurtasuna eta datuen babesa. Nortasuna, ospea, pribatutasuna eta azterna digitala. Prebentziozko neurriak. Sare sozialen konfigurazioa. Nortasun birtualen kudeaketa. - Osasun fisikoan eta buruko osasunean segurtasuna. Ongizate pertsonalarentzako arriskuak eta mehatxuak. - Erantzuteko aukerak. Sareko indarkeria- eta arrisku-egoerak. - Ingurumenaren segurtasuna: teknologia digitalen erabilera jasangarria. - Komunikazio-estrategiak eta sarearen erabilera kritikoa, albiste faltsuak eta iruzurrak detektatzeko tresnak. - Kudeaketa administratiboak: onlineko zerbitzu publikoak, erregistro digitalak eta ziurtagiri ofizialak. - Hardware eta software libreko komunitateak. - Emakumeek konpetentzia digitalak qaratzeko eqindako ekarpena.
Programazioaren oinarria: algoritmoak	KE: 2 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3.	2.1, 2.2 eta 2.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. - Proiektuak ikertzeko eta diseinatzeko estrategiak: soluzio teknikoen ikerketa- eta diseinu-teknikak. - Algoritmoak eta fluxu-diagramak.

			• Algoritmoak identifikatzeko eta aldatzeko estrategiak. • Software-arazo errazei irtenbidea emateko aplikazio informatikoak. • Ideiak eta emaitzak aurkezteko eta zabaltzeko estrategiak: testuinguruaren arabera hizkera, gorputz-hizkera eta adierazpena. Lengoaia tekniko, inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabea.
Grafiko bektorialak lantzeko programak: Inkscape	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3.	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Eduki digitalak editatzeko eta sortzeko estrategiak, banaka eta taldeka, tresna egokienak erabiliz: testu-editoreak, • kalkulu-orriak, eskuorriak, aldizkariak, aurkezpen interaktiboak. • Lizentziak eta egiletza-eskubideak.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Ordenagailuaren Softwarea.	KE: 1 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3. KE: 6 DO: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	1.1, 1.2 eta 1.3 6.1, 6.2 eta 6.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. • Proiektuak ikertzeko eta diseinatzeko estrategiak: soluzio teknikoen ikerketa- eta diseinu-teknikak. • Sistema eragileak: instalazioa eta konfigurazioa. • Software-arazo errazei irtenbidea emateko aplikazio informatikoak. • Ideiak eta emaitzak aurkezteko eta zabaltzeko estrategiak: testuinguruaren arabera hizkera, gorputz-hizkera eta adierazpena. Lengoaia tekniko, inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabea.
Mugikorrentzat aplikazioak sortzeko programa: App Inventor	KE: 2 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3. KE: 6 DO: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	2.1, 2.2 eta 2.3 6.1, 6.2 eta 6.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. • Proiektuak ikertzeko eta diseinatzeko estrategiak: soluzio teknikoen ikerketa- eta diseinu-teknikak. • Algoritmoak eta fluxu-diagramak. • Algoritmoak identifikatzeko eta aldatzeko estrategiak. • Software-arazo errazei irtenbidea emateko aplikazio informatikoak. • Ideiak eta emaitzak aurkezteko eta zabaltzeko estrategiak: testuinguruaren arabera hizkera, gorputz-hizkera eta adierazpena. Lengoaia tekniko, inklusiboa eta estereotipo sexistarik gabea.
Grafiko askeen sortzaileak eta irudien tratamendua: Gimp	KE: 5 DO: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3.	5.1 eta 5.2	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Eduki digitalak editatzeko eta sortzeko estrategiak, banaka eta taldeka, tresna egokienak erabiliz: testu-editoreak, • kalkulu-orriak, eskuorriak, aldizkariak, aurkezpen interaktiboak. • Lizentziak eta egiletza-eskubideak.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Informazioaren gizartea eta teknologia berriak	KE: 3 DO: KD1, KD2, KD3, KPSII1.1, KPSII4, KPSII5 eta EK3. KE: 4 DO: STEM5, KD4, KPSII2, KPSII5, HK3, HK4 eta EK1.	3.1, 3.2 eta 3.3 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5 eta 4.6	B. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala. • Ikaskuntzarako ingurune pertsonalaren kudeaketa eta aberasketa ikasleen beharrian eta interesen arabera. • Bilatzaileen funtzionamendua. • Bilaketa aurreratuak eta informazio-kudeaketa. • Lizentziak eta egiletza-eskubideak. C. Segurtasuna, pribatutasuna eta herritar kritikoak

			- Gailuen babesa. Prebentziozko neurriak eta neurri zuzentzaileak eguneroko erabilerako gailuen arriskuei, mehatxuei eta erasoei aurre egiteko. - Segurtasuna eta datuen babesa. Nortasuna, ospea, pribatutasuna eta aztarna digitala. Prebentziozko neurriak. Sare sozialen konfigurazioa. Nortasun birtualen kudeaketa. - Osasun fisikoan eta buruko osasunean segurtasuna. Ongizate pertsonalarentzako arriskuak eta mehatxuak. - Erantzuteko aukerak. Sareko indarkeria- eta arrisku-egoerak. - Ingurumenaren segurtasuna: teknologia digitalen erabilera jasangarria. - Komunikazio-estrategiak eta sarearen erabilera kritikoa, albiste faltsuak eta iruzurrak detektatzeko tresnak. - Kudeaketa administratiboak: onlineko zerbitzu publikoak, erregistro digitalak eta ziurtagiri ofizialak. - Hardware eta software libreko komunitateak. - Emakumeek konpetentzia digitalak aaratzeko eadindako ekarpena.
Proiektua: mugikorrentzat aplikazio bat sortu	KE: 2 DO: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3. KE: 6 DO: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	2.1, 2.2 eta 2.3 6.1, 6.2 eta 6.3	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak. - Proiektuak ikertzeko eta diseinatzeko estrategiak: soluzio teknikoan ikerketa- eta diseinu-teknikak. - Algoritmoak eta fluxu-diagramak. - Algoritmoak identifikatzeko eta aldatzeko estrategiak. - Software-arazo errazei irtenbidea emateko aplikazio informatikoak. - Ideiak eta emaitzak aurkezteko eta zabaltzeko estrategiak: testuinguruaren araberrako hizkera, gorputz-hizkera eta adierazpena. Lengoia tekniko, inklusibo eta estereotipo sexistarik qabea.

IKAS-EGOERA GUZTIAN LANDUKO DIREN OINARRIZKO JAKINTZAK

1. Iritziak, jarrerak eta emozioak	- Jakin-mina, ekimena, pertseberantzia eta erresilientzia teknologia digitalen arazoak ebazteko. - Ikaskuntzan esku hartzen duten emozioak, autokontzientzia eta autoerregulazioa kasu, identifikatzeko estrategiak. - Malgutasun kognitiboaren garapena, beharrezkoa denean estrategia aldatzeko prestutasuna, akatsa ikasteko aukera bihurtuz. - Ekintzailtza eta sormena arazoak diziplinarteko ikuspeititik iorratzeko.
2. Talde-lana eta erabakiak hartzea.	- Talde-lana optimizatzeeko teknika kooperatiboak hautatzeko estrategiak. Jokabide enpatikoak eta gatazkak kudeatzeko estrategiak. - Egoera gatazkatsuak ebazteko erabaki egokiak hartzeko metodoak. - Ahalduntzea eta erantzukizun-funtzioetarako emakumeen parte-hartzea.
3. Inklusioa, errespetua eta dibertsitatea.	- Jarrera inklusiboak sustatzeko eta ikasgelako eta gizarteko dibertsitatea onartzeko estrategiak. - Teknologiek eta digitalizazioak giza jakintzen hainbat eremu garatzeko egindako ekarpena genero-ikuspeititik ezaqutzeeko estrategiak.

Erabaki metodologikoak

METODOLOGIA:

Erabiltzen den metodologiak, ikasleen autonomia sustatu beharko du. Horretarako funtsezkoak dira ikerkuntza eta saiakuntza estrategiak; estrategia hauetan garrantzia bizia izango dute jakintzagaiaren berezko prozedurek, IKTren ikaskuntza ulerkorra eta adierazgarria ahalbidetuko baitute.

Era berean talde-lana bultzatuko da (ideien trukaketa, lankidetzak, eztabaidak, laguntza, eta abar), jarrera parte hartzaileak eta elkarrenganako errespetuzko jarrerak garatzeko.

Helburu hauek lortzeko honako estrategiak erabiliko dira:

- Ikasleek gaien azalpenak eta teoria eskuragarri izango dituzte, beraiei kabuz lantzeko eta ikasteko.
- Irakasleak puntu zailenak edo zalantza gehiago sortu dituztenak azalduko ditu.
- Ikasleek zenbait ariketa egingo dituzte gaiaren zehaztasunak ulertzeko eta barnerratzeko. Hauetako zenbait lan klasearen aurrean aurkeztuko dira eta beste ikasleek, rubriken bitartez, ebaluatuko dituzte (koebaluazioa). Irakasleak ere lan hauek ebaluatuko ditu (heteroebaluaketa).
- Talde-lanak proposatuko dira, gaietan eta ariketetan ikasi dutena errealitatearekin zerikusia duten proiektuetan erabil ditzaten.

BALIABIDEAK:

- Saioka (moodle): ikasgai guztia plataforman dago, unitate didaktikoetan antolatuta, eta bertan azalpenak, loturak, zereginak, tailerrak, galdetegiak eta abar daude ikasleek lantzeko eta ebaluatzeko. Ez dago apunterik paperean.
- Internet: eskatzen diren zereginak lantzeko internetera jotzeko aukera izango dute, ikerketa bultzatuz. Bertan dauden tutorialak eta Youtubeko bideoak erabiliko dituzte.
- Programa informatikoak: programa anitzak erabiliko dira, gaiaren arabera. Nagusienak hauek izango dira: *Raptor* algoritmoak lantzeko, *Gimp* irudiak editatzeko, *Inkscape* irudi bektorialak sortzeko, *App Inventor* mugikorren aplikazioak garatzeko. Hauek aparte, ikasleek beste programa batzuk erabili behar dituzte eskatzen diren proiektuak eta lanak burutzeko: testu-editoreak (*word*, *google dokumentuak*...), aurkezpen programak (*Power point*, *google aurkezpenak*...), bideo editoreak (*Wevideo*), soinu-editoreak (*Audacity*), eta abar. Ikasleen lanak gehienetan koebalatu egingo dira moodle-eko tailerraren bitartez.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Ikasleek egingo dituzten lanak eta proiektuak klase aurrean aurkeztuko dira eta beraiei ahalbidetuko kalifikatuko dituzte (koebaluazioa). • Irakasleak ere klaseko lanak eta proiektuak ebaluatuko ditu (heteroebaluazioa). • 1. eta 2. ebaluazioan emandako gaien kontrola egingo dute eta kalifikaziorako balio izango du. • 3. ebaluazioan proiektu bakarra egingo da. kurtsoaren eduki guztiak biltzen dituen eta hortik aterako da ebaluazioaren nota.	• 1. eta 2. ebaluazioak ez badira gaiztatu, ebaluazioko kontrola berririo edin beharko dute eta ebaluazioko lanak kontuan hartuko dira. Halere, 3. ebaluazioaren proiektuak jasotzen dituzte kurtsoan emandako dituen oinarriak. beraz ebaluazio irria dela esan dezakegu. eta azkeneko honek izango du garrantzi handiena azken notan. • 3. ebaluazioa errekuperatzeko lan edo azterketa bat egin beharko dute.	• Kalifikazio bakoitzaren pisua ebaluazioaren notarako aurkeztutako lan-kopuruaren arabera da. baina hau izango litzateke. gutxi gorabehera: ○ Koebaluazioaren bitartez irarritako kalifikazioa notaren % 20 izango da. ○ Heteroebaluazioaren bitartez irarritako kalifikazioa notaren % 30 izango da. ○ Kontrolaren kalifikazioa notaren % 30 izango da. ○ Interesa eta jarrera notaren % 20 izango dira. • 3. ebaluazioko nota proiektuarena izango da. bertan aurkeztu den formularen arabera, non

- Ikasleek aelan erakutsitako interesa eta portaera ebaluatuko dira. - Ikasturteko nota iartzeko ebaluazioetan izan dituzten notak kontuan hartuko dira, baina 3. ebaluazioaren notak, proiektuarena, garrantzi handiena izango du.		ikasleen inbertsioak, aurkezpenak, marketing kanpaina eta klasean egindako lana kontuan hartzen diren.
--	--	--

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Proiektuak koordinatu eta kudeatzea, banaka eta taldean, gailuak eta sareak konektatu eta konfiguratzeko beharrezkoa den konplexutasun anitzeko benetako arazoei irtenbidea emateko, hardware eta software ezagutzak aplikatuz, eguneroko informatikako eta komunikazioko tresnak eta instalazioak kudeatzeko. Konpetentzia espezifiko honetan hainbat motatako arazo teknikoak ebatziko dira, eta proiektu kolaboratiboak koordinatu eta kudeatuko dira, benetako arazo tekniko jakin batzuei soluzio digital sortzaile eta berritzailea emateko. Halaber, hainbat estrategia landuko dira taldeen zereginak antolatu eta planifikatzeko (hainbat fasetan ebatzeko direnak). Horretarako, oinarritzko hasierako soluziotik abiatuko dira, taldeko parte-hartzaileen lan bateratuaren bidez osatzeko. Aurreko etapetan, ikasleek bereganatu dituzte eguneroko gailuak mantendu eta konfiguratzeko trebetasunak, baita ohiko arazo teknikoak identifikatu eta ebatzeko trebetasunak ere. Etapa honetan, trebetasun horiek sendotzeaz gain, gailuen, sareen eta aplikazioen konexioak eta konfigurazioak esku hartzen duten benetako egoerei soluzio globalak emango dizkiete, berrerabilpena eta energia-aurrezpenerako ohiturak kontuan hartuta. Halaber, Informazioaren eta Komunikazioaren Teknologiek azkar egiten dutenez aurrera, funtsezkoa da Interneteko funtzionalitateak, komunikazio-sistema ezberdinen elementuak jorratzea eta digitalizazioari, objektuen konexioari (IoT), adimen artifizialari (AA) edo big datari buruzko teknologia berriak txertatzea. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: HKK1, STEM3, STEM4, KD3, KD4, KD5, KPSII1.1 eta EK3.	1.1. Gailuak konektatu eta konfiguratzeko eta tokiko sareak kudeatzea, hainbat komunikazio-sistemekin lotutako ezagutzak eta prozesuak jarrera proaktiboaz aplikatuz. 1.2. Sistema eragileak eta aplikazioak instalatzea eta mantentzea, horien ezaugarriak beharizan pertsonalen arabera konfiguratzeko. 1.3. Zenbait komunikazio-sistemaren, tokiko sareren eta aplikazioen konexioan eta konfigurazioan esku hartzen duten benetako arazoei soluzio teknikoak sortzeko proiektuak ikertzea eta diseinatzea, soluzio posibleak kritikoki ebaluatuz eta, hala badagokio, prozedura birformulatuz. 1.4. Erabilitako materialak berrerabiltzea, behin eta berriz edo hainbat modutara erabiliz, eta energia aurrezteko ohiturak hartzea, ingurumen-inpaktu txikiarekin duten gailuak hautatuz, alferrikako zabor teknologikoa sortzea saihestuz eta behar bezala birziklatuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
2. Hainbat konplexutasun mailatako proiektuak koordinatu eta kudeatzea, benetako arazoei soluzio eraginkor, sortzaile eta berritzailea emateko, pentsamendu konputazionalaren printzipioak erabiliz eta programazio-lengoaia errazak eta intuitiboak erabiliz, programa informatikoetan inplementa daitezkeen algoritmoak diseinatzeko eta qaratzeko. Pentsamendu konputazionala erabat lotuta dago arazoak sormenez eta modu berritzailean ebaztearekin eta prozedurak proposatzearekin. Abstrakzioa erabiltzen du alderdi adierazgarrienak identifikatzeko, eta zeregin errazagoetan banatzen du, arazoari irtenbidea emateko modua sistema informatiko batek exekuta dezan. Beste era batera esanda, honako prozesu hauek abian jartzea esan nahi du: proposatutako arazoa bereiztea, informazioa egituratzea, arazoa modelizatzea, prozesua sekuentziatzea eta algoritmoak diseinatzeko; hori guztia, programa informatiko batek exekuta dezan. Hala, konpetentzia honen helburua da hainbat konplexutasun-mailatako proiektuak egitea, eta proiektu horien soluzioak hainbat algoritmo eta aplikazio informatikoren diseinua eta sormena modu eraginkor, sortzaile eta berritzailean egitea. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin dago lotuta: STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD3, KD5 eta EK3.	2.1. Proiektuen diseinuan parte hartzea, diziplina zientifiko-teknikoetan ohikoak diren aplikazioen garapenarekin lotutako arazo informatiko errazei software soluzio sortzaileak deskribatuz eta diseinatzuz. 2.2. Pentsamendu konputazionalaren printzipioak aplikatzea ikasleen ingurune pertsonalari eta sozialari lotutako arazo errazei irtenbidea emateko, arazoa alderdi soiletan bereiziz, ereduak identifikatuz eta algoritmoak diseinatzeko abstrakzioa erabiliz. 2.3. Ikasleek egunerokoa erabiltzen dituzten hainbat gailutarako aplikazio errazak diseinatzeko, dagozkion programazio- elementuak erabiliz eta programazio-lengoaia erraz eta intuitiboak erabiliz.
3. Ikaskuntzarako ingurune pertsonala kudeatzea eta aberastea, norberaren beharrianetara egokituz, jakin-min berdina dituzten beste pertsonekin sarean kudeatuz eta eremu digitaleko baliabideak baliatuz etengabeko ikaskuntza optimizatzeko eta kudeatzeko. Gure ingurunea azkar ari da aldatzen eta etengabe ari dira sortzen komunikatzeko eta ikasteko aukera berriak eskaintzen dizkiguten teknologiak, tresnak eta zerbitzuak. Horiei guztiei esker, informazioa eta ezagutzak modu pertsonalizatuan jaso ditzakegu. Aurreko etapetan, ikasleek beren ikaskuntzarako ingurunea sortu eta konfiguratu dute; Batxilergoko etapa honetan ingurune hori kudeatzen eta aberasten ikasiko dute, haien jakin-min, ezagutza eta beharrianetara egokituta, ezagutza sortzeko eta bizitza osoan ikastea optimizatzeko. Horrela, ikasleek hobetu egingo dute edukiak, baliabideak, informazio-iturriak, esperientziak, iritziak eta ideiak kontsultatzeko modua eta, gainera, aukera izango dute berdinaren arteko sareak sortu eta jakin-min eta interesak partekatze, egile-eskubideak errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin dago lotuta: KD1. KD2. KD3. KPSII1.1. KPSII4. KPSII5 eta EK3.	3.1. Eremu digitalean ikaskuntza kudeatzea, ikaskuntzarako ingurune pertsonala baliabide digitalak txertatuta aberastuz, norbere jakin-min, ezagutza eta beharrianetara egokituz, ezagutza sortzeko eta bizitza osoan zehar ikastea optimizatzeko. 3.2. Informazioa bilatzea eta hautatzea, norbere beharrianen arabera, bilaketa-tresnek nola funtzionatzen duten ulertuz eta ikaskuntzarako ingurune pertsonalaren tresnak kritikoki erabiliz. 3.3. Eduki digitalak banaka eta taldeka sortzea, integratzea eta berregitea, ezagutza berria eta eduki digitalak kreatiboki sortzeko tresnak hautatuz, egiletza-eskubideak errespetatuaz eta informazioaren erreferentziak behar bezala adieraziz.
4. IKTak modu seguruan, arduratsuan eta etikoan erabiltzea, arriskuak ezagutuz eta gure segurtasuna eta pribatutasuna babesteko neurriak hartuz, IKTak modu jasagarrian erabiliz eta gizarteari egiten dioten ekarpena aintzat hartuz, herritar digital kritikoak, aktiboak eta arduratsuak bilakatzeko.	

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
Erabat konektatuta dagoen mundu batean bizi gara. Komunikazio-gailuak masiboki erabiltzen ditugu eta, ondorioz, arriskuak, mehatxuak eta erasoak jasotzeko aukerak areagotzen dira. Nortasun digitalari eta Interneten uzten dugun aztarnari gero eta arreta handiagoa jarri behar diegu. Bestalde, Internet eta sarean erabiltzen ditugun zerbitzuak funtsezko elementua dira gure bizitzetan, baina zerbitzu horiek erabiltzaileok ematen ditugun informazio eta datu pertsonalei esker jasotzen ditugu. Hortaz, beharrezkoa zaigu horrek guztiak gure segurtasun eta pribatutasunarentzat izan dezakeen arriskuaz jabetzea. Konpetentzia honetan Internet modu seguruan, arduratsuan eta etikoan erabiltzeari lotutako alderdiak lantzen dira, eduki ditzakegun arriskuak ezagutuz eta sareko zerbitzuak erabiltzeko beharrezko jarraibideak emanez, eten digitalaz kontziente izan eta gure segurtasuna eta pribatutasuna zaintzeko herritar digital kritiko, aktibo eta arduratsuak bilakatzeko. Ikasleek beren nortasun digitala modu eraginkorrean kudeatzea nabarmentzen du, sarean presentzia zaindua izateko, eta kontuan hartuz zabaltzen den irudia eta sarean uzten dugun aztarna. Halaber, ongizate pertsonalak jasan ditzakeen kanpoko mehatxuak ere lantzen dira, baita zibernautak behar bezala tratatzeko eta beste pertsonak sarean egiten dituzten ekintzak errespetatzeko estrategiak ere. IKTek gizarteari egiten dioten ekarpena aintzat hartzen da, baita teknologia digitalek ingurumenean duten eragina ere, IKTak modu jasangarrian erabiltzea sustatuz. Emakumeek teknologia digitalak garatzeko egin duten ekarpena ere kontuan hartuko da, emakumeen bokazio zientifiko eta teknologikoa sustatzeko. Konpetentzia espezifikoa hau honako irteera-profilen deskriptore hauekin dago lotuta: STEM5. KD4. KPSII2. KPSII5. HK3. HK4 eta EK1.	4.1. Interneteko datu pertsonalak eta sortutako aztarna digitala babestea, sare sozialetako eta lan-espazio birtualetako pribatutasun-baldintzak konfiguratuz. 4.2. Egunerokoan erabiltzen ditugun gailuak babestea, pasahitzak, sistema eragileak eta antibirusak aldizka konfiguratuz eta eguneratuz. 4.3. Sarean mehatxu diren egoerak identifikatzea eta horien aurrean erantzuten jakitea, hainbat aukeraren artean soluzio onena hautatuz eta ongizate pertsonala eta kolektiboa aintzat hartuz. 4.4. Gailuak erabiltzean osasun fisikoa babesteko ohitura osasungarriak hartzea, honako neurri hauek hartuz: behar bezalako jesartzea, pantailarekiko distantzia, teklatuaren eta saguaren erabilera, neke fisikoari eta buruko nekeari kontra egiteko etenaldiak eginez. 4.5. Teknologia digitalen ingurumen-inpaktua identifikatzea, horiek modu jasangarrian erabiltzea sustatuz. 4.6. Datu eta tresna digitalak etikoki erabiltzea, etiketa digitalaren arauak aplikatuz eta sareko gainerako erabiltzaileak errespetatuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
5. Ideia teknologikoak eta digitalak komunikatzea, banaka eta taldean, dagokion euskarria, terminologia eta zorrotasuna erabiliz, pentsamendu digitala antolatzeke eta sendotzeko.	
Informazioaren eta ezagutzaren gizartean, gero eta agerikoagoa da komunikazio argi eta egiazkoaren beharra, izan ahoz nahiz idatziz. Besteekin harremanetan egonda, ideiak trukatu eta horien gainean hausnartzeko aukera eskaintzen du, elkarrekin aritzeko, kooperatzeko, ezagutza berriak sortu eta indartzeko aukera, hain zuzen ere. Hala, komunikazioa funtsezko elementua da jakintzagai teknologikoak ikasteko. Konpetentzia hau garatzeko, gertaera, ideia, kontzeptu eta prozedura konplexuak ahoz, analitikoki eta grafikoki adierazi behar dira, egiazko datu zorrotzak oinarri eta dagokion terminologia teknikoa erabilita, ideiei esanahia eman eta jendaurrean hedatzeko. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: HKK1, HKK3, KE1, STEM4 eta KD3.	5.1. Ideia eta soluzio teknologikoak argi eta garbi eta modu ordenatuan komunikatzea, dagozkien euskarria, terminologia eta zorrotasuna baliatuz. 5.2. Lengoaia teknikoa hainbat testuingurutan identifikatzea eta erabiltzea, informazioa zorrotasunez komunikatuz.
6. Norberaren eta besteen emozioak identifikatu eta kudeatzeko trebetasun pertsonal eta sozialak erabiltzea, akatsak ikaskuntza-prozesuaren parte direla ikastea, ziurgabetasun-egoerei aurre egitea, lana talde heterogeneoetan aktiboki kudeatzea, IKT ikasle gisa nortasun positiboa edukitzea eta norberaren eta taldearen onizatea eta harreman osasuntsuak sustatzea.	
Teknologia digitalak esku hartzen duten arazoak edo erronkak ebazteko, maiz, norberaren eta besteen emozioak ezagutu eta kudeatu behar dira, IKTen ikaskuntzan ikasle guztien ongizatea, emozio-erregulazioa eta ikaskuntzarako interesa sustatzeko. Konpetentzia honetan, alde batetik, IKTen ikaskuntza-prozesuan norberaren emozioak identifikatu eta kudeatuko dira, estresa eragiten duten iturriak identifikatuko dira, helburuak lortzeko lan egiten saiatuko dira, modu kritiko eta sortzailean pentsatuko da, erresilientzia sortuko da eta erronka teknologiko berrien aurrean jarrera proaktiboa hartuko da. Beste aldetik, besteekiko enpatia agertuko da, harreman positiboak sortu eta mantenduko dira, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa landuko dira, talde-lanean eta erabakiak arduratsuki hartzean harreman eta lan-ingurune osasuntsuak sortzeko, norberaren konfiantza indartzeko eta berdintasuneko elkarbizitza-egoerak finkatzeko. Halaber, norbanakoei loturiko IKTei buruzko estereotipo eta aurreiritziekin haustea sustatuko da, adibidez, generoarekin eta gai teknologikoetarako trebetasunekin lotura dutenak. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin dago lotuta: STEM5, KPSII1.1, KPSII1.2, KPSII3.1, KPSII3.2, HK3 eta EK2.	6.1. Ziurgabetasun-egoeretan helburuak lortzeko jarrera positiboa izatea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz eta akatsa ikaskuntza-prozesuaren parte dela ulertuz. 6.2. Motibazio positiboa adieraztea, arrazoitutako kritika onartuz eta ikasiz, teknologia digitalen ikas-egoerei aurre egiteko. 6.3. Teknologia digitalen berezko zereginetan talde heterogeneoetan aktiboki parte hartzea, besteen emozioak eta esperientziak errespetatuz eta zeregin bakoitzerako trebetasun eta jarrera sozial egokienak identifikatuz.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzatza demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzailak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko iarrera proaktiboa izan dadin launtzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako eadokiak diren tresnak erabiltzen ditu. zehaztasunaren eta eadazkotasunaren garrantzia

balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean iokatzen duten papera araudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitratuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna. erresilientzia. autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu. ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotzasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

KULTURA ZIENTIFIKOA URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	KULTURA ZIENTIFIKOA	Irakasleak:	Jon Xabin Urretabizkaia Enara Alfonso		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Batxilergoko 1. mailako Kultura Zientifikoa irakasgaiaren helburu nagusia ikasleei zientzia- eta teknologia-gaiei buruzko erabaki hausnartuak eta oinarrituak hartzeko beharrezkoak diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak ematea da. Irakasleak ebidentzia zientifikoetara hurbiltzea du helburu, hainbat gai zientifiko aztertzeke eta Garapen Iraunkorreko Helburuen (GJH) aldeko herritarren parte-hartzea sustatzeko oinarri gisa.

Irakasgaiak modu integratuan lantzen ditu hainbat gai zientifikorekin lotutako galdera eta arazo garaikide nagusiak, ikaskuntza esanguratsua sustatuz eta zientziarekiko interesa areagotuz. Gainera, zientziaren komunikazioak gizartean duen garrantzia aitortzen du, baita erabakiak hartzeko orduan duen eragina ere.

"Kultura Zientifikoa" curriculumaren garapenak etapako helburuak eta batxilergorako funtsezko gaitasunak lortzen laguntzen du; besteak beste, zientziaren balorazioa, aurrerapen zientifikoaren analisi kritikoa, komunikazio-trebetasunen garapena eta ezagutza zientifikoak gizarteari egindako ekarpenak aitortzea.

Irakasgaiaren edukiak sei gai-multzotan banatzen dira: elikadura, zahartzea, ingeniari- eta teknologia, osasuna eta sendagaiak, iraunkortasuna eta erronka zientifikoak. Bloke horiek gai zientifiko garrantzitsuen ulermen zabala ematen diete ikasleei.

Laburbilduz, Kultura Zientifikoa irakasgaiak ezagutza zientifiko praktikoak dituzten ikasleei eguneroko bizitzan erabaki informatuak hartzeko eta tokiko arazoei eta arazo globalei heltzeko hornitzea du helburu. Zientziarekin eta teknologiarekin lotutako karrerekiko interesa ere piztu nahi du.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (KE) eta deskriptore operatiboak (DO)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Zer da zientzia • Metodo zientifikoa: bideoa	KE: 1 DO: STEM2, STEM4, STEM6, KD5, KPSII2, KPSII5. HK4 eta KAKK1. KE: 2 DO: HKK2, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD5, KPSII2, HK4 eta EK1.	1.1, 1.2 eta 1.3 2.1, 2.2, 2.3 eta 2.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDU HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.
Gure planeta: Lurra • Lurra: infografiak	KE: 4 DO: KE3, STEM4, STEM5, STEM6, KPSII1.2, HK1, HK3, EK1 eta KAKK1.	4.1, 4.2, 4.3 eta 4.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDU HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.
Biziaren eta gizakiaren jatorria (I) • Biziaren jatorria: podcast	KE: 5 DO: HKK3, KE2, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII3.2, KPSII4 eta EK1.	5.1, 5.2, 5.3 eta 5.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDU HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Biziaren eta gizakiaren jatorria (II) • Giza eboluzioa: aurkezpena	KE: 3 DO: HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2 eta KPSII5.	3.1, 3.2, 3.3 eta 3.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDU HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.
Gehiago bizi, hobeki bizi • Osasuna: Txosten zientifikoa	KE: 5 DO: HKK3, KE2, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII3.2, KPSII4 eta EK1.	5.1, 5.2, 5.3 eta 5.4 6.1, 6.2 eta 6.3	ZER JATEN DUGU? • Elikagai funtzionalak: Omega 3, bifidus, lactobacillus... • Proteina artifizialak. • Elikagai transgenikoak. • Elikagaien kontserbatzaileak eta gehigarriak: alde onak eta txarrak. • Esteroide anabolizatzaileak. • Elikadura-iraultza: elikagai berriak, 3D inprimaketa edo gastronomia zientifikoa.

	KE: 6 DO: STEM3, STEM4, STEM6, KD1, HK2, EK1 eta KAKK2.		ZAHARTZEA • Zelulen birprogramazioa. • Menopausia. • Telomeroak, zahartzea eta minbizia. • Neuronak. • Zahartze osasungarria. Gehiago eta hobeto bizi? OSASUNA ETA MEDIKAMENTUAK • Farmakologia: droga, medikamentuak eta eszipientea. Farmakoen dosia eta administrazioa. Generikoak eta patenteak. Koordainketak. • Medikuntza eta etika: baimen informatua. Saiakuntza klinikoak: faseak. Animalia-esperimentazioa. Giza akuria. • Zainketa aringarriak. Bizi-testamentua.
Iraultza genetiko (I)	KE: 2 DO: HKK2, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD5, KPSII2, HK4 eta EK1.	2.1, 2.2, 2.3 eta 2.4	INGENIARITZA GENETIKOA • Genetika: edizio genomikoa eta transgenikoak. • Sekuentziazio genoma. Atlas zelularra. • Lagundutako ugalketa-teknikak. Agur gaixotasun genetikoei. • Genoma eta epigenetika.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Iraultza genetiko (II) • Iraultza genetiko: Narrazio digitala	KE: 2 DO: HKK2, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD5, KPSII2, HK4 eta EK1. KE: 3 DO: HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2 eta KPSII5.	2.1, 2.2, 2.3 eta 2.4 3.1, 3.2, 3.3 eta 3.4	INGENIARITZA GENETIKOA • Genetika: edizio genomikoa eta transgenikoak. • Sekuentziazio genoma. Atlas zelularra. • Lagundutako ugalketa-teknikak. Agur gaixotasun genetikoei. • Genoma eta epigenetika.
Bioteknologia	KE: 5 DO: HKK3, KE2, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII3.2, KPSII4 eta EK1.	5.1, 5.2, 5.3 eta 5.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDO HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.
Nora goaz? Homo-Teknologikoa • Teknologia berriak: sitea	KE: 3 DO: HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2 eta KPSII5.	3.1, 3.2, 3.3 eta 3.4	MUNDU JASANGARRIAGO BAT: MUNDO HOBEA? • Ingurumen-hezkuntza. Funtzioak eta helburuak. Garapen Iraunkorrerako Helburuak (GIH). • Dibulgazioa eta eztabaida zientifikoak, esparru formaletan eta ez-formaletan. • Ekimen zientifikoak. Herritarrentzako zientzia.

Erabaki metodologikoak

METODOLOGIA:

- Tokiko eta arazo orokorrak konpontzeko eta garapen jasagarri bat lortzeko ikerkuntzak duen garrantzia eta ikerlanak burutzeko beharrezkoak diren metodologiak eta baliabideak erakutsiko zaizkie ikasleei, idatziz zein ahoz. Metodologia eta baliabide hauek urte osoan garatu eta aurkeztu beharko dituzte ikerlan desberdinen bidez.
- Gai espezifiko bakoitzaren hasieran ikasleek dakitena aztertzeko eta ikasleengan interesa pizteko galdekizunak pasako dira.
- Ikasleei informazio idatzia apunteen bidez, zein ahozko informazioa aurkezpenen bidez, emango zaie gai espezifikoari buruz.
- Alor guztietan, eta euskarri moduan ikus-entzuteko materiala ere erabiliko da.
- Bibliografia edota errebista zientifikotatik ateratako artikulak banatuko zaizkie gaiari dagokionean. Ikasleek ere informazioa bilatzen, identifikatzen eta hautatzen ikasi beharko dute.
- Ikerketa, hausnarketa eta ekoizpena nagusiak izango dira gaian, Internet sareak eskaintzen duen aukeraz baliatuz.
- Ikasle taldeek informazioa ordenatu eta azaldu beharko dute, aurkezpenen bidez. Gaiari eta aurkezpenari buruz eztabaidak sortuko dira.
- Teknologia berriak ematen dituzten baliabideak erabiliko dira gai ezberdinak lantzeko, bai irakas prozesuan baita ikas prozesuan ere.

BALIABIDEAK:

- Apunteak: arloaren euskarri nagusia, liburu ezberdinetatik jasotako eta ikastolaren ikaskuntza- plataforma digitalean jaso diren apunteak oinarritu dago.
- Internet: irakasgaiaren helburuetako bat Interneten informazioa bilatzen, arazten eta interpretatzen ikas dezan izaki, proposatuko zaizkion hainbat lan burutzeko iturri honetatik eskuratu beharko dituzte hainbat baliabide.
- Ikastolaren ikaskuntza-plataforma digitala: bertan apunteak zintzilikatuta egoteaz gain, ikasleak bete beharreko hainbat galdetegi eta jarduerak topatuko dituzte.
- Programa informatikoak: bideo muntaiak egiteko *WeVideo* lizentzia eskainiko zaie taldeei; infografia *Canva* web aplikazioarekin egingo dute; audio muntaiak egiteko *Beautiful Audio Editor* erabiliko dugu eta aurkezpena, txostenak eta siteak egiteko, *Google Workspace* plataformako Aurkezpenak, Dokumentuak eta *Google Sites* tresnak erabiliko dira.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Hiru ebaluazio partzial egingo dira. • Ebaluazio bakoitzean egingo diren banakako edo taldekako lanak ebaluatuko dira. • Jarrera kontuan hartuko da. • Gainera, urte guztian zehar egingo diren taldekako ikerketa lanak garrantzia handia izango dute.	• Ebaluazio bakoitzean egingo diren lanak berregiteko eta hobetzeko aukera izango du ikasleak ebaluazio-eparearen barne. • Ikasturte bukaeran kurtsoko nota orokorra hobetzeko, eta aurreratu ez duenak aurreratzeko. lan osagarri baten proposamena egingo zaie.	• Kalifikazioaren aurrerapena prozedurazko ebaluazioari dagokio. Prozedurazko lanak direnak, galdetegiak zein taldekako lanak, erregatu beharrezkoak izango dira kurtsoaren batz bestekoa edo ahal izateko. • Kontzeptuak edo edukiak baliabideak eta iarrera ere neurtuko dira..

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Zientziaren gaitasun potentziala eta mugak kritikoki baloratzea eta balioestea, ezagutza zientifikoak erabiliz, ongizate pertsonal eta kolektibo handiaoa lortzeko. Eguzki-sistemako beste planeta batzuetara gailuak bidaltzen ditugu, materiaren osagai txikiak aztertzen ditugu, nanopartikulak, izaki bizidunak maila molekularrean nola funtzionatu duten ulertzen saiatzeko tresnak ditugu, bakterio sinpleenetatik (mycoplasma) giza espezieraino. Badirudi gure zientziak ez duela mugarik, baina kontua da ikerketa zientifikoak badituela, hala nola muga fisikoak, ekonomikoak, etikoak eta abar. Hala ere, zientzia ezin da mugatu giza jakin-mina mugagabea delako. Gizarteak ideien eztabaida behar du, galderak egin eta horiei erantzun; gainera, mundua ulertzeko beharra giza berezitasunaren funtsezko zati bat da. Ikasleek, konpetentzia hau garatuz, zientziaren gaitasun potentziala baloratzen dute; horrek berekin dakar hobekuntza, aurrerapena eta horren ondorioak, eragin soziala, ekonomikoa, etikoa eta abar aztertzea, ikuspegi multidimentsional eta integratu batetik, baina bere mugez jabetuta. Konpetentzia espezifikoa hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM2, STEM4, STEM6, KD5, KPSII2, KPSII5, HK4 eta KAKK1.	1.1. Zientziaren aurrerapenak eta hobekuntzak ezagutzea, gizartean, ekonomian, ingurumenean eta abar dituen ondorioak baloratuz. 1.2. Ezagutzak, trebetasunak eta jarrera zientifikoak hainbat testuingurutan (osasuna, aurrerapen teknologikoak, zahartzea...) erabiltzea, zientziaren potentziala eta mugak balioetsiz eta baloratuz. 1.3. Ekarpen zientifiko-teknologikoak eta horiek ongizate pertsonal eta kolektiboan duten eragina aztertzea, zientziaren indarguneak eta mugak baloratuz.
2. Premia sozialen eta garapen zientifiko-teknologikoaren arteko erlazioa kritikoki aztertzea eta ebaluatzea, herritarren informazioa eta parte-hartzea baloratuz, soluzioak bilatzeko eta Garapen Iraunkorreko Helburuen arabera neurriak hartzeko. Askotariko teknologiek objektuak, tresnak, ekoizpen-bitartekoak, zerbitzuak, espazioak eta inguruneak ekoizteko, aldatzeko eta hobetzeko aukera ematen dute, era askotako premiak asetzeko. Garapen teknologikoarekin handitu egin da —esponentzialki gainera— ezagutza zientifiko berriak lortzeko eta horiek aplikatzeko aukera, produktu gehiago eta hobeak eskaintzeko. Garapen zientifikoak eta teknologikoak garrantzi handia izan du eraldaketa sozial askotan, ez bakarrik bizi-baldintzei dagokienez, baita barne- antolaketa eta balio eta sinesmen partekatuetan ere. Baina, aurrerapen hori gertatu den aldi berean, handitu egin dira desberdintasunak aberastasunaren ekoizpenari eta banaketari dagokienez. Garapen teknologikoak aldaketa kultural eta etiko sakonak ere ekarri ditu, paisaiaren konfigurazioan eragin du, planetako baliabide naturalak agortzeko aukera hurbildu du eta nahi ez diren ondorio kaltegarriak eragin ditu ingurumenean.	2.1. Gizarte-beharrak (elikadura-iraultza, material berriak...) eta garapen zientifiko-teknologikoaren ekarpenak erlazionatzea, horien abantailak eta desabantailak ikuspegi zientifikotik baloratuz. 2.2. Ikasleengandik hurbil dauden eta GIHein bat datozen gizarte-arazoei (kontsumo arduratsua, osasuna eta ongizatea, klimaren aldeko ekintza...) soluzioak bilatzea, premia soziala eta garapen zientifiko-teknologikoa kritikoki ebaluatuz. 2.3. XXI. mendeko erronkekin bat datozen ekintza osasungarriak eta iraunkorrak planteatu eta sustatzea, ezagutza zientifikoak erabiliz eta hezkuntza-komunitatearen ekarpenak kontuan hartuz. 2.4. Informazio- eta komunikazio-tresna batzuen gizarte-ondorioak eta erabilgarritasuna ezagutzea, horiek kontsumo-ohituretan eta gizarte-harremanetan duten eragina aztertuz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
Konpetentzia espezifikorik horrek gaitasuna ematen die ikasleei zientziaren eta teknologiararen eginkizunari buruzko iritzia pertsonal eta kritikoa emateko, eta gizateria osoari eragiten dioten arazoak konpontzen lagundu dezaketen jardueretan parte hartzeko (eztanda demografikoa, herrien garapen desberdina, baliabideak agortzea, atmosferaren berokuntza, biodibertsitate-galerak, etab.); baldin eta jarduera horiek interes kolektiboen zerbitzura jartzen badira eta koherenteak badira Garapen Iraunkorreko Helburuekin. Konpetentzia espezifikorik hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK2, STEM2, STEM4, STEM5, STEM6, KD5, KPSII2, HK4 eta EK1.	
3. Komunikazio-ahaleziak eta -trebetasunak garatzea dibulgazio zientifikoren berezko tresna eta instrumentuen bidez, zientzia komunitatera hurbiltzeko.	
Gaur inoiz baino nabarmenagoa da komunikazio zientifikoa gizartean duen garrantzia eta eragina. Ezagutza berriak zabaltzeko modua eta komunikazio horren eragile arduradunak erabakigarriak dira zientziari eta teknologiarari buruzko iritzia eta jarrera publikoak eratzeko. Dibulgazio zientifikoren helburua ezagutza transmititzea da, jarduera zientifikorik balioa emanaz; hori lortzeko, hainbat elementu hartu behar dira kontuan: egindako jarduerak, hartzaila eta komunikazio-kanalak. Zientzia zabaltzeko hainbat jardura daude, ikasleek beren ingurunean egin ditzaketenak, hala nola mahai-inguruak; esperientziak sortzea jardura interaktibo presentzialen bidez (laborategietan, instalazio zientifikoetan, bisitetan, txangoetan...); eskola-lehiaketak deitzea; edo dibulgazio-ikuskizunetan, zientzia- bakarrikizketetan, ekimenetan, kafe-solasaldietan parte hartzea. Beste jardura mota batzuk ere planteatu daitezke, hala nola dibulgazio-artikuluak idaztea, erakusketak antolatzea, podcast-a egitea edo sare sozialetan parte hartzea. Konpetentzia honetan, eduki zientifikoa zabaltzeak esan nahi du ikasleek estrategia espezifikoa eta komunikazioaren berezko trebetasunak garatu behar dituztela, eta, horretarako, tresna egokiak erabili behar dituztela zientzia herritarrengana hurbiltzeko. Konpetentzia espezifikorik hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK5, KE1, KE2, STEM1, STEM2, STEM4, STEM6, KD2 eta KPSII5.	3.1. Zientzia herritarrengana hurbiltzea, komunikazio-trebetasunak eta -ahaleziak, baliabideak eta zientzia-dibulgaziorako tresnak (digitalak, ikus-entzunezkoak, ahozkoak, idatzizkoak) erabiliz, zein publikorik zuzenduta dagoen kontuan hartuta. 3.2. Albiste edo ikerketa zientifikoa (pandemia, medikamentuak, genetika, elikadura...) erraztasunez identifikatzea, egiazotasuna eta fidagarritasun zientifikoa ematen dioten elementuak bereiziz. 3.3. Jakintzagaiaren jakintzeekin lotutako berriak edo ikerketa-proiektuak jakinaraztea, arrazoibide zientifikoa erabiliz. 3.4. Testu zientifikoa edo iturri zientifiko-grafikoa aztertzea, horien zorroztasuna eta fidagarritasuna zein edukia kritikorik balioetsiz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
4. Ezagutza zientifikoak giza pentsamenduari egindako ekarpenak aitortzea, gizateriaren historia eta bere bizi-baldintzak markatu dituzten eztabaida eta iraultza handiak aintzat hartuz, zientzia etengabeko aldaketan eta eboluzioan dagoen —non gizonek eta emakumeek parte hartzen duten— eraikuntza kolektibo gisa baloratzeko. Historian zehar, iraultza eta eztabaida handiak izan dira —gizateria eta haren bizi-baldintzak markatu dituztenak—, eta ekarpen zientifikoek zeregin handia izan dute horietan. Garapen zientifikoak ezagutza liluragarriak eragin ditu. Ezagutza horiek bizitzaren eta unibertsoaren, iraganaren eta eboluzioaren, eta, beharbada, balizko etorkizunaren ikuspegia zabaldu dute. Erlatibista, kuantikoa, genomikoa eta wegeneriarra bezalako iraultzek gizartean oihartzun handia izan duten eta gizartean eztabaida berriak sortu dituzten aurkikuntza berriak eman dituzte. Honako hauek bezalako aurkikuntzak: unibertsoaren hedapenaren ebidentziak, pultsareak eta kuasarrak, zulo beltzak, exoplanetak, materia eta energia ilunak, goi-energien fisika, plaken tektonika, ingeniartza genetikoak...; horiek aldaketa iraultzaileak ekarri dituzte zientzian eta gure mundu-ikuskeran, eta aldaketek gizateriaren aurrerapenari lagundu diote. Konpetentzia honetan, trebetasunak garatzen inplikatzeko dira ikasleak bizi diren mundu konplexua ulertzeko, gizateriaren historia eta haren bizi-baldintzak markatu dituzten eztabaida handiak eta iraultzak balioesteko, horietan zientzia eta parte-hartzea funtsezkoak baitira. Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: KE3, STEM4, STEM5, STEM6, KPSII1.2, HK1, HK3, EK1 eta KAKK1.	4.1. Zientzia eta bertan parte hartzen duten pertsonak baloratzeko, ezagutza zientifikoak giza pentsamenduari egiten dizkion ekarpenak aitortuz. 4.2. Historia eta bizi-baldintzak markatu dituzten eztabaida nagusiak eta iraultzak aztertzea, zientziaren ekarpenak baloratuz. 4.3. Gizartearen arazo, eztabaida eta iraultza nagusiei buruz eztabaidatzea, testu eta diskurtso zientifikoaren azterketa kritikotik abiatuz. 4.4. Zientzia etengabe aldatzen ari den eraikuntza kolektiboa dela ulertzea eta argudiatzea, emakumeek zein gizonek gizateriaren aurrerabidean duten parte-hartzea balioetsiz.
KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
5. Lan zientifikoaren berezko jarrerak erakustea, hala nola informazioa kontrastatzea eta talde-lana, metodologia zientifikoarekin koherenteak diren arauak erabiliz (zorrotasuna, objektibotasuna) mezua, azalpen eta araudia zientifikoak sortzeko. Informazio ugari izatea —batez ere sarean— ezaugarri duen aro batean gaude. Horren ondorioz, lan zientifikoan garrantzitsuena ez da informazioa bilatzea soilik, baizik eta eduki fidagarria eta egiazkoa iragazteko gaitasuna izatea, zientziarekin lotutako galderei eta problemei heltzeko. Konpetentzia hori garatzeak informazioa modu egokian erabiltzeko gaitasuna ematen die ikasleei, hainbat iturri eta testu zientifikotako informazioak kontrastatuz, ezagutzen oinarritutako erabaki egokiak hartzeko, bai banaka, bai taldean. Ezinbestekoa da ikasleek testu edo artikuluko zientifikoaren deskribatutako gertakariak edo ideiak aztertu, egiaztatu eta kontrastatzeko beharra onartzea, ezaqutza edo ideia berriak eskuratzeko. Metodologia zientifikoak	kritikoki bilatzea eta baloratzeko, deskribatutako gertaerak egiaztatu eta kontrastatzeko, diren arauak erabiliz (zorrotasuna, objektibotasuna) mezua, azalpen eta araudia zientifikoak sortzeko. 5.1. Mezua, azalpen eta argudiaketa zientifikoak sortzea, lan zientifikoarekin koherenteak diren arauak erabiliz (objektibotasuna, zorrotasuna, etab.). 5.2. Eztabaida edo jarduera zientifikoak (genetika, erronka zientifikoak, oihurtak, osasuna...) planifikatzea eta horietan parte hartzea, norberaren ideiak partekatuz eta defendatuz eta talde osoaren errespetatuz. 5.3. Gertaera zientifikoak (zulo beltzak, pandemia, transgenikoak...) aztertzea, erabilitako iturrien fidagarritasuna banaka edo taldean egiaztatuz, eta zientziarekiko jarrera kritikoa eta positiboa erakutsiz.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
prozesu hori testu, azalpen edo argudio zientifikoak sortzeko behar besteko zorrozatasunez eta objektibotasunez egitea errazten du. Konpetentzia espezifikiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK3, KE2, STEM2, STEM4, KD1, KD2, KPSII3.2, KPSII4 eta EK1.	5.4. Taldean lan egitea, beharrezkoa denean, zereginetan kooperazio, kolaborazio eta parte-hartze arduratsuko jarrerak erakutsiz, rolak asumituz eta desberdintasunak errespetuz eta tolerantziaz onartuz.
6. Euskal Herrian garatzen diren zientzia-ekimenak ezagutzea, protagonisten zeregina baloratuz, ikasleen eta ikertzaileen, unibertsitateen eta zientzia-iarduera oauzatzen den zentroen arteko kolaborazioa eta zabalkundea sustatzeko. Unibertsitateetako ikerketa-egiturek eta gainerako ikerketa-zentroek funtsezko eginkizuna dute ezagutza zientifikoak sortzeko eta Euskal Herrirako interes zientifikoak duten ekimenak garatzeko. Ikasleek zentro horietan egiten diren jarduerak ezagutzeak zientziarekiko interesa eta motibazioa pizten ditu. Gainera, ikaskuntza berriak barne hartzeko aukera izango dute, ekimen horiek euren ingurunean zabaltzen —txostenen, aurkezpen digitalen eta abarren bidez— parte hartzen duten eta kolaboratzen duten heinean. Garrantzitsua da ikasleek ikertzaileen lana ezagutzea eta balioestea, zientziarekiko eta zientziarako interesa sustatzeko eta, aldi berean, azterketa zientifikoak sustatzeko. Zientzialariak ikasgelara hurbilduz, zientziaren irudia hobetzen da, ikerketarekiko eta bere ikaskuntzarekiko jarrera kritiko positiboak sortuz. Konpetentzia espezifikiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM3, STEM4, STEM6, KD1, HK2, EK1 eta KAKK2.	6.1. Hezkuntza- edo zientzia-esparru diferentetan kolaborazioak proposatzea, Euskal Herrian garatzen diren ekimenak balioetsiz. 6.2. Unibertsitateek eta ikerketa-zentroek garatzen dituzten jarduera eta ekimen zientifikoak hezkuntza-komunitatean zabaltzea, txostenak, aurkezpenak... sortuz, hainbat formatutan. 6.3. Zientzian diharduten pertsonak betetzen duten zeregina baloratzea, hainbat arlotan haiek egindako ikerketak, dibulgazioak eta ekarpen zientifikoak aztertuz.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jariotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetzat demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzailerak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko iarrera proaktiboa izan dadin launtzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inдукtiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako eadokiak diren tresnak erabiltzen ditu. zehaztasunaren eta eadazkotasunaren garrantzia

balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean iokatzen duten papera araudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna. erresilientzia. autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu. ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeke laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeke helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentsia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifiketatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotzasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

MATEMATIKA I: URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etapas:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
• Arloa/Jakintzagaia: • Eremua: • Diziplinarteko proiektua • Bestelakoak	MATEMATIKA I	Irakasleak:	Txema Marin Arrizabalaga		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

Programazioan garrantzitsuak diren erabakiak argudiatzea eta, horretarako, honako alderdi hauek kontuan hartzea: ikasleen abiapuntua, ikasgelaren testuingurua, ikastetxearen proiektuak, urteko memoriatik eratorritako hobekuntza proposamenak, etab.

Matematika I eta II-ren curriculum-garapena etapako helburu orokorrak lortzera bideratzen da, eta arreta berezia eskaintzen zaie ikasleek etapa amaitzean lortu behar dituzten Batxilergoko deskriptore operatiboetan kontzeptualizatutako funtsezko konpetentziak garatzeari eta eskuratzeari.

Arrazoiketa eta argudiaketa, modelizazioa eta pentsamendu konputazionala STEM konpetentziaren elementu bereizgarriak dira. Matematikaren eta beste jakintza-arlo batzuen artean ezarritako loturak eta gizarte-testuinguruetako problemak ebaztea herritartasunerako konpetentziarekin lotuta daude.

Problemak ebazteko, arrazoitzeko eta frogatzeko eta konexioak egiteko konpetentzia espezifikoak ikerketa matematikoaren berezko prozesuak eskuratzeko diseinatu daude, hala nola galderak egitea, aieruak ezartzea, justifikatzea eta orokortzea, matematikaren berezko kontzeptuak eta prozedurak beste jakintza-arlo batzuetan lotzea eta aitortzea, bereziki zientzietan eta teknologian.

Zentzu matematikoa : matematikaren konpetentzia-irakaskuntza planteatzen da, testuinguruan problemak edo atazak ebazteko kontzeptuak nagusitu eta haiei zentzua emateko, testuingurutik kanpoko egoeretan trebetasunak edo algoritmoak ikasi beharrean. Hala, zentzu matematikoa izan eta garatu behar da matematikoki konpetentziadun izatera iristeko.

Zentzu numerikoaren ezaugarria da numerazioari eta kalkuluari buruzko ezagutza zenbait testuingurutan aplikatzea, eta zenbakien eta eragiketen ulermenean, irudikapenean eta erabilera malguan oinarritutako trebetasunak eta pentsamoldeak garatzea.

Neurriaren zentzua inguratzen gaituen munduko objektuen atributuak ulertzean eta konparatzean oinarritzen da.

Espazio-zentzuak gure ingurunearen alderdi geometrikoen ulermena lantzen du, haien erlazioak identifikatzea, kokatzea, sailkatzea edo horiekin arrazoitzea geometria ikasteko funtsezko elementuak dira.

Zentzu aljebraikoak matematika komunikatzeko hizkuntza eskaintzen du. Zentzu aljebraikoaren eta pentsamendu konputazionalaren funtsezko ezaugarriak honako hauek dira: partikularrean orokorra dena ikustea, aldagaien arteko mendekotasun-patroiak eta -erlazioak antzematea eta hainbat irudikapenen bidez adieraztea, eta egoera matematikoak edo mundu errealekoak adierazpen sinbolikoekin modelizatzea.

Zentzu estokastikoan sartzen dira datuen analisisa eta interpretazioa, aieruak egitea eta erabakiak hartzea estatistika-informaziotik abiatuta, horien balorazio kritikoa egitea eta ausazko fenomenoak ulertzea eta komunikatzea askotariko egoeretan.

Zentzu sozioafektiboak berekin dakar, alde batetik, emozioak ulertzeko eta maneiatzeko beharrezkoak diren ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak eskuratzea eta aplikatzea, eta, bestetik, matematika ikasteko prozesuan agertzen den talde-lanaren kudeaketa aktiboa egitea. Zentzu hori ez da modu isolatuan landu behar, jakintzagaiaren garapenean zehar baizik.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak (Adierazi erlazonatutako irteera-profilaren deskriptore operatiboak)	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
1. Berreketa.. Logaritmoak.Algebra.	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5,PSIIK4,PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 8 HKK1, HKK3, ELK1, ELK2, STEM2, STEM4, DK2, DK3, KKAK3.2.	1.1. 1.2. 2.1 2.2 8.1 8.2	D.2 Ekuazioak, inekuazioak eta sistemak: egoerak hainbat testuingurutan modelizatu eta ebatzi. D. 3. Berdintza eta desberdintza. Ekuazioak, inekuazioak eta sistemak ebaztea, hainbat testuingurutako egoeren modelizaziotik abiatuta planteatzen diren erronkei irtenbidea emateko
BIGARREN HIRUHILEKOA			
- Trigonometria - Zenbaki konplexuak	Konpetentzia espezifikoa 1 STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5,PSIIK4,PSIIK5 eta EKK3 Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3,	1.1. 1.2. 2.1 2.2	B1. Neurketa. Luzerak eta angelu-neurriak zehazteko erlazio trigonometrikoak. A3. Erlazioak. Zenbaki konplexuak erro errealik ez duten ekuazio polinomikoen soluzio gisa .

	PSIIK4, HK3, EKK3		
- Bektoreak. Biderkaketa eskalarra	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1	5.1	A2. Eragiketen zentzua. Bektoreen batura eta biderkadura eskalarra planoan: propietateak eta irudikapenak. A2. Zenbaki errealekin eta bektoreekin jarduteko trebetasunen garapena, kalkulu mentala edo idatzizkoa erabiliz kasu errazetan, eta tresna teknologikoak kasu zailenetan A.3 Bektoreen multzoa: egitura, ulermena eta propietateak.
- Limiteak. e zenbakia	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1	5.1	B2. Aldaketa. Taula, grafiko edo adierazpen aljebraiko batetik abiatuta, limite baten balioaren balioestea eta kalkulua.
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
- Geometria analitikoa	Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1 Konpetentzia espezifikoa 7 STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2	5.1 7.1 7.2	C.1. Bi dimentsioko objektu geometrikoak: propietateak eta ezaugarriak. C.1. Planoan objektuei buruzko problemen ebazpena, koordenatu kartesiarren bidez irudikatuta. C.2. Lokalizazioa eta irudikapen-sistemak. C.2. Objektu geometrikoen erlazioak planoan: erreminta digitalen laguntzaz irudikatu eta miatu. C.2. Objektu geometrikoen adierazpen aljebraikoak: ebatzi beharreko egoeraren arabera egokienaren hautaketa. C.3. Objektu geometrikoen irudikapena planoan erreminta digitalak erabiliz, leku geometriko batean mugimenduan dagoen puntu batetik abiatuta sor daitezkeenak barne. C.3 Planoan problemak ebazteko eredu matematikoak (geometrikoak, aljebraikoak, grafikoak...). Eredu desberdinen arteko eta beste diziplina eta arlo interesgarri batzuekin loturak.
- Funtzioak. Limiteak	Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 3 HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, EKK3. Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1	2.1 2.2 3.1 3.2 5.1	B2. Aldaketa. Taula, grafiko edo adierazpen aljebraiko batetik abiatuta, limite baten balioaren balioestea eta kalkulua. B2. Funtzio baten jarraitutasuna: limiteen aplikazioa jarraitutasunaren azterketan. D2. Eredu matematikoa. Egoera errazetan funtsezko erlazio kuantitatiboak identifikatzeko estrategiak eta horiek modeliza ditzaketen funtzio motaren edo moten (polinomikoak, esponontzialak, arrazionalak, irrazionalak, logaritmikoak, trigonometrikoak eta zatika definituak) zehaztapena. D.4 Funtzio moten propietateak, barne hartuz polinomikoa, esponontziala, arrazionala, irrazionala, logaritmikoa, trigonometrikoa eta zatika: ulermena eta konparazioa, baita tresna digitalen bidez ere.
- Funtzio deribatua - Deribatua. Aplikazioak	Konpetentzia espezifikoa 2 STEM1, STEM2, DK3,		B2. Funtzio baten deribatua: deribatuaren kontzeptuaren eraikuntza, hainbat testuingurutako aldaketaren azterketatik abiatuta. B2. Oinarrizko deribatuen kalkulua: aplikazioa egoera errazetan.

	PSIIK4, HK3, EKK3 Konpetentzia espezifikoa 3 HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, EKK3. Konpetentzia espezifikoa 5 STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKA1	2.1 2.2 3.1 3.2 5.1	D2. Eredu matematikoa. Egoera errazetan funtsezko erlazio kuantitatiboak identifikatzeko estrategiak eta horiek modeliza ditzaketen funtzio motaren edo moten (polinomikoak, esponentzialak, arrazionalak, irrazionalak, logaritmikoak, trigonometrikoak eta zatika definituak) zehaztapena.
--	---	--	---

Erabaki metodologikoak

Estrategiak eta metodoak, hizkuntzen tratamendua, IDU, ikasleen eta irakasleen antolamendua, espazioen eta baliabideen erabilera, etab.

Klaseen jarduera: Apunte-txostena da ikasgaiaren garapenerako ardatz nagusia. Kontzeptuen azalpena, adibide lagungarriak eta klasean garatzeko ariketak. Ikasgai bakoitza, unitatetan dago banatuta. Orohar, unitate bat garatzeko eskola ordu bat (saio) erabiltzen da.

Ikasleak ere kabuz egitekoa: Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak

Irakasleak banatutako apunte-txostenak dira baliabide nagusia (3 ale). Hauetan, azalpen teorikoak, klasean egiteko ariketak, ariketa eredu ebatziak eta proposatutako ariketa gehigarriak biltzen dira.

Horretaz gain, klaseetan garatutako kontzeptuak eta prozedurak garatzeko (sakontzeko) ikasgela birtuala erabiliko da. Bertan, txostenetan azaltzen diren ariketa gehigarri guztiak ebatzita, eskuragarri ditu ikasleak. Klaseko jarduerak osatzeko edota detektatu daitezkeen gabeziak indartzeko, zenbait ariketa eredu bidez egongo dira eskura.

IKT baliabideak. Ikasgela birtuala: Alexia Classroom . Aurrekoarekin batera, ikasturtearen garapen osoa Alexia Classroom aplikazioan joango da azaltzen. Honetan, ikasleak ondorengoak izango ditu eskura:

- Aurreko atalean aipatutako txostenetan azaltzen diren azalpenak, klaseko ariketak eta ariketa gehigarri guztiak ebatzita.
- Klasean garatutakoa, azalpen teorikoak, klasean landuko diren ariketa/problema bidez grabatuta .
- Astero egin beharreko lanak, frogak eta azterketen edukiak, hauen datak, azterketa ereduak,...

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• <i>Helburua</i> :Formatiboa da nagusiki, nahiz akreditatzailea ere baden. • <i>Finkatutako denborak, prozesuan zehar eta batik bat amaieran</i> • <i>Ebaluatze teknika, tresnak eta erramintak</i> Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Astearen bukaeran (ostiraletan)egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira,	Ebaluazio erredukzio azterketa egiten da . Hori prestatzeko materiala (ariketak) banatu egiten zaie eta lan egiteko egutegi bat proposatu. Ikaslearen esku gelditzen da, programa horri atxekitzea edo erredukzio azterketa bere kabuz prestatzea. Maiatzeko azterketan, ikasleak kurtsoan zehar ez erredukzio ebaluazioak gaitzeko aukera berri bat izango du. Bigarren deialdirako, gaitzeko gabeko ebaluazioak gaitzeko zaizkio pendiente. Hori prestatzeko, erredukzio klaseak izango ditu. Lehenengo deialdiko azterketan (Maiatza), ikasleak suspentutak dituen ebaluazioak gaitzeko ahal izateko azterketa izango du (edo 3.ebaluazio erredukzio azterketa soilik egin dezake).	Astero, aste horri dagozkion helburuak eta egin beharrekoak (ariketak eta problemak) finkatzen ditu irakasleak. Asteko azken klasean (ostiraletan) , asteko lanak ebaluatzen dira, frogak labur baten bidez (ariketa bat - 10 minutu- Puntuazioa: 0tik 1 era). Ostiraletan egindako frogak bakoitzak 0,5 balioko du ebaluazioaren notarako. Azken hauetan lortutakoa.guztira, ebaluazio kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren balioa, ebaluazio kalifikazioaren %80a izango da. Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero: zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreko zatia gaitzeko gero, zati hori "liberatuko" da. Ebaluazio kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu

ebaluazioko kalifikazioaren %20a izango da gehienez. Ebaluazio azterketaren balioa, ebaluazioko kalifikazioaren %80a izango da. **Ebaluazio batean bi azterketa eginez gero:** zati bakoitzean aurreko paragrafoan azaldutako kriterioa erabiliko da. Aurreneko zatia gaituz gero, zati hori "liberatuko" da. Ebaluazioko kalifikazioa lortzeko, zati bakoitzak pisu desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da.

- *Eragileak* (*heteroebaluatzea*)

Bigarren deialdirako, gaituz gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.

desberdina izan dezake, erabilitako ordu lektibo kopuruaren arabera.

Ebaluazioko nota

$$= (\text{ostiraletako nota}) * \%20 \\ + \text{ebaluazioko azterketa} \\ * \%80$$

Ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira. Ebaluazioa gaituzteko aukera gehiago balego, behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Nota igotzeaz: Ebaluazioa gaituz arren, ikasleak nota hobetzeraz aurkezteko eskubidea du. Salbuespenez erabili behar du ikasleak eskubide hau, ez da ohiko bihurtu behar. Kasu honetan ere, ebaluazioaren behin betiko nota kalkulatzeko, bigarren saiakeran lortutako nota (%80) eta lehendik zuen nota (%20) kontutan hartuko dira.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazio} \\ - \text{azterketako nota}) * \%80$$

Ebaluazioa gaituzteko aukera gehiago balego (edo 1.deialdian) behin betiko notarako, aurreko saiakera bakoitzak %20a balio izango du.

Ebaluazioko behin – betiko nota

$$= (\text{Ebaluazioko nota}) * \%20 \\ + (\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%20 \\ + (2.\text{errekuperazioko nota}) \\ * \%60$$

Ikasturteko kalifikazioa hiru ebaluazioetan lortutako kalifikazioen batez bestekoa izango da. (Ebaluazioko kalifikazioa bi zenbaki hamartarrez adierazitakoa da, ez kalifikazio-txostenetan, Alexian, adierazitako zenbaki osoa) Lehenengo deialdiko azterketan (Maiatza),

		ikasleak suspendituak dituen ebaluazioak gainditu ahal izateko azterketa izango du (edo 3. ebaluazioko errekupeazio azterketa soilik egin dezake). Bigarren deialdirako, gainditu gabeko ebaluazioak geldituko zaizkio pendiente.
--	--	---

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA

1. Eguneroko bizitzako eta zientziako eta teknologikoak problemak modelizatzea eta ebaztea, hainbat estrategia eta arrazoitzeko modu aplikatuz, soluzio posibleak lortzeko.

Problemak ebaztea eta modelizazioa matematika ikasteko funtsezko ardatza dira, ezagutza matematikoa eraikitzeke prozesu nagusiak direlako. Eguneroko bizitzako nahiz mundu zientifiko eta teknologikoko problemak modelizatzeak eta ebazteak ikaskuntza-prozesua motibatu eta oinarri kognitibo sendoak ezar ditzake, matematika eguneroko bizitzako egoerak deskribatzeko, aztertzeke eta ulertzeke tresna gisa esperimintatu ahal izateke, baita ezagutza zientifikoak azaldu, formalizatu eta horiei zorrotasuna emateke ere.

Konpetentzia hori garatzeak honako hauek dakartza berekin: problema formulatzeko prozesuak, datuak edo objektu garrantzitsuak eta horien arteko erlazioak bilatzeko sistematizazioa, matematika-hizkuntzara edo sistema informatiko batek interpretatzeko erraza den lengoaiara kodifikatzea, eguneroko egoeren eredu abstraktuak sortzea, beste problema batzuekiko analogia bezalako ebazpen-estrategien erabilera, estimazioa, saiakera eta errorea, alderantzizko moduan ebaztea, problema errazagoetan deskonposatzea, etab.

Tresna digitalen erabilerak problema errazago ulertzeke, hainbat estrategia praktikan jartzeko, ebazpen-prozesua bideratzeko beharrezko egiaztapenak egiteke, jatorrizko problemak inplizituak ez diren beste erlazio batzuk aztertzeke eta ikerketa zientifikorako bide berriak irekitzeke balio behar du.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK5, PSIIK4, PSIIK5, EKK3.

2. Problema baten soluzio posibleen baliozkotasuna egiaztatzea, arrazoiketa eta argudiaketa erabiliz, horien egokitasuna egiaztatzeke.

Problema bat ebaztean lortutako soluzioak aztertzeak gogoeta kritikoa, arrazoiketa eta argudiaketa bultzatzen ditu. Besteak beste, jasangarritasuna, kontsumo arduratsua, ekitatea edo diskriminaziorik eza bezalako ikuspegiak kontuan hartuta lortutako soluzioak eta ondorioak interpretatzeko erabaki arrazoituak hartzen, estrategiak ebaluatzen eta modu eraginkorrean komunikatzen laguntzen du. Konpetentzia hori garatzeak metakognizioaren berezko hausnarketa-prozesuak dakartza berekin, hala nola autoebaluazioa eta koebaluazioa, tresna digitalen erabilera efikaza, prozesua hitzez adieraztea edo deskribatzea, eta soluzioak eta horien irismena baliozkotzeko soluzioak edo estrategiak egiaztatzeke hainbat moduren arteko hautaketa, aieru eta problema berriak planteatzeko aukera irekiz.

Konpetentzia espezifikoa hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK3, PSIIK4, HK3, EKK3.

3. Aieruak edo problemak formulatzea eta ikertzea, arrazoiketa eta argudiaketa erabiliz, tresna tekno-logikoen laguntzarekin, ezagutza matematiko berria sortzeko.

Aieruak formulatzea eta ikertzea eta eduki matematikoko problemak sortzea matematikako curriculumaren bi osagai garrantzitsu eta esanguratsu dira, eta zeregin matematikoaren funtsezko zatitzat hartzen dira. Egoera problematizatu bati edo dagoeneko ebatzita dagoen problema bati buruzko aieruak formulatzeak edo eduki matematikoa duten galderak sortzeak berekin dakar problema berriak sortzea, egoera jakin bat aztertzeako helburuarekin, baita problema bat birformulatzea ere hau ebazteko prozesuan zehar.

Konpetentzia hori garatzeak hainbat testuingurutan problemak ebazteko trebetasuna hobetu dezake, egoera zehatzen eta abstrakzio matematikoen arteko zubiak ezar ditzake eta eremu zientifiko-teknologikoan eskuratutako ezagutzak aplikatu ditzake. Ikasleek galderak egiten dituztenean, arrazoiketa eta hausnarketa hobetzen dituzte, eta, aldi berean, beren ezagutza eraikitzen dute, konpromiso eta jakin-min handia sortuz, baita matematika ikasteko prozesuarekiko gogo bizia ere. Prozesu honetan, errorea onartzeak eta errore hori ikasteko aukera bihurtzeak aukera berriak ematen ditu, bai ezagutza berriak eskuratzeko, bai ezagutza horiek integratzeko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM1, STEM2, DK1, DK2, DK3, DK5, EKK3.

4. Pentsamendu konputazionala modu efikazean erabiltzea, matematika erabiliz algoritmoak aldatuz, sortuz eta orokortuz, eguneroko bizitzako eta zientziaren eta teknologiaren esparruko egoerak modelizatze eta ebazteko.

Pentsamendu konputazionalak bat egiten du zuzenean problemen ebazpenarekin eta prozeduren planteamenduekin, abstrakzioa erabiliz alderdi garrantzitsuenak identifikatzeko, patroiak ezagutzeko, zeregin sinpleagoetan deskonposatzeko eta algoritmoak definitzeko, sistema informatiko batek gauzatu dezakeen problemaren soluzio batera iristeko helburuarekin. Pentsamendu konputazionala eguneroko bizitzara eta zientziaren eta teknologiaren esparrura eramateak esan nahi du informatikaren funtsezko alderdiak ikasleek modelatze- eta simulazio-beharrekin erlazionatzea. Horretarako, beharrezkotzat jotzen da matematika programazioarekin konektatzea, tresna hori zuzenean erlazionatuta baitago problemak testuinguru matematikoan eta ez-matematikoan ebaztearekin.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar eguneroko egoeren eta zientziaren eta teknologiaren esparruko egoeren eredu abstraktuak sortzea, hori automatizatzea eta modelizatzea, eta sistema informatiko batek erraz interpretatzen duen lengoaia batean kodetzea.

Pentsamendu konputazional horrek, ikasgelan lan egiteko baliabide teknologikoen aukeraketa egokiarekin batera, problemak ebaztean aplikatutako ezagutza matematikoan sakontzeko aukera emango dio ikasleari.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, STEM3, DK2, DK3, DK5, EKK3.

5. Ideia matematikoen arteko loturak ikertzea eta erabiltzea, kontzeptuen, prozeduren, argudioen eta ereduaren arteko loturak ezarriz, ikuspegi matematiko integratua sortzeko.

Idea matematiko desberdinen arteko loturak ezartzeak sakonago ulertzen laguntzen du problema beraren hainbat ikuspegik emaitza baliokideak nola sor ditzaketen. Ikasleek testuinguru batetik datozen ideiak erabil ditzakete beste testuinguru batean sortutako aieruak frogatzeko edo ezeztatze, eta, ideia matematikoak konektatzean, kontzeptuak, prozedurak eta argudioak hobeto uler ditzakete. Matematika osotasun gisa ulertzeak berekin dakar haren barne-loturak aztertzea eta jakintza multzoen artean zein maila bateko edo hezkuntza-etapa desberdinetako matematikaren artean dauden erlazioei buruz gogoeta

egitea.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar ideia matematiko berriak aurretiko ideiekin lotzea, problemen ebazpenean ideia matematikoen arteko loturak ezagutzea eta erabiltzea, eta osotasun integratu bat osatzeko ideia batzuk beste batzuen gainean nola eraikitzen diren ulertzea.

Konexioak egiteko eta erlazioak ezartzeko gaitasuna matematikaren ulermen-mailaren adierazle ona da, eta zuzenean erlazionatzen da egiten jakitearekin.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM3, DK2, DK3, KKAK1

6. Matematikak beste jakintza-arlo batzuekin dituen erlazioak ezagutzea eta horietan sakontzea, kontzeptuak eta prozedurak hainbat egoeratan erlazionatuz, problemak ebazteko eta gaitasun kritikoa, sortzailea eta berritzailea garatzeko.

Erlazioak behatzea eta lotura matematikoak ezartzea zeregin matematikoaren funtsezko alderdia da, ikasleek beren ezagutzak, irudikapen-multzo zabala erabiltzeko trebetasuna eta teknologiarako eskura-garritasuna handitzen dituztenean, eta beste jakintza-arlo batzuekiko konexioek, zientziekin bereziki, ahalmen matematiko handia ematen dietenean. Matematikaren eta beste jakintza-arlo batzuen arteko lotura ez litzateke jakintza kontzeptualetara mugatu behar; aitzitik, prozeduretara eta jarreretara zabaldu beharko litzateke, prozedura eta jarrera matematikoa beste jakintzagai eta testuinguru batzuetara transferitu eta aplikatu ahal izateko.

Konpetentzia horren garapenak garrantzi handia hartzen du; izan ere, ideia, kontzeptu eta prozedura matematikoen arteko loturak sustatzeaz gain, alde batetik, beste jakintza-arlo batzuekin batera lan egitea sustatzen du —zientzia, teknologia, ingeniari, humanitateak, arteak eta gizarte-zientziak oro har, adibidez—, eta, bestetik, ingurunearekin lotura estuak ezartzea, gaur egungo hezkuntzaren beharrei eta erronkei erantzuteko.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM1, STEM2, DK2, PSIIK5, HK4, EKK2, EKK3, KKAK1.

7. Informazio, kontzeptu eta prozesu matematikoak irudikatzea, hainbat teknologia hautatuz ideiak bistaratzeko eta arrazoibide matematikoak egituratzeko.

Idea, kontzeptu eta prozedura matematikoen irudikapenak arrazoiketa eta frogapena errazten dute, erlazioak aztertze eta erantzunen baliozkotasuna egiaztatze eta erabiltze dira, teknologia digitaletan modu naturalean agertzen dira eta komunikazio matematikoaren erdian daude.

Konpetentzia hori garatzeak esan nahi du irudikapen matematikoen erreperitorioa eta irudikapen horiek modu efikazean nola erabili jakitea areagotu egiten dela, objektu berberen irudikapen diferentek informazio desberdinak transmititzeko dituzten moduak azpimarratuz eta zereginerako egokiak diren irudika-penak hautatzearen garrantzia erakutsiz.

Entitate matematikoak irudikatzeak objektu matematikoen irudikapen-mota desberdinak ulertzeko eta erabiltzeko gaitasuna eskatzen du, hala nola krokisak, marrazkiak, diagramak, eskemak, taulak, grafikoak...

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: STEM3, STEM4, DK1, DK2, DK5, EKK3, KKAK4.1, KKAK4.2.

8. Ideia matematikoak banaka eta taldean komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorrotasun egokiak erabiliz, pentsamendu matematikoa antolatze eta sendotze.

Informazioaren gizartean, gero eta nabarmenagoa da komunikazio argi eta egiazkoa behar dela, ahoz zein idatziz. Beste batzuekin elkarrekin aritzeak aukera

ematen du ideiak trukatzeko eta haiei buruz hausnartzeko, kolaboratzeko, kooperatzeko, ezagutza berriak sortzeko eta finkatzeko, komunikazioa matematika ikasteko ezinbesteko elementu bihurtuz.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar gertaerak, ideiak, kontzeptuak eta prozedura konplexuak hitzez, analitikoki eta grafikoki adieraztea, egiazki eta zehatz-mehatz, terminologia matematiko egokia erabiliz, ideiei esanahia eta iraunkortasuna ematea eta horiek argitara ematea.

Horrela ulertutako komunikazioak pentsamendu matematikoa estimulatu du, partikularizatzeko, orokortzeko, susmatzeko eta argudiatzeko prozesuen bidez. Horregatik, ikasleei problemak ebazteko, beste problema batzuk planteatzeko, aieruak eraikitze, aztertze, argudiatze, zalantzan jartzeko eta eztabaidatzeko espazioak eskaini behar zaizkie.

Konpetentzia espezifiko hau deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, ELK1, ELK2, STEM2, STEM4, DK2, DK3, KKA3.2.

9. Trebetasun pertsonalak eta sozialak erabiltzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz, akatsa eta ziurgabetasuna onartuz, erlazio osasungarriak sortuz eta talde heterogeneotako proiektuetan aktiboki eta hausnarketa bidez parte hartuz, matematika ikasteko helburuak hobeto lortzeko.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar, alde batetik, emozioak identifikatzea eta kudeatzea, estres-iturriak ezagutzea, jarraikia izatea, modu kritiko eta sortzailean pentsatzea, erresilientzia sortzea eta erronka matematiko berrien aurrean jarrera proaktiboa edukitzea, errorea ikasteko aukera dela eta askotariko emozioak modu pertsonalean hazteko egokiera direla ulertuz.

Bestetik, konpetentzia hori garatzeak berekin dakar besteekiko enpatia erakustea, beste pertsona batzuekin erlazio positiboak ezartzea eta mantentzea, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa trebatzea, taldean lan egitea eta erabaki arduratsuak hartzea. Era berean, matematikari buruz aldaera indibidual eta/edo sozialei lotuta aurrez pentsatutako estereotipoak eta ideiak haustea sustatu behar da, edozein diskriminazio motaren zentzugabekeria eta bidegabekeria logikoki oinarrituz.

Edonola ere, garrantzitsua da akatsa naturaltasunez onartzea eta ikasgelako dinamiketan sartzea, beti zigorra eragin gabe, baizik eta ikasteko palanka gisa erabilita. Testuinguru horretan, ikasgelak ekosistema bat izan behar du, eta bertan pertsona bakoitzaren erritmoak eta trebetasunak errespetatu behar dira, baita horien arteko loturak eta interakzioak ere, zientzien batxilergoko konpetentziak lortzen laguntzeko.

Konpetentzia espezifiko hau irteera-profilaren deskriptore hauekin lotzen da: ELK3, STEM5, PSIIK1. 1, PSIIK1. 2, PSIIK3. 1, PSIIK3. 2, HK2, HK3, EKK2.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jartasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritikoz ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte

hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektuala errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeo, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetza demokratikoaren, gatazkak elkarizketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzaileak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo inductiboak, deductiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deductiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiaturaz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartearen duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-

baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean jokatzeko duten papera argudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzeko duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotetasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteena, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jardura propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitzeko laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibiltatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatuak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitzeko helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatuak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenen oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarriketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaren aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILETZA- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektzio profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzara- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta

kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoa eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoaia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorrotasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntzaprozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimuekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko indibidual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerai, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.

TEKNOLOGIA ETA INGENIARITZA URTEKO PROGRAMAZIO DIDAKTIKOA

Ikastetxea:	OIARTZO	Kodea:	013379	Ikasturtea:	2023-2024
Etap:	Batxilergoa	Zikloa/maila:	1. maila		
Arloa/Jakintzagaia:	TEKNOLOGIA ETA INGENIARITZA	Irakasleak:	Jon Xabin Urretabizkaia		

Programazio didaktikoaren justifikazioa

XXI. mendeko gizartean, Teknologia eta Ingeniaritza jakintzagaiak beharrezkoak diren aldaketa eta ekintzak sustatzen ditu, emakumeen zientziarako garrantzia eta desberdintasunen arintzea helburu. Bilakaera horretan, ekoizpen-prozesuen iraunkortasuna eta baliabide desberdinak erabilera egokia izan behar dituzte. Horretarako, Teknologia eta Ingeniaritza jakintzagaiak jakintza zientifikoak eta teknikoak bateratu nahi ditu, ikasleen konpetentziak garatu ahal izateko.

Jakintzagai honetako helburuak eta diziplinarteko izaera praktikan jartzen dira, eta ikasleek proiektuak garatu eta konpetentziak lortu behar dituzte. Proiektu hauek beste jakintza-diziplina batzuetara ere transferitzen dira. Ikasleek prestakuntza eta lan-ingurunean aritzen dira, ekintzailatza eta kolaborazioa sustatuz.

Jakintza espezifikoak ebaluatzeko irizpideak azpimarratzen dira, eta proiektuak Batxilergoko mailaketan parte hartu eta azken mailan ikerketa proiektuak garatu behar dituzte. Multzoak jardura edo proiektu praktikoekin erlazionatzen dira, eta sozioemozionala kontuan hartzen da. Multzo horiek planteatutako lan-metodologiarekin eta konpetentzia espezifikoekin bat datoz.

Curriculumaren plangintza

Ikas-egoeren izenburua	Konpetentzia espezifikoak	Ebaluazio-irizpideak	Oinarrizko jakintzak
LEHEN HIRUHILEKOA			
Merkatua eta bere arauak.	Konp. Esp.: 1 HKK1, STEM3, STEM4, KD1, KD3, KD5, PSIIK1.1 eta EK3 Konp. Esp.: 3 STEM1, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD5, PSIIK5 eta EK3 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	1.1, 1.2 eta 1.3 3.1 eta 3.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak Proiektuak kudeatzeko eta garatzeko estrategiak: Design Thinking. Ikertzeko eta asmatzeko teknikak. Produktuak: bizi-zikloa. Etengabe hobetzeko estrategiak. Diseinuaren eta merkaturatzearen plangintza eta garapena. Logistika, garraioa eta banaketa. Metrologia eta normalizazioa. Kalitate-kontrola. Adierazpide grafikoa. CAD-CAE-CAM aplikazioak. Diagrama funtzionalak, eskemak eta krokisak. Ekintzailatza, erresilientzia, pertseberantzia eta sormena, problemei diziplinarteko ikuspegitik heltzeko. G. Zentzu sozioemozionala 1. Sinesmenak, jarrerak eta emozioak Norberaren sentimenduak eta emozioak ezagutzeko autokontzientzia-trebetasunak, ikaskuntza teknologikoan litezkeen estres- eta antsietate-egoerei aurre eginez. Akats indibidualaren eta kolektiboaren tratamendua, eskuratutako jakintzak mobilizatzeko eta teknologia-gelan ikasteko aukerak sortzeko elementu gisa. 2. Talde-lana eta erabakiak hartzeko estrategiak Erabakiak hartzean aukerak ebaluatzeko eta problemak ebazteko oinarrizko trebetasunak. Problema ebaztean planteamendu desberdinak ezagutzeko eta onartzeko estrategiak, besteen ikuspegiak estrategia propio berri eta hobetuetan eraldatuz, eta prozesuan enpatia eta errespetua erakutsiz. Problema eta ataza teknologikoak talde heterogeneoetan eta mistoetan ebazteko talde-lanerako teknikak eta estrategiak, hala nola ikasketa kooperatiboa eta lidergo banatua. 3. Inklusioa, errespetua eta aniztasuna Komunikazio eraginkorra, entzute aktiboa, eta galderak egiteko edo, beharrezkoa denean, laguntza eskatzeko eta emateko moduak garatzeko trebetasunak. Teknologiak eta ingeniartzak historian zehar zientziaren eta teknologiaren analisisian eta aurrerapenean izan duten eraginaren balorazioa.
Ekoizpen-prozesuaren faseak, merkaturatzea eta marketina.	Konp. Esp.: 1 HKK1, STEM3, STEM4, KD1, KD3, KD5, PSIIK1.1 eta EK3 Konp. Esp.: 3 STEM1, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD5, PSIIK5 eta EK3 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2	1.1, 1.2 eta 1.3 3.1 eta 3.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	A. Ikerketa- eta garapen-proiektuak Proiektuak kudeatzeko eta garatzeko estrategiak: Design Thinking. Ikertzeko eta asmatzeko teknikak. Produktuak: bizi-zikloa. Etengabe hobetzeko estrategiak. Diseinuaren eta merkaturatzearen plangintza eta garapena. Logistika, garraioa eta banaketa. Metrologia eta normalizazioa. Kalitate-kontrola. Adierazpide grafikoa. CAD-CAE-CAM aplikazioak. Diagrama funtzionalak, eskemak eta krokisak. Ekintzailatza, erresilientzia, pertseberantzia eta sormena, problemei diziplinarteko ikuspegitik heltzeko. G. Zentzu sozioemozionala 1. Sinesmenak, jarrerak eta emozioak

	Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3		Norberaren sentimenduak eta emozioak ezagutzeko autokontzientzia-trebetasunak, ikaskuntza teknologikoan litezkeen estres- eta antsietate-egoerei aurre eginez. Akats indibidualaren eta kolektiboaren tratamendua, eskuratutako jakintzak mobilizatzeko eta teknologia-gelan ikasteko aukerak sortzeko elementu gisa. 2. Talde-lana eta erabakiak hartzeko estrategiak Erabakiak hartzean aukerak ebaluatzeko eta problemak ebazteko oinarrizko trebetasunak. Problemak ebaztean planteamendu desberdinak ezagutzeko eta onartzeko estrategiak, besteen ikuspegiak estrategia propio berri eta hobetuetan eraldatuz, eta prozesuan enpatia eta errespetua erakutsiz. Problema eta ataza teknologikoak talde heterogeneoetan eta mistoetan ebazteko talde-lanerako teknikak eta estrategiak, hala nola ikasketa kooperatiboa eta lidergo banatua. 3. Inklusioa, errespetua eta aniztasuna Komunikazio eraginkorra, entzute aktiboa, eta galderak egiteko edo, beharrezkoa denean, laguntza eskatzeko eta emateko moduak garatzeko trebetasunak. Teknologiak eta ingeniartzak historian zehar zientziaren eta teknologiaren analisisian eta aurrerapenean izan duten eraginaren balorazioa.
Energia eta haren eraldaketa.	Konp. Esp.: 4 STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, KD2, KD5, PSIIK5 eta EK3 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	4.1 eta 4.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	F. Teknologia iraunkorra Energia-sistemak eta -merkatuak. Energia-kontsumo iraunkorra, aurrezteko teknikak eta irizpideak. Etxe horidurak. Etxebizitzetako instalazioak: elektrikoak, uretakoak, klimatizaziokoak, komunikaziokoak eta domotikoak. Energia berriztagarriak, energia-efizientzia eta iraunkortasuna.
Energia-baliabideak.	Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9	6.1 eta 6.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	F. Teknologia iraunkorra Energia-sistemak eta -merkatuak. Energia-kontsumo iraunkorra, aurrezteko teknikak eta irizpideak. Etxe horidurak. Etxebizitzetako instalazioak: elektrikoak, uretakoak, klimatizaziokoak, komunikaziokoak eta domotikoak. Energia berriztagarriak, energia-efizientzia eta iraunkortasuna.

	PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3		
Energiaren garraio eta banaketa. Energia kontsumoa.	Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	6.1 eta 6.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	F. Teknologia iraunkorra Energia-sistemak eta -merkatuak. Energia-kontsumo iraunkorra, aurrezteko teknikak eta irizpideak. Etxeko hornidurak. Etxebizitzetako instalazioak: elektrikoak, uretakoak, klimatizaziokoak, komunikaziokoak eta domotikoak. Energia berriztagarriak, energia-efizientzia eta iraunkortasuna.
BIGARREN HIRUHILEKOA			
Erabilera teknikoko materialak eta horien propietateak.	Konp. Esp.: 2 STEM2, STEM5, KD1, KD2, PSIIK1.1, PSIIK5, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	2.1, 2.2 eta 2.3 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	B. Materialak eta fabrikazioa Material teknikoak eta material berriak. Sailkapena. Hautaketa eta aplikazio bereizgarriak. Fabrikazio-teknikak: prototipatze azkarra eta eskaripekoa. Proiektuei aplikatutako fabrikazio digitala.
Metalak.	Konp. Esp.: 2 STEM2, STEM5, KD1, KD2, PSIIK1.1, PSIIK5, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1.	2.1, 2.2 eta 2.3 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	B. Materialak eta fabrikazioa Material teknikoak eta material berriak. Sailkapena. Hautaketa eta aplikazio bereizgarriak. Fabrikazio-teknikak: prototipatze azkarra eta eskaripekoa. Proiektuei aplikatutako fabrikazio digitala.

	PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3		
Plastikoak, ehun-zuntzak eta bestelako material berriak.	Konp. Esp.: 2 STEM2, STEM5, KD1, KD2, PSIIK1.1, PSIIK5, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	2.1, 2.2 eta 2.3 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	B. Materialak eta fabrikazioa Material teknikoak eta material berriak. Sailkapena. Hautaketa eta aplikazio bereizgarriak. Fabrikazio-teknikak: prototipatze azkarra eta eskaripekoa. Proiektuei aplikatutako fabrikazio digitala.
Mugimendua transmititzeko eta eraldatzeko elementuak.	Konp. Esp.: 4 STEM1, STEM2, STEM3, STEM4, KD2, KD5, PSIIK5 eta EK3 Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	4.1 eta 4.2 6.1 eta 6.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	C. Sistema mekanikoak Mugimenduak transmititzeko eta transformatzeko mekanismoak. Elementu mekanikoen euskarriak eta lotura. Diseinua, kalkulua, muntaia eta esperientazio fisikoa edo simulatua. Proiektuetarako aplikazio praktikoa.
Lotura-elementuak eta elementu osagarriak. Makinen mantentze-lanak.	Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1	4.1 eta 4.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2	C. Sistema mekanikoak Mugimenduak transmititzeko eta transformatzeko mekanismoak. Elementu mekanikoen euskarriak eta lotura. Diseinua, kalkulua, muntaia eta esperientazio fisikoa edo simulatua. Proiektuetarako aplikazio praktikoa.

	Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	9.1 eta 9.2	
HIRUGARREN HIRUHILEKOA			
Elektrizitatea. Zirkuituen teoria. Instalazioak.	Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	6.1 eta 6.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	D. Sistema elektriko eta elektronikoak Korronte zuzeneko zirkuituak eta makina elektrikoak. Zirkuituen interpretazioa eta irudikapen eskematizatua, kalkulua, muntaia eta esperimendazio fisikoa edo simulatua. Proiektuetarako aplikazioa.
Fabrikazio-prozesuak.	Konp. Esp.: 6 STEM2, STEM5, KD1, KD3, KD4, PSIIK2, HK4 eta EK1 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	6.1 eta 6.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	B. Materialak eta fabrikazioa Material teknikoak eta material berriak. Sailkapena. Hautaketa eta aplikazio bereizgarriak. Fabrikazio-teknikak: prototipatze azkarra eta eskaripekoa. Proiektuei aplikatutako fabrikazio digitala.

Automatizazioa.	Konp. Esp.: 5 STEM1, STEM2, STEM3, KD2, KD3, KD5, PSIIK1.1 eta EK3 Konp. Esp.: 7 HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2 Konp. Esp.: 8 KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2 Konp. Esp.: 9 PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3	5.1 eta 5.2 7.1 eta 7.2 8.1 eta 8.2 9.1 eta 9.2	E. Automatizazioa Testu-programazioko hizkuntzak. Prozesuen automatizazioari aplikatutako programen sorkuntza. Kontrol-sistemak. Kontzeptuak eta elementuak. Sistema sinpleen modelizazioa. Kontrol-sistemei aplikatutako Adimen Artifiziala. Komunikazio-protokoloak. Telemetria eta monitorizazioa. Gauzen Internet eta Big Data. Robotika: mugimendu eta ekintza mekanikoen modelizazioa. Autokonfiantza eta ekimena. Akatsa eta berrebaluazioa ikaskuntza-prozesuaren partetzat.
-----------------	--	--	--

Erabaki metodologikoak

METODOLOGIA:

- Tokiko eta arazo orokorrak konpontzeko eta garapen jasagarri bat lortzeko ikerkuntzak eta berrikuntza teknologikoak duten garrantzia eta proiektu teknologikoak burutzeko beharrezkoak diren metodologiak eta baliabideak erakutsiko zaizkie ikasleei, idatziz zein ahoz. Metodologia eta baliabide hauek urte osoan garatu eta aurkeztu beharko dituzte proiektu desberdinen bidez.
- Ikasleei informazio idatzia apunteen bidez, zein ahozko informazioa aurkezpenen bidez, emango zaie gai espezifikoetarako buruz.
- Alor guztietan eta euskarri moduan ikus-entzuteko materiala ere erabiliko da.
- Bibliografia edota errebista zientifikotatik ateratako artikulak banatuko zaizkie gaiari dagokionean. Ikasleek ere informazioa bilatzen, identifikatzen eta hautatzen ikasi beharko dute.
- Ikerketa, hausnarketa eta ekoizpena nagusiak izango dira gaien, Internet sareak eskaintzen duen aukeraz baliatuz.
- Ikasle taldeek informazioa ordenatu eta azaldu beharko dute, aurkezpenen bidez. Gaietara eta aurkezpenetara buruz eztabaidak sortuko dira.
- Teknologia berriak ematen dituzten baliabideak erabiliko dira gai ezberdinak lantzeko, bai irakas prozesuan baita ikas prozesuan ere.

BALIABIDEAK:

- Apunteak: arloaren euskarri nagusia, liburu ezberdinetatik jasotako eta ikastolaren ikaskuntza-plataforma digitalean jaso diren apunteak oinarrituta dago.
- Internet: irakasgaiaren helburuetako bat Interneten informazioa bilatzen, arazten eta interpretatzen ikas dezan izaki, proposatuko zaizkion hainbat lan burutzeko iturri honetatik eskuratu beharko dituzte hainbat baliabide.
- Ikastolaren ikaskuntza-plataforma digitala: bertan apunteak zintzilikatuta egoteaz gain, ikasleak bete beharreko hainbat galdetegi eta jarduerak topatuko dituzte.
- Programa informatikoak: bideo muntaiak egiteko WeVideo lizentzia eskainiko zaie taldeei; infografia Canva web aplikazioarekin egingo dute; audio muntaiak egiteko Beautiful Audio Editor erabiliko dugu eta aurkezpena, txostenak eta siteak egiteko, Google Workspace plataformako Aurkezpenak, Dokumentuak eta Google Sites tresnak erabiliko dira.

Ebaluazioari, haren ondorioei eta kalifikazio-irizpideei buruzko erabakiak

Ebaluazioa	Ebaluazioaren ondorioak:	Kalifikazio-irizpideak
• Hiru ebaluazio partzial egingo dira eta ez da iarritua izango. • Ebaluazio bakoitzean egingo den lanak ebaluatuko dira. • Ebaluazioaren helburua formatiboa da nagusiki. nahiz eta akreditatzailea ere baden. • Jarrera kontuan hartuko da. • Gainera, urte guztian zehar egingo den lanak garrantzia handia izango dute.	• Ebaluazio bakoitzean egingo den lanak berretzeko eta hobetzeko aukera izango du ikasleak ebaluazio-eraren barne. • Ikasturte bukaeran kurtsoko nota globala hobetzeko, eta gaitasunak ez duenak gaitasunak izateko. lan osagarri baten proposamena egingo zaie.	• Kalifikazioaren ahalgarritasuna prozedurazko ebaluazioari dagokio. Prozedurazko lanak direnak. galdetegiak zein taldekako lanak. eratu beharrezkoak izango dira kurtsoaren batz bestekoa egin ahal izateko. • Kontzeptuak edo edukiak-baliabideak eta jarrera ere neurtuko dira.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOEN AZALPENA	EBALUAZIO-IRIZPIDEAK
1. Ikerketa-proiektuak jarrera ekintzaileaz koordinatzea, problemak ebazteko estrategia eta teknika efizienteak ezarriz eta emaitzak behar bezala aurkeztuz. produktuak eta sistemak etengabe sortzeko eta hobetzeko. Konpetentzia espezifikoko honek berekin dakar problema teknikoak ebaztea eta kolaborazio-proiektuak koordinatu eta kudeatzea testuinguru analogiko eta digitaletan. Horretarako, asmatzea eta erabakiak hartzea errazten duten ikerketa-teknika espezifikokoak gehitzen dira. Era berean, taldeen zereginak antolatzeke eta planifikatzeko estrategia iteratiboak lantzen dira. Horiek hainbat fasetan ebatziko dira, osatu beharko den hasierako oinarritzko soluzio batetik abiatuta. Alde horretatik, enpresa teknologikoei erabiltzen dituzten Design Thinking eta Agile metodoek malgutasun handiagoa ematen dute bezeroen eskarrietan edozein aldaketa izanez gero. Produktuak etengabe hobetzea ere aurreikusten da, garatu beharreko proiektuen hasierako planteamendu gisa. Hori esparru industrialean gertatzen denaren isla da, bertan erabiltzen den dinamika nagusietako bat baita. Konpetentzia espezifikoko honetan, ikerketa I+G+Bko proiektuetarako hurbilketa gisa nabarmendu behar da. Horietan, garrantzi handia hartzen du informazioa behar bezala erreferentziatzeak eta dokumentazio teknikoak prestatzeak. Konpetentzia espezifikoko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, STEM3. STEM4. KD1. KD3. KD5. PSIIK1.1 eta EK3	1.1. Produktu baten sorrera eta hobekuntza modu grafikoan erakusten duten proiektuak ikertzea eta diseinatzea, erlazionatutako informazioa hautatuz, erreferentziatuz eta interpretatuz. 1.2. Produktu bideragarriak eta sozialki arduratsuak sortzeko eta etengabe hobetzeko proiektuak garatzen eta koordinatzen parte hartzea, hobekuntzak identifikatuz eta prozesu iteratibo baten bidez prototipoak sortuz, jarrera ekintzaileaz. 1.3. Dokumentazio teknikoa lantzea, diagrama funtzionalak sortuz eta eskuzko bitartekoak eta/edo aplikazio digitalak erabiliz.
2. Materialak hautatzea, irizpide teknikoak eta iraunkortasunekoak aplikatuz, kalitatezko produktuak fabrikatzeko eta planteatutako problema eta atazei ikuspegi etikoz eta arduratsuz erantzungo dieten inpaktu-azterketak egiteko. Konpetentzia lotuta dago produktuak sortzeko erabili beharreko material egokiak beren ezaugarrietan oinarrituta hautatzeko konpetentziarekin, baita sortutako ingurumen-inpaktuaren ebaluazioa egiteko konpetentziarekin ere. Materialak zehazteko garaian, haien propietate teknikoei buruzko irizpideak hartuko dira kontuan (hala nola gogortasuna, erresistentzia, eroankortasun elektrikoa, isolamendu termikoa, etab.). Era berean, ikasleek kontuan hartuko dituzte teknika bat edo bestea aplikatuta materialek konformatuak izateko duten ahalmenarekin lotutako alderdiak, produktuaren azken diseinurako komeni denaren arabera. Materialak tratatua, aldatua edo aleatua izateko duen ahalmenari buruzko irizpideak ere kontuan hartu behar dira, haren ezaugarriak hobetzeko. Azkenik, ikasleek iraunkortasun-alderdiak baloratuko dituzte, helburu jakin baterako material egokiak zein diren zehazteko. Adibidez, bizi-ziklo osoan	2.1. Produktu baten bizi-zikloa zehaztea, etapa bakoitzean kalitatea kontrolatzeko neurriak planifikatuz eta aplikatuz, diseinutik hasi eta merkaturatzera iritsi arte, etengabe hobetzeko estrategiak kontuan hartuz. 2.2. Kalitatezko produktuak fabrikatzeko material egokiak, tradizionalak edo belaunaldi berrikoak, hautatzea, haien ezaugarri teknikoetan oinarrituz eta iraunkortasun-irizpideak modu etikoan eta arduratsuan kontuan hartuz. 2.3. Ereduak edo prototipoak fabrikatzea, fabrikazio-teknika egokiak erabiliz eta beharrezko irizpide teknikoak eta iraunkortasunekoak aplikatuz.

sortutako kutsadurari edo ziklo horren amaieran birziklatzeko ahalmenari erreparatuko zaio. Era berean, kontuan hartuko dira materialaren biodegradagarritasuna eta baliabideen erabilera kontrolatuarekin edo materialen eta produktuaren azken erabiltzaileen artean ezartzen den erlazioarekin lotutako beste alderdi batzuk.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM2, STEM5, KD1, KD2, PSIIK1.1, PSIIK5, HK4 eta EK1.

3. Tresna digital egokien aukerak baliatzea, beren beharretara konfiguratuz eta diziplinarreko ezagutzak aplikatuz, atazak ebazteko eta emaitzak modu optimoan aurkezteko.

Konpetentziak etapa honetako ohiko ikaste-prozesuan digitalizazioa sartzeari buruzko alderdiak jorratzen ditu. Aurreko etaparen jarraipen gisa, tresna digitalen erabilera zabaldu eta indartzen da jakintzagaiarekin lotutako atazetan. Adibidez, informazioaren ikerketa, bilaketa eta hautaketarekin eta produktu eta sistema teknologikoen analisiarekin lotutako jarduerak eskatzen dute bilaketa-tresnak behar bezala erabiltzea. Orobat, kolaborazio-lanak, ideien komunikazioak edo lanen hedapenak eta aurkezpenak eskatzen dute eskura dauden komunikazio-tresnen ezaugarriak, aplikazioak, aukerak eta funtzionaltasunak ezagutzea. Era berean, diseinu- eta sorkuntza-prozesua programa sorta batekin osatzen da. Programa horiek aukera ematen dute sistemak dimentsionatu, simulatu, programatu eta kontrolatzeko edo produktuak fabrikatzeko.

Laburbilduz, soluzioak sortzean eta emaitzak hobetzean tresna digitalak erabili eta aplikatzea funtsezko tresna bihurtzen da prozesuaren edozein fasetan. Horren barruan sartzen dira soluzio teknologikoak kudeatu, diseinatu edo garatzeari, ariketa sinpleak modu praktikoan ebazteari edo dokumentazio teknikoak egin eta zabaltzeari lotutako tresnak.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM1. STEM4. KD1. KD2. KD3. KD5. PSIIK5 eta EK3.

3.1. Proposatutako atazak eta esleitutako funtzioak modu optimoan ebaztea, hainbat tresna digital erabiliz eta konfiguratuz eta diziplinarreko ezagutzak modu kritiko, seguru eta arduratsuan aplikatuz.

3.2. Proiektuak aurkeztea, aplikazio digital egokiak erabiliz.

4. Ezagutzak sortzea eta trebetasun teknikoak hobetzea, beste diziplina zientifiko batzuetako jakintzak transferituz eta aplikatuz, ingeniariaren esparruetako beharrak kalkulatzeko, problemak ebazteko edo haiei erantzuteko.

Ariketa soil bat edo arazo teknologiko konplexu bat ebazteko, beharrezkoa da diziplina zientifikoek eskaintzen dituzten teknikak, prozedurak eta jakintzak aplikatzea. Konpetentzia espezifiko honen helburua da ikasleek matematikan eskuratutako tresnak edo fisikaren edo kimikaren oinarriak erabiltzea problema mekaniko, elektriko, elektroniko edo automatizazioaren magnitudeak eta aldagaiak kalkulatzeko edo programak garatzeko. Problema edo egoera berri eta askotarikoei

4.1. Sistema eta instalazio mekanikoei lotutako problemak ebaztea, mugimenduen transmisio eta transformazioko, euskarriko eta loturako mekanismoen oinarriak aplikatuz.

4.2. Sistema eta instalazio elektriko eta elektronikoekin lotutako problemak ebaztea, korrante zuzenaren eta makina elektrikoaren oinarriak aplikatuz.

aplikatutako jakintza-transferitzea horrek aukera ematen du ikasleen ezagutzak zabaltzeko eta ikasten ikasteko konpetentzia sustatzeko.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM1. STEM2. STEM3. STEM4. KD2. KD5. PSIIK5 eta EK3.

5. Sistema teknologikoak diseinatzea eta sortzea, erregulazio automatikoari, kontrol programatuari eta sortzen ari diren teknologiek eskaintzen dituzten aukerei buruzko ezaqutzak aplikatuz, sistema teknologiko eta robotikoetako atazak aztertze, kontrolatzeko eta automatizatze.

Konpetentzia espezifiko hau produktu edo soluzio teknologikoak gaitzeari lotuta dago, horien bidez ataza jakin batzuk modu autonomoan egikaritu ahal izateko. Helburua da diseinuetan erregulazio automatikoko edo kontrol programatuko elementuak txertatzea, makina edo sistema teknologikoetan ekintza errazak ahalbidetzeko. Horrek ikasleei erraztu egiten die makina eta robotetan atazak automatizatzea, kontrol-txarteleetan programa egokiak ezarrita. Jarduera-ildo horretan, nabarmendu behar da sortzen ari diren teknologiek objektuen kontrolean eta talde-lanean duten egitekoa. Teknologia horien artean daude Adimen Artifiziala, Gauzen Internet, Big Data, etab.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM1. STEM2. STEM3. KD2. KD3. KD5. PSIIK1.1 eta EK3.

5.1. Sistema teknologiko eta robotikoen funtzionamendua kontrolatzea, programazio-hizkuntzak erabiliz eta sortzen ari diren teknologiek (hala nola Adimen Artifiziala, Telemetria, Gauzen Internet, Big Data...) eskaintzen dituzten aukerak aplikatuz.

5.2. Roboten mugimenduak automatizatzea eta programatzea, modelizazioaren bidez eta algoritmo sinpleak aplikatuz.

6. Ingeniaritzaren esparruetako sistema teknologikoak analizatzea eta ulertzea, horien ezaugarriak aztertuz eta duten kontsumoa eta energia-efizientzia baloratuz, teknologiararen erabilera arduratsua eta iraunkorra ebaluatze.

Konpetentzia espezifiko honen helburua da ikasleei irizpide informatu bat ematea energiaren erabilerari eta horrek gizartean eta ingurumenean duen inpaktuari buruz. Energia-sistemen, esku hartzen duten agenteen eta etxeko hornidurekin lotutako oinarritzko alderdien ikuspegi orokorra eskuratzea landuko da. Osagarri gisa, askotariko proiektuei lotutako gizarte- eta ingurumen-inpaktuen ebaluazioan erabili beharreko irizpideak eman nahi zaizkie ikasleei.

Konpetentzia hau garatzeko, energia sortzeko, garraiatzeko eta banatzeko sistemak eta hornidura lantzen dira, baita energia-merkatuen funtzionamendua ere. Bestalde, etxebizitzetako instalazioen, makina termikoen edo erregulazio automatikoko oinarrien azterketa ere nabarmentzen da, energiaren efizientziarekin eta aurreztearekin lotutako irizpideak kontuan hartuta, ikasleek energia arduraz eta modu iraunkorrean erabil dezaten.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: STEM2. STEM5. KD1. KD3. KD4. PSIIK2. HK4 eta EK1.

6.1. Energia-sistemak eta -merkatuak ebaluatzea, horien ezaugarriak aztertuz, beren magnitudeak kalkulatz eta beren efizientzia baloratuz.

6.2. Etxebizitza bateko instalazioak energia-efizientziaren ikuspegitik analizatzea, iraunkortasunarekin konpromiso handiena duten aukerak bilatuz eta horien erabilera arduratsua sustatuz.

7. Ideia teknologikoak banaka eta taldean komunikatzea, euskarri, terminologia eta zorroztasun egokia erabiliz, beren pentsamendu teknologikoa antolatzeke eta sendotzeko.

Informazioaren gizartean, egunetik egunera nabarmenagoa da komunikazio argia eta egiazkoa behar dela, ahoz zein idatziz. Besteekin interakzioan aritzeak aukera ematen du ideiak trukatzeko eta ideia horiei buruz gogoeta egiteko, kolaboratzeko, kooperatzeko eta ezagutza berriak sortu eta finkatzeko, komunikazioa ezinbesteko elementu bihurtuta jakintzagai teknologikoen ikaskuntzan.

Konpetentzia hau garatzeak berekin dakar gertaera, ideia, kontzeptu eta prozedura konplexuak hitzez adieraztea, analitikoki eta grafikoki, modu egiazko eta zehatzean, terminologia tekniko egokia erabiliz, baita ideiei esanahia eta iraunkortasuna ematea eta testuinguru analogiko eta digitaletan publiko egitea ere, jabetza intelektuala errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: HKK1, HKK3, KE1, STEM4, KD3, KAKK4.1 eta KAKK4.2

7.1. Ideia teknologikoak komunikatzean antolamendua erakustea, euskarri, terminologia eta zorroztasun egokia erabiliz, jabetza intelektuala errespetatuz eta informazioa behar bezala erreferentziatuz.

7.2. Hizkuntza tekniko testuinguru analogiko eta digitaletan ezagutzea eta erabiltzea, informazioa zehaztasunez eta zorroztasunez komunikatuz.

8. Trebetasun pertsonalak erabiltzea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz eta ikaste-prozesuaren parte gisa akatsetik ikasiz, eta ziurgabetasun-egoerei aurre egitea, helburuak lortzen saiatua izateko, jakintzagai teknikoek ikaskuntzarekin oqozatuz.

Teknologiaek esku hartzen duten problema edo erronka globalenak ebaztea sarritan erronka bat da, eta ikasleek behar bezala kudeatzea komeni den emozio ugari dakartza horrek. Jakintzagai teknologikoen ikaskuntzaren barruko trebetasun emozionalek ikasleen ongizatea, erregulazio emozionala eta ikasteko interesa sustatzen dituzte.

Konpetentzia hau garatzeko, beharrezkoa da jakintzagai teknologikoak ikasteko prozesuan emozioak identifikatu eta kudeatzea, estres-iturriak ezagutzea, helburuak lortzen saiatua izatea, modu kritiko eta sortzailean pentsatzea, erresilientzia sortzea eta erronka teknologiko berrien aurrean jarrera proaktiboa agertzea.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: KE3, STEM5, PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.2, HK2, HK3 eta EK2

8.1. Ziurgabetasun-egoeretan helburuak lortzen saiatua izatea, emozioak identifikatuz eta kudeatuz eta akatsa ikaste-prozesuaren partetzat baliatuz.

8.2. Teknologia ikasteko egoerei aurre egitean saiatua izatea eta motibazio positiboa agertzea, kritika arrazoitua onartuz eta horretatik ikasiz.

9. Gizarte-trebetasunak erakustea, besteen emozioak eta esperientziak identifikatuz eta babestuz, eta esleitutako rolak dituzten talde heterogeneoetan lana aktiboki kudeatzea, Teknologiako eta Ingeniaritzako ikasle gisa identitate positiboari eusteko, talde-ongizatea eta harreman osasungarriak sustatuz.

Errespetuaren, tolerantziaren, berdintasunaren edo gatazkak modu baketsuan konpontzearen balioak lantzeak, erronka teknologikoak ebazteaz gain (komunikazio eraqinkorrerako, planqintzarako, ikerketarako,

9.1. Ataza teknologikoetan modu aktiboan parte hartzea talde heterogeneoetan, besteen emozioak eta esperientziak babestuz eta

motibaziorako eta konfiantzarako trebetasunak garatuz, harreman eta lan-ingurune osasungarriak sortzeko), ahalbidetu egiten du autokonfiantza sendotzea eta berdintasunean oinarritutako bizikidetza-egoerak normalizatzea. Halaber, sustatu egin behar da jakintzagai teknologien inguruan aurrez pentsatuta dauden eta alderdi indibidualei (hala nola generoari, adinari edo jakintzagai teknologikoetarako gaitasunari) lotuta dauden estereotipo eta ideien haustura.

Konpetentzia hau garatzeko, beharrezkoa da gainerakoekiko enpatia agertzea, harreman positiboak ezarri eta haiei eustea, entzute aktiboa eta komunikazio asertiboa baliatzea, taldean lan egitea eta erabaki arduratsuak hartzea.

Konpetentzia espezifiko hau honako deskriptore hauekin lotzen da: PSIIK1.1, PSIIK1.2, PSIIK3.1, PSIIK3.2, PSIIK5, HK2 eta HK3

testuinguru analogiko eta digitaletan gizarte-trebetasun aproposenak identifikatuz.

9.2. Ataza teknologikoak modu inklusiboan banatzen laguntzea talde heterogeneoetan, besteen arrazoibideak entzunez, esleitutako rola bidez taldeari ekarpenak eginez eta talde-ongizatea eta harreman osasungarriak sustatuz.

DESKRIPTOREEN edo FUNTSEZKO KONPETENTZIEN AZALPENA

1. (HKK) HIZKUNTZA-KOMUNIKAZIORAKO KONPETENTZIA

HKK1: Euskaraz eta gaztelaniaz hitz egiten du, ahoz, idatziz, siglen bidez z edo multimodalki, jarotasunez, koherentziaz, zuzentasunez eta testuinguru sozial eta akademikoetara egokituz, eta elkarrekintza komunikatiboetan parte hartzen du, lankidetzan eta errespetuz, informazioa trukatzeko, ezagutza sortzeko eta iritziak argudiatzeko nahiz pertsonen arteko harremanak ezartzeko eta zaintzeko.

HKK2: Hainbat eremutako ahozko, idatzizko eta multimodalezko edo zeinuzko testuak euskaraz zein gaztelaniaz, jarrera kritiko ulertzen, interpretatzen eta baloratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du testu akademikoetan eta komunikabideetako testuetan, hainbat testuingurutan modu aktiboan eta informatuan parte hartzeko eta ezagutza eraikitzeko.

HKK3: Hainbat iturritatik datorren euskarazko eta gaztelaniazko informazioa modu autonomoan aurkitu, hautatu eta kontrastatzen du, eta, horretarako, haren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzen ditu irakurketa-helburuen arabera, manipulatzeko eta desinformatzeko arriskuak saihestuz, eta ezagutza bihurtzen du, modu argi eta zorrotzean komunikatzeko, ikuspegi sortzaile eta kritikoa hartuz, jabetza intelektualaren errespetatzearekin batera.

HKK4: Autonomiaz irakurtzen ditu literaturako lan garrantzitsuak euskaraz eta gaztelaniaz, eta erlazionatzen ditu bere testuinguru soziohistorikoarekin, aurreko eta ondorengo literatura-tradizioarekin eta haren ondareak gaur egun duen arrastoa aztertuz, obren interpretazio arrazoitua eraikitzeko eta partekatzeko, asmo literarioko lanak sortu eta birsortzeko eta pixkanaka mapa kultural bat osatzeko.

HKK5: Komunikazio-praktikak bizikidetza demokratikoaren, gatazkak elkarriketaren bidez kudeatzearen eta pertsona guztien eskubideberdintasunaren zerbitzura jartzen ditu, erabilera diskriminatzailerak eta sexistak saihestuz eta baztertuz, bai eta botere-abusuak ere, komunikazio-sistemak modu eraginkorrean eta etikoan erabil daitezen eta euskararen ohiko erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan dadin laguntzeko.

2. (KE) KONPETENTZIA ELEANIZTUNA

E1: Arintasunez, egokitasunez eta zuzentasunez erabiltzen ditu hizkuntza bat edo gehiago, familiahizkuntzaz eta hizkuntza ofizialez gain, bere komunikazio-beharrei bat-batean eta autonomiaz erantzuteko, eremu pertsonaleko, sozialeko, hezkuntzako eta profesionaleko egoera eta testuinguru desberdinetan.

KE2: Bere esperientzietatik abiatuta, banakako hizkuntza-errepertorioa modu sistematikoan zabaltzeko eta aberasteko estrategiak garatzen ditu, modu eraginkorrean komunikatzeko eta, aldi berean, hizkuntzen arteko ezagutzak eta komunikazioa transferitzeko.

KE3: Ikastetxean eta ingurunean dagoen hizkuntzaeta kultura-aniztasuna ezagutzen eta kritikoki baloratzen du, eta bere garapen pertsonalean integratzen du, aniztasun horrekiko errespetuzko jarrera erakusten du eta hizkuntzak kultura-ondare gisa baloratzen ditu

3. (STEM) MATEMATIKARAKO KONPETENTZIA eta ZIENTZIA, TEKNOLOGIA ETA INGENIERITZARAKO KONPETENTZIA

STEM1: Arrazoiketa matematikoaren berezko metodo induktiboak, deduktiboak eta logikoak erabiltzen ditu, baita metodo zientifikoaren arrazoiketa hipotetiko-deduktiboa ere, aukeratutako modalitatearen berezko egoeretan, eta problemak ebazteko hainbat estrategia hautatu eta erabiltzen ditu, jarraitutako prozesua eta soluzioak kritikoki aztertuz eta prozedura birformulatuz, beharrezkoa izanez gero.

STEM2: Pentsamendu zientifikoa erabiltzen du aukeratutako modalitatearekin zerikusia duten fenomenoak ulertzeko eta azaltzeko, eta ezagutzen konfiantza du, garapen-motor gisa. Horretarako, galderak egiten ditu eta hipotesiak formulatzen, kontrastatzen edo egiaztatzen ditu behaketaren, esperimentazioaren eta ikerketaren bidez. Halaber, lanerako egokiak diren tresnak erabiltzen ditu, zehaztasunaren eta egiazkotasunaren garrantzia balioesten du, eta eredu zientifikoarekiko ondorio oinarrituak eta koherenteak ateratzen ditu, erabilitako metodoen irismenari eta mugei buruzko jarrera kritikoa erakutsiz.

STEM3: Proiektuak planteatu eta garatzen ditu, behar edo arazo bati irtenbidea emango dioten produktuak elkarlanean sortzeko eta/edo erabiltzeko prototipoak edo ereduak diseinatzuz eta sortuz, talde osoaren parte-hartzea saiatuz, sor daitezkeen gatazkak modu baketsuan konponduz, ziurgabetasunaren aurrean egokituz eta lortutako produktua proposatutako helburuen, iraunkortasunaren eta gizartean duen eragin eraldatzailearen arabera ebaluatuz.

STEM4: Ikerketa zientifikoaren eta teknikoaren elementu garrantzitsuenak argi eta zehatz interpretatzen eta transmititzen ditu, hainbat formatutan (grafikoak, taulak, diagramak, formulak, eskemak, sinboloak, hizkuntza matematiko-formala...), kultura digitala etikaz eta erantzukizunez baliatuz, zientziak eta teknologiak bizi-baldintzetan egiten duten ekarpena modu kritikoan baloratzeko eta ezagutza berriak partekatzeko eta eraikitzeko.

STEM5: Osasun fisikoa eta mentala sustatzeko eta ingurumena eta izaki bizidunak babesteko zientifikoki oinarritutako ekintzak planifikatzen eta abiarazten ditu, kontsumo arduratsua eginez, etikaren eta segurtasunaren printzipioak aplikatuz, balioa sortzeko eta bere ingurunea modu jasangarrian eraldatzeko, tokiko eremuan eta eremu globalean konpromisoak hartuz, herritartasun arduratsua gauzatuz.

STEM6: Ikerketa zientifikoak eta bere aplikazio eta aurrerapen zientifiko-teknologikoek gizartearen garapenean eta orainak eta etorkizunak planteatzen dizkieten erronken aurrean erabaki arrazoituak hartzean iokatzen duten papera araudiatzen du.

4. (KD) KONPETENTZIA DIGITALA

KD1: Bilaketa aurreratuak egiten ditu, eta Interneten bilaketa-motorrek nola funtzionatzen duten ulertzen du, baliozkotasun-, kalitate-, gaurkotasun- eta fidagarritasun-irizpideak aplikatuta, emaitzak modu kritikoan hautatuta eta informazioa modu egoki eta seguruan biltegitatuta, erreferentzia egiteko eta ondoren berrerabiltzeko.

KD2: Eduki digitalak sortzen, integratzen eta berregiten ditu, banaka edo taldeka, segurtasunneurriak aplikatuz eta, une oro, egiletza digitaleko eskubideak errespetatuz, bere baliabideak zabaltzeko eta ezagutza berria sortzeko.

KD3: Gailu digitalak, tresnak, aplikazioak eta lineako zerbitzuak hautatu, konfiguratu eta erabiltzen ditu, eta ikaskuntza digitaleko bere ingurune pertsonalean txertatzen ditu, komunikatzeko, lankidetzan aritzeko eta informazioa partekatzeko. Horretarako, haien ekintzak, presentzia eta ikusgarritasuna modu arduratsuan kudeatzen ditu sarean, eta herritartasun digital aktibo, zibiko eta gogoetatsua gauzatzen du.

KD4: Arriskuak ebaluatzen ditu eta neurriak aplikatzen ditu teknologia digitalak erabiltzean gailuak, horien pribatutasuna eta besteeen, datu pertsonalak, osasuna eta ingurumena babesteko, eta teknologia horien erabilera kritikoa, legala, segurua, osasungarria eta iraunkorra egiten du.

KD5: Konponbide teknologiko berritzaileak eta iraunkorrak bilatzen ditu bere kabuz bere arazo eta behar digital zehatzetarako, bere gaitasun digitala hobetzeko modu gisa, eta teknologia mota horien bilakaera baloratzen du ikuspegi jasangarri eta etikotik.

5. (KPSII) KONPETENTZIA PERTSONALA, SOZIALA ETA IKASTEN IKASTEKOA

KPSII1.1: Baikortasuna, erresilientzia, autoeraginkortasuna eta helburuen bilaketa modu autonomoan indartzen ditu, ikaskuntza eraginkorra izan dadin.

KPSII1.2: Nortasun autonomoa garatzen du, eta aldaketak, parte-hartze soziala eta bere jarduera propioa modu konstruktiboan kudeatzen ditu bere bizitza zuzentzeko.

KPSII2: Bizimodu jasangarria modu autonomoan hartzen du eta norberaren eta besteen ongizate fisiko eta mentalari erantzuten dio, gizartean mundu osasuntsuago bat eraikitze laguntza bilatuz eta eskainiz.

KPSII3.1: Besteen emozioekiko eta esperientziekiko sentsibilitatea erakusten du, eta taldeak pertsonengan duen eraginaz jabetzen da, nortasun enpatiko eta independentea sendotzeko eta bere adimen emozionala garatzeko.

KPSII3.2: Zereginak, baliabideak eta erantzukizunak modu orekatuan banatzen ditu talde batean, helburuen arabera, eta ikuspegi sistemikoa bultzatzen du, helburu partekatutakoak lortzen laguntzeko.

KPSII4: Hainbat iturritatik datozen datuak, informazioa eta ideiak alderatu, aztertu, ebaluatu eta laburbiltzen ditu, ondorio logikoak modu autonomoan lortzeko eta horien fidagarritasuna baloratzeko.

KPSII5: Epe luzera, ezagutza eraikitze laguntza helburuak eta prozesuak planifikatzen ditu, eta ezagutzaren eremuak erlazionatzen ditu, ezagutza hori transmititzeko, ideia sortzaileak proposatzeko eta arazoak autonomiaz ebazteko aukera emango dioten ikaskuntza-prozesu autoerregulatutakoak garatzeko.

6. (HK) HERRITARTASUNERAKO KONPETENTZIA

HK1: Bere nortasunaren dimentsio sozial, historiko, zibiko eta moralari buruzko gertaerak, arauak eta ideiak aztertzen ditu, bere heldutasun pertsonala eta soziala sendotzen laguntzeko, herritarren kontzientzia eta kontzientzia arduratsua lortzeko, autonomia eta espiritu kritikoa garatzeko, eta besteekiko eta ingurunearekiko elkarrekintza baketsua eta errespetuzkoa ezartzeko.

HK2: Europako integrazio-prozesuari, Espainiako Konstituzioari, Autonomia Estatutuari, giza eskubideei eta norberaren historia eta kulturaondareari buruzko printzipioak, idealak eta balioak ezagutzen, aztertzen eta aplikatzen ditu hainbat testuingurutan, modu kritiko eta kontsekuentean, eta, aldi berean, talde-jarduera guztietan parte hartzen du printzipio eta prozedura demokratikoetan, berdintasunarekiko konpromiso etikoan, gizarte-kohesioan, garapen iraunkorrean eta munduko herritarren lorpenean oinarritutako jarrerarekin.

HK3: Funtsezko eta gaurkotasuneko arazo etiko eta filosofikoen aurrean iritzi propioa eta arrazoitua hartzen du, balio, sinesmen eta ideien aniztasunari elkarrizketaren aldeko jarrerarekin aurre eginez, diskriminazio eta indarkeria mota guztiak baztertuz, eta emakumeen eta gizonen arteko berdintasuna eta erantzunkidetasun eraginkorra aktiboki sustatuz.

HK4 : Gure bizimoduaren eta ingurunearen arteko interdependentzia- eta ekomendetasunharremanak aztertzen ditu, eta, horretarako, giza ekintzen aztarna ekologikoaren azterketa kritikoa egiten du, eta konpromiso etiko eta ekosozial arduratsua erakusten du Garapen Iraunkorrerako Helburuak eta klima-aldaketaen aurkako borroka lortzera bideratutako jarduera eta ohiturekin.

7. (EK) EKINTZAILERAK- KONPETENTZIA

EK1: Beharrak eta aukerak ebaluatzen ditu eta erronkei aurre egiten die, zentzu kritiko eta etikoarekin, iraunkortasuna ebaluatuz eta, ezagutza tekniko espezifikoetatik abiatuta, ingurunean izan dezaketen inpaktua egiaztatuz, testuinguru lokaletara zein globaletara zuzendutako ideia eta irtenbide berritzaileak aurkezteko eta gauzatzeko, proiektu profesional ekintzailea duten eremu pertsonal, sozial eta akademikoan.

EK2: Norberaren eta besteen indarguneak eta ahuleziak ebaluatu eta hausnartzen ditu, autoezagutza- eta autoeraginkortasun-estrategiak erabiliz, ezagutza ekonomiko eta finantzario espezifikoak barneratzen ditu, eta tokiko testuinguruetara eta testuinguru globaletara transferitzen ditu, lankidetzak- eta talde-lana arinduko duten estrategiak eta trebetasunak aplikatuz, beharrezko baliabideak bildu eta optimizatzeko, ekintzara esperientzia edo ekimen ekintzaile baliotsua eramango dutenak.

EK3: Ideia eta konponbide berritzaileak sortzeko prozesua gauzatzen du, eta erabakiak hartzen ditu, zentzu kritiko eta etikoarekin, proiektuak planifikatzeko eta kudeatzeko ezagutza tekniko espezifikoak eta estrategia arinak aplikatuz. Halaber, egindako prozesuari eta lortutako emaitzari buruzko gogoeta egiten du, besteentzako balioaren azken prototipo bat egiteko, arrakastaren eta porrotaren esperientzia kontuan hartuta, ikasteko aukera bat baita.

8. (KAKK) KONTZIENTZIA ETA ADIERAZPIDE KULTURALERAKO KONPETENTZIA

KAKK1: Edozein garaitako kultura- eta arteondarea hausnartu, sustatu eta kritikoki baloratzen du, ondare horren berezitasunak kontrastatuz eta bere nortasunetik abiatuz, aniztasunari datzekion adierazpen-askatasuna, berdintasuna eta aberastea defendatzeko

KAKK2: Ondarearen hainbat adierazpen artistiko eta kulturalen berezitasunak eta intentzionalitateak ikertzen ditu, harrera aktiboko eta gozameneko jarrera baten bidez, horiek gauzatzeko testuinguru, bitarteko eta euskarri desberdinak bereiziz eta aztertuz, bai eta horiek ezaugarritzen dituzten lengoia eta elementu tekniko eta estetikoak ere.

KAKK3.1: Ideiak, iritziak, sentimenduak eta emozioak sormenez eta espiritu kritikoz adierazten ditu, bere ekoizpen kultural eta artistikoak zorroztasunez eginez, modu aktiboan parte hartzeko giza eskubideen sustapenean eta praktika artistikoaren ondoriozko identitate pertsonalaren sozializazio- eta eraikuntza-prozesuetan.

KAKK3.2: Ea deskubritzen duen autoadierazpena, gorputz-interakzioaren eta hainbat tresna eta lengoaia artistikorekin esperimentatzearen bidez, eta ea aurre egiten dien egoera sortzaileei, jarrera enpatiko eta kolaboratiboarekin, autoestimularekin, ekimenarekin eta irudimenarekin.

KAKK4.1: Sormenez hautatzen eta integratzen ditu hainbat bitarteko eta euskarri, bai eta teknika plastikoak, ikusizkoak, ikus-entzunezkoak, soinuak edo gorputzezkoak ere, proiektu artistiko eta kultural iraunkorrak diseinatzeko eta ekoizteko, eta eskaintzen dituzten garapen pertsonal, sozial eta laboralerako aukerak aztertzen ditu, interpretazioaz, egikaritzeaz, inprobisazioaz edo konposizioaz baliatuta.

KAKK4.2: Bere ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak planifikatu, egokitu eta antolatzen ditu, sormenez eta eraginkortasunez erantzuteko ekoizpen kultural edo artistiko individual edo kolektibo batetik eratorritako jarduerari, lengoaia, kode, teknika, tresna eta baliabide plastiko, bisual, ikus-entzunezko, musikal, gorputzezko edo eszenikoak erabiliz, prozesua zein azken produktua baloratuz eta eskaintzen dituzten aukera pertsonal, sozial, inklusibo eta ekonomikoak ulertuz.